הארץ

1 ש"ח יום א' ה' באלול תשמ"ז, 30 באוגוסט VOL. 68/20774 AUGUST 30 1987

הורוביץ אהרון
טכנאי רב-בריח
* שירות פתיחת דלתות ומנעולים 24 שעות ביממה
* התקנת כל סוגי המנעולים לדלתות עץ ופלדה (כולל רב־בריח)
* התקנת מנעולי רב־בריח לרכב לכל סוגי הרכב
מורשה על ידי חברות הביטוח והמשטרה
03-5528342

ארה"ב מציעה הטבות במאמץ נוסף לבטל פרוייקט הלביא

הממשל מציע באיגרת לשמיר, פרס ורבין, הטבה שהיתה שמורה עד כה למדינות נאט"ו – הפחתת עלות פיתוח מערכות הנשק ממחיר רכישתן בידי ישראל ● הממשל מוכן לפתוח בהתייעצויות עם ישראל בעניין השתתפותה בפיתוח הדגם העתידי של האף־16 ● הצטרפות שריר לתומכי הפרויקט מאיימת להכשיל הצעת פרס ● פרס יוזם דחיית ההכרעה היום בממשלה ● ינסה לשנות יחסי הכוחות על־ידי שכנוע ארבלי־אלמוזלינו לתמוך בתוכניתו ומינוי שר נוסף מטעם המערך במקום רובינשטיין

מאת עקיבא אלדר, ראובן פדהצור ודן מרגלית, סופרי "הארץ"

ספק אם הממשלה תכריע היום בענין הלביא, והפעם תהיה הדחיה ביוזמתו של מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס. אשר הצעתו היא זו הטעונה עתה הכרעה של הממשלה. הצטרפותו של השר אברהם שריר למחנה תומכי הפרויקט מאיימת עתה להכשילה. פרס ינסה לנצל את פסק הזמן עד להצבעה לשנות את יחסי הכוחות בממשלה הן על ידי שיכנועה של השרה שושנה ארבלי אלמוזלינו שאמש עמדה עדיין בסירובה לתמוך בתוכניתו של פרס, והן על ידי הצבעה בכנסת על מינוי שר נוסף מטעם המערך במקום אמנון רובינשטיין, האלי אף על פיטוריו של השר יגאל הורביץ, המשרת בממשלה "על תקן" של המערך.

גורמים בכירים בליכוד אמרו כי אחת הסיבות שהניעו את שמיר להפעיל את כל כובד משקלו למען הלביא, לרבות הלחץ על שריר, הוא איום מפורש של השר ארנס להתפטר מהממשלה אם הלביא יבוטל.

מלשכתו של שריר נמסר כי שמיר הבטיח לו שצה"ל לא ייפגע בשל ההחלטה להמשיך בלביא. מכיוון שזה היה החשש של שריר, הוא הסיר את התנגדותו להמשך הפרויקט. כן נמסר, כי שמיר הסביר שהנושא קיבל צביון מפלגתי מר בהק ועל כן אין מנוס מתמיכה משותפת של כל שרי הליכוד בפרויקט.

נסים: לא אזוז

לאחר שהשר אברהם שריר מוד ליכולים נכנע, לדבריו, לתכתיב מפלגתי של ראש הממשלה יצחק שמיר (והודו של שמיר מכחיש זאת), ששוחח עימו פעמים בטלפון לניו יורק, אומר ל"הארץ" שר האוצר משה נסים, אחרון שרי הליכוד המתנגד לפרויקט: "אותי לא ישכנע שום דבר לשנות את עמדתי. בכל פעם שמזהירים אותי כי החלטה כלשהי תפגע בי פוליטית

(סוף בעמוד 6)

מסמך

הצעות ואשינגטון בענין הלביא

ארה"ב רומזת שרבין מוזמן לוואשינגטון לדון בפרויקטים בטחוניים חדשים

מאת עקיבא אלדר

במסמך האמריקאי בן עשר הנקודות, שהוגש אמש על־ידי השגריר תומס פיקרינג לראש הממשלה, ממלא־מקומו ולשר

(סוף בעמוד 2)

כוחות רגלים של צה"ל פעלו אתמול מצפון לאזור הבטחון

4 מחבלים נהרגו ● פעילות צה"ל – באזור הכפר הנטוש יעתר שבגזרה המרכזית ● דו־קרב ארטילרי עם המחבלים

מאת מנחם הורוביץ

כוחות רגלים של צה"ל פעלו אתמול מצפון לאזור הבטחון בדרום לבנון, וניהלו דו־קרב ארטילרי לסירוגין עם מחבלים.

בפעילות סוף השבוע נהרגו ארבעה מחבלים מאש צה"ל, ושישה אחרים לבנונים נהרגו מאש חיילי צה"ל.

פעילות צה"ל אתמול התרכזה בשטחי הכפר יעתר, בגזרה המרכזית של אזור הבטחון. כפר זה נטוש מתושביו, ומשמש בסיס יציאה והתארגנות לפיגועי מחבלים. מכפר זה נורו בעבר קטיושות אל הגליל המרכזי והמערבי, ובילי נהרגו באותו אזור חמישה מחבלים מאש חיילי צה"ל.

הפעילות של כוחות צה"ל מצפון לאזור הבטחון אתמול היתה מן הגדולות בחודשים שלפני.

מפקדת יוניפי"ל גבשלה בסיונר תיה להביא לידי הפסקת אש בין הכוחות הלוחמים בשטח, מבוגר כוונה להיכנס לכפר יעתר ולבדוק אם יש שם נפגעים.

בסביבות 7 בבוקר הבוזין כוח צה"ל בחוליה ובה 3 מחבלים. כל חברי החוליה נהרגו במטח האש הראשון. לאחר שעה, הבוזין הכוח בחוליה נוספת, ועוד מחבל נהרג.

כל שעות היום ירו המחבלים פגזי מרגמות, וגם טילי קטיושה אל איזור התקרית, ואל מוצב צד"ל על קו איזור הבטחון, ממזרח לכפר יעתר. כאמור, השיבו ארטילריה של צה"ל וסוללות של צד"ל אש לסירוגין אל היורים ואל נתיב בריחתם של המחבלים.

ואנונו – הבוקר למשפט

הדיון בבית־המשפט המחוזי בירושלים יחל ב־9, לפני השופטים אליהו נועם, צבי טל ושלום ברנר ● פרקליטו של ואנונו יבקש שהדיון יתקיים בדלתיים פתוחות ● שמונה יעידו מטעם התביעה

מאת איתן רבין

תחת שמירה כבדה ביותר יובא הבוקר מרדכי ואנונו לתחילת משפטו בבית המשפט המחוזי בירושלים. המשפט ייפתח בשעה 9.00. ואנונו יוכנס לאולם כשאנשי ביטחון והוהרים מקפידים למנוע גישת צלמים ועיתונאים אליו.

בפתח המשפט יבקש עורך־דינו של ואנונו, אביגדור פלדמן, לקיים את הדיונים בדלתיים פתוחות.

התביעה מתכוונת להעלות לדוכן שמונה עדים. לעת עתה נקבעו רק שישה ימי דיונים לפני השופטים: סגן נשיא בית המשפט המחוזי השופט אליהו נועם, השופט צבי טל (אחד משלושת השופטים במשפט דמיאניוק) והשופט שלום ברנר.

בני משפחת ואנונו לא יורשו

(סוף בעמוד 6)

פנים אל פנים, אמש בירושלים: שוטרים מטילים פצצות גאז מדמיע לעבר מפגינים דתיים. (צילום: רחמים ישראלי)

חרדים פוזרו בגז מדמיע ומי־צבע

נעצרו שניים – חרדי שסירב להיענות לדרישת השוטרים להתפנות, וחילוני שרדף אחר מפגינים חרדים ● בליל שבת הפגינו חרדים רק בפאתי מאה שערים, אך אתמול אחה"צ התעצמו ההפגנות, ומאות חרדים קראו "שאבעס" ב־18 מוקדים בשכונות הדתיות בבירה

מאת אורי ניר ונדב שרגאי סופרי "הארץ"

500 שוטרים, שגוייסו מכל הארץ, וכמות גדולה של רימוני גז־מדמיע וסילוני מים רבי־עוצמה, הופעלו במשך השבת לפיזורם של מאות מפגינים חרדים בשכונות הדתיות בירושלים.

בליל שבת היתה פעילות הפגנתית מוגבלת של חרדים

(סוף בעמוד 6)

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: ראש ההיררה לתפקידים מיוחדים במשרד המשפטים
על: סידורי הבטחון לקריאת משפט ואנונו
(עמ' 2)

★

שגריר ארה"ב חוזר השבוע לדמשק
(עמ' 2)

★

נבון הורה להכין תוכנית חינוכית על מחלת האיידס
(עמ' 3)

★

נכשל נסיון גנגר וריקליס להשתלט על חברת הביוטכנולוגיה השוודית פרומנטה
(עמ' 7)

★

המשטרה תעמיד לדין אנשי מג"ב שהתעללו בערבים במלון קונקורד
(עמ' 8)

★

וורדמיל
המלה האחרונה בעיבוד תמלילים
י־ם: 639015, 227248, 699311
ת"א: 615270, 285282, 499389
צפון: 04-333950, 335233, 06-571343

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: נוח
הטמפרטורות:
● ירושלים: 29–21.
● תל־אביב: 30–22.
● חיפה: 32–22.
● באר־שבע: 35–17.
הגולן 31–19, נהריה 29–22, טבריה 36–22, שומרון 31–21, נתב"ג 31–21, יריחו 38–21, עזה 29–22, אילת 39–25.

שערי הדולר

	שער הדולר	השנוי בש"ח
יציג	1.5984	-0.0020
טשקים	1.8998	-0.0024
שחור	1.6900	–

שער הסל

יציג 1.6785 –

בגליון זה 14 עמודים

רמטכ"ל הפיליפינים בתום יממה של קרבות: דיכאנו את המרידה

19 נהרגו, ומאות נפצעו בנסיון ההפיכה נגד הנשיאה אקינו ● 500 מורדים נכנעו במאנילה ● מורדים שהשתלטו על העיר השניה בגודלה במדינה, סבו, הניחו את נשקם

800 חיילים מתמרדים מצבא הפיליפינים, שנעצרו ביומיים האחרונים, נכלאו בשתי אניות של הצי הפיליפיני אשר הפליגו ללב ים. (תצלום אי־פי)

שירות "ניו־יורק טיימס" מאנילה (מיוחד ל"הארץ"). אחרי יממה של קרבות־רחוב והפצצות אויר הכריז אתמול רמטכ"ל הפיליפינים, גנרל פידל ראמוס, כי "המצב נמצא בשליטתנו המוחלטת, בכל רחבי הארץ".

(ראה רקע בעמוד 8).

לפחות 19 בני־אדם נהרגו, ולפי הערכות 249 נפצעו, במהלך נסיון ההפיכה הרציני ביותר בפיליפינים.

(סוף בעמוד 6)

בתאונת־דרכים נהרג סרן בצה"ל, בן להורים מסורבי־עליה בבריה"מ

סרן אלכס קוצ'וביסקי ניספה בכביש חדרה־חיפה ● היה בין מקימי ארגון בנים שהוריהם לא הורשו לעלות ● קריאה להתיר עליית הוריו, כדי שיוכלו להתאחד עם בנם השני בישראל

(ע). סרן אלכס קוצ'וביסקי, בנו של אסיר ציון לשעבר, פליקס קוצ'וביסקי, נהרג בסוף השבוע בתאונה קטלנית בכביש חדרה־חיפה. בן 30 היה במותו. הניח אשה, אח בישראל והורים מסורבי עליה בבריה"מ.

סרן קוצ'וביסקי היה בין מקימי ועד בנים למען הורים שליד המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ. הוא שימש כדובר הארגון, שהוקם לפני חודשים מספר על־ידי בנים ובנות שהוריהם נותרו בסירוב בבריה"מ.

אביו, פליקס קוצ'וביסקי, ריצה עונש מאסר בן שנתיים וחצי במחנה כפיה בנובוסיבירסק, באשמת השמצת השלטון הסובייטי.

אלכס קוצ'וביסקי עלה ארצה ב־1979 יחד עם אחיו סלבה. הוא שרת בצבא הקבע. כל זמנו הקדיש למאבק למען עלייתם של הוריו ארצה. לאחרונה עשה באיטליה, מטעם המועצה הציבורית, ונפגש עם מנהיגי העולם, שהגיעו לאינטרנציונל הסוציאליסטי ברומא.

חיים צ'סלר, מנכ"ל המועצה, הביע את צערו ותנחומי המועצה למשפחה. "מותו של אלכס", אמר, "מקבל משמעות טרגית, מאחר שהוריו לא זכו לראותו למעלה משמונה שנים. הוא פנה בקריאה לשלטונות בריה"מ, להתיר עלייתם של ההורים האומללים, כדי להתאחד עם בנם־יחידם שנותר בחיים והנמצא בישראל. צ'סלר הביע תקווה כי השלטונות הסובייטיים ישכילו לגלות פן הומאני של ה"גלסנוסט", ויתירו את עליית ההורים.

ההלויה הבוקר בשעה 10.

עיראק חידשה ההפצצות על מתקני נפט באיראן

בחריין (עי"ד ועי"צ). חיל האוויר העיראקי תקף אתמול מתקני נפט בחוף איראן, והבין היותר העלה באש מיכלית.

מקורות של חברות הספנות במפרץ הפרסי מסרו כי שני מטוסים תקפו בשעה 9 בבוקר את המיכלית "אלבנר", שתפוסתה 236,800 טונות, בעת שטענה נפט ממיכלית אחרת במתקן הנפט האיראני סירי, והעלו אותה באש.

את האניה מפעילה חברת מיכליות איראנית.

עיראק הודיעה כי מטוסיה תקפו את שדה הנפט ראקאש, ואת מאגר הנפט באי לאוואן, ומתקני נפט באי פארסי.

בהודעה נאמר כי עשרות מטוסים השתתפו בהפצצה זו, והסבו נזקים כבדים.

"בעזרת השם" – נכתב על הזמנה לטקס סיום טירונות בנח"ל

דובר צה"ל: ההזמנות נשלחו לפי הפקודות והמקרה לא יחזור

מאת ראובן פדהצור, סופרו הצבאי של "הארץ"

הזמנה רשמית שנשלחה להורי טירוני הנח"ל, לטקס סיום הטירונות, נפתחת בכותרת הדתית "בעזרת השם".

את ההזמנה מעטר סמל הנח"ל, ואין ספק כי הטקס אינו דתי, וחיילי היחידה אינם משתייכים למחנה הדתי. על ההזמנה חתום מפקד היחידה, סא"ל יוסי.

הורים שקיבלו את ההזמנה הזו תמרמרו על התוספת הדתית, ואמרו כי "צה"ל כגוף צבאי ולאומי חייב להיות משוחרר מכל השתייכות פוליטית־דתית". עוד אמרו כי "אם יתייחסו לפרשה זו, כבעבר, כמעין סלחנות, הבנה אבהית, או אפילו נזישה, יביא הדבר, לתחושת הישג של הגורמים החרדיים החותרים להשתלט על צה"ל, ולהגברת מאמציהם בכיוון זה".

בתשובה לשאלה, ענה דובר צה"ל כי "מפקד הנח"ל טיפל בנושא, ההזמנות נשלחו על פי הפקודות, המקרה לא יחזור". מתשובת דובר צה"ל קשה להבין מדוע צריך למנוע הישנות מקרים דומים, אם ההזמנות נשלחו על פי הפקודות.

עורך את העמוד: משה ריינפלד

רק
לקוחות הבינלאומי נהנים אוטומטית מ- עו"ש משופר

רק אם אתה לקוח של הבינלאומי
אינך צריך לעשות דבר כדי שחשבון העו"ש שלך יהפוך אוטומטית לעו"ש משופר.

רק אם אתה לקוח של הבינלאומי
אתה נהנה אוטומטית מריבית זכות 7.5% לשנה עד 1000 ש"ח מבלי לשלם עמלה חודשית מיוחדת.

רק אם אתה לקוח של הבינלאומי
אינך משלם דמי ניהול חשבון (למעט משיכת שיקים) מבלי לשלם עמלה חודשית מיוחדת.

הבנק הבינלאומי הראשון

מדי כהן (יעקבסון)

صكذا من الاصل

ראיתי שמעתי

מיצ'לסון – עו"ד מיליונר | פרוסט – מבול כתבים | אדינגטון – חוזר למשול

כולם רוצים לייצר מטוסים

ראש הממשלה, יצחק שמיר, מיהר למצוא ביום שישי נושא כשותף לשיחה עם אורחו, יו"ר הסנאט הקנדי, גי שרבונו. האורח היה מעודכן בסדר היום של ראש הממשלה, שבמרכזו הוויכוח סביב הלביא, והזכיר כי גם קנדה עמדה בפני בעייה דומה בסוף שנות החמישים. הוא הזכיר, כי בלחץ אמריקאי ויתרה ממשלת אוטאווה על ייצור מטוס ה"ארו", ועל כן עד היום אין לה תעשיה אווירית ומיטב המוחות בתחום זה היגרו לארצות-הברית. שמיר העיר כי הוא שמע שאמנם הקנדיים מתחרטים עד עצם היום הזה על הכניעה לאמריקאים והוסיף שגם יפאן עומדת בפני בעייה דומה.

א. לם

בני כת המאקויה רוכשים בניין בירושלים

בני כת המאקויה מיפאן, המקיימים פעילות ענפה בארץ, החליטו לרכוש בניין בירושלים שישמש מוקד לפעילותם. כך הוחלט בעקבות ביקור משלחת מיוחדת של הכת, לציון 20 שנה לאיחוד ירושלים. רק באחרונה התקבל אישור ממשרד הקליטה לרכישת הבניין. על פי התוכנית יוקמו בבניין זה, שאותו מקדמו, מוזיאון, תיבה בסגנון יפאני, מפגשים של תרבויות ישראל ויפאן.

יואש אימוי, איש הכת, מסר כי קבוצה גדולה במיוחד של כמה מאות עולי רגל תגיע מיפאן לכבוד חגיגות ה-40 למדינה.

ג. אדם

הפרקליט הפמיניסט

מרווין מיצ'לסון, הפרקליט שכיכב זה עתה בלוס אנג'לס במשפט הגירושין של ג'ואן קולינס, הוא כיום הפרקליט הלוהט ביותר בהוליווד. הנער היהודי, שהגיע לארצות-הברית "עם הגל הראשון" מרוסיה, שבעקבותיה הוא זה ברמה הרצויה לו של רבים מלקוחותיו.

משפט הגירושין הסוער הראשון שלו היה ב-1964 כשייצג את פמלה מייסון נגד בעלה, השחקן ג'יימס מייסון. הוא הביא לבית המשפט 40 כרטיסיות בבניות, נערות טלפון ובנות זוג של מייסון למשחק. לפני שהספיקה אחת מהן לתאר את העדפותיו המיניות של הכוכב, הסכים מייסון לכל הדרישות ונפרד מכמה מיליון דולר. מאז, כשלשל מיצ'לסון לכיסו 20 אחוז מרווחי לקוחותיו, ומרדה "אני פמיניסט".

רשימת שנאיו ארוכה כמו זו של לקוחותיו: מיק ג'אגר, בוב דילן, ריצ'רד פראיור, רוד סטיוארט, לי מארווין, ריצ'ארד האריס ומתני קרופים הם אחדים מהם. לאשתו של עדנן חשוגי, השיג שיא של 2.5 מיליארד דולר. רק במאמצים מרובים הצליח חשוגי לרדת לסכום של 100 מיליון דולר.

בימים אלה הוא עוסק בתביעתו של גבר דווקא: מארק כריסטיאן, מי שהיה חבר לחיים של רוק הדסון, תובע מיליון דולר על כך שהדסון הסתיר מפניו את מחלתו והפך אותו ל"פצצת זמן מהלכת".

אך עולמו הנוצץ של מיצ'לסון נעצר בפתח הקנטרי קלאב של לוס אנג'לס. שם אין מקבלים יהודים.

פרוסט שוחרר מכבלי הזכויות

מבול של פרסומי מרסל פרוסט עתיד להציף בחודשים הקרובים את מדפי הספרים בצרפת, משפקעו (בתחילת חודש אוקטובר) זכויות הפרסום הבלעדיות בהן החזיקה הוצאת "גאלימאר" משך 70 שנה. כמה בתי הוצאה צרפתיים כבר הכריזו על פרסומים יוקרתיים לקראת תאריך "שחרורו" של פרוסט: בין היתר, עתידות להתפרסם שלוש מהדורות מלאות של כתביו, אינדקס דמויות ואתרים ו"מהדורות-פרוסט-כיס".

הוצאת "גראסה" מתכוונת לפרסם גירסה של "אלברטין", המוצגת כ"ראשונית", כפי שנתגלתה לפרסום על-ידי אחייניתו של מארסל פרוסט, נאטאלי מורייאק. היו אלה ראשי הוצאת "גראסה" שלא מצאו בשעתו עניין בפרסום "אלברטין". למרות העובדה שהיה זה הסופר אנדרה ז'יד שהציג בפני ראשי ההוצאה את הסופר הצעיר ואת כתב-ידו.

יואב מוקד
פאריס

בטלוויזיה הבריטית: "כן אדוני ראש הממשלה" וג'ון לה קארה

"כן, אדוני ראש-הממשלה", תוכנית הטלוויזיה האהובה על מרגרט תאצ'ר תשוב אל המרקע הבריטי בסדרה חדשה בסתיו הקרוב. פול אדינגטון נבחר מחדש לתפקיד ראש הממשלה, וכמוהו נייג'ל הות'ורן, שימשיך לגלם את עוזרו הנאמן, בעיקר לעצמו, סר האמפרי.

בין יתר האטרקציות הטלוויזיוניות (בבריטניה), תוצג עיבוד טלוויזיוני לרב המכר "מרגל מושלם" מאת ג'ון לה קארה.

שאול צדקה
לונדון

התצוגה הגדולה בעולם

תצוגת אופנה אדירת ממדים תתקיים בפאריס ב-19 באוקטובר. התצוגה מאורגנת על-ידי הפסטיבאל הבינלאומי לאופנה ותתקיים בגני הטרוקדרו, סמוך למגדל אייפל. ישתתפו בה 900 דוגמניות שתלבשנה את בגדי הסתיו הקרוב של יוצרים ומעצבי אופנה צרפתיים, איטלקים, אמריקאים, קוריאנים, יפאניים, ספרדים ורוסים. לאירוע מוזמנים ששת אלפים אורחים. מלבדם יוכל גם הקהל הרחב שיורשה למקום לצפות בתצוגה על המסלול וכן בשני מסכי וידיאו ענקיים. גני הטרוקדרו יוארו במשחקים של קרני לייזר.

באותו שבוע בדיוק נערכות בפאריס תצוגות היוצרים הצרפתיים, המציגים את אופנת הקיץ הבא והתצוגה הבינלאומית נועדה, במידת מה, להתחרות בתצוגות אלה.

שלומית קיפר

בעריכת עירית רוזנבלום

המשטרה מפעילה תותח מים כנגד מפגינים דתיים, אמש בירושלים. (צילום: רחמים ישראלי)

מושתל הלב ירד בראשונה ממיטתו, צעד כמה צעדים, ושתה מעט מים

בית-החולים: מצבו של עובדיה מצרי משתפר בהדרגה, אך עדיין לא יצא מכלל סכנה

מאת עדנה אירידור

מצבו של מושתל הלב עובדיה מצרי, ממשיך להשתפר בהדרגה. אתמול הורד בראשונה ממיטתו וצעד כמה צעדים, לאחר שהיה מרותק למיטה ארבעה ימים. הוא חלש, ומתקשה לדבר. אף שאינו מחובר למכונת הנשמה, הוא נעזר במסכת חמצן כדי להקל את הנשימה. לחץ דמו ממשיך להיות יציב.

רופאיו שבעי רצון מתוצאות בדיקות הדם שנערכו כדי לעקוב על תפקוד אברי הגוף.

אתמול שתה זו פעם ראשונה קצת מים. על אוכל מוצק עדיין אין מדברים.

מהנהלת בית החולים נמסר כי על אף תהליך ההחלמה האיטי, כמצופה במקרים מסוג זה, עדיין לא יצא עובדיה מצרי מכלל סכנה, והוא ימשיך לשהות בחדר ההתאוששות המיוחד עוד ימים אחדים.

בני המשפחה ממשיכים לשהות במקום. בית החולים העמיד לרשותם חדר מיוחד לא רחוק מחדרו של מצרי. מרשים להם להיכנס אליו מפעם לפעם לכמה דקות, כשהם לבושים בלבוש סטרילי.

אתמול ביקרה אצלו בראשונה בתו אסנת. עד אתמול לא הורשתה לבקרו משום שהצטננה. הפגישה נמשכה דקות מספר. היתה נרגשת מאד.

שני הצעירים שבגופם הושתלו, ביום רביעי שעבר, כליותיו של תורם הלב, מתאוששים, והכליות החדשות פועלות כמצופה. לפני הניתוח היו צעירים אלה מחוברים לדיאליזה.

שגריר ארה"ב חוזר השבוע לדמשק; תגובה ל"צעדים סוריים חיוביים"

משרד החוץ האמריקאי: "על פי מידע שבידינו, פחתה רמת התמיכה של סוריה בפעולות טרור של כמה ארגונים" • משלחת מסעודיה — לוואשינגטון: תלחץ על ארה"ב להפעיל את כובד משקלה באו"ם כדי לקבל החלטת המשך הקוראת להטיל אמברגו מלא על איראן

מאת צבי צראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). שגריר ארה"ב בסוריה, ויליאם איגלטון, יחזור השבוע לדמשק, לאחר תשעה חודשי היעדרות.

דוברת מחלקת המדינה, פיליס אוקלי, הגדירה את החלטת הנשיא להחזיר את השגריר "כתגובה מוחשית לצעדים חיוביים שנקטה סוריה".

אוקלי פירטה כי סוריה סגרה את משרדי אבו נידאל בדמשק, וגירשה את פעילי הארגון.

"על פי מידע המצוי בידינו, פחתה רמת התמיכה של סוריה בפעולות טרור של כמה ארגונים", אמרה, אך הודתה כי אין הממשל יודע אם אנשי אבו נידאל פועלים בבקעת הלבנון.

שגריר ארה"ב הוחזר לוואשינגטון ב-1986, לאחר שבית-המשפט בבריטניה אישש את הקשר בין הממשל הסורי לנסיון הפיגוע במטוס אל-על.

בריטניה ניתקה עקב כך את יחסיה עם סוריה, וארה"ב החזירה את השגריר והטילה על סוריה סנקציות, ובהן איסור קיום מפגשים בדרג גבוה בין גורמים אמריקאיים לסוריים.

סנקציה זו תמשיך להיות בתוקף, אך הדוברת התקשתה ביום שישי להסביר מדוע יוכל השגריר איגלטון לקיים מפגשים עם אסד, ואילו נציג ממשל בכיר אחר לא יוכל לעשות זאת.

אשר לפגישת השגריר ורנון וולטרס עם אסד, פגישה שהולידה את ההחלטה להחזיר את השגריר, אמרה אוקלי כי "מדובר במקרה מיוחד".

פקידים בממשל אמרו ל"הארץ" כי אחד הנושאים הראשונים שיעלה איגלטון לפני אסד הוא תהליך השלום במזרח התיכון, ונכונותו של אסד להשתתף "במהלך מדיני חיובי" שיכלול את ירדן, הפלסטינאים וישראל.

לפני שבועות אחדים אמר ריצ'רד מרפי, עוזר שר החוץ לענייני המזרח התיכון, כי סוריה מראה סימני נכונות לקיים דיאלוג ישיר עם ישראל בנושא זה.

בתוך כך נמסר כי משלחת סעודית רמת דרג, בראשות שר החוץ הסעודי סעוד אל-פייצל, תגיע בתחילת ספטמבר לוואשינגטון כדי לדון עם ראשי הממשל על תכנית פעולה מדינית נגד איראן. זאת עקב סירובה של איראן לאמץ את החלטת או"ם 598, הקוראת להפסקת אש בין הצדדים.

הנציגים הסעודיים, כך נמסר, יבקשו מארה"ב להפעיל את כל כובד משקלה באו"ם כדי לקבל החלטת המשך הקוראת להטיל אמברגו מלא על איראן. פעילות זו באה בהמשך להחלטת הליגה הערבית הקוראת לנקוט "את האמצעים ההכרחיים" כדי לאלץ את איראן לדבוק בהחלטת האו"ם.

רקע

פרשת ואנונו: ההשתלשלות

(ע). להלן תיאור, מקוצר של השתלשלות "פרשת ואנונו":

משפחת ואנונו עלתה ארצה ממרוקו ב-1963, והתיישבה בבאר-שבע. למשפחה שישה בנים ושלוש בנות. מרדכי ואנונו היה בן תשע בהגיע המשפחה לישראל.

ב-1976 משיב מרדכי ואנונו על מודעת "דרושים", ומתקבל לעבודה בכור הגרעיני בדימונה.

ב-1982 מתחיל ואנונו ללמוד פילוסופיה באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. הוא הופך להיות פעיל באגודות הסטודנטים, ומתחבר לסטודנטים ערביים. על קשריו אלה נחקר על-ידי אנשי הביטחון מהקריה למחקר גרעיני, ואף הוזהר. ב-1986 פוטר ואנונו מעבודתו. הפיטורים נכנסו לתוקף בדצמבר 1985.

ב-19.1.86 עזב ואנונו את הארץ בדרכו לאוסטרליה. המטוס חנה לתדלוק ביניים במוסקווה. במזוודתו האישית של ואנונו שני סרטי צילום שצילם במהלך עבודתו בקריה למחקר גרעיני.

ב-20.1.86 מגיע ואנונו לסידני באוסטרליה, שם הוא פוגש בכומר אנגליקני. הוא מתגורר בקהילה האנגליקנית, ואחר-כך מתנצר.

ב-8.6.86 פוגש ואנונו בעיתונאי קולומביאני, אוסקר גוארו. הוא מספר לו על העומד שבידו. העיתונאי הקולומביאני מופיע בתחילת ספטמבר במשרדי העיתון הלונדוני "סאנדיי טיימס", ומספר כי סייע למדען גרעין ישראלי להימלט מישראל. כתב "סאנדיי טיימס" מגיע לאוסטרליה ונפגש עם ואנונו.

ואנונו מוטס ללונדון, נחקר ביסודיות במשך יומיים על-ידי פיסיקאי גרעין בשם פרנק ברנבי, שאמר בוודאותו כי ואנונו דובר אמת.

"סאנדיי טיימס" מחליט לפרסם את הסיפור, וב-20.9.86 מתבקשת השגרירות הישראלית בלונדון להגיב על הפירסום הצפוי. ימים אחדים אחר-כך נתקל ואנונו בצעירה שהציגה עצמה בשם סינדי, ולפי פירסומים זרים היתה סוכנת של "המוסד" הישראלי, וטמנה לו מלכודת.

ב-30.9.86 מבשר ואנונו לאנשי "סאנדיי טיימס" כי הוא עוזב את לונדון לימים ספורים, ומבטיח להיות בקשר. על-פי פירסומים זרים התפתה לצאת לאיטליה עם סינדי, לדירת אחותה בפרוור של רומא.

ב-5.10.86 מפרסם "סאנדיי טיימס" את הסיפור המלא של מרדכי ואנונו. באותו יום, על-פי פירסומים זרים, הובא ואנונו ארצה באניה.

ב-6.10.86 מפרסם "סאנדיי טיימס" לראשונה את דבר חטיפתו של ואנונו על-ידי ישראל. גורמים מוסמכים בישראל מכחישים בכל תוקף את דבר החטיפה.

ב-9.10.86 מודיע מזכיר הממשלה כי ואנונו נמצא בארץ. בריטניה מקבלת זמן מה אחר-כך הבהרות.

ב-29.10.86 מוגש נגד ואנונו כתב-אישום. הוא מואשם בעבירות של בגידה, סיוע לאויב במלחמתו וריגול חמור.

ב-28.12.86 מובא ואנונו לבית המשפט המחוזי בירושלים לשם הארכת מעצרו. ובאותו יום אחר הצהריים מתרחשת "תקרית היד". ואנונו מציג דרך חלון המכונית שבה הובא להארכת מעצרו, את כף ידו ועליה כתוב: "נחטפתי ברומא. הגעתי לרומא ב-30.9.86 בטיסה של "בריטיש איירווייס" מס' 504".

ב-30.12.86 מובא ואנונו לישיבה הראשונה של משפטו, תחת אמצעי ביטחון קפדניים ביותר. הוא כופר בהאשמות המיוחסות לו.

ב-3.1.87 פותח ואנונו בשביתת רעב. מאז ועד היום הגיש 10 עתירות אסירים שנידונו בבית המשפט המחוזי בירושלים. העתירות הוגשו בשל עילות שונות, בין היתר — תנאי מעצרו, מניעת פגישות עם חברתו ג'ודי זימט ועם כומר, ואיסור שהוטל עליו לטלפן מחוץ לכלא.

ב-15.1.87 מגיש סניגורו של מרדכי ואנונו, עו"ד אמנון זכרוני, בקשה לבית המשפט העליון לגילוי ראיות ולמתן אפשרות למרשו להעיד על נושאים שונים במהלך משפטו. לאחר שבעה חודשים שבהם התקיימו עשר ישיבות, נתן השופט גבריאל בך את החלטתו.

ב-7.3.87 מחליטה משפחת ואנונו להפסיק את העסקתו של עו"ד זכרוני. בראשית חודש מאי מתמנים עו"ד אביגדור פלדמן ועו"ד ד"ר עדנה קפלן לייצג את ואנונו. זמן קצר אחר-כך מתפטרת ד"ר קפלן מהייצוג, בשל מה שכינתה "סיבות אישיות".

ב-8.8.87 מגלה אחיו של ואנונו, מאיר, בלונדון, כיצד — לטענתו — הובא מרדכי ואנונו ארצה.

בימים האחרונים נחקר ואנונו בכלאו כיצד העביר את הפרטים הסודיים לאחיו מאיר.

מקורות במערב: טילי איראן במיצרי הורמוז — מתוצרתה

מדובר בטילים סובייטיים נגד ספינות, שהעתיקה סין ושנפלו שלל לידי האיראנים במתקפתם על חצי-האי פאו ב-'86 • איראן העתיקה ופיתחה אותם • עוצמתם גדולה משל ה"אקסוסט" הצרפתי

לונדון (ע"מ). מומחים צבאיים מסרו, לפי ידיעה בעתון "אל-עאלם", כי הטילים שהציבה איראן בקירבת מיצרי הורמוז, ושנמסר כי הם מתוצרת סין, הם למעשה טילים מתוצרת איראן.

הטילים האלה, המכונים "טילקורום", היו במקורם טילים סובייטיים נגד ספינות, מדגם אס-אס-אן-2.

סין פיתחה אותם. האיראנים לקחו את הדגם הסיני שלל כאשר השתלטו על חצי-האי פאו בעיראק, בהתקפה שלהם במארס 1986.

האיראנים הצליחו להעתיק את הטיל, לפתחו ולייצרו במפעלי הנשק שלהם, כשם שהעתיקו ופיתחו את הטיל הסובייטי "סקאד-בי", שיעילותו נבחנה בשנתיים שחלפו.

המקורות הדגישו כי אין סין מוכרת נשק במישרין לאיראן, אך ייתכן שאיראן קונה נשק סיני בשוקי העולם.

הידיעה מציינת כי עוצמת האש של הטילים האיראניים גדולה פי כמה מזו של טילי "אקסוסט" מתוצרת צרפת, שהפעילה עיראק נגד אוניות במפרץ הפרסי מאז 1981.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

בנק דיסקונט מבקש לפרק את דניש

מאת צבי הראל

בנק דיסקונט הגיש בסוף השבוע בקשת פירוק נגד חברת דניש.

בית המשפט המחוזי בתל-אביב סירב לדון בבקשה במעמד צד אחד, והודיע כי ידון בבקשה במעמד שני הצדדים עוד החודש.

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

"אוקיינוס מים מתוקים מתחת לחולות סעודיה"

הדהראן, סעודיה (ע"ד). אדמת סעודיה, שבה כמויות גדולות של נפט, מכילה גם כמויות עצומות של מי תהום, העשויות לספק את צרכיה למשך כמאתיים שנה — על כך מסר אתמול חוקר סעודי.

"אוקינוס של מים מתוקים נמצא מתחת לחולות הלוהטים", אמר באקר עבדולה בן באקר, רקטור האוניברסיטה לנפט ולמינרלים, על-שם המלך פאהד, שמקומה בדהראן.

"ברשותנו כמות השווה לכמות המים השנתית בנילוס למשך 600 שנה", הוא אמר לעיתונאים, בהוסיפו: "אלה מים מתוקים, שהגישה אליהם אינה קשה".

עבדולה דאבאג, מנהל המכון למחקר של האוניברסיטה, הבהיר כי מי-התהום מצויים בשלושה אקוויפרים גדולים. הוא הוסיף כי המכון שהוא עומד בראשו גיבש תוכנית אסטרטגית לניצול מי-התהום.

רעייתי
אווה דן
איננה

שייקה דן והמשפחה

ההלוויה תתקיים, מחר יום שני ו' באלול תשמ"ז 31.8.87 בשעה 11.00 לפנה"צ בבית העלמין בקרית שאול

ההלוויה תצא מבית ההלוויות בהדר דפנה תל-אביב בשעה 10.30

שיחת היום / גדעון אלון

עם: ראש היחידה לתפקידים מיוחדים במשרד המשפטים
על: סידורי הבטחון לקראת פתיחת משפטו של מרדכי ואנונו הבוקר

המשפט גרם לנו כאב ראש

האם השלמתם את הסידורים הבטחוניים לקראת פתיחת המשפט?

כל סידורי הבטחון כבר הושלמו. הוקצו כוחות מספיקים לאבטחה סביב בנין ביהמ"ש המחוזי בירושלים ובתוכו. חלונות באולם שבו יתקיים המשפט כוסו בלוחות עץ כדי למנוע כל אפשרות לצלם. חלונות המכונית של שרות בתי הסוהר, שבה יובא הנאשם לביהמ"ש, יהיו אטומים.

האם יגרום המשפט שיבושים בעבודה השגרתית של ביהמ"ש המחוזי?

בשום פנים ואופן לא. ביהמ"ש ימשיך בעבודתו כרגיל. כל מי שירצה יוכל להיכנס לביהמ"ש, אבל נאסר על עתונאים וצלמים להכניס מכשירי הקלטה ומצלמות.

האם יש כוונה לאפשר למשקיף מטעם ארגון "אמנסטי" להיות נוכח בדיונים?

אין כוונה לאפשר לאיש, חוץ מלשלושת השופטים, נציג הפרקליטות, פרקליטו של הנאשם והנאשם עצמו, להיכנס לאולם. המשפט יתנהל בדלתיים סגורות.

האם יוחזר ואנונו אחרי כל יום דיונים לכלא, או יישאר בירושלים?

לא, כל יום, בתום המשפט, הוא יוחזר לכלא.

תמנעו מואנונו לחזור על "תרגיל" כף היד שלו כדי להעביר מסר לעתונאים?

נעשה הכל למנוע מהתופעה הזו לחזור.

לא יכולתם למנוע את פרסום מועד המשפט, ובכך לחסוך מעצמכם הרבה טרחה?

לא אנחנו הודענו על מועד המשפט. לנו לא היה עניין לתת לכך פרסום מוקדם. העתונאים השיגו את המידע הזה ממקורות אחרים.

המשפט חייב סידורי בטחון והיערכות יוצאי דופן?

אין ספק שהמשפט חייב היערכות מיוחדת מבחינת סידורי הבטחון, בעיקר בגלל ההתעניינות הרבה של כלי התקשורת בארץ ובחו"ל. היה עלינו להתמודד עם כמה בעיות סבוכות, החורגות מהנורמות הרגילות.

הוקצה למטרה זו תקציב מיוחד?

לא מיוחד, אך היתה חריגה מסויימת מהמסגרת המקובלת להקצאה כספית.

בסך הכל משפטו של מרדכי ואנונו גורם לכם כאב ראש?

בוודאי שזה גורם כאב ראש, כי היה עלינו להתמודד ולתת פתרון לכמה בעיות מיוחדות.

הצעות ארה"ב בענין הלביא

(סוף מעמוד 1)

הביטחון, יש רמז להזמנה אמריקאית לשר הביטחון יצחק רבין לבוא לוואשינגטון לדיונים על פרוייקטים ביטחוניים חדשים משותפים עם ישראל.

המסמך מבטיח גישה אמריקאית אוהדת לייצור משותף של מטוס האף-16, של האף-16 המתקדם (פלקון) וכן לסיוע לתעשיה האווירית בתחום המחקר והפיתוח.

פרטי המסמך:

- אנו חוזרים על המחויבות לעשות שימוש בכספי סיוע ביטחוני אמריקאי עבור עלות ביטול חוזים שאושרו ללביא.
- אנו תומכים בתשתית מחקר ופיתוח ישראלי. 400 מיליון דולר הקצאה לשתי שנות התקציב הבאות.
- אנו מאמינים שבהסכמה זו פוטנציאל מאד מבטיח לפיתוח מערכות לוחמה שישמרו על רמות התעסוקה לתעשיות הביטחון הישראליות.
- ארה"ב תומכת ברכישות בישראל. מיזכר ההסכמה לרכישות בישראל שנחתם ב-1984 קבע את התחייבות ממשלת ארה"ב לקדם את יכולת התחרות של ישראל כלפי משרד ההגנה האמריקאי.
- אנו חוזרים על כוונתנו לממש מזכר-הבנה זה. יש כאן רמז למחוייבות אמריקאית להגדיל תיקרת ההשתתפות במיבצעים מ-200 ל-300 מיליון דולר.
- ייצור משותף של מטוס אף-16 בישראל. אנו מאשרים את מסמך זקוקים לחלופות. כמה מהן טומנות בחובן תמורות מהותיות לתעשיה הישראלית. אנו מבינים שג'נרל דיינמיקס מוכנה להתקשר עם ישראל במגוון של חלופות לחוזים חדשים, לייצור משותף לייצור העכשווי של האף-16. אנו תומכים בגישה זו, תשתדל לסייע בידכם לזהות נוסחאות ייצור משותף.
- המשך מחקר-ופיתוח ללביא. הכוונה היא כנראה להגדלת סכום התמורה מעבר ל-100 מיליון דולר. מדובר בהשלמת תוכנית מבחני הטיס ללביא, המוטמעת תמורה מסויימת בתחום המחקר והפיתוח. המשך תוכנית המבחן המוגבלת תעניק תעסוקה לעובדי התעשיה האווירית. ויכולת להניב רעיונות חדשים להמשך פיתוח הלביא, וכן בתחומי האוויוניקה. על כך מוכן משרד ההגנה האמריקאי לעבור בשיתוף-פעולה עם ממשלת ישראל והתעשיה האווירית.
- ארה"ב מבינה את התעניינות ישראל לפיתוח משותף של הדור הבא של האף-16, כגון הפלקון המתקדם, אם כי ארה"ב אינה יכולה להעניק עתה מחויבות חד-משמעית לגבי השתתפות ישראל או מדינה זרה אחרת בפרוייקט. עם זאת הבחינה בארה"ב תיעשה תוך מודעות לאינטרס הישראלי והתייעצות איתה.
- פטור מהוצאות בלתי חוזרות באשר לפרוייקטים משותפים בתחום המו"פ למערכות אמצעי-לוחמה אמריקאיים. ארה"ב מתחשבת בתרומה הכספית של שותף המו"פ בעת קביעת העלות של המוצר המוגמר למכירה לאותו שותף. בכך מתחייבת ארה"ב להעניק לישראל הנחה על קניית מוצרים שייוצרו בישראל עבור ארה"ב.
- התייעצויות ממושכות עם ישראל. התחייבות לדון במסגרת הסכם הסיוע הביטחוני המשותף בפרוייקטים נוספים של שיתוף פעולה.

סוריה מסייעת לשיעים לתכנן פיגועים לרגל אבל העאשורא

מקורות בביירות: הסורים רוצים בגל חדש של פיגועים מצד השיעים נגד ישראל כדי להסיחם מביירות ומהקומנדו הסורי

מאת עודד זראי
שליח "הארץ" בלונדון

(מיוחד ל"הארץ"). סוריה מסייעת לתכנן פעולות פיגוע נגד ישראל וצבא דרום לבנון, לקראת יום האבל השיעי "עאשורא", שיחול השבוע.

בידיעות ממקורות ערביים בביירות נמסר כי במסגרת התיאום עם הסורים, פעל אבו-ניזאל, שהעביר זמנית את מפקדתו מדמשק לאל-בקאע.

לדברי המקורות, הסורים מעוניינים כי יפרוץ גל חדש של פיגועים מצד הגורמים השיעיים הקיצוניים נגד ישראל בדרום לבנון, וכי דבר זה יסיח את דעתם של השיעים מעיסוק בפרוורים הדרומיים ובחיכוכים עם חיילי הקומנדו הסוריים הפרוסים במערב ביירות.

השבועון הביירותי "אל-מסירה" כתב אתמול כי טילי הסאם הסוריים, שלטענתו הופעלו נגד מטוסים ישראליים בשמי לבנון בשבוע שעבר, נורו מתחום סוריה ולא מתחום לבנון.

לוב שבה וכבשה את נוה המדבר אאוזו באזור המריבה עם צ'אד

הלובים הציגו 6 שבויים לפני עתונאים • צרפת: לא נתערב

מאת יואב מוקד
סופר "הארץ" בצרפת,
וסוכנויות הידיעות

דגלי לוב מתנופפים מחדש מעל נוה המדבר אאוזו, שבו התפרשו מחדש כאלף חיילים לוביים, לאחר שנכבש המקום מידי צבא צ'אד — על-כך דווחה קבוצה של עיתונאים מערביים, שסיירה בשבת בנווה המדבר בלווית קצין צבא לובי בכיר.

העיתונאים המערביים סיירו במשך כארבע שעות באזור הקרבות, וכן בנוה-המדבר עצמו. בין היתר הוצגו בפניהם ששה שבויים צ'אדיים. בשבת אחה"צ החלו חילי הרגלים הלובי, בסיוע אווירי, בפעולת טיהור באזור.

שר ההגנה של צרפת הבהיר אמש, כי אין בדעת צרפת "להתערב בכל דרך שהיא" נוכח ההשתלטות המחודשת של צבא לוב על גזרת המריבה הצ'אדית-לובית של חבל אאוזו. צרפת מחזיקה בצ'אד כוח משימה המונה כ-2000 איש, המסתייע בלהקי תקיפה, יירוט ותצפית של חיל האוויר.

קבוצה של עיתונאים מערביים הובאה אתמול ביוזמת השלטונות הלוביים לאזור ודיווחה על הישגיו של הצבא הלובי. על פי דיווחים אלה, הצליחו גייסותיו של קדאפי להשתלט מחדש על הגיזרה, שנכבשה רק לפני כשלושה שבועות על ידי צבא צ'אד. קודם לכן החזיקו הלובים במשך שנים ארוכות בגיזרה המדברית, שלשלטונות צ'אד רואים בה "חלק בלתי-נפרד מן הטריטוריה הלאומית".

אל על

	מעל' מינימום	מעל' מכס'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	15	18	מ"ח	16	22
אתונה	22	28	מ"ח	22	33
בוקארשט	17	22	מ. רעמים	—	—
בריסל	15	20	מ"ח	11	22
וינה	15	20	מ"ח	14	21
ז'נבה	12	25	מ"ח	11	21
לונדון	16	20	מ"ח	17	25
ליסבון	20	25	מ. רעמים	20	33
מדריד	18	23	גשם	16	30
ניו-יורק	16	20	גשם	16	18
פאריס	16	22	מ"ח	15	25
פרנקפורט	16	20	מעונן	15	18
ציריך	14	19	מ"ח	—	—
קהיר	22	32	בהיר	22	33
קופנהאגן	13	16	מ"ח	13	17
רומא	20	26	מ"ח	17	30
שטוקהולם	8	14	מ"ח	11	18

EL AL אל על

דיון בבג"ץ בעתירה של אורדן לפנות את עובדי "רום כרמל" נקבע למחר

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הדיון בבג"ץ בעתירת חברת אורדן נגד המשטרה נקבע למחר בבוקר, בנוכחות שני הצדדים.

אורדן מבקשת לחייב את המשטרה לפנות את 117 עובדי "רום כרמל", המתבצרים במפעל בטירת הכרמל. אורדן מסתמכת בעתירתה על צו של בית המשפט בחיפה, ושלפיו היו כל עובדי רום כרמל אמורים לפנות את שטח המפעל.

נשיא אוסטריה, קורט ולדהיים, ביקר שלשום באתר מחנה ההשמדה הנאצי מאוטהאוזן. קומץ של מפגינים, שנשאו כרזה "אנו רוצים בנשיא אנטי־פשיסטי", היו במקום כשוולדהיים הגיע לאתר המחנה. ולדהיים, המואשם כי היה מעורב בפשעי מלחמה בשנים 1942—1945, הניח זר לרגל מצבה לזכרם של מאתיים אלף בני־האדם שמתו במחנה זה, בקרבת העיר האוסטרית לינץ. בראיון ברדיו אמר ולדהיים: "אני חש רגשות עמוקים כלפי צאצאיהם של הקורבנות. ואני סבור כי חובתנו היא לוודא שטרגדיה כזו לא תוכל להישנות לעולם". בתמונה: ולדהיים מניח את הזר בשעת הטקס במחנה במטהאוזן. (תצלום: אי־פי)

רקע

מאנילה: משטר אקינו נופל קורבן למסורת ארוכה של הפיכות צבאיות

הצבא של הדמוקרטיה הפיליפינית נוהג כמו כל הצבאות באסיה, באפריקה ובאמריקה הלטינית

מאת יואב קרני
מיוחד ל"הארץ"

ניו־יורק. עד סוף שנות ה־60 היו הפיליפינים אחד מסיפורי ההצלחה הפוליטיים המעטים של הדקולוניזציה בעולם השלישי. הם שמרו בקנאות על חוקה דמוקרטית, שהעתקה כמעט מלה במלה מחוקת ארה"ב. הארכיפלג הגדול הזה — המשתרע לאורך 1,750 ק"מ, על־פני 7,100 איים, במקביל לחוף הדרום־מזרחי של אסיה — היה עד 1946 מושבה אמריקאית.

ב־1972 הלכו הפיליפינים בדרך העולם השלישי. פרדיננד מארקוס, נשיא שנבחר בבחירות דמוקרטיות, סירב לפנות את מושבו. בזה מלכו "מצב חירום לאומי", והחל 15 שנים של רודנות אישית, שבמהלכן שדדו הוא ומקורביו את הפיליפינים ללא רחם.

משענה היחידה של הרודנות היה הצבא. מארקוס הציף את אנשיו בעמדות־מפתח, הפך את הפיקוד העליון לערת מקבלי שלמונים, ושם קץ לתופעה של צבא מקצועי, לא־פוליטי.

שנה וחצי אחרי שנפלט מארקוס, בהתקוממות צבאית־אזרחית, משלמים הפיליפינים את מחיר השחיתה של צבאם. אמנם הדמוקרטיה הוקמה, הנשיאה קורי אקינו נמצאת בכהונתה ברצון רוב מוחץ של הבוחרים — אבל הפיליפינים לא חזרו להיות דמוקרטיה בנוסח שקיוו לו האמריקאים, לפני 41 שנה.

צבאם מתנהג עכשיו באופן דומה לזה של הצבאות כמעט בכל מדינות אסיה, אפריקה ואמריקה הלטינית: גנרלים עסוקים בתוכניות להציל את המולדת מידי הפוליטיקאים, ואם הגנרלים אינם עושים את זה — הקולונלים עסוקים בתוכניות להציל את המולדת מידי הגנרלים.

ארבעה נסיונות קודמים

כך ממש קרה ארבע פעמים קודמות, לפני השבוע שעבר. פעם אחת, בנובמבר 1986, פיטרה הנשיאה את שר ההגנה שלה, אחרי שהתגלה אפילו לה שהוא מקדיש זמן רב מדי לתכנון הפלתה. אבל עד סוף השבוע שעבר נהגה אקינו בנדיבות פייסנית בקולונלים המורדים. כששאל אחד, גרגוריו הונאסאן, לפני שנה, איך יוכל להציל את הקריירה הצבאית שלו, אחרי שהתגלה חלקו בקשירת קשרים, ענתה לו אקינו: "מספיק שתגלה אהבת מולדת. אני לא אעמוד בדרכך".

נדיבות כזאת יכולה לבוא רק כתוצאה של עוצמה. כשהיא תוצאה של חולשה — חולשת־דעת או חולשה פוליטית — היא מזמנת בדיוק מה שזימנה על ראשה אקינו. שלושים הבוגי. הונאסאן, קולונל מעורער בן 40, אם הנסיון החדש ביותר להשליט סדר חדש בפיליפינים, הוא היה קרוב אל השגת היעד יותר מבכל פעם אחרת.

הקולונלים התלוננו על השחיתות ועל "היעדר מנהיגים". הם האשימו את הממשלה שהיא נוהגת רכות גדולה מדי במורדים הקומוניסטיים, ודרשו גם את סילוק צמרת הצבא. אבל הטענות הספציפיות אינן מעלות ואינן מורידות. ברור דבר אחד: המכאובים של הפיכה צבאית נגד ממשלה אזרחית קיים עכשיו בפיליפינים, ושנים ארוכות של חינוך יהיו נחוצות כדי לעקור אותו. ספק אם יש לקוראזון אקינו שנים ארוכות.

היא גם מתקשה לפתור בעיות־יסוד אחרות. שלטונה אינו יכול להיות רק תוצאה של הזכרונות הקשים מימי מארקוס. 55 מיליון פיליפינים לא יוכלו להתפעל רק מן העובדה שיש להם מנהיגה פופולארית. הם התחילו לדרוש מן המנהיגה הזו טיפול־שורש במצוקתם. יומיים לפני נסיון ההפיכה עלו 5,000 מפגינים נרגזים על ארמון הנשיאה במאנילה, להזכיר לקוראזון אקינו, ש־60% מתושבי הפיליפינים נמצאים מתחת לקו־העוני.

אקינו לא ניצלה את האפוריה הבלתי־רגילה שליוותה את עלייתה לשלטון, כדי להביא שינויים מבניים בארצה. עדיין קומץ בעלי־אדמות מחזיקים ברוב העושר הלאומי; עדיין פועלים בפיליפינים 200 צבאות פרטיים; המורדים הקומוניסטיים רחוקים מאד מלהניח את נשקם. אלה האחרונים השקיפו ללא צער על קרבות־הרחוב במאנילה במהלך סוף השבוע. הזמן — מאמינים הקומוניסטים בפיליפינים, כמו בכל מקום אחר — פועל לטובתם.

כאן, בניגוד לרוב המקומות האחרים, אולי הם צודקים.

חיילים מורדים שוכבים ופניהם אל האדמה, לאחר שנתפסו בידי הכוחות הנאמנים למשטרה בשעת נסיון השתלטות על תחנת טלוויזיה בעיר קאזון. (תצלום אי־פי)

נבון הורה להכין תוכנית חינוכית על מחלת איידס

כדי להפחית פחדים ולתת לנוער כלים להימנע מסיכוני הידבקויות במחלה ● פורסם עלון הסברה מטעם קופ"ח כללית

(עש"ת). סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, הורה שלשום ליו"ר המזכירות הפדגוגית, רפי פור, להכין תוכנית חינוכית מתאימה בנושא האיידס.

השר הורה על כך בסכמו את הדיון בנושא זה שנערך בישיבתה השבועית של הנהלת המשרד. נבון ביקש כי הטיפול בנושא האיידס ישולב במסגרת המדיניות הכוללת של המשרד לחנך את הילדים ובני הנוער לאורח חיים בריא, ובתוך זה החינוך לחיי משפחה וחינוך מיני, מניעת העישון, השימוש בסמים ובאלכוהול, וטיפול במצוקות נפשיות של תלמידים בגיל ההתבגרות.

שר החינוך קבע כי בנושא האיידס יש לדאוג כי התוכנית החינוכית לא תטיל מחד, אימה ופחד על בני הנוער, ומאידך תיתן להם כלים להימנעות מסיכוני הסתבכויות במחלה. השר גם ביקש מהמזכירות הפדגוגית לקבוע הנחיות לבתי הספר כיצד לטפל בתלמידים שיחלו באיידס, וכן להתאים את הטיפול בנושא לבתי־ספר ממלכתיים וממלכתיים־דתיים.

יו"ר ועדת ההסברה הממלכתית לעניני האיידס, פרופ' אברהם מורג, אמר בישיבת ההנהלה של משרד החינוך כי גם אם יימצא תכשיר שידכא את המחלה, תמשיך זו להתפשט עוד מספר שנים, ולכן הדרך היעילה ביותר להילחם בה, בשלב זה, היא על־ידי הסברה וחינוך. פרופ' מורג קרא להכין את הנוער להיות בריאים, וללמוד על מחלות־מין ומניעתן. לדבריו, 121 מדינות בעולם דיווחו עד כה על 60 אלף חולי איידס.

תוכנית ניסויית

המפקחת הארצית על חינוך מיני במשרד החינוך, אלה בר־גיא, והממונה על חינוך לבריאות, לילי גרבי־ברקמן, דיווחו בישיבה על נסיונות ראשונים בהוראת הדרכים להימנע מאיידס, ועל כך שבקיץ שיבץ המשרד הרצאות בנושא האיידס בהשתלמויות שנערכו למורים.

לינן שנקר, סטודנט לרפואה באוניברסיטה העברית בירושלים, דיווח להנהלת משרד החינוך על תוכנית ניסויית בענין האיידס, שפותחה על־ידו ועל ידי חבריו הסטודנטים, והופעלה, באישור משרד החינוך, ב־11 בתי־ספר. מנהלת בית הספר "רמת שרת" בירושלים, עטרה שרמן, שבבית־ספרה נערך הניסוי הראשון, דיווחה כי התוכנית הצליחה להדריך את התלמידים באמצעים למניעת התפשטות המחלה, ולהפחית את חרדותיהם בנושא זה. המנהלת המליצה להנהיג את התוכנית בכיתות ו'־ח'.

חוברת ההסברה של קופ"ח

שירנה איירוה, סופרת "הארץ", מציינת כי אין סכנה להידבקות באיידס כתוצאה ממגע אקראי בין בריאים במקומות ציבוריים, מסעדות, שירותים, בתי־ספר ואחרים — קובעים מומחים בנושא מגיפת האיידס בקופת־חולים הכללית.

המלצות והנחיות של מומחי הקופה כלולים בעלון הסברה על מחלת האיידס, שהופץ הולה בסוף השבוע. דרכים להימנעות מסיכוני הידבקות באיידס הן לא לקיים מגעים מיניים אקראיים עם אנשים בלתי־מוכרים, להשתמש בקונדום, ולגבי מגעים הומוסקסואליים — להימנע מחדירת הזרע לפי הטבעת.

עוד מציין בעלון כי נראה שרוב נושאי הנגיפים לא יראו שום סימני מחלה. הערכה בקרב מומחי הקופה כי רק אצל 10% מכלל נושאי הנגיפים תתפתח המחלה.

שרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, עומדת להיפגש היום עם קבוצת פרוצות בגוף תל־ברוך בתל־אביב, במטרה להגביר את מודעותן לעריכת בדיקות תקופתיות, כפי מחייב הנוהל שהוציא משרד הבריאות לפני שבוע.

סופרת "הארץ" בירושלים מוסיפה: "קול ישראל" ברשת ב' בשיתוף עם משרד הבריאות ישדר היום החל מהשעה 15:00 ועד אחת אחר חצות מישדר מיוחד שיעסוק במחלת האיידס בו יוכלו המאזינים להפנות שאלות המעסיקות אותם בנושא לרופאים־מומחים דוברי עברית מארצות הברית ומצויות באמריקה: אנשי רפואה, דת וחינוך מן הארץ, וכן חולי איידס ובני משפחותיהם שיתארחו באולפן המישדר "איידס־לדעת".

בשעות היום יפעלו ניידות השידור בירושלים (בית־הנוער ומרכז העיר), בתל־אביב במרכז רחוב דיזנגוף ובחיפה, ובשעות הלילה תופעל ניידת שידור בגוף תל־ברוך בתל־אביב כדי לאפשר שאלות של יצאניות ולקוחותיהן. נעשה סידור מיוחד לאפשר גם לאסירים בבתי הכלא השונים בארץ להפנות שאלות לצוותים באולפן.

לאחר שחזר בו מפיטורי מנכ"ל המוזיאון

להט החליט לא לתבוע מזאבי התנצלות בפני מבקר העיריה

החליט לקבל את גירסתו של גנדי, כאילו חזר בו מדבריו בעבר

מאת חיים הנדוהקר
סופר "הארץ" בתל־אביב

ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, חזר בו מתביעתו נגד מנכ"ל מוזיאון הארץ, רחבעם זאבי, להתנצל בפני מבקר העיריה, שמואל רובינציק, בגין ביטויים עולבים שהטיח בו.

את הביטויים המעליבים הטיח זאבי במבקר בגין דו"ח ביקורת שחיבר אודות אירועים במוזיאון.

המבקר עצמו לא ביקש התנצלות, אולם שיגר מכתב לראש העיריה, בו הוא מביע תמיהה כיצד אדם כזאבי עומד בראש מוסד חינוכי.

להט תבע מזאבי להתנצל בפני המבקר. זאבי סירב, ולאחר שראש העיריה הפעיל עליו לחץ טען בסופו של דבר כי בעצם הוא כבר חזר בו מדבריו. להט לא קיבל זאת, ותבע ממנו התנצלות. זו היתה אחת הסיבות להפסקת כהונתו של זאבי במוזיאון.

לאחר שלהט החליט לוותר לזאבי בתחום הכספי ולמחול לו בתחום האישי ביניהם, הוא הוסיף לכך גם ויתור בעניין ההתנצלות בפני המבקר. להט החליט לקבל את גרסתו של זאבי כאילו הוא כבר חזר בו מדבריו בעבר, לאחר שבעבר הוזה טענה זו בתוקף.

בהחלטתו זו לא נועץ להט עם מבקר העיריה.

במסגרת המאבק על שכ"ל באוניברסיטאות

התאחדות הסטודנטים הורתה לשלם לפי שעה רק 700 ש'

לאחר שהאוניברסיטאות שלחו לבתי סטודנטים הוראות תשלום עד 2000 דולר, בניגוד להחלטת הממשלה

מאת נורית אמיתי

התאחדות הסטודנטים הארצית הורתה בימים אלה בתשובה לשאלות סטודנטים, כי יש לשלם רק את התשלום הראשון עבור שנת הלימודים הבאה. בימים אלה הגיעו הודעות תשלום לבתי הסטודנטים שנרשמו לשנת הלימודים הקרובה.

לסטודנטים הוצע לשלם באמצעות הוראות קבע תשלומים חודשיים, או בתשלום אחד שיכלול הצמדה. למרות החלטת הממשלה לגבות שכר־לימוד בגובה 1,200 דולר, החליט בכמה אוניברסיטאות לגבות עד 2,000 דולרים שכר־לימוד. שר החינוך, יצחק נבון, פנה באחרונה בבקשה לראשי האוניברסיטאות לעמוד בהחלטת הממשלה, ולא להעלות את שכר הלימוד מעבר למה שנקבע.

בעקבות הגעתן של הודעות תשלום התכנסו ראשי התאחדות הסטודנטים והורו לשלם את התשלום הראשון (700 ש"ח) בלבד, עד לבירור נושא שכר הלימוד. כן הבטיחו בהתאחדות הסטודנטים כי אם לא ייגבה שכר־לימוד בהתאם להחלטת הממשלה, ינקטו הסטודנטים צעדים שונים עד כדי השבתת הלימודים וסגירת שערי הקמפוס.

זיוף מכתב מהוותיקן סייע להביא לישראל 3000 ילדים שהוסתרו במינזרים בשואה

(ע). פרשיה שהיתה חסויה זה 40 שנה, ואשר במהלכה הוצאו 3000 ילדים ניצולי שואה והוחזרו ליהדות, נחשפה בגלי צה"ל בשבת בתכניתו של דוד דיין "עושים מדינה". אבא גפן, מי שהיה במשך שנים רבות בשירות משרד החוץ, גילה לראשונה את הפרשה, והודה, שהצלת הילדים נעשתה בזכותו של "זייפן מעולה של התמי־מתכת".

המעשה שהיה כך היה: אבא גפן, או ויינשטיין, היה ממונה על ארגון ה"בריחה" בעיר זלצבורג, דרך זלצבורג העבירו אנשי "הבריחה" עשרות אלפי יהודים, שנדדו באירופה לאחר השואה. אנשיו גילו כי 3000 ילדים יהודים, שהוסתרו במנזרים, במוסדות נוצריים ואצל משפחות נוצריות בפולין.

"ממשלת פולין היתה מוכנה לאשר יציאת הילדים, אם יתקבל אישור מהוותיקן", סיפר. "שניים מאנשיו נפגשו עם מזכיר המדינה של הוותיקן והצליחו לקבל מכתב המאשר, שאם יועברו הילדים לאוסטריה, יעניק להם הוותיקן עזרה וסעד. "הפכנו את המכתב למסמך שנה, השארנו רק את הכותרת.

זייפן מקצועי של התמי־מתכת זייף את ההזמנה, הנוסח שלנו אמר ש"הוותיקן מבקש מממשלת פולין למסור את 3000 הילדים לידי נציגי "ארגון הסעד לפליטים יהודיים" — הכותרת של פעולות הבריחה.

"זו היתה משימה השונה מאין כמוה. רבים מהילדים היו נוצרים לכל דבר והיו שקיללו את היהודים. היינו חייבים לשאול אותם ולהחזירם ליהדות. פטר מוך וג'ימי קאפין הציגו את המכתב לממשלות פולין, צ'כיה ורומניה, והילדים נשלחו לארץ".

"לא פרסמתי סיפור זה מעולם, גם לא בספרי. היום, אפשר כבר לגלות", סיים אבא גפן.

מתרבות תקריות אלימות בשביתות המכרות

כוחות הביטחון הרגו 2 כורים במהומות בדרא"פ

זמן קצר לפני שהסתמנו סיכויים טובים לפריצת דרך במו"מ

יוהנסבורג (אי־פי). שני כורים שובתים נהרגו למוות בידי אנשי הביטחון של מכרה זהב באחת ההתנגשויות הקשות ביותר במהלך שביתת הכורים, זמן קצר לפני שבעלי מכרות בדרום־אפריקה אמרו, כי קיימים סיכויים טובים לכך כי היום תושג פריצת־דרך בהמשך המשא־ומתן עם נציגי הכורים השובתים, השובתים מזה 20 יום.

ההתנגשות אירעה בליל שבת, זמן קצר לפני פרסום הודעה מטעם איגוד עובדי המכרות וחברת המכרות הגדולה "אנגלו־אמריקאן", כי שיחות הנוגעות לכל שש החברות בהן נערכת השביתה, ייערכו היום. ההודעה באה לאחר פגישה בת שבע שעות בין הצדדים הנדרה הערכות, כי יישוב הסכסוך בין הצדדים הוא בהישג יד. אנגלו־אמריקאן פיטרה עד כה כ־40 אלף כורים.

ההתנגשות בליל שבת אירעה בקינרוס, מכרה זהב המרוחק כ־50 ק"מ מזרחית מיוהנסבורג. על פי הודעת החברה בעלת המכרה, "ג'נרל יוניון מיינינג", שמטה אותה, כ־200 שובתים צבאים בנביצי כישוף חמושים בסכינים תקפו את סגל העובדים הלבנים של המכרה שבמלטו לאחר ממבני מעון עובדים. אנשי הביטחון פתחו באש. 12 מן השובתים וארבעה מאנשי הסגל נפצעו.

במטה השביתה לא היו מוכנים אתמול למסור תגובה על התקרית.

מאז הוכלה השביתה ב־9 באוגוסט נהרגו תשעה כורים, ממתנגדי השביתה ותומכיה. 300 איש נפצעו בהתנגשויות עם אנשי ביטחון ובתגרות בין הפועלים.

שביתתם של כרבע מיליון כורים שובתים, המשכת מזה שלושה שבועות, שיתקה כמעט כליל מכרות הזהב של דרום־אפריקה וחלק ניכר ממכרות הפחם שלה.

דובר מטעם חברת "אנגלו אמריקאן" אמר בשבת כי נראים סימנים לכך שמנהיגי האיגוד מפצירים בכורים לקבל את ההחלטות שהועלו במשא ומתן. הדובר סרב למסור פרטים נוספים. אולם ממקורות ההנהלה נמסר, כי סעיף המחלוקת העיקרי הוא, האם כורים שפוטרו במהלך השביתה יוכלו לשוב לעבודתם עם סיום הסכסוך המקצועי.

בתוך־כך נמסר כי פצצה הרסה את משרדי האיגוד המקצועי של הכורים בקייפטאון, בשעות המוקדמות של יום השבת. הפיצוץ אירע בבניין אשר בו נמצאים גם משרדיהם של כמרים המתנגדים לאפרטהייד ושל קבוצות אחרות המתנגדות למדיניות זו.

עדי־ראייה מסרו כי מספר אנשים נפצעו פצעים קלים מרסיסי זכוכית במקום הפיצוץ.

ערכה את העמוד: עדה אושפיז

אנו מקיימים היום את החגיגה השנתית
המסורתית של עובדי יבמ
משרדי יבמ
בת"א, חיפה וירושלים
יפעלו במתכונת מצומצמת.
היום - יום א' 30.8.87.
IBM יבמ

הפגנות יהודים, נוצרים ו"ירוקים" נגד הריסת בית מימי הביניים בפרנקפורט

מדובר באתר גיטו יהודי

פרנקפורט (ע"ד). מאות מפגינים פרצו את שורות המשטרה ופרצו למגרש במרכז פרנקפורט, שם נהרס בית יהודי מתקופת הגטו בימי הביניים.

לפני כן הטילה המשטרה מצור על אתר הבנייה שנתפס מאז יום שלישי על ידי קרוב ל־30 מפגינים.

המפגינים חששו, כי המשטרה תפנה אותם בכוח. הם חדרו פנימה כדי למנוע נזק נוסף לשרידות בתי הגטו שנתגלו תוך כדי חידוש הבנייה בסביבה.

עיריית פרנקפורט בונה מרכז חדש לשירות הצרכן מטעם חברת החשמל העירונית וחברת הגז. אולם באתר הבנייה עמד בעבר בית כנסת, שנהרס על ידי הנאצים ב־1938.

המפגינים, יהודים ונוצרים, אליהם הצטרפו ה"ירוקים" ואנשי האופוזיציה מן המפלגה הסוציאל־דמוקרטית, צעדו למקום ההפגנה תחת משמר משטרתי.

כאשר הגיעו לאתר, טיפסו רבים מהם מעל מחסומי המשטרה והתגברו על עשרות השוטרים בפנים. אחרים פרצו את השער וחדרו פנימה.

המשטרה הודיעה, כי לא תנקוט פעולה כלשהי בשבת.

עיריית פרנקפורט הודיעה קודם לכן, כי היא תשלב שרידים של כמה מבתי הגטו הישנים תחת רצפת זכוכית בכניסה למרכז השירותים החדש.

אולם המפגינים אמרו, כי נתגלו ממצאים היסטוריים חשובים, ביניהם מקוה, והם דורשים, כי האתר כולו יישמר כאתר היסטורי.

הכנסת תתבקש לדון בקשרי שוטרים עם עבריינים

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

בעקבות פרסום כתבת התחקיר במוסף "הארץ" על התרועעות שוטרים עם עבריינים ויחסי הגומלין ביניהם, הודיע אמש ח"כ מרדכי וירשובסקי מרצ כי הוא יעלה את הנושא לדיון בוועדת הפנים של הכנסת.

חבר כנסת וירשובסקי

לדברי וירשובסקי, "התופעה נראית מדאיגה ומחייבת טיפול שורש לטובת הציבור ולטובת המשטרה. הנושא מחייב דיון מעמיק, יסודי, ויש להקים ועדת חקירה פרלמנטרית". עם זאת וירשובסקי הביע חשש שבגלל אילוצים וחשבונות מפלגתיים — כפי שהיה, לדבריו, במקרים קודמים — לא יהיה רוב להצעה להקים ועדת חקירה פרלמנטרית, והכנסת, שהיא הגוף המוסמך לכך, לא תוכל למלא שוב את תפקידה.

הותרה בניית בית כנסת בזאגרב

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). שלטונות יוגוסלביה העניקו היתר לבניית בית כנסת בעיר זאגרב, במקום בית־הכנסת הישן אשר נהרס בתקופת הכיבוש הנאצי. יהיה זה בית התפילה היהודי הראשון אשר ייבנה בגוש הקומוניסטי מאז מלחמת העולם השניה.

הפרוייקט, הוזכה לברכתה של הקהילה הקתולית בעיר השניה בגודלה במדינה, שהיא גם בירת קרואטיה, קודם עוד וגירים לאחר שרשות דומה ניתנה לבנייתו של מסגד המשרת את האוכלוסיה המוסלמית בעיר. השבועון הבריטי "האקונומיסט" כותב, כי יהודי הקהילה המקומית, המונה עתה 1035 איש, קיבלו בהתלהבות את ההחלטה, והבצעה של תוכנית הבנייה יוחל מיד.

טעות שלנו

ד"ר אלעזר ברק היה מנכ"ל חברת הנפט הלאומית ולא חברת החשמל, כפי שפורסם בטעות ב"שיחת השבוע" ביום שישי.

משרד הבריאות
מטה ההסברה לאיידס
קול ישראל
רשת ב'
איידס
לדעת
משדר מיוחד
על מחלת האיידס
רשת ב' של קול ישראל,
מקיימת משדר מיוחד
על מחלת האיידס,
בשיתוף מטה ההסברה לאיידס
של משרד הבריאות.
היום, יום ראשון, 30 באוגוסט 1987.
מומחים מהארץ ומהעולם ישיבו
על שאלות המאזינים.
שעות השידור:
17.00-15.00 קו פתוח לבני נוער, תלמידים וחיילים.
24.00-22.00 קו פתוח לציבור הרחב.
שאלות ניתן להפנות,
החל מן השעה 1.00 בצהריים
לטלפונים: 02-557612-3-4
עורך: ירון אנוש
מגישים: יצחק נוי וירון אנוש
לקבלת חומר הסברה, פנה בגלויה
למטה ההסברה לאיידס
לשכת דובר משרד הבריאות,
ת.ד. 1176, מיקוד 91010, ירושלים.

ההסתדרות הציונית העולמית הסוכנות היהודית לארץ ישראל
המשרדים בחיפה שדרות פל י"ם 7
הודעה לציבור
על החלפת מספר הטלפון
במקום המספר הישן 04-642451-9
המספר החדש:
04-681111
החל מיום ב' 31.8.87

הודעה לצרכני החשמל
חברת החשמל מתכבדת להודיע לציבור צרכניה, כי במטרה לייעל את מערך הגביה ולצמצם את התשלומים שלנו לבנקים, פעלנו לשינוי בתנאי ההסדר עם הבנקים לגביית חשבונות החשמל בדלפקים.
באמצעות שינוי זה תצומצמנה ההוצאות הכרוכות בגביית חשבונות החשמל ותשופר האמינות של קליטת הנתונים המועברים אלינו מהבנקים.
לצערנו רק חלק מהבנקים נענה עד כה והצטרף להסדר החדש.
לפיכך, החל ביום 1.9.87 ואילך, ניתן יהיה לפרוע חשבונות חשמל בדלפקים של כל אחד מסניפי הבנקים הבאים בלבד:
בנק דיסקונט לישראל בע"מ
הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ
בנק המזרחי המאוחד בע"מ
בנק ברקליס דיסקונט בע"מ
בנק חקלאות לישראל בע"מ
בנק מרכנתיל לישראל בע"מ
בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ
קופת אשראי וחסכון פ"ת בע"מ
כמו כן ניתן להמשיך לפרוע את חשבונות החשמל בכל משרדי החברה ובכל סניפי בנק הדואר.
לרשות הצרכנים עומדת האפשרות — שהיא הנוחה והזולה ביותר — לשלם את חשבון החשמל באמצעות הוראת קבע בבנק. הסדר זה קיים בכל סניפי הבנקים.
לשרותכם תמיד,
חברת חשמל לישראל בע"מ

חברת החשמל לישראל בע"מ

ספורט

בעריכת יוחאל ארדי

אנרכיה בשחיה

מן היציע — מאת מיכאל קרונן

בערב שבת ראיתי את אחד המחזות המטופשים ביותר עד היום באירוע ספורט בישראל. בהוראת מאמניהם זינקו שחיינים לביטוי נגד באליפות ישראל בשחיה — ולא שחו. היה זה מפגן מחאה נגד ראשי איגוד השחיה, על שביטלו את הניקוד הקבוצתי באליפות והכחידו את הענקת הגביע לקבוצה עם הניקוד הגבוה ביותר.

אין זה חידוש שיש עימות קשה בין המאמנים לעסקנים בשחיה. למאמנים הרבה טענות צודקות וההחלטה על ביטול הניקוד הקבוצתי, שנתקבלה בתום היום הראשון של האליפות, היא שגויה ולא הוגנת. היה מקום למחות ולערער, הכל עוד זה נעשה בלי לפגוע במהלך התחרות. זה לגיטימי. אבל ברגע ששחיינים מזנקים למים ואינם שוחים, זה דבר חמור מאוד. לא יתכן ששחיינים, רובם צעירים מאוד, יהיו קרבן למאבק יוקרתי בין עסקנים למאמנים. ראיתי את פניהם של כמה מהשחיינים שיצאו מהמים בעל כורחם, והבנתי לליבם. שנה של אימונים ירדה לטמיון. איזו אכזבה.

גם ההחלטה שנתקבלה במקום, לפסול את השחיינים שלא שחו מהמשך התחרויות, היתה פזיזה. אפשר היה להעמיד אותם ואת מאמניהם בפני ועדת משמעת אחרי התחרויות.

מה שהיה בערב שבת בבריכת מכון וינגייט חרג מכל מסגרת. לא יתכן שנגיע למצב שכל אחד יעשה כטוב בעיניו. יש דרכים אחרות למחות על עיוותים, אחרת נגיע לאנרכיה מוחלטת.

טניס

מנסדורף נגד האיטלקי פיסטולזי בפלשינג־מדו

הפסיד לפאט קאש

ניו־יורק (שרות "ספורט הארץ"). עמוס מנסדורף (מדורג 26 בעולם), יתמודד בסיבוב הראשון של אליפות ארה"ב שתחל ביום שלישי בפלשינג־מדו, נגד האיטלקי קלאודיו פיסטולזי. אם ינצח מנסדורף יפגוש בסיבוב השני את המנצח בין דני ויסר (דרא"פ) ומרסל פרימן (ארה"ב). אם יעבור מנסדורף את שלושת הסיבובים הראשונים הוא אמור לפגוש את המדורג מספר אחד והאלוף המכהן, איוון לנדל.

בטורניר המוקדם בג'ריקו, ניו־יורק, נוצח מנסדורף בסוף השבוע ע"י אלוף ווימבלדון, האוסטרלי פט קאש 3–6, 6–7.

בג'ריקו, ניו־יורק (ארה"ב), איוון לנדל, המדורג מספר אחד באליפות ארה"ב שתיפתח ביום שלישי בפלשינג־מדו, נחל כאן הפסד מפתיע לאמריקאי דויד פייט (מדורג 19 בעולם) 3–6, 6–7, 6–7.

דרך קלה למכבי ת"א לבית הגמר

לסיבוב השני נגד המנצח בין אלופי לוכסמבורג ופורטוגל ★ הפועל ת"א נגד אינטר ברטיסלווה

אליצור נגד שיבניקה ★ הופעות ביוון וקפריסין

גביעי אירופה

מינכן (שרות "ספורט הארץ"). דרכו של מכבי תל־אביב לבית הגמר בגביע אירופה, תהיה השנה קלה מאוד. האלוף הישראלי עבר ישירות לסיבוב השני (15 ו־22 באוקטובר) ויתמודד נגד המנצח בין אלופות לוכסמבורג (ספרטה ברטראנג') ופורטוגל (ספורטינג ליסבון).

עוד שתי קבוצות ישראליות העפילו ישירות לסיבוב השני. הפועל גליל עליון בגביע למחזיקות גביע ישחק ב־13 באוקטובר בשטוקהולם או בבודאפשט נגד המנצח בין אלוויק ובאוזה. הגומלין כעבור שבוע בגליל. הפועל תל־אביב (גביע קוראץ'), יוצא ב־14 באוקטובר לצ'כוסלובקיה למשחק נגד אינטר ברטיסלווה שתגבר ללא ספק על אולימפיה ניקוסיה. הגומלין כעבור שבוע באוסישקין.

שלוש הנציגות האחרות בגביע קוראץ' יכנסו לפעולה כבר ב־22 בספטמבר. אליצור נתניה תארח את הקבוצה היוגוסלווית שיבניקה (הגומלין ב־30 בשיבניק). המנצחת תשחק בסיבוב השני נגד מאגיר אוסטנד (בלגיה). הפועל חיפה ישחק ב־22 בספטמבר באתונה נגד פאנאתינאיקוס. בסיבוב השני יפגוש המנצח את מובילג'ירג'י קאנטו, סגנית אלופת איטליה. מכבי חיפה יתארח ב־22 בספטמבר בקפריסין אצל אכילס ניקוסיה. בסיבוב השני יתמודדו אחר רוזנברג וחבריו נגד וילרבאן.

אלופת הנשים, אליצור תל־אביב, תארח ב־22 בספטמבר את אלופת רומניה קלוז' (הגומלין ב־1 באוקטובר). הפועל גבעת חיים עלתה לסיבוב השני בגביע רונקטי ותשחק בבית ב־14 באוקטובר נגד המנצחת בין שיבניקה (יוגוסלוויה) ופאנאתינאיקוס אתונה. הגומלין ב־21 באוקטובר.

דורון (27) ומיקי (21) הובילו לניצחון 94–77

הנבחרת סיימה משחקי האימון ותצא ביום שישי לבולגריה לאליפות אירופה דרג ב'

מאת יעקב זינגר, כתב "ספורט הארץ"

סגל הנבחרת הלאומית של ישראל בכדורסל סיים אמש את סידרת משחקי האימון שלו בניצחון 94–77 (36–45) על בית"ר תל־אביב.

המשחק התנהל ללא שעוני זמן, ללא רישום עבירות וכו'. שתי המחציות ארכו כ־40 דקות. מאמן הנבחרת משה ויינקרנץ תירגל הרכבים שונים ומגוונים, ולמרות זאת לא נפגם קצב המישחק. השחקנים, למעט לאון טרסר, הוכיחו כושר גופני טוב.

הנבחרת פתחה עם אלימלך, הנפלד, ג'מצ'י, לאסוף וטרסר, כך שכל ניסיון לנחש את ההרכב הפותח נדון לכישלון. השחקן הזיפאי המצוין אדי רוזנברג הסובל מגיד מתוח ברגלו, יחל להתאמן היום וצפוי שמחר ישתתף באימון מלא.

הנבחרת לא תקיים השבוע משחקים נוספים ותתרכז באימונים בלבד. ביום רביעי צפוי פירסום שמות הנבחרים. לאחר פציעתו של שחקן מכבי תל אביב יצחק כהן, נותר למאמן לבחור שני שחקנים בלבד, כאשר שלאליפות אירופה דרג ב' בבולגריה יסעו ביום שישי עשרה שחקנים בלבד.

בית"ר תל־אביב, המגבש את קבוצתו, הציג את השחקן הזר שכבר החתים בקבוצה, מארק סמפסון, המגלה יכולת גבוהה. לגבי הזר השני, ג'ורג' מרה, עדיין אין החלטה סופית, אך הדיעה המתגבשת היא להחתימו בקבוצה.

הקלעים הבולטים בנבחרת היו דורון ג'מצ'י 27, מיקי ברקוביץ 21, האורי לאסוף 16. הקלע הבולט בבית"ר היה מארק סמפסון 26.

שפטו דן בורנשטיין ויצחק רמות, אולם הפועל באוסישקין.

הכדורסלניות מחר לגרמניה

מאת כתב "ספורט הארץ"

נבחרת הנשים של ישראל בכדורסל, ממריאה מחר לפרנקפורט, גרמניה, שם תשתתף החל מיום רביעי בטורניר מוקדם לאליפות אירופה שיערך בעיר אוגסבורג. הנבחרת הישראלית תשחק נגד סקוטלנד, מערב־גרמניה, בלגיה ופורטוגל. שתי הראשונות יעלו לשלבי הגמר.

רמת גן דורשת לארח את הרוסים

הנהלת מחלקת הכדורגל של הפועל רמת־גן החליטה לעמוד על כך שהקבוצה תארח בסיבוב הראשון של גביע ההתאחדות האירופית את הקבוצה הרוסית מאי מוסקוה ברמת גן.

הרוסים, שהוגרלו לשחק עם רמת־גן, דורשים לקיים את המפגש הכפול במדינה נייטראלית. אבי זילברמן, יו"ר מחלקת הכדורגל של הפועל רמת־גן, אמר שקבוצתו הודיעה, שנוכחות של הרוסים לארח אותם במישחק הראשון היכן שיחפצו, אך הגומלין חייב להיות בישראל, אחרת ייסוג ענף הכדורגל כמה שנים לאחור, לתקופה בה הכתיבו קבוצות אירופיות לנציגי ישראל את מקום המשחקים.

מיהיץ': מסעות ריגול לאוקיאניה מיותרים

אומר: בידינו קלטות וידאו ונתכונן לפיהן

מאת אילן פיש, כתב "ספורט הארץ"

בניית שלד חדש לנבחרת הלאומית בכדורגל, זו המשימה הניצבת עתה בפני המאמן הלאומי מילינקו מיהיץ', חצי שנה לפני ההופעה בטורניר הקדם־אולימפי באוקיאניה.

במסיבת עיתונאים שכינס ביום שישי בבית־סוקולוב אמר מיהיץ', כי הנבחרת נסוגה לשלב ההכנות הראשון, בגלל מותו הטראגי של השוער אבי רן ז"ל ובגלל יציאת כדורגלני המפתח לבלגיה, לסקוטלנד, לאנגליה ולהולנד.

הצטרפותם של שחקני הנבחרת למועדונים בחו"ל, השפיעה קשה על הכנות הנבחרת וגרמה נזק. ישראל מדינה קטנה וחסרת כשרונות רבים, אמר, לכן עזיבת ארבעה־חמישה שחקנים היא משמעותית. אמנם התוצאות עדיין לא היו חיוביות, אך נבנה בנבחרת שלד בריא והיו מישחקים בהם הנבחרת הוכיחה עצמה.

מיהיץ' מוותר על "מסעות ריגול" באוקיאניה. לדעתו, שם תועלת לא תצמח מכך. מאמן שעוקב אחר היריבות אינו מסוגל להעביר לשחקניו את אשר ראה. הם זקוקים להמחשה וזאת אפשרית רק על גבי קלטות וידאו, מהן ילמדו למה הם הולכים. "נשב ונצפה יחד בקלטות ונבין את עצמנו. זו הבנה יעילה פי כמה מאשר מסעות ריגול", הבהיר המאמן. בידיו כבר מצויות קלטות ממשחקיה האחרונים של אוסטרליה עם ניו־זילנד, סין ודרום־קוריאה. עוד גילה, כי הוא נעזר בדיווחים המגיעים ממאמנים יוגוסלבים העובדים באוסטרליה, ומהם עולה שאוסטרליה וניו־זילנד מכינות עצמן היטב לטורניר הקדם אולימפי. הוא מעריך שלישראל יתרון בטכניקה ובטקטיקה ואילו לנבחרות האוקיאניות יתרון בכח הפיסי.

המאמנים הביסו את השופטים 3–10

מאמני הכדורגל ניצחו 3–10 קבוצת מאמנים, לעיני 1500 צופים, במישחק קט־רגל שהיה ביום שישי בפתח תקוה.

★ השערים למאמנים: פייגנבוים 2, בועז סולמי 2, שמואל רוזנטל 3, אברהם גרנט 2, יענקלה גרונדמן 1.

★ לשופטים: בני כהן 2, יהושע לויה 1.

הניחוש הנכון בטוטו

1.	ארסנל — פורטסמות	1
2.	צ'רלטון — מ. יונייטד	2
3.	צ'לסי — לוטון	1
4.	קובנטרי — ליוורפול	2
5.	דרבי — וימבלדון	2
6.	אוורטון — שפילד ווד.	1
7.	ניוקאסל — נוטינגהאם	2
8.	סאוטהמפטון — ק.פ.ר.	2
9.	ווטפורד — טוטנהאם	x
10.	ווסטהאם — נוריץ'	1
11.	האל — אסטון וילה	1
12.	איפסוויץ' — סטוק	1
13.	לסטר — מילוואל	1
14.	ברוסוויץ' — סווינדון	2

אליפות ישראל

הפגנת מחאה העיבה על שני שיאי שחיה חדשים

מאת כתב "ספורט הארץ"

שני שיאים ישראלים נדחקו לקרן זווית בסוף השבוע בבריכת מכון וינגייט. הפגנת מחאה של השחיינים ומאמניהם על ביטול הניקוד הקבוצתי, הסבה לשערוריה באליפות הלאומית בשחיה שעמדה על סף פיצוץ. זה החל בגמר ב' של 200 מ' חזה, כאשר שישה מהשחיינים שזינקו למים והפסיקו אחרי 50 מ', כאשר חבריהם ביציע קוראים "ניקוד קבוצתי! ניקוד קבוצתי!" זה נמשך בגמר א' בהשתתפות בכירי שחייני החזה. שישה מהם זינקו למים בקפיצות רגליים, התהפכו על גבם ושייטו להנאתם. רק שניים המשיכו לסיום.

ד"ר סלי מוזר, יו"ר איגוד השחיה, כינס את חברי ההנהלה והתקבלה ההחלטה להשעות את כל השחיינים האלה מהמשך התחרויות.

בשלב זה התכוננו השחייניות למישחה השליחות 200x4 מ' חופשי. המאמנים הורו לשחייניות לעזוב את אזור הזינוק, כמחאה על החלטת ההשעיה. לאחר מכן חזרו בהם, אבל שחייני אגודותיהם לא השלימו את המישחה. פרט לנבחרת גליל עליון שניצחו, אבל אמרו שלא יתייצבו לקבלת מדליות. לקראת המישחה לבנים התפתחה מהומה, כאשר השופטים ניסו למנוע מהשחיינים המושעים לזנק למים. האלה ניסו לעקוף את השופטים ולזנק.

היו"ר מוזר הסביר, שההחלטה לבטל את הניקוד הקבוצתי (שאינו מופיע בכלל בתקנון האליפות), באה משיקול מקצועי, כדי לגמות ולשפר את האיכות. "האליפות חייבת לשקף את הישגי השחיינים ולא הישגים קבוצתיים", אמר מוזר.

מאמני חמש האגודות המובילות בשחיה לא מקבלים טיעון זה. אומר ברוך צ'יפ: "90 אחוז מהאגודות באו לכאן בידיעה שיש ניקוד קבוצתי. ביום הראשון אכן נערך ניקוד כזה וסגן יו"ר האיגוד, יצחק קרמר, אף סיפר לי שיש גביע לאגודה המנצחת. לא נשמע כדבר הזה שמחליטים לבטל ניקוד בעיצומה של התחרות". גרשון שפע אומר, "אין אפשרות בדרכים המקובלות לשנות החלטות שמתקבלות בהנהלת האיגוד". שפע טוען שאין האיגוד רשאי להשעות שחיינים.

גם אתמול המשיכו אותן אגודות באותה שיטה ושחייניהן זינקו למים והפסיקו אחרי מטרים ספורים. כך נמנע עימות מרתק, שיכול היה להיות שיא האליפות, במישחה ל־100 מ' גב. במקצה מוקדם בבוקר היה זוהר גליל לשחיין הישראלי הראשון שירד מתחת לדקה במשחה זו, כששיפר את שיאו הקודם והעמידו על 59.95 שניות. גליל הפסיק את מישחה הגמר ובכך איפשר לערן גרומי (מכבי ירושלים) לזכות בנקל במדליית הזהב ולשפר את השיא פעם נוספת — 59.90 שניות. זו היתה מדליית הזהב הרביעית של גרומי באליפות והשיא הלאומי השני (הקודם ב־200 מ' גב).

שגב פורת החמיץ מדליית זהב חמישית כש"שחה" את מישחה הגמר ל־1,500 מ'. המנצח היה בזק עומר (בני שמעון) ב־16:50.92 ד'. זוהר וייס (בני שמעון) ניצח ב־50 מ' חופשי ב־24.69 שנ' ומכבי ירושלים זכה ב־100x4 מ' מעורב ב־4:13.89 ד' (מדליית זהב חמישית לכוכב האליפות ערן גרומי). אירית קומן (מכבי נהריה) זכתה במדליית זהב שלישית ב־50 מ' חופשי — 28.19 שנ'. מורין פרידמן (בית ברל), הנורווה את פי מאמנה וניצחה ב־800 מ' חופשי 9:58.62 ד'. שרון אכסלרוד (הפועל נהריה) ניצחה ב־100 מ' גב ב־1:11.27 ד' והפועל נהריה ניצחה ב־100x4 מ' מעורב ב־4:59.27 ד'.

בערב שבת הוצב שיא ישראלי במישחה שליחים 200x4 מ' חופשי לגברים ע"י הפועל בני שמעון — 7:59.41 ד'. שני המישחים במסגרת מעורב אישי היו מרתקים והוכרעו במטר האחרון. בין הנשים ניצחה אירית קומן (מכבי נהריה) ב־5:24.19 ד' לפני נעמה מישר (הפועל עמק חירון) 5:25.41 ד' ועינת גבאי (מכבי חיפה) 5:31.27 ד'. בין הבנים הקדים ערן גרומי (מכבי ירושלים) 4:42.13 ד' את אמיר שטרנפלד (הפועל הוד השרון/בית ברל) 4:43.02 ד' וגלעד חן (הפועל גלבוע) 4:43.21 ד'.

שגב פורת (הפועל גליל־עליון) הציב שיא אישי ב־100 מ' חופשי 53.02 שנ' והקדים את הותיק זוהר וייס (הפועל בני־שמעון) 53.21 שנ' ושגיא שטיגמן (הפועל עמק־חפר) 54.50 שנ'. ענת ישראל (מכבי תל־אביב) ניצחה בין הבנות ב־1:02.14 ד' לפני ענת לויט (בית ברל) 1:02.70 ד' ותמי לוין (בית ברל) 1:03.68 ד'. שחיינית אחרת של מכבי תל־אביב, אידית אפרתי, ניצחה ב־200 מ' חזה ב־2:47.76 ד', שניה, פחות מהשיא הישראלי של נגה ויזל. היא הקדימה את זהר לבנסברג (הפועל גליל־עליון) 2:49.97 ד' ואודית בש (הפועל נהריה) 2:54.85 ד'.

האלוף נכנע למכבי ת"א

מחרתיים בגמר בר"ג: מכבי ת"א מול בני יהודה שניצחו את לוד רק בבעיטות 11 מ'

גביע ליגין

מכבי תל אביב — בית"ר ירושלים (0–2) 0–2

★ המבקיע: משה גריאני.

מחזיק הגביע מכבי תל־אביב גבר 2–0 על האלוף בית"ר ירושלים, בטורניר פתיחת העונה ע"ש יהודה לילין. המכבים יפגשו את בני־יהודה במישחק הגמר של הטורניר, מחרתיים ברמת־גן ב־18.30. במישחק על המקום השלישי יתמודדו בית"ר ירושלים והפועל לוד.

מאת ציון ניסן

מכבי ניצל הרכב סלאים של הבית"רים והפגין שליטה ברורה במישחק במשך מחצית השעה הראשונה. בדקות אלה חזינו במהלכי כדורגל שובה עין של המכבים, אשר ניצלו היטב את החולשה שפקדה את הגנת הירושלמים. השער הראשון הובקע בדקה ה־19. בתום בלבול ברחבת שער בית"ר ירושלים, הצליח שחר בראל, שחזר משעת השאלה בהכח רמת־גן, לדחוק ברגלו כדור שהגיע לחלוץ הנתיק בני טבק, שבעט שטוח מקרוב 1–0.

שלוש דקות מאוחר יותר, ביצע הקשר משה גריאני פריצה נאה מימין, כשחולף על פני מגיניו ותוך כדי ריצה הגביה לתוך הרחבה. כלם תל־אביב מבשה שמעונוב הגיה במרוצה לרחבה ונגח את הכדור פנימה 2–0.

למרות הפער הברור, היו לשחקני בית"ר ירושלים הזדמנויות מצוינות לשינוי התוצאה, אך הם לא ניצלו את הפרצות הרבות שהתגלו בהגנת מכבי. חוסר מזל וחוסר ריכוז היו בעוכריהם ומנעו שינוי התוצאה.

● מכבי תל־אביב: מרכוס, בלחסן (צרפתי), שמעונוב, קריית, לוי, גולדברג, כהן, לולה, גריאני, טבק, בראל (סגרוויה). המאמן: דרור ברעם.

● בית"ר ירושלים: מורוזי, נוד מני, אשש, שמואלי, כהן, קדוש, בן אליהו, שריג, דידה, ונדרמולק, רוקמן. המאמן: מרדכי שפיגלר.

שפט עובדיה צבי, 1000 צופים, באיצטדיון ברמת־גן.

בשבת שוב כדורגל

המחזור הראשון בליגה הלאומית

- צפ. חולון — מכבי חיפה
- מכבי פ"ת — הפועל לוד
- בית"ר ת"א — בית"ר ים
- מכבי ת"א — שמשון ת"א
- הפועל ת"א — הפועל ב"ש
- הפועל כ"ס — הפועל פ"ת
- מכ. נתניה — בני־יהודה

המחזור הראשון בליגה הארצית

- הפ. חדרה — בי. נתניה
- הפ. טבריה — הפועל עכו
- הכח רמת־גן — מכבי יפו
- מכבי יבנה — מ. שעריים
- הפועל ים — הפועל ר"ג
- רמת־עמידר — הפו. יהוד
- הפו. חיפה — הפ. בת־ים

לוד לא מתאמנת אבל קשה מאוד לנצח אותה

בני יהודה — הפועל לוד 1–1 (1–0)
4–5 בבעיטות 11 מ'

★ המבקיע: ישראל מאיה.

למרות שבני־יהודה ניצחו 5–4 אחרי בעיטות 11 מ', את הפתעת המישחק יש לזקוף להפועל לוד. הקבוצה התייצבה בלי הכנה מוקדמת וללא מאמן. את מקומו של צבי רוזן שהתפטר מילא השוער יעקב בנודים. ולמרות זאת הציגה לוד כדורגל שוטף ואף הובילה 1–0 עד לדקה ה־70.

מאת אהרון שטלבין

בני יהודה הציגו משחק טכני שחסר הבנה ותיאום בין השחקנים, במיוחד החדשים. בהגנה היה חוסר תיאום בין צמד הבלמים החדש ראובן אלקבץ (בלום אחורי) וחזי פרי (קדמי), ברוך ממן שלט במרכז השדה וניווט את משחק קבוצתו, אך הכדורים שהגיעו לחוד בוזבזו בכדרורים מיותרים והבעיטות לא סיכנו את שערו של שוער לוד מקסים טורקי.

בדקה ה־13 העלה בני סמרג'ה את לוד ליתרון 1–0 מבעיטת עונשין מ־11 מטר, לאחר שכדור שבעט דוד שרביט נהדף תחילה בעמוד השער והוחזר ביד של הבלם רוני פרי.

מעודדים מיתרונם תקפו הלודאים והיו יריב שקול לבני־יהודה עד למחצית. לאחר ההפסקה נסוגה לוד וההתקפות על שערה גברו. בדקה ה־60 בעט יהודה אלקבץ ממרחק 25 מטר כדור חזק שפגע בקורת שער לוד וחזר. בדקה ה־70 השוותה התוצאה. משה עלו הגביה משמאל והדר גורדנה בעט מ־4 מטרים מהאוויר אל מתחת למשקוף 1–1.

בתום המישחק התייצבו הקבוצות לבעיטות 11 מטר. שחקני בני־יהודה לא נכשלו והצליחו את חמש הבעיטות. שוערם, יעקב אסייג הצליח להדוף את הכדור שבעט יעקב הילל והעניק הניצחון לבני יהודה.

● בני יהודה: אסייג, סלמן, אלקבץ, פרי, עלו, ממן, אייל, שרעבי (שרוני), מליחי (רמי לוי) איזנברג, גורדנה. המאמן: דוד שווייצר.

● הפועל לוד: טורקי, אודזגו, נעמן, בנודים, חביב, הלל, קטאש, חיילי, מאיה, ברמסט (סמולוח), שרבית, סמרג'ה (תורג'מן). המאמן: יעקב בנודים.

שפט יהושע לויה, 800 צופים, באיצטדיון רמת־גן.

ארסנל הבקיעה 6 נגד פורטסמות אוורטון וליוורפול רביעיות

ליגה אנגלית

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). ששים ושלושה שערים הובקעו אתמול ב־10 המישחקים בליגה האנגלית הראשונה. הגדולה לעשות ארסנל, שזכתה בניצחונה הראשון העונה, 0–6 על העולה החדשה פורטסמות, שנותרה עם נקודה אחת בארבעה מישחקים כשהיא ספגה 15 שערים.

מנהל ארסנל ג'ורג' גרהאם גישה את צ'ארלי ניקולאס מההרכב אבל שחקן הרכש אלן סמית הבקיע שלושער. דייויד רוקאסל, טוני אדאמס ופול דייוויס הבקיעו את השערים האחרים.

ניצחונות גבוהים השיגו שתי הנציגות של העיר ליוורפול. האלופה, אוורטון, שחזרה מאסלגינדיר שם הובסה 1–6 ביום רביעי ע"י ויאל, גברה על שפילד וונסדיי 0–4. ויין קלארק וגרהאם שארפ הבקיעו שני שערים כל־אחד. ליוורפול היא הקבוצה היחידה עם מאזן של 100 אחוז אחרי ניצחון החוץ 1–4 על מחזיקת הגביע קובנטרי. סטיב ניקול (2), ג'ון אולדריג' (בבעיטת 11 מ') ופיטר בירדסלי, הבקיעו.

שחקן הרכש של מנצ'סטר יונייטד, בריאן מקלייר, הבקיע את שערו השני בניצחון החוץ 1–3 על צ'רלטון אתלטיק. בריאן רובסון ופול מקגראת' הוסיפו את השערים האחרים. צ'רלטון סוגרת את הטבלה עם 0 נקודות.

קווינס־פארק ריינג'רס ונוטינגהאם פורסט ממשיכות להוביל את הטבלה אחרי ניצחונות חוץ 1–0. קווין ברוק הבקיע בבעיטת עונשין לריינג'רס בדקה ה־74 למישחק בסאוטהמפטון וניג'ל קלאף הבקיע בדקה ה־44 לזכות נוטינגהאם בניוקאסל. החלוץ הברזילאי מירנדיניה, הוצג בפני אוהדי ניוקאסל והוא אמור לעשות את הבכורה שלו ביום שלישי.

0–4 למכבי בחיפה

במבחן אחרון לפני הליגה בשבת: בית"ר ת"א — כפר סבא 3–2, מכבי נתניה — מכבי פ"ת 3–0

בכדורגל

מכבי חיפה — הפועל חיפה 4–0 (3–0)

הקבוצות הטיבו הבאה ל־4,000 הצופים, שבאו לקרית־אליעזר לדרבי על גביע ראש העיר אריה גוראל.

מכבי שגילה יכולת טובה הוליך במחצית 3–0 משערים של זאהי ארמלי (3, 15) וראובן ברעטר (42). במחצית השניה הוסיף ברעטר שער רביעי בדקה ה־56 וקבע את התוצאה 4–0.

בשתי הקבוצות הופיעו פנים חדשות. במכבי: בני גינצבורג, דוד לוי, יוסי קרמר ושלום לוי. בהפועל בראו שמעון עמר, שלמה מרזוק ועוד כמה שחקנים צעירים נוספים. שפט יאיר טילינגר.

אברהם צבין

בית"ר תל־אביב — הפועל כפר־סבא 2–3 (1–3)

בית"ר תל־אביב הוכיח בכפר־סבא, כי הוא מתכונן היטב לליגה. אלי תגר (13, 24) העלה את בית"ר ליתרון 2–0. איתן רכיבי צימצם (30) ל־1–2, אך ירדן כהן העלה ל־1–3, משער בדקה ה־39. ארבע דקות מהסיום הצליח גדעון סיימון לצמצם את התוצאה ל־2–3 מבעיטת 11 מ'.

שפט עובדיה בריגאוק, 500 צופים, בכפר־סבא.

מכבי נתניה — מכבי פתח־תקוה (0–0) 0–3

שחקני מכבי נתניה, שחזרו ביום שישי ממחנה אימונים במערב גרמניה, הביסו 3–0 את מכבי פתח תקוה, שסיים מחנה אימונים בכפר־המכביה.

את השערים שהובקעו במחצית השניה כבשו שלום תקוה, בני לם, רונן גבאי.

שמשון תל־אביב — מכבי שעריים (1–0) 1–2

את הניצחון הדחוק על מכבי שעריים מהליגה הארצית הצליח שמשון להשיג בשלבי הסיום של המישחק. שעריים הוליכה 1–0 במחצית משער של אהוד עידן (26). במחצית השניה הצליח שמשון להשוות משער עצמי של הרחובותי מוטי חיימוביץ' (68). בדקה ה־75 הבקיע שלמה מרזוק בבעיטת עונשין מ־11 מ'.

שפט רחמים ריגאצ'י, 200 צופים, ברחובות.

יוסף חכם

הפועל תל־אביב — הפועל רמת־גן (1–1) 1–4

הפועל תל־אביב לא התקשה להביס בבלומפילד את הפועל רמת־גן מהליגה הארצית 4–1. למרות שמהרכבו נעדרו 4 שחקנים (אוקהוין, סגל, רובין, לבראם), הסובלים מפציעות. במחצית השניה, בה האיצו התל־אביבים את הקצב, הצליחו לבסס נצחונם. השערים לת"א: מיקי ברשמירית 2, אבי ברעמר, אלי כהן, לר"ג: עומר אוטובסקי.

הפועל באר־שבע — הפועל אשדוד (0–0) 1–3

האשדודים הוליכו 1–0 משער שכבש הבינלאומי לשעבר רב רמלי בדקה ה־58. אבי אוחיון (61), מאיר צרפתי (74) ויובל אהרונה (86), הרגיעו את 600 הצופים שחזו במישחק בבאר־שבע. שפט יוסי שועי.

הפועל יהוד — הפועל חדרה (1–1) 2–2

הפועל יהוד והפועל חדרה סיימו בתיקו 2–2, לאחר 1–1 במחצית הראשונה. ליהוד כבשו עוז פינחסי (31 מ־11 מ') ופנחס דרורי (55). לחדרה רוני ויצמן (40 מ־11 מ') ושלומי נחלון (58).

שמעון קירוז

הפועל בת־ים — הפועל ירושלים (1–0) 2–2

במישחק שהיה בחולון, עלו הירושלמים ליתרון 1–0 משער של אשר שטן. במחצית השניה הצליחה בת־ים להשוות משער של משה עזבריה. מרדכי ועקנין העלה את ירושלים ליתרון שני. דוד נימני השווה. שפט שלמה שוחר, 50 צופים.

מנחם כהן

בעיטה חפשית

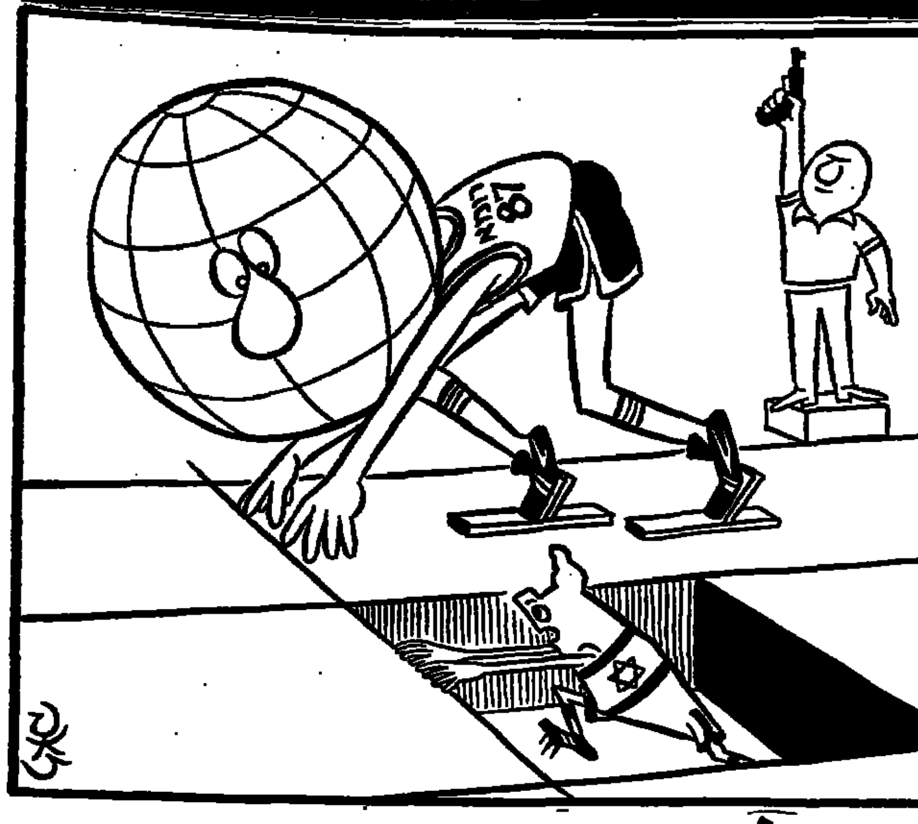

אכזבה איטלקית: פעמיים רק כסף

האיטלקים קיוו לפתוח את אליפות העולם עם שתי מדליות זהב, אבל שיאן הברזל אלסנדרו אנדריי, וגם פרנצ'סקו פאנטה רץ ה־10.000 מטרים הסתפק במקום השני ● תקלות ארגוניות בפתיחת אליפות העולם

אתלטיקה

מאת יוחאל ארדי, שליח "הארץ" לאליפות העולם

רומא (מיוחד ל"ספורט הארץ"). איטליה קיוותה לפתוח את היום הראשון של אליפות העולם באתלטיקה עם מדליית זהב, אבל חגגה מוקדם מדי ואולי משום כך גם האכזבה פעמיים. תחילה כששיאן העולם שלה בכדור ברזל, אלסנדרו אנדריי, הורג שני בלבד ואחרי כן, בסיומו של הערב, כשהתקווה הגדולה שלה בריצת 10,000 מטרים, פרנצ'סקו פאנטה נאלץ גם הוא להסתפק במדליית כסף.

ובין שני אירועים אלה, שהותירו איטלקים רבים במצב רוח עכור, היתה לפורטוגל סיבה טובה לחגוג את ניצחונה הצפוי של האלופה הגדולה שלה, רוזה מוטה בת ה־29, שהובילה לכל אורך מירוץ המרתון המתיש למרחק 42 ק"מ, בחום אדיר וברוח חזקה, כדי לקבוע שיא אליפות חדש.

היה ברור מראש, עוד לפני הזינוק, כי בהיעדרן של שתי הכוכבות הסקנדינביות הגדולות גרטה וייץ ואינגריד כריסטיאנסן לא יהיה מי שיסכן את עליונותה ואת ניסיונה של מוטה, שניצחה בזמן של 2:25.17 שעות, הגיעה לאיצטדיון מרחק עצום לפני יריבותיה, והקיפה אותו אחרי ניצחונה עם הדגל הלאומי של פורטוגל שקיבלה מידי אוהדים. הרוסיה זויה איוואנובה סיימה שניה ב־2:32.38 שעות והצרפתיה ז'קלין פייסון זכתה במדליית הארד אחרי 2:32.53 שעות.

השיא העולמי שקבע ב־12 באוגוסט השנה, בהדיפה למרחק 22.91 מטר, לא הושיע אתמול את השוטר האיטלקי אנדריי שפיגר מאוד בראשית המאבק הסופי במעגל ההדיפה. האלוף האירופי משווייץ, ורנר גינתור, נטל את הבכורה בהדיפה הרביעית בגמר למרחק 22.12 אחרי שקודם לכן הוביל במפתיע ג'ון ברנר מארה"ב עם 21.75 מ'. אנדריי התאושש ועבר למקום השני בהדיפה החמישית שלו, 21.88. אבל גינתור זרע מלח נוסף על פצעיו כשהדף בנסיונו האחרון ל־22.23 ושיפר פעם נוספת את שיא האליפות. אנדריי סיים שני וברנר שלישי לפני הצ'כי מאצ'זורה (21.39) והשיאן העולמי לשעבר ממזרח גרמניה אולף טימרמן (21.35).

ריצת הגמר ל־10,000 מטר, שלא נועדה מלכתחילה לאמש הוקדמה רק בסוף השבוע, הבליטה את אי הסדר הארגוני כאשר רצים אחרים הוטעו ועצרו כיוון שסברו שהשלימו את המרוץ, אבל בעצם החסירו הקפה שלמה. ריצה זו גם הבליטה את מהירותו הטבעית ואת הקצב המופלא של הקנייתי פול קיפקואץ', שהמשיך במסורת המפוארת של האלופים הגדולים מאפריקה. קיפקואץ' פרץ סופית קדימה אחרי 8,000 מטר ובשלב זה כבר לא הותיר שום סיכוי לפאנטה, הפתעת השנה במרחק זה, שקיווה למלא את החלל אשר הותיר בן־ארצו אלברטו קובה, השיאן העולמי והאולימפי, שלא השתתף בתחרויות בגלל כושר ירוד. קיפקואץ' ניצח בקל בשיא אליפות חדש 27:38.63 דקות כשהוא מקדים את פאנטה ואת המזרח גרמני הנס־יורג קונצה שזכה במדליית הארד.

גולדוזר עם שמיד היום במוקדמות 400 מ' משוכות

הישראלים

מאת יוחאל ארדי, שליח "הארץ" לאליפות העולם

רומא (מיוחד ל"ספורט הארץ"). השמש עמדה אתמול בצורה אופטימית את חלקה הצבע לאליפות העולם, כאשר הציגה בטכס הפתיחה — באיצטדיון האולימפי הגדוש של רומא — את כל משלחתה לתחרויות: שיאנית הקפיצה לרוחק שלנו סיגל גוטמן נשאה את הדגל הלאומי ואתה צעדו רץ המשוכות אילן גולדוזר, המאמן דוד קושניר וראש המשלחת אברהם גרין. המשלחת צעדה על פי סדר הא"ב וישראל נבלעה איפשהו בין חוף השנהב ליוגוסלוויה.

לגרין בן ה־72, היה זה רגע מרגש במיוחד, כי חזר לאיצטדיון זה אחרי 27 שנים, בעת ששימש מאמן לשמונת האתלטים שלנו באולימפיאדת רומא. הוא היה לפני שנים רבות, תקופה ממושכת מאוד, שיאן ישראל בכדור ברזל והראשון שהדף בארץ מעבר ל־13 מטרים. כן היה שיאן בכידון — בגבולות 55 מטרים. בליל שבת היתה לנציגי ישראל פגישה מרגשת מאוד עם ראלף בוסטון, האלוף האולימפי של 1960 בקפיצה לרוחק — 8.12 מטרים.

שני האתלטים הישראלים הושפעו לטוב מהאווירה הרצינית השוררת כאן ומהשהייה במחיצת עילית האתלטיקה העולמית. אילן גולדוזר ישתתף היום א' (שעה 18.20) במוקדמות ל־400 משוכות, וינסה לשפר את השיא הישראלי 51.71. זמן זה איטי מאוד, כי רוב הנרשמים כאן קבעו פחות מ־50 שניות ואין לאילן שום סיכוי לעבור לשלב הבא. הוא שובץ במקצה 3 במסלול 7 יחד עם מאריסום (קניה) 49.33, קופיטאר (יוגוסלוויה) 49.77, האסילייב (ברה"מ) 48.85, אקאבוסי (בריטניה) 49.56, אמורי (יפאן) 49.66, לוצ'י (איטליה) 50.18 והאראלד שמיד (מערב־גרמניה) האלוף האירופי — 47.89 שניות.

העולם ייעצר ל־10 שניות

היום סוף סוף עימות חזיתי בין האנשים המהירים בתבל קארל לואיס ובן ג'ונסון

תחזית

מאת יוחאל ארדי, שליח "הארץ" לאליפות העולם

רומא (מיוחד ל"ספורט הארץ").

העולם יעצור הערב נשימתו ל־10 שניות — ובנראה קצת פחות מזה — כאשר האנשים המהירים ביותר עלי אדמות סוף־סוף ייפגשו לעימות חזיתי, אחרי חודשים ארוכים של לוחמה פסיכולוגית ודיבורי־סרק. ועל סמך מה שראינו אתמול, הכל עוד יותר פתוח ומעורפל, עוד לפני חצי הגמר אחה"צ. קארל לואיס קבע בשבת בבוקר שיא אליפות חדש 10.05 שניות בריצה קלילה ביותר, שבה האט את הקצב והתחיל לדייביץ רק לנחש למה הוא באמת מסוגל, כשהוא מנתיע ברוח גבית של 1.43 מטר בשניה.

אבל אחה"צ, בסיבוב השני, מול רוח שנשבה במהירות מכבידה של 2.97 מטר בשניה, קבע רק 10.38 והקדים את הבריטי המסוכן לינפורד כריסטי 10.40 וההונגרי קובאץ' 10.52. יריבו המיועד העיקרי, בן ג'ונסון מקנדה, נראה בהחלט רגוע. מול רוח של 0.44, במקצה 4 בסיבוב השני, סיים שני ב־10.14 ועלה לחצי הגמר יחד עם סטיוארט מג'מייקה 10.14 וסימון מקובה 10.23. במקצה השלישי הכיר את קומו הניגרי צ'ידי אימו עם 10.20, לפני האמריקאי לי מקריי 10.21 והאיטלקי פאבוני 10.28. כל האחרים בחצי הגמר לא יפתיעו. השאלה הגדולה נשארה אם יספיק שוב ללואיס זינוק איטי ופריצה רק אחרי 60־50 מטר, כאשר ג'ונסון השרירי מזנק כמו מלוע תותח. איזה מתח שורר כאן!

לכל עיתונאי, שינחש במדויק את שלושת הראשונים בגמר ואת הזמנים המדויקים, הוכנה כאן אתמול אידוה מלא במשחקי הגביע העולמי בכדורגל 1990 באיטליה. אבל מי מעז לנחש?

הקנדית, אנג'לה איסאיינקו (לשעבר טיילור) קבעה אתמול את הזמן המהיר ביותר, 10.99 בסיוע רוח של 1.58 מטר לשניה, בסיבוב השני של 100 נשים. היא עלתה לחצי הגמר יחד עם קוטמן מהולנד 11.14 ומרשל מארה"ב 11.21. אבל הסכנה הגדולה ביותר צפויה לה ממנצחת מקצה מס' 1 בסיבוב השני, המזרח גרמניה הייקה דרקסלר 11.08, בת ארצה זילקה גלאדיש 11.29, מרלן אוטי מג'מייקה 11.27, דיאן וויליאמס מארה"ב 11.21. מאריליו גאר המהוללת, פצועה ותשושה, סיימה רק רביעית עם 11.40 במקצה 3, אבל עלתה בכל זאת לחצי הגמר. אוולין אשפורד לא באה לרומא, אבל קשה להאמין ששיאה העולמי 10.76 מ־1984 בסכנה.

היום יהיו גם תחרויות גמר בקפיצה לגובה לנשים. הטלת כידון לגברים והליכה ל־20 ק"מ.

גביע גרמני

חובבים הדיחו את האנובר

מאת זיגמונד שפיגלר

ויסבדן (מיוחד ל"ספורט הארץ"). כמה קבוצות חובבים חוללו אתמול הפתעות בסיבוב הראשון של הגביע הגרמני. הגדולה לעשות וולפסבורג שניצחה את האנובר מהבונדסליגה 3–0. אולדנבורג כפתה תיקו־אפס על בוכום ואופנבורג סיימה בתיקו 3–3 עם בורוסיה דורטמונד.

פייר ליטברסקי הבקיע שני שערים בניצחון קלן על שטוטגארט 3–0. האמבורג ניצחה 3–0 את הומבורג ובורוסיה מנשנגלאדבך גברה על לוורקוזן 2–1 משער של אבוה ראאון חמש דקות לפני סיום ההארכה. וולפארט הבקיע את כל השערים לבאיירן בניצחון 3–1 על רוט־וייס אסן מהליגה השניה. קייזרסלאוטרן ניצחה בהארכה את מאנהיים 3–1.

גלאזגו (שרות "ספורט הארץ"). גרהאם סונס, המנהל־שחקן של האלופה גלאזגו ריינג'רס, הורחק אתמול בפעם השלישית בתוך שנה בדרבי הגדול של גלאזגו בו ניצחה סלטיק 1–0. אבי כהן הפצוע שלא שיחק, ראה את בילי סטארק מבקיע כבר בדקה הרביעית לעיני 61 אלף צופים.

גרמני הנס־יורג קונצה שזכה במדליית הארד.

רומא — 27 שנה אחרי

יומן רומאי

מאת יוחאל ארדי

מי שחייו אינם שווים הרבה בלי כדורגל, כדורסל, אפילו שחיה או איגרוף — ואני מכיר רבים מאוד כאלה — ייטיב לעשות אם ירחק ככל האפשר מרומא. כי ימים אלה, של סוף אוגוסט וראשית ספטמבר 1987, שייכים כאן מבוקר עד ערב לסוג שונה לחלוטין של חובבי ספורט. כאלה — ואני מכיר רבים מהם — שעדיין מוכנים להשכים קום ב־8 בבוקר, כדי להספיק להגיע לאיצטדיון האולימפי, רק כדי לראות מיקצים ראשונים מוקדמות ב־100 מטרים, בהדיפת כדור־ברזל לגברים, או בריצת 800 מטר לנשים — בהחלט לא משהו מרגש או יוצא דופן, אפילו מדובר ביום הפתיחה הרשמי של אליפות עולם באתלטיקה.

מי שחונך מילדותו להעריך ולהעריץ לפלה ולמאראדונה, ללארי בארד ולקארים עבדול ג'אבאר, למארק ספיץ או לג'ו לואיס — ספק אם הגיע לכאן, כדי להתפעל מלואיס האחר, קארל הגדול והיחיד במינו, וספק אם יתרגש מקפיצה במוט של סרגיי בובקה או קפיצה לרוחק של הייקה דרקסלר. מבחינתי, אין לי שום פיצול אישיות או בעיות נפשיות בתחום זה. ההיפך נכון, לפחות כל עוד מדובר בספורט איכותי לשמו.

השילוב של רומא ואתלטיקה מחזיר אותי, על כורחי, 27 שנים לאחור — לאולימפיאדה הראשונה שלי. כמו אהבה ראשונה — זו חוויה שאינה משתכחת לעולם. אתמול בבוקר, בשמש היוקדת (המזכירה כל כך את תל־אביב הקטנה שלנו), חזרו ועלו הזכרונות מרומא 1960 כבסרט־נע: ה־10.2 של הגרמני ארמין הארי בגמר ל־100 מטרים; ניצחונו המופלא של המרתוניסט היחפן מאתיופיה, אבבה ביקילה — ולהבדיל העימות ב־1,500 מטרים בין יאיר פנטילט (הנמצא כאן שוב) לאלוף העיראקי מוכתאר, שבו חלף האיש שלנו בפיניש מרגש על פני יריבו, כדי להיות לישראלי הראשון שניפץ את מחסום 4 הדקות במרחק זה וקבע שיא לאומי בזמן 3:59.8 דקות. צהלנו אז, קומץ ישראלים, כאילו זכינו במדליה.

הרבה מאוד השתנה באתלטיקה העולמית מאז 1960 — אבל מעט מאוד אצלנו, בישראל, או בקרב שכנינו. כאילו עמד העולם מלכת והזמן קפא במהלך 27 שנים. רק שני ישראלים יתחרו כאן, בקרב כ־2000 אתלטים, נציגי 175 ארצות. ועם כל הכבוד להם, לפחות על אומץ לבם, ספק אם יעשו יותר משעשו אז קודמיהם: פנטילט ודוד קושניר, כיום מאמנה של סיגל גוטמן, שקפץ אז למרחק 7.20 והורג, דומני, 30 מבין 50 משתתפים; ולצידם עוד כמה שמות נשכחים כמו עמוס גרודז'ינובסקי, גדעון אריאל, אילנה אויה, אילנה קרשיק, איילה חצרוני. זוכרים?

מדוע היינו ונשארנו כה צנועים, קטנים, לא מורגשים על הרקע הכללי בתמונת הספורט הגדולה הזו? מדוע זה קורה לא רק באתלטיקה אלא כמעט בכל ענפי הספורט? יש סיבות רבות, כבדות משקל, שקשה לעמוד עליהן ואין טעם לדוש בהן שוב. מומחה אתלטיקה ישראלי (הם באו לכאן בהמוניהם) אמר לי אתמול, כי דבר לא ישתנה — לא בשנת 2000 וגם לא ב־2017. וזה עצוב מאוד כאשר אתה רואה מכל עבר הישגים נפלאים, חידושים אופטימיים של שבירת רצף, שאיפה לאיכות ספורטיבית וגישה רצינית מאוד — בין היתר גם מצד חבורה גדולה של דרום קוריאנים, מולדות יצוג ועניבות, ממושמעים, עוקבים, רושמים, רואים, שומעים וקולטים — אולי כדי להכיר לה, כי מבחינה ישראלית לא ישתנה הרבה גם בסיאול 1988.

הפרס הראשון ב"חישגד אלפא"

20 מכוניות אלפא ספיידר

זה קורה כאן ועכשיו. על קו הזינוק, 20 מכוניות שטרם ראית כמותן: אלפא ספיידר ספורט. אתה יכול להיות אחד הנהגים המאושרים שיזכו במכונית החלומית של אלפא רומיאו. הפרס כולל רדיו טייפ, בטוח ומיכל דלק מלא. למקומות... היכון... גרד חיש גד והאלפא ספיידר ביד. בחמישה ש"ח בלבד. סך כל הפרסים בחיש גד אלפא 13,600,000 ביניהם 20 מכוניות, 40 פרסים של 10,000 ש"ח כ"א ומאות אלפי פרסים נוספים.

הכי משתלם. בלי לשלם.

יחידת הפרסום

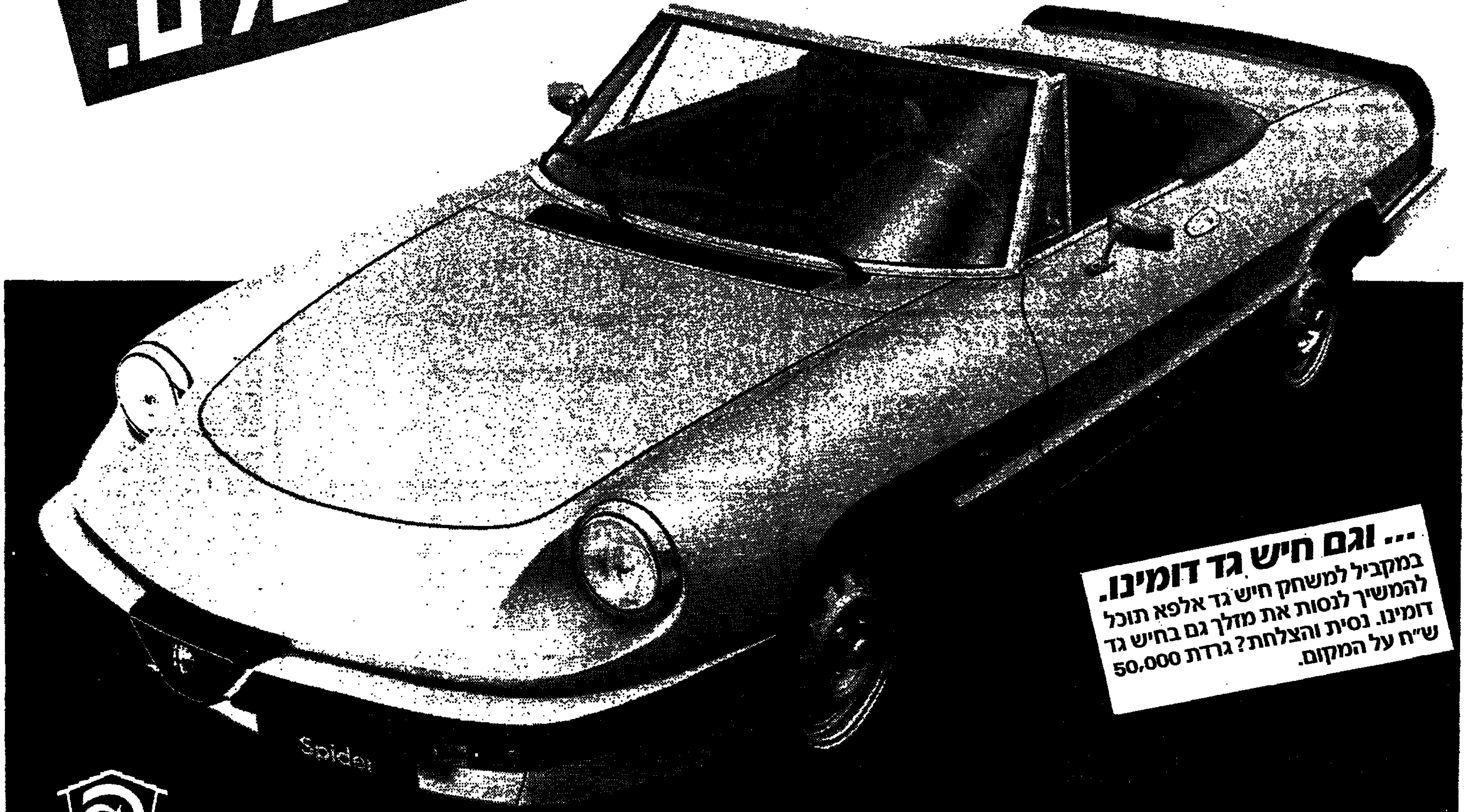

מפעל הפיס

חישגד - הכי משתלם לגרד אלפא ספיידר.

صكذا من الاصل

صكنا من الاجل

חרדים פוזרו בגאז מדמיע

(סוף מעמוד 1)

תית מוגבלת של חרדים בפאתי שכונת מאה שערים, אך אתמול בשעות אחר־הצהריים התעצמו הפ־גנות החרדים. התקהלויות של מפגינים שקראו קריאות "שאבעס" היו ב־18 מוקדים שונים בשכונות הדתיות בבירה. השוטרים, מצוידים ברימוני גז־מדמיע ובזרנוקי מים מעורבים בצבע, פיזרו בתקיפות רבה את המפגינים בכמה מוקדים, שבהם חרגו מתחום "גדרות השבת" בעיר. במשך כל השבת נעצרו שני אנשים שהיו מעורבים בהפגנות, אחד מהם חרדי שסירב להיענות לדרישות ה־שוטרים להתפנות, והאחר חילוני שרדף אחרי מפגינים חרדים.

במרוצת השבת כולה לא היו כל עימותים אלימים בין חרדים לבין חילונים, והמשטרה התרכזה בפיזור מפגינים חרדים שיצאו את תחומי "גדרות השבת" בעיר.

הפגנות השבת בירושלים הגיעו לשיאן אמש, מעט אחרי צאת השבת, כאשר כמה מאות מפגינים חרדים — מרביתם אברכים מישיבת "תולדות אהרון", שקודם לכן פוזרו בכוח ממספר מוקדים בשולי שכונת מאה שערים — התרכזו ב"כיכר השבת", בגבול השכונות גאולה ומאה שערים. המפגינים התעמתו עם כוח גדול של שוטרים, ניסו להפוך פחי אשפה, וסירבו להיענות לדרישות המשטרה להתפזר. אמש בשעה 20.30, מעט אחרי צאת השבת, היו כבר כל הרחובות בש־כונות החרדיות פתוחים לתנועת כלי רכב. המתח הרב שאפיין את ירושלים במשך השבת שכך.

גם בשבת הבאה

המתיחות בירושלים הורגשה הי־טב עוד טרם כניסת השבת. כוחות של מאות שוטרים ואנשי משמר הגבול רוכזו במוקדי חיכוך בעיר, בעיקר סביב השכונה החרדית מאה שערים. בתוך הכוח, שמנה 500 איש, נכללו 200 שוטרים ממרחב י־רושלים, ועוד 300 שוטרים ואנשי משמר הגבול שגוייסו מכל רחבי הארץ. כל חניכי קורס שוטרים, קורס קציני משטרה, וסיירתי משמר הגבול, גוייסו למבצע. בין המגוייסים היו גם 30 שוטרים שגוייסו מהמחוז הצפוני של המשטרה, מקריית־שמונה ורמת הגולן. אפילו חוקרי המשטרה של מרחב ירושלים נדרשו ללבוש מדים והוצבו באחד ממוקדי המתיחות בעיר.

מפקד מרחב ירושלים של משט־רת ישראל, תנ"צ יוסף יהודאי, הביע אמש סיפוק מאודה מפעולתה של המשטרה באירועי השבת בעיר. הוא ציין כי משטרת ירושלים נאלצת להתמודד עם גילויי מתיחות שבין דתיים לחילונים זו השבת התשיעית ברציפות, והפעם השנייה ברציפות יש צורך להעסיק כוחות מתוגברים אחרים. יהודאי העריך כי בשבת הבאה צפויים אירועים דומים לאלה שהיו אתמול ושלשום, וכי המשטרה תזדקק לכוח דומה של שוטרים במטרה להתמודד עימם.

פנסי הרחוב כובו

עם כניסת השבת נחסמו כל הכני־סות לריכוז האוכלוסיה החרדית שסביב שכונת מאה שערים. הכני־סות נסגרו במחסומי משטרה, ובקר־בתם הוצבו יחידות של שוטרים ואנשי מג"ב חמושים באלות ורימו־ני גז־מדמיע. ברחבת בית אגרון רוכזו מרבית הכוחות, בכללם מיכ־ליות־זרנוקים גדולה להתזת מים, ומספר פרשי משטרה. במקום הת־אספו גם עשרות עיתונאים וצלמי טלוויזיה, בציפיה דרוכה להפגנות אלימות. תקריות שכאלה כמעט שלא התרחשו בליל שבת.

פנסי הרחוב באזור בית אגרון כובו עם כניסת השבת, כדי להקשות על עימות אפשרי בין מפגינים חרדים וחילונים במקום. הצעד ננקט לאחר שאנשי העדה החרדית הודיעו כי ישלחו מספר גדול של מתפללים לבית הכנסת הסמוך בנחלת־שבעה, כדי לעקוף את המצור שהוטל על מבואות מאה שערים.

מתפללים אלה היו אמורים לצאת לכיוון בית אגרון והסינמטק ולהפ־גין שם. אולם, עם סיום התפילה, בסביבות השעה 20.30 התברר כי רק כ־30 חרדים הגיעו למקום, ופתחו בקריאות "שאבעס". כוח מש־טרה, שכלל שבעה פרשים ועוד מספר שוטרים חמושים באלות, הדף אותם בתקיפות לכיוון שכונת גאולה, תוך שקומץ החרדים בר־אשות הרב אורי בלוי, משמיעים קריאות בנוסח "נאצים" ו"משטרה נאצית". לא נוצר עימות אלים בין השוטרים למפגינים בתקרית זו.

בכמה מקרים אחרים אכן נזקקה המשטרה בליל שבת לשימוש בגז מדמיע ובזרנוקים לפיזור חרדים שהשליכו אבנים. בצומת הרחובות שבטי ישראל והנביאים, בכניסה למאה שערים, התרכזו כמה מאות מפגינים עם סיום סעודת ה"טיש" המסורתית. הם השליכו אבנים ובקבוקים לעבר השוטרים שהיו במ־קום, ואלה השיבו ברימוני גז־מדמיע ובזרנוקים. גם בצומת שליד שער מנדלבאום נעשה שימוש בגז מדמיע. בכניסה לעיר ירושלים, ליד שכונת גבעת שאול, חסמו חרדים את הכביש באבנים, ולאחר שסירבו לפנות את המחסום, נורה לעברם רי־מון גז־מדמיע.

פעילות בידור בלא הפרעה

במרכז העיר התקיימו בינתיים פעילויות התרבות והבידור בלא כל הפרעה. סרטים הוקרנו באולמות הסינמטק, צוותא, מועדון "בית יצחק" של מפ"ם, ובבית אגרון. במועדון "בית שמואל" של התנועה הרפורמית התקיימו הופעות של זמרים ושירה בציבור. ממארגני הפעילויות נמסר כי בכל מוקדי התרבות והבידור היתה התפוסה מלאה.

ברחבת בית אגרון נוצרה הת־קהלות גדולה מאוד של כאלפי תושבים ירושלמיים חילונים, ש־ביקשו להזדהות עם המאבק נגד ההשפעה החרדית בעיר. בתוך המתאספים היו משמרות מחאה של קבוצות שונות, כגון נוער רצ, "צעירים נגד כפייה" ו"ירושלמים למען ירושלים שפויה". אלה הניפו כרזות בגנות מה שכינו "כפיה דתית" בעיר. השוטרים הרבים שהיו במקום מנעו מהמתאספים לקיים פעילות הפגנתית דוגמת שירה או קריאת סיסמאות. ההתקהלות הג־דולה התפזרה מעט אחרי חצות, עם החלה הקרנתו של הסרט השני בבית אגרון.

נעצרו פעילי כך

היהודים שנעצרו לחקירה בליל שבת, ושוחררו כעבור כמה שעות, היו מספר צעירים מתומכי תנועת כך. צעירים אלה אותרו בידי המשטרה בליל שבת, כשהם מנסים לעודד את תושבי מאה שערים לצאת ולהפגין במרכז העיר.

לבסוף הגיעו אנשי כהנא לרחבת בית אגרון, והחלו רוקדים במעגל בלב הקהל החילוני המצטופף במ־קום, במטרה לשלהב את הרוחות. שוטרים רבים עטו עליהם לאלתר, ולקחו חמישה מתוכם לחקירה. הם הובלו ברגל לתחנת מגרש הרוסים, ושוחררו כעבור כשעתיים.

בשעה 1 אחר חצות, לאחר שהתברר כי אין עוד סכנה של עימו־תים אלימים, הודיעו מפקדי משט־רת ירושלים כי מרבית כוחותיהם מתפזרים, ורק אנשי משטרה בודדים נותרו במוקדים בודדים כדי לשמור על השקט. קצין אג"מ של משטרת ירושלים, סנ"צ איתן כץ, אמר בסיום הערב כי בסיכומו של דבר ניתן להגדירו "ערב שקט". הוא ציין את האיפוק שנהגו החילונים בעיר, ואת ה"פרופיל הנמוך" ששמרו החרדים. סנ"צ כץ מסר כי בכמה מקומות פעלו מדריכים מטעם החרדים, ש־מנעו מהמפגינים לצאת את תחום שכונותיהם.

הפגנות החרדים בירושלים הת־חדשו אתמול אחר הצהריים. בהתאם לתיכנון מוקדם של העדה החרדית, רוכזו מאות מפגינים ב־18 מוקדים שונים בפאתי השכונות הדתיות. מפקדי משטרת ירושלים החליטו מראש שלא לפעול נגד המפגינים שיתייצבו מאחורי גדרות השבת. אולם, לאחר כשעה וחצי של הפגנות, נראה היה כי מארגני הפעי־לות מטעם העדה החרדית מאבדים את שליטתם על המפגינים. מפקד המרחב, תנ"צ יהודאי, נתן הוראה לפעול בתקיפות נגד כל המוקדים שבהם היתה חריגה מתחומי "גדרות השבת". השוטרים השתמשו בכמות רבה מאוד של רימוני גז־מדמיע ובשתי המיכליות הזורקות להתזת מים. הפעולות לפיזור המפגינים נמ־שכו שעה ארוכה, אך מעט אחרי צאת השבת, בסביבות השעה 20.30 כבר התפזרו אחרוני המפגינים.

בתידרוך לעיתונאים אמר אתמול מפקד משטרת ירושלים, תנ"צ יהודאי, כי "כמשטרה, עלינו למצוא איזון בין הזכות המוכרת להפגין, לבין אפשרות של הפרת הסדר הציבורי". הוא העריך כי המשטרה הצליחה במשימתה לשמור על האי־זון הזה באירועי השבת בירושלים.

קולק מתכוון לפתוח

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, מתכוון לבדוק אפשרות לפתוח בלי־לות שבת שני מרכזי בילוי בירוש־לים — מרכז ז'ראר בכר ותיאטרון ירושלים. הכוונה היא לבחון אפ־שרות להפעיל את שני המוקדים האלה במסגרת של פעילות תרבו־תית, וכן לבדוק אפשרות לפתוח את המתנ"סים בשכונות השונות לפעי־לות תרבותית בשבתות. כמו כן תיבחן גם האפשרות להפעיל בטי־יילת של ארמון הנציב תזמורת בלי־לות שבת.

על הכוונה לבחון הפעלה של ארבעה מוקדי בילוי חדשים בעיר בלילות שבת מסר קולק לאנשי רצ ו"המטה למען חופש תרבות בשבת בעיר", בפגישה שהתקיימה שלשום בבוקר.

מקור בעיריה הבהיר כי אם יוישמו ההצעות, לא יהיה זה בטווח מיידי, אלא במהלך חודשים אחדים. שרה אודטל, רכזת מטה המאבק למען חופש תרבות בשבת בירוש־לים, אישרה ידיעה זו, אולם הבהירה כי נציגי המטה המשותף יצאו מאוכ־זבים מהפגישה שקיימו עם קולק, לאחר שהאחרון סירב לפעול כב־קשתם למען הקרנות מסחריות רגי־לות של סרטים בשבת.

עיריית ירושלים שלחה בליל שבת האחרון פקח מטעמה לבית אגרון, בעת שהוקרנו במקום סרטים. הפקח יעביר דו"ח בנושא למחלקה המשפטית של העיריה, ושם תיבדק האפשרות להגיש תביעה נגד בית אגרון על הפרת חוק העזר העירוני האוסר הקרנות מסחריות בשבת.

ש"ס תדון בפרישה

מועצת חכמי התורה של ש"ס תתכנס היום אחה"צ כדי לדון בהמ־שך דרכה של ש"ס בקואליציה בירושלים. כפי הנראה ימליצו חברי המועצה לנציגי ש"ס בעיריה שלא לפרוש מהקו־אליציה, בעקבות שיחתם עם קולק שלשום. סגן ראש העיריה מטעם ש"ס, הרב נסים זאב, אומר כי בפ־גישה עם קולק הבטיח ראש העיריה לאכוף את חוק העזר העירוני בנושא הקרנת הסרטים בשבתות. לדבריו יצאו אנשי ש"ס מהפגישה בהרגשה טובה.

בניגוד להודעות שמסר הרב זאב לכלי תקשורת, אכן אמר הרב זאב ל"הארץ", כפי שפורסם בשמו בשבוע שעבר, כי הוא בטוח "שאם לא יפעל קולק נגד הקרנת סרטים בשבתות — תאבד השליטה ויישרפו בתי־קולנוע". הרב זאב הדגיש כי אין זה איום, אלא הערכה.

פגישות־פיוס בחיפה

(ע), הרבנים הראשיים בחיפה, הרב שאר־ישוב הכהן והרב אליהו בקשי דורון, מגנים בצורה חד־משמ־עית את השימוש באלימות.

הרבנים הראשיים קיימו שלשום, ביוזמת ראש עיריית חיפה אריה גוראל, פגישת־פיוס עם ועד אגודת העיתונאים בחיפה והצפון, בעקבות הפגיעה בעיתונאים שליוותה את עצרת התפילה והמחאה נגד חילול שבת, שנערכה לפני שבוע במרדרוב נורדאו בחיפה. בפגישת הפיוס, שנערכה בלשכת ראש העיריה, השתתפו חברי מועצת העיר מטעם החזית הדתית, ויו"ר המועצה הדתית בחיפה, ישראל לבנון.

גוראל קרא להמשך הסובלנות בין כל תושבי העיר, בציינו כי חיפה הצטיינה בהבנה בין עדות ודתות. "יש לעשות הכל על־מנת שלא לזעזע את מירקם היחסים הטובים השורר בין כל תושבי העיר", אמר.

הדיונים על הלביא

(סוף מעמוד 1)

אני משיב 'בבקשה', תצביעו נגדי. אני נושא באחריות למיגור חיוני של המדינה ואיני מוכן שבעוד שנה יאשימו אותי בהחזרת המשק למצב הקשה שבו היה שרוי מאז 1973". נסים אומר כי איש לא ישכנע אותו שהלביא טוב יותר מהאף־16 ושניתן לממן את הלביא מהרזרבות.

חוגים במערך מתחו ביקורת על דברי ראש הממשלה יצחק שמיר בליל שבת בטלוויזיה, לפיהם ה־ממשלה צריכה לקבל החלטה חיובית ועל המימון ידובר מאוחר יותר. לטענתם, דברי שמיר אלה מעידים על אוזלת ידו של ראש הממשלה, שלדיון כה מכריע הוא מגיע ללא שום תכנית. עוד טוענים המבקרים, שזו חזרה על מדיניות האינפלציה של הליכוד, וכי כאשר אומרים 'נראה ממי לקחת את המי־מון', הכוונה היא ברורה — מידי הציבור.

יועצו של ראש הממשלה לתק־שורת, אבי פזנר, אמר כי שמיר מסתייג מגישה מפלגתית לסוגיית הלביא וכי מעולם לא הציג זאת בפני שריו כעניין כזה. מזכ"ל מפלגת העבודה, עוזי ברעם, אמר כי הוא תומך במינוי שר נוסף מטעם המערך, אך מוסיף להסתייג מהצ־בעה על פי מפתח מפלגתי.

אחד הסעיפים החשובים באיגרת של המימשל האמריקאי, שהעביר אתמול השגריר פיקרינג לראש הממשלה, ממלא מקומו ושר הבט־חון, עוסק בהטבה שתינתן לישראל, ואשר היתה שמורה עד כה למדינות ברית נאט"ו. הכוונה היא להפחתת עלות פיתוח מערכת הנשק ממחיר רכישתן על ידי ישראל. עד כה, במ־חיר שמשלמת מערכת הבטחון עבור מערכות נשק שהיא רוכשת בארה"ב, מחושב גם חלקה היחסי של מערכת הנשק הזאת בשלב פיתוחה. במערכות נשק יקרות, כמטוסים, יכול ההבדל במחיר להיות משמעותי.

בביקורו של שר הבטחון, יצחק רבין, הועלה רעיון זה יותר מפעם אחת, אך המימשל לא הבטיח כי ייענה לבקשה.

2000 מקומות עבודה

בנוסף לסעיף זה חוזרת האיגרת האמריקאית ומפרטת את ההבטחות שקיבל השר רבין בביקורו האחרון בארה"ב. בין אלה — הגדלת סכום ההמרה מ־100 מיליון דולר לשנה, ל־300 עד 400 מיליון דולר בשנה. המשך הסדרי רכישות הגומלין עם התעשיות הישראליות, ואפשרות להגדלת הסכום המעורב בהן. השנה הסכום הוא על 150 מיליון דולר, ולפי התוכנית של המימשל ה־אמריקאי, אמור הסדר זה להסתיים כבר בחודש אוקטובר.

הסכום שיוענק לישראל על ידי מימוש שני סעיפים אלה יביא לתוספת של כ־2,000 מקומות עבודה בתעשיות הבטחוניות.

עוד מפרטת האיגרת את נכונותה של ארה"ב להסכים לייצור משותף של מטוס האף־16סי. זהו הדגם המתקדם הנוכחי של האף־16, כמוהו החל חיל האוויר לקלוט. ישראל רכשה 75 מטוסים מדגם זה. יש לציין כי נושא הייצור המשותף של האף־16 בתעשייה האווירית נבדק ונמצא כלא כדאי מבחינה כלכלית.

באיגרת נאמר גם, כי המימשל יהיה נכון להתחיל ב"התייעצויות" עם ישראל בנוגע להשתתפות ישר־אלית בפיתוח הדגם העתידי של האף־16, המכונה "פאלקון אג'יל".

מייצרים חלקים ללביא

אגף הייצור של התעשיה הא־ווירית מייצר חלקים סדרתיים עבור 12 מטוסי הלביא הראשונים. פירוש של דבר שמייצרים עתה חלקים עבור מטוסים שייצורם יתחיל בעוד שלוש או ארבע שנים. יש להדגיש כי אלה הם המטוסים הסדרתיים, האמורים להימסר לחיל האוויר, ולא אבות הטיפוס המשמשים לטיסות הניסוי.

ייצור החלקים נמשך על אף שהתעשייה האווירית נקלעה ל־מחסור חמור בכספים.

במקביל לייצור החלקים ה־סדרתיים בארץ, ישנן חברות אמריקאיות אשר החלו גם הן בייצורם של חלקים סדרתיים אחרים עבור 12 המטוסים.

הזהרה מאינפלציה

חברי הכנסת אמנון רובינשטיין ויצחק ארצי מסיעת המרכז הזהירו את הממשלה כי המשך פרויקט הלביא יגרום אינפלציה וזרימת כספים רבים למשק לצריכה פרטית.

חבר הכנסת אלעזר גרנות (מפ"ם) ויוסי שריד (רצ) אמרו אתמול כי הצעתו של שר החוץ שמעון פרס להקצות 100 מיליון דולרים בשנה למחקר והפיתוח בתעשיה האווירית היא מחיר מוגזם עבור הפסקת הלביא.

ההתמרדות בפיליפינים

(סוף מעמוד 1)

מאז העלתה התקוממות צבאית־אזרחית את קוראזון אקינו לשלטון, בפברואר 1986.

מאורעות סוף השבוע בפיליפינים משקפים תרעומת נמשכת בשורות הצבא כלפי סגנון הממשלה החדשה, וכלפי קצב פעולתה. אבל תוצאות המרד הצבאי גם מראות, שרוב הצבא נאמן לנשיאה אקינו.

לפי גנרל ראמוס נכנעו 500 מור־דים במאנילה. מחסומים הוצבו בדר־כים מצפון למאנילה, אם כי לא היו סימנים שכוחות מורדים נעים לעבר הבירה. מורדים שהשתלטו על העיר השניה בגודלה בפיליפינים, סבו, הניחו את נשקם.

בסוד הקשר

בראש המרד עמד קולונל גרגוריו הונאסאן (40), שהיה מגיבורי התק־וממות נגד פרדיננד מארקוס, לפני שנה וחצי. בשעתו היה הונאסאן עוזרו הראשי של חואן פונסה אנר־ילה, שר ההגנה של מארקוס, שהתמרד נגדו, והיה חבר בממשלת אקינו, עד פיטוריו, בחודש נובמבר שעבר. אין יודעים אם לאנרילה היה תפקיד בנסיון ההפיכה של יום ו'. הוא נעלם מביתו, ומקורות שונים העריכו כי הוא לפחות היה בסוד הקשר.

קולונל הונאסאן נחשב בעיני הפיליפינים לדוגמה לטוב ביותר ולרע ביותר בצבאם.

הונאסאן, בנו של קצין, דיבר לעתים קרובות על מסירותו לצבא ועל תקוותו לשפר את הסטאנדר־טים שלו. עוד בהיותו סטודנט באקדמיה הצבאית היה מדבר על התקוממות אלימה כדרך להשגת שינויים.

הונאסאן, הידוע גם בכינוי "ג'רינגו" בגלל מראהו המערבי במ־קצת, נעשה גיבור לאומי אחרי הפלת מארקוס. נשים מעריצות היו מקיפות אותו, ומבקשות שיחתום על חולצותיהן. סופר עליו שהיה צונח עם נחש קטן בכיסו, ושהיה להתפלל לאחות בקרבות נגד המור־דים בדרום האי מינדאנאו.

זמן קצר אחרי הפלת מארקוס כבר דיבר באוזני עיתונאים על אכזבתו מקוראזון אקינו. הוא אמר אפילו כי מוטב היה לו למות במהלך המרד נגד מארקוס, מאשר לראות את האידיאלים שלו נבגדים.

"האידיאלים" היו יותר מקצועיות בצבא, פחות שחיתות, ומלחמה בלתי־פוסקת נגד המורדים הקומוניסטיים. הוא התנגד למאמצי הפיוס, שעשתה אקינו בימי נשיאותה הראשונים.

בסיס התמיכה של הונאסאן בצבא היה קבוצה של קצינים חסידי תיקונים, בוגרי שנתון 1972 של האקדמיה הצבאית. אחרי פיטוריו של שר ההגנה אנרילה, שהיה פטרונם של הקצינים, הם הועברו ליחידות אחרות.

הונאסאן עצמו נשלח לאמן טיר־ונים בעיר מאגסאייסאי, 65 ק"מ ממאנילה. נראה ששם גייס את החיילים, שהנהיג שלשום בנסיון ההפיכה. ממה שידוע, הונאסאן נמלט ממאנילה במסוק פרטי, כשה־תברר כשלון הפיכתו.

רייגן מביע שמחה

המאורעות בפיליפינים הסבו דא־גה גדולה למימשל רייגן, ועוררו עניין עצום בארה"ב במרוצת סוף השבוע. רשתות טלוויזיה עקבו אחרי המאורעות במאנילה בשי־דורים חיים. בשעות הקטנות של הלילה, הנשיא פרדיננד מארקוס רואיין פעמים אחדות ממקום גלותו בהונולולו, ודיבר בביטחון על "סופה של מאדאם אקינו".

וואשינגטון (ע"ה). הבית הלבן הביע אתמול שמחה והקלה על דיכוי המרד בפיליפינים, וחזר והביע את תמיכתו האיתנה במשטרה של הנשיאה קוראזון אקינו. "הנשיא הביע שמחה והקלה על כך שאקינו יישבה את המשבר, שכפה עמדת ממשלתה בימים האחרונים", נאמר בהודעת הבית הלבן.

"הנשיא היה מודאג ביותר לנוכח הפגיעה בבנה של הנשיאה אקינו, ולנוכח מותם ופציעתם של קורבנות רבים, הן אנשי צבא, הן אזרחים, במאורעות מצערים אלה".

עוד נאמר בהודעה כי "הנשיא מבקש להביע את התמיכה המלאה שלו ושל מימשלו, של הקונגרס ושל העם האמריקאי, בנשיאה אקינו ובעקרונות הדמוקרטיים שאותם היא מייצגת. נחוש וגמור עם הנשיא להמשיך בשיתוף־פעולה הדוק עם אקינו, במאמציה לחזק את הדמוקר־טיה בפיליפינים".

משפט ואנונו

(סוף מעמוד 1)

כי ואנונו מתוח מאד, אך הוא במוראל גבוה ומצפה בכליון עיניים לפתיחת משפטו הבוקר.

מקור בכיר בשרות בתי הסוהר מסר כי ואנונו יתנגד בכל תוקף אם השומרים ינסו לכסות את ראשו בשק או להלבישו בכל תחפושת אחרת. אולם המקור הדגיש: "לא נאפשר לצלמים לצלם את ואנונו". להיכנס לאולם המשפט. אולם האח אשר ואנונו הודיע כי ינסה להיכנס לבית המשפט, לאולם 105 בו יתנהל המשפט. מקורות ביטחוניים מסרו כי הם לא יאפשרו לאח להיכנס לאולם, ואף לא לשוחח עם אחיו, מרדכי.

מקורות בשרות בתי הסוהר מסרו

האב, שלמה ואנונו, פרש באחרונה מכהונתו כשליח־ציבור בבית הכנסת תהילת־דוד בבאר־שבע. לטענתו, פרש בגלל ריחוקו של בית הכנסת מביתו, אך מתפללים בבית הכנסת סיפרו כי מאז פירסום הפרשה נראה האב מתוח ועצבני. שלמה ואנונו, שגינה את מעשהו של בנו, מסר כי הוא וכל בני המשפחה עומדים עתה לימינו של מרדכי, ומקווים כי הפרשה תסתיים במהרה.

האח מאיר ואנונו, שמסר לשבועון הבריטי "סאנדיי טיימס" את גירסתו באשר להבאת מרדכי ואנונו ארצה, מתקשר למשפחה מדי יום מחו"ל, ומבקש לקבל עדכונים יומיומיים על מהלך המשפט. הוא אף שוחח בטלפון עם עורך־הדין פלדמן.

נחשפו שלוש התארגנויות מחבלים בצפון הגדה

מאת סופר "הארץ" בשטחים

זרועות הבטחון חשפו באחרונה שלוש התארגנויות בצפון הגדה המערבית, שחבריהן חשודים בשורה ארוכה של פיגועים חבלניים.

שמיר לעקורי איקרית ובירעם: איני רוצה לעורר בליבכם תקוות־שווא

מאת סופרה הכנסתי של "הארץ"

ראש הממשלה יצחק שמיר הבטיח שלשום בלהבות ל־50 הנציגים של עקורי איקרית ובירעם כי הממשלה תתבקש בקרוב להחזירם לכפריהם.

שמיר אמר לעקורים, וראשם הבישוף סאלום, ראש הכנסיה הקת־ולית בישראל, כי הוא מבין על יחסם על הסבל כיום אינם מוחזרים לארצם. אולם הדבר כרוך עיון ובדיקה נוספת, ועל כן אינו רוצה לעורר בלבם תקוות־שווא.

במלאת שלושים למותו של

משה ורדינון

נעלה לקברו לאזכרה ולגילוי המצבה בבית העלמין בנחלת־ יצחק ביום רביעי ח' באלול תשמ"ז (2.9.87) בשעה 16.30

נפגשים בשער בית העלמין

בית ורדינון

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

ראובן יורקביץ ז"ל

בעלה של טובה (לבית רוזנבאום) ז"ל, מהעיר פיעטרקוב

ההלויה תתקיים היום, יום א' ה' באלול תשמ"ז, 30.8.87 בשעה 15.00 בבית העלמין בקרית שאול

המתאבלים:
בנו אהרון יורן וב"ב
ומשפחות יורקביץ, גינת, כהן, סילמן, קלמן, רוזנבאום, רזיאלי ושמרגד

רשות הנמלים

אבלה
על מות

ד"ר
נפתלי וידרא

לשעבר יו"ר רשות הנמלים

ושולחת תנחומים
לבני המשפחה

במלאת שנה למותו של יקירנו

יורם מוהילבר ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום חמישי 3 בספטמבר 87 בשעה 4.00 אחה"צ בבית הקברות בנחלת יצחק

המשפחה

למשפחת וידרא

השתתפותנו הכנה באבלכם
הכבד על מותו של

ד"ר **נפתלי וידרא** ז"ל

צבי ואיזי רוזנפלד
רוזנפלד ספנות בע"מ

איגוד המשתמשים בהובלה ימית

אבל על מותו של

פרופ' **נפתלי וידרא** ז"ל

ומביע תנחומים למשפחה

גדי סטובר יו"ר   אריה מהולל מנהל
חברי ההנהלה

האיגוד הארצי לימאים "דירוגים"
וציבור הימאים
אבלים על מותו של

פרופ' **נפתלי וידרא** ז"ל

ממייסדי המקצבי והספנות הישראלית

תנחומינו הכנים למשפחה

האבלים על פטירתו של חבר הנהלתנו

פרופ' **נפתלי וידרא** ז"ל

מחלוצי הספנות העברית
איש־השנה לשנת 1983
תנחומים למשפחה

החבל הימי לישראל
המועדון הימי והכלכלי

משתתפים בצער המשפחה
על מות

פרופסור **נפתלי וידרא** ז"ל

א. זימן
ארדן ספנות בע"מ

מבכים על מותו של

פרופ' **נפתלי וידרא** ז"ל

מנחשוני ומניחי היסוד של הספנות העברית

ומביעים תנחומינו למשפחה

אל־ים אוניות בע"מ

המכון הישראלי לתכנון ומחקר תחבורה

אבל על מותו של

ד"ר **נפתלי וידרא** ז"ל

ממייסדי המכון

ומביע תנחומים למשפחה

לשכת המסחר והתעשיה חיפה

אבלה על מותו של

פרופ' **נפתלי וידרא** ז"ל

ומביעה תנחומים למשפחה האבלה

גדי סטובר נשיא   אריה מהולל מנכ"ל
חברי ועד הלשכה

אנו מתאבלים על מותו של

ד"ר **נפתלי וידרא** ז"ל

מחלוצי הספנות הישראלית
ומביעים תנחומינו למשפחה

החברה הישראלית לשילוח בינלאומי בע"מ

קואופרטיב דן

משתתף בצער החבר

בנימין וילי והמשפחה

במות עליו **אחיו** ז"ל

על מותו של ידידנו היקר

מקס שפיץ ז"ל

האבלים: יצחק בלוך
והנהלת מלון שולמית בחיפה

לפרופ' סולוביצ'יק וביתו

אבלים יחד אתכם על מותה של

ד"ר **הלן סולוביצ'יק**

חנה ויוסף חלד

תודה לכל מנחמינו בכתב ובעל־פה
עם פטירתה של

אלינור ארציאלי

המשפחה

קואופרטיב דן

אבל בפטירת הנימלאי

אנגרט אהרון ז"ל

ומשתתף בצער המשפחה

חדשות המשק

נכשל נסיון גנגר וריקליס להשתלט על חברת הביוטכנולוגיה השוודית פרומנטה

שני הישראלים לשעבר ניסו לרכוש את החברה באמצעות "טראנס ריסורסס" החברה האם של "חיפה כימיקלים" שבבעלות השניים

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

נסיונם של אנשי העסקים הישראלים לשעבר גנגר וריקליס להשתלט על חברת הביוטכנולוגיה הענקית משוודיה, "פרומנטה", נכשל.

גנגר וריקליס ביקשו לרכוש את החברה באמצעות חברת "טראנס ריסורסס" שהיא החברה האם של "חיפה כימיקלים" ומצוייה בבעלות גנגר וריקליס.

"טראנס ריסורסס" הציעה ב־7 ליולי לרכוש את "פרומנטה" תמורת 214 מיליון דולר. היא גייסה את הגיבוי הפיננסי הנדרש משני בנקים להשקעות בארצות הברית: "דרקסל למברט ברנהם" ו"מבי הקסרס העובר טראסט".

ה"וול סטריט ז'ורנאל" שדיווח על כשלונו של נסיון ההשתלטות בסוף השבוע מסר, כי הצעתם של גנגר וריקליס לא נתקבלה עקב יחודם של הבנקים הנושים של פרומנטה לקבל את ההצעה. בנקים אלה הם מבעלי המניות הגדולים של החברה כיום בגלל הסדר חובותיה.

"טראנס ריסורסס" הודיעה במנה, כי היא מעוניינת לרכוש במיוחד את החברה הבת של "פרומנטה" בארצות הברית. חברה זו ששמה "סדר" פעילה בתחום הכימיקלים. "טראנס ריסורסס" הודיעה, כי היא תמשיך במשא ומתן לרכוש נכסים בבעלות "פרומנטה" ואפשר שתירכוש גם רכישת חברת "סדר".

חברת "טראנס ריסורסס" קבעה את ה־30 בספטמבר כתאריך האחרון לקבלת ההצעה אך היא חזרה בה כעת, חודש לפני תאריך זה, כיוון שלא היה סיכוי להשלמת העסקה.

חברת "פרומנטה" היא אחת מקבוצות הביוטכנולוגיה הגדולות באירופה. היא נחשבה לסיפור ההצלחה הבולט בשוודיה בשנים האחרונות, עד שמייסדה איש העסקים המצרי לשעבר רפעת אל סעיד נחשף בשקרים לגבי השכלתו האקדמאית. חשיפה זו הביאה להדחתו ולמשבר חמור בחברה.

אריה גנגר

משולם ריקליס

חילוקי דיעות בין בנק לאומי לבנק המזרחי בקשר לבטחונות חברת "דניש"

יומיים לפני הפתיחה מחדש טרם נמצא הסדר לחברה • הרשת חייבת לשני הבנקים האלה כ־1.4 מיליון ד'

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

חילוקי דיעות התגלו בימים האחרונים בין בנק לאומי לבנק המזרחי בקשר לבטחונות של רשת החנויות דניש. הרשת שנקלעה לקשיים כספיים חמורים חייבת כספים בעיקר לשני בנקים אלו. הסכום של החוב מתקרב לכ־1.4 מיליון דולר, מזה כמיליון דולר חוב לבנק לאומי.

חילוקי הדיעות בין בנק לאומי לבנק המזרחי קשורים לפירוש ההסכם בעניין הבטחונות שנתנה רשת רים לשני הבנקים. בבנק לאומי גורסים שהבטחונות מתחלקים באופן שווה בין שני הבנקים. לעומת זאת גורסים בבנק המזרחי שהבטחונות שניתנו לבנק זה עדיפים יותר.

לבנק לאומי יש עניין רב להצליח ולמכור את רשת רים כעסק חי. בבל"ל הפעילו לחצים על בנק המזרחי להימנע מהגשת תביעה משפטית נגד הרשת. בהתחלה הסכים בנק המזרחי להיענות לבקשה זו ולבטל את הצעדים המשפטיים שננקטו נגד רשת דניש, אך מאוחר יותר חזר בו בנק המזרחי מהבטחתו והגיש תביעה משפטית נגד הרשת לעיקול כספים.

הסיבה לכך נובעת מחשש שהיה בבנק המזרחי שהבנק מופלה לרעה בעת חלוקת הכספים שמגיעים כיום לרשת. ענייניה הכספיים של רשת דניש מנוהלים כעת ע"י מומחים חיצוניים שאחד מהם היה בעבר עובד של בנק לאומי.

בשלב זה עדיין אין התקדמות ממשית בעניין המגעים למכירתה של רשת רים לגורמים שגילו בה עניין. על פי הסיכום שהושג לפני כשבוע אמורה היתה הרשת להיפתח בראשון בספטמבר אך יומיים לפני הפתיחה המחודשת של הרשת עדיין אין פתרון לקשיים הכספיים של החברה ולא ברור כלל אם הנכסים של הרשת או חלקם אמנם ייפתחו.

הבנקים הישראלים מעדיפים את "אלסינט" בידיים רב לאומיות

מומחי צ'ייס מנהטן בנק השלימו בדיקה ראשונית של אלסינט

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מומחים מטעם צ'ייס מנהטן בנק השלימו בסוף השבוע שעבר סקר ראשוני על שוויה של חברת אלסינט. המומחים של הבנק האמריקאי הוזמנו לישראל ע"י הקונסורציום של הבנקים הישראלים שהם הנושים של חברת אלסינט.

מומחי צ'ייס מנהטן ערכו סקר ראשוני על השווי של חברת אלסינט והם חזרו לארה"ב בסוף השבוע שעבר. על בסיס הנתונים שאספו עד כה ונתונים אחרים שיימסרו להם בימים הקרובים הם אמורים להבין מעין תשקיף שיפרט את חברת אלסינט במטרה לגשת ולהציע אותה לחברות אמריקאיות המתמחות בתחומי האלקטרוניקה.

בבנקים הישראלים סבורים שיש סיכוי להבריא את חברת אלסינט רק אם השליטה בחברת אלסינט תועבר לגורם רב־לאומי שיוכל להפעיל את החברה במטרה להבריאה.

בנק גדול: מציאת פתרון בעניין הלביא תשפר האווירה בשוק המניות

חוזר ליועצי השקעה ממליץ להגדיל את היקף ההשקעה במניות, לקראת פדיון מניות הבנקים באוקטובר 87

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מציאת פתרון בעניין פרויקט הלביא, והתקדמות בנושאי הסכם השכר במיגזר הציבורי, עשויים להביא לשיפור נוסף באווירה החיובית בשוק המניות, נאמר בסקירת סוף השבוע של אחד הבנקים הגדולים הנוגעת לשוק המניות. באותה סקירה נאמר כי מספר בלתי מבוטל של מניות נסחרות כעת במחירים נוחים להשקעה.

שוק המניות הושפע בשבוע שעבר מירידה והנפקות הגדולות כדי כספים גדולים על חשבון הפעילות בשוק המשני, והמשיפור בתוצאות העיסקיות שהושגו על ידי פירמות עיסקיות רבות במחצית הראשונה של 1987. חוזר שהופץ בסוף השבוע על ידי אחד הבנקים ממליץ ליועצים להגדיל את אחוזי ההשקעה במניות, בהערכה כי צפויה הזרמה מסויימת של כספים לשוק בעקבות פדיון מניות הבנקים באוקטובר 1987.

מומחים לענייני בורסה מציעים לציבור הרחב לנהוג בזהירות, ולא להצטרף לפי שעה למעגל המשקיעים, עד לבחינה מדוקדקת יותר של מגמות השוק. להערכת אותם מומחים, הציבור הרחב נכווה מספר רב של פעמים מבלי שהוא יחזור על טעויות העבר.

יציבות באג"ח

כלכלני אחד הבנקים הגדולים מעריכים כי בתקופה הקרובה לא צפויים שינויים מהותיים ברמות התשואה לפדיון של איגרות החוב. הגורמים שהשפיעו בשבוע שעבר על המסחר באג"ח היו ההיקף המצומצם של האיגרות שהונפקו על ידי בנק ישראל, חוסר היציבות בשוק המניות, והעדר ציפיות לפיחות קרוב של השקל.

עוכבה חתימת הסכם התשלומים בין המלונאים לסוכני התיירות

מחשש לעבירה על חוק ההגבלים העסקיים

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תיירות

חתימת הסכם התשלומים החדש בין התאחדות המלונות לאיגוד סוכני תיירות עוכבה מפני שהתעורר חשש שיש בו משום עבירה על חוק ההגבלים העסקיים.

היועצים המשפטיים של שני האירגונים יבדקו את ההיבטים הקשורים לחוק זה לצורך נסוח של הסכם התשלומים החדש.

בינתיים סוכם, כי סוכני התיירות ייהנו בהסכם התשלומים הקיים מיום אחד נוסף שיאפשר להם לבדוק את החשבונות לפירעון שיוגשו על ידי המלונות. ומועד הפירעון יחול לאחר ששה ימים.

מועד פירעון החשבונות ימשיך לחול פעמיים בחודש גם בהסכם התשלומים החדש ולא יצומצם לפעם אחת בחודש בלבד.

בנק הפועלים ילווה לסטודנטים עד 3,000 ו־6,000 ש' למימון הלימודים

הסטודנט יוכל לדחות את תשלום הקרן עד שנתיים בהלוואה צמודה, כך שבתקופה ראשונה הוא יחוייב רק בתשלום הריבית • 10% ריבית לשנה וההלוואה צמודה עד חמש שנים

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק הפועלים מפעיל החל מהיום חבילת אשראי מיוחדת לסטודנטים, הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה וכן לתלמידים במוסדות חינוך על־תיכוניים אחרים. חבילת האשראי כוללת כמה סוגי הלוואות והיא נועדה להקל על הסטודנט במימון שכר הלימוד והוצאות אחרות שיש לו במהלך לימודיו.

הסטודנטים יהיו זכאים לקבל הלוואה בסכום של עד 3,000 שקל למימון שכר הלימוד או למטרה אחרת. יחודן של הלוואות אלה בכך שהסטודנט יוכל לדחות את תשלום קרן ההלוואה, כך שבתקופה הראשונה הוא יחוייב רק בתשלום ריבית.

דחיית פירעון קרן ההלוואה יכולה להיות עד 24 חודש בהלוואה צמודה ועד ל־12 חודש בהלוואה לא צמודה. ההסדר נועד להקל על הסטודנט בפירעון ההלוואה ולהתאים את תנאי ההחזר לאמצעים העומדים לרשותו.

ההלוואות ניתנות בתנאי ריבית מועדפים של 10 אחוז לשנה (0.833 אחוז לחודש) בהלוואה צמודה לתקופה של עד חמש שנים.

הלוואות לא צמודות לתקופה של עד שנתיים יינתנו בריבית הבסיסית בתוספת אחוז — כיום ריבית של 2.25 אחוז לחודש.

סטודנטים משנה שלישית יהיו זכאים להלוואות מוגדלות בסכום של עד 6,000 שקל למימון שכר הלימוד ולמטרות אחרות. גם על הלוואות אלה יחולו הסדרים של דחייה של עד שנתיים בפירעון הקרן.

מהיום יסחרו בבורסה במק"מ כמו באג"ח; התשואה לפדיון תיקבע ע"פ ביקוש והיצע

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הנהלת הבורסה מנהיגה מהיום שיטת מסחר חדשה במלוות קצרי מועד (המק"מ). השיטה החדשה תהיה פומבית, והמסחר בה ייערך בשיטה הנהוגה כיום באגרות חוב. השינויים ברמות התשואה לפדיון של המלוות תיקבע על פי הביקושים וההיצעים, שיוזמנו על ידי הציבור הרחב. בניגוד לשיטה הקודמת, לפיה נקבע השער באופן בלעדי על ידי בנק ישראל.

כיום נסחרות 12 סדרות שונות של מלוות למועדי פדיון, בין חודש לשלושה חודשים. התמורה הכספית של המלוות המונפקות על ידי הבנק המרכזי היא 1.06 מיליארד שקל, שמתוכה מוחזק על ידי הציבור הרחב 476 מיליון שקל, ועל ידי בנק ישראל 584 מיליון שקל.

בנק ישראל מתכוון להגדיל את היקף פעילותו במלוות אלה, ולהתאים לשיקולי המדיניות המוניטרית. בתקופה הקרובה ינפיק הבנק המרכזי 12 סדרות נוספות של מק"מ, ויאריך את התקופה לפדיון עד מחצית השנה.

השימוש במק"מ יעשה על מנת לנטרל את השפעתם של זרמים מוניטריים חד פעמיים בשוקי הכספים. במקביל יצמצם בנק ישראל את היקף פעילותו בשוק אגרות החוב.

המלוות קצרי המועד נסחרים כיום ברמת תשואה לפדיון של 13 אחוז. ההשקעה בהן פטורה ממס הן עבור חברות והן עבור משקיעים פרטיים.

היום ידונו בהעברת טורקיה ויוון לארקיע

מאת זוהר בלומנקרנץ

הדרך להעביר מידי אל על לידי ארקיע את קווי התעופה לטורקיה ויוון תידון היום בפגישה של ראש מינהל התעופה האזרחית במשרד התחבורה, שי שוהמי, לנציגי שתי החברות.

ההצעות הקיימות הן: 1) ארקיע תבצע את הטיסות הללו בשביל אל על בהתאם לצורך. 2) ארקיע תבצע טיסות אלה בכל ימי השבוע ולא יוצא מן הכלל, אך שאר המערכת (כרטיסים ממוחשב, שיווק והתחשבונות) תישאר בעינה. 3) כל הקשר בקווים אלה יועבר בלעדית לידי ארקיע. הצעה אחרונה זו עלולה להתגלות כמסובכת לביצוע.

ערך את המדור: יצחק לאור

חדשות חוץ

הקריקטוריסט הפלשתיני שנורה בלונדון מת מפצעיו

מאת שאול זדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). עלי נאג'י אל אראמי, הקריקטוריסט המפורסם ביותר בעולם הערבי, מת אתמול בלונדון מפציעתו האנושה לאחר שאלמוני ירה בראשו בחודש שעבר.

אל אראמי, פלשתינאי אשר עבד בעתון הכוויתי "אל קבאס", נורה מחוץ למשרדי המערכת בשכונת צלסי, ומאז לא שבה אליו הכרתו.

במשך שנים רבות הוא מתח בקריקטורות שלו ביקורת חריפה על אוזלת ידו של העולם הערבי, ולא חסך את שבט מבחולו מיאסר עראפת.

לפני 10 ימים עצרה המשטרה הבריטית פלשתינאי בשם איסמעיל סואן, ברשותו נמצא סליק נשק גדול, שממנו, על פי החשד, נלקח הנשק אשר הרג את אל אראמי. העצור הוא איש אש"ף, והחוקרים בודקים את האפשרות כי מקורבי עראפת הם אשר קיבלו את ההחלטה לחסלו.

הקריקטוריסט אמר לחבריו כמה פעמים, כי חייו תלויים מנגד, אולם ברשימת המבקשים את נפשו לא היו המשטרים באיראן ובלוב, גם נגדם נהג לצייר.

עתון מצרי: קדאפי רוצה להיות משה דיין

"כמו ישראל הקטנה הוא רוצה לפלוש למדינות שכנות, להרוג חפים מפשע, להפעיל טרור ולאלץ נערות מוסלמיות להתגייס לצבא"

קהיר, (ע"מ). עתון מצרי התוקף את שליטה של לוב, מגלה שקדאפי סובל בעצם מתסביך ששמו "משה דיין", ושהוא שואף לחקות את מעשי ישראל, אלא שהתוצאות הן הפוכות.

"אל אחבאר" המסים את מאמרו [illegible] לעם הלובי מפני הלומותיו של קדאפי המטורף", כותב [illegible] היתה: "יתכן שלא רבים יודעים, כי קדאפי הוא אחד המעריצים המשובעים של ישראל ורואה בה מופת לחיקוי, שהרי ישראל היא מדינה קטנה, שהצליחה לפלוש לשכניה, להרוג חפים מפשע ולהשיג בכוח ריבונות על המזרח הערבי".

"הוא סבור, כי כוחה של ישראל נובע מהעובדה, שברשותה הנשק החדיש ביותר וקבוצות טרור הכפופות למדינה וכן מהעובדה, שבתחום הצבאי קיים בישראל שוויון בין הנערים לנערות".

"מהסיבות הללו, ומתוך התפעלותו הרבה של קדאפי מהדגם הישראלי במזרח הערבי, הוא רכש את הנשק החדיש ביותר בכמה מיליארדי דולר והביא נשק מבריה"מ, שרובו נחתר בארגזים בנמל טוברוק במשך שנים. לכן הוא גם הקים קבוצות טרור ולבסוף גם אילץ נערות מוסלמיות לבנות רבות להתגייס לצבא".

"כמו כן, כמו שישראל פלשה ללבנון, רצה גם קדאפי לפלוש לשכנים. הוא שקל 'פלישה' למצרים, אולם יעצו לו, שפלישתו תהיה מתפיה, שכן מצרים עצמה הביסה במלחמת אוקטובר את זו שאותה קדאפי מחקה".

"לכן הוא הוליט לפלוש לצ'אד, מתוך סברה, שהוא "משה דיין", אשר יכנס לבירת צ'אד כשמסביבו חיילות לבניות, ויעניק הנהרות לעתונות העולמית, בדיוק כפי שעשה דיין אחרי תבוסת '67, אלא שהתוצאות היו הפוכות, הצבא של קדאפי הובס בשלושה קרבות גדולים. כל הסימנים אף מעידים, שהקץ של קדאפי בצ'אד".

תלה עצמו בדירתו מפני ששקע בדיכאון על מות הס

מאת שאול זדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). [illegible] בריטי, פרו־נאצי, תלה את עצמו בדירתו מפני ששקע בדיכאון לאחר מות רודולף הס. בעלת הבית של אריק בול גילתה את גופתו בחדרו בעירה קטנה בחבל בקינגהמשייר. היא אמרה למשטרה, כי מאז מות סגנו של היטלר "חייו של הדייר לא היו חיים". היא סבורה, כי האיש בחר בחבל התליה, משום שבאותה צורה מת גם נושא הערצתו.

עורכת את המדור: עדה ארשטיין

מתפשטות המהומות נגד העוני והרעב המחריפים בביירות

"הוי אמין, גנב, נזרוק עליך נעלים, רוצים אוכל" — צעקו מפגינים בלבנון

תושבי ביירות הבעירו צמיגים, השתלטו על משאיות מזון וחסמו את דרכי הגישה לנמל • ההפגנות על רקע סיחרור מחירים של מוצרי מזון בסיסיים

ביירות (ע"צ וע"ר). תושבי ביירות נרגזים חסמו רחובות, הבעירו צמיגים והשתלטו על משאיות מזון בשכונות דרום־ביירות ביום שישי במחאה נגד העוני והרעב המחריפים בלבנון, ובעיקר בבירה המחולקת.

עדי ראייה מסרו, כי נוסעים לחו"ל נאלצו ללכת שני קילומטר ברגל לנמל התעופה הנמצא דרומה לשכונות אלה, משום שהכבישים ודרכי הגישה לנמל נחסמו.

"האנשים הנוסעים בכביש זה כדי לעלות על מטוסים הם אלה בעלי הדולרים. נמשיך לחסום את הכבישים, עד שיימצא פתרון למצוקה שלנו", אמר אחד המפגינים.

ההפגנות פרצו על רקע סיחרור של מחירי מוצרי מזון בסיסיים, בשל הידרדרותה של הלירה הלבנונית. ההפגנות החלו עוד ביום חמישי ברובע המוסלמי במערב־ביירות והפכו במהרה למהומות אלימות.

חיילים סורים ולבנונים ירו באוויר כדי לחסום בני־נוער מפריצה לבנק המרכזי. צעירים נראו שודדים חנויות יוקרה, וכמה מהם הסתלקו עם הכסף של הקופות.

עדי ראייה מסרו, כי מאות חיילים סורים הועמדו במצב הכן לאורך הרחובות ומנעו את התפשטות מעשי האלימות.

אדם שהרכיב על כתפיו ילד בן שנתיים, שלעס פרוסת לחם, צעד בראש קבוצה של מפגינים באיזור ברביר שצעקו סיסמאות נגד הרעב ונגד הנשיא הנוצרי אמין ג'מאייל: "הוי אמין, הוי הגנב, נזרוק עליך נעלים. אנו רוצים לאכול".

הלירה הלבנונית איבדה יותר מ־71 אחוז מערכה מתחילת 1987, ובעקבות זאת מוצרי יסוד שונים התייקרו ביותר מ־300 אחוז.

השכר הממוצע ירד ל־24 דולר לחודש, לעומת 85 דולר לפני שנה ו־800 דולר ב־1977.

מספר גדול של קבצנים נוברים אחר מזון בערימות אשפה ואנשים עומדים בתור כדי לקבל חבילות מזון ששלחו להם קרוביהם בחו"ל.

תורים ארוכים משתרכים ליד המאפיות תוך מריבות וסיכסוכים בין ממתינים.

כמה גורמים במערב־ביירות מאשימים את הנשיא ג'מאייל ונוצרים אחרים המתגוררים במזרח ביירות, שם המצב טוב יותר, וטוענים, כי הנוצרים מנהלים מלחמת התשה כלכלית נגדם.

לא היו כל הפגנות במזרח ביירות בעוד ששידורים של תחנות רדיו במערב־ביירות קראו ל"מהפכה של הרעבים והעניים".

33 גופות של אנשים, שהיו כנראה חברי כת דתית, נתגלו בשבת במחסן בבית חרושת בדרום־קוריאה, מסרה המשטרה. בהודעה נאמר, כי בין הנספים מאריק פקיה, (48), נשיאת חברה למלאכת יד מסורתית, ושלושת ילדיה. מאריק היתה מבוקשת על ידי המשטרה, משום שהשתמטה מתשלום חובות בהיקף של מיליון דולר. עדיין לא ידוע מה היתה סיבת המוות. שכנים מסרו, כי העובדים וילדיהם התגוררו בשיכון משותף ליד בית החרושת והשתתפו בטכסים דתיים כל לילה. בתמונה: קצין משטרה בודק את הגופות. (תצלום איפי).

מחריפות השביתות בקנדה

שוטרים מנעו בכוח הסתערות עובדי הרכבת לתוך הפרלמנט

לאחר שבית הנבחרים העביר הצעת חוק לשבירת השביתה הכללית של הרכבת

מאת [illegible]
סופר "הארץ" בקנדה

אוטאווה (מיוחד ל"הארץ"). ארבע שורות שוטרים מצוידים באלות כבדות, במגינים ובמסיכות הגנה שקופות, מנעו אתמול הסתערות של מאות מפגינים על בניין הפרלמנט באוטאווה.

לאחר שבית הנבחרים העביר במהירות הצעת חוק מטעם הממשלה לשבירת השביתה הכללית של חברות הרכבת, אירגנו איגודי העובדים הסעה מאורגנת של השובתים ממונטריאול ומטורנטו לבירת המדינה. העובדים המתפרעים דרשו להיפגש עם ראש הממשלה מאלרוני ופרצו את המחסומים לבניין הפרלמנט. כוח מתוגבר שהוכן מראש [illegible] המתפרצים, שנסוגו במהירות.

שביתת שתי החברות הארציות לתובלה משתקת כשליש מן המשק, ושביתת חברת הנוסעים העיקרית את רוב קווי הנוסעים. לפחות חלק מ־50 אלף השובתים רמזו, שלא יכבדו את צווי החזרה לעבודה, זה משבר מחריף.

כל המהגרים לארה"ב יעברו בדיקות איידס

וואשינגטון (ע"צ וע"ר). הממשל האמריקאי הודיע רשמית ביום שישי, כי יוחל בבדיקות איידס של כל המהגרים למדינה החל מן האחד בדצמבר.

בהודעה רשמית של שירות הבריאות הפדרלי נאמר, כי מחלת הכשל החיסוני הנרכש תוכנס לרשימת המחלות המדבקות על פיהן ניתן לחסום כניסתם של מהגרים לארה"ב.

הנשיא רייגן הודיע בחודש מאי, כי הוא ביקש לבצע בדיקות איידס לכל המהגרים ולכל האסירים בבתי הכלא הפדרליים. הוא גם עודד מדינות מקומיות בארה"ב להציע בדיקות איידס לזוגות העומדים להתחתן ולאסירים בבתי כלא מקומיים.

ארגונים של זכויות האדם וגם מוסדות רפואה ממשלתיים טענו, כי אין להנהיג חובה של בדיקת איידס כוללת, וקראו להגביל את הבדיקות האלה לקבוצות בעלות סיכון גבוה, ולא לקבוצות גדולות כמו מהגרים.

פייר שבנמאן ירוץ לנשיאות צרפת במקרה שמיטראן יפרוש

מאת יואב טוקר

פאריס, (מיוחד ל"הארץ"). אחד מראשי האגף השמאלי של המפלגה הסוציאליסטית, שר החינוך לשעבר, ז'אן־פייר שבנמאן, הכריז אתמול על מועמדותו לנשיאות צרפת בבחירות בשנה הבאה. שבנמאן הדגיש עם זאת, כי הוא רואה עצמו "מועמד למועמדות" מטעם המפלגה הסוציאליסטית רק אם יחליט הנשיא מיטראן שלא "לרדף" לתקופת כהונה שנייה.

תוקף המצב הנשיאותי של פרנסואה מיטראן עתיד לפוג בעוד כשמונה חודשים. הנשיא טרם הודיע אם בכוונתו להציג את מועמדותו לתקופת כהונה שנייה (בת שבע שנים). ההצבעה בבחירות תערך, בשני סיבובים, בחודשים אפריל ומאי של השנה הבאה.

שפע ההשערות והניחושים בדבר כוונותיו של הנשיא התפתחו בשבועות האחרונים לכדי ביטויים של עצבנות ניכרת בשורות המפלגה הסוציאליסטית: אחד מראשי הסוציאליסטים, שר החקלאות לשעבר, מישל רוקאר, כבר הודיע כי בכוונתו להציג את מועמדותו לנשיאות ולהתמיד ביוזמתו "יהיה אשר יהיה", כלומר, תהיה אשר תהיה החלטתו של מיטראן.

רוקאר נהנה בסקרי דעת הקהל משיעורי־תמיכה גבוהים ביותר ומקובל לפי שעה כ"נכס האלקטוראלי" הבולט ביותר בשורות הסוציאליסטים. מיטראן זוכה לפי שעה, במישאלים, לשיעורי תמיכה מקבילים לערך.

אולם רמזיו הפומביים האחרונים של רוקאר התפרשו כנסיון להעריץ במיטראן להחרות ולהכריז על פרישתו.

במאי הסרטים ג'ון יוסטון מת בשנתו בגיל 81 מנפחת־ריאות

היה בעיצומו של בימוי סרטו האחרון "מיסטר נורת"

ניו פורט, רוד איילנד (ע"צ וע"ר). הבמאי ההוליבודי הנודע, ג'ון יוסטון, מת כאן ביום שישי בגיל 81. יוסטון ביים רשימה ארוכה של סרטים אמריקאיים, מהם ידועים ביותר כמו "הנץ ממלטה", "אוצר סיירה מאדרה" ו"מובי דיק" ובאחרונה גם את הסרט שזכה באוסקר, "הכבוד של פריצי".

יוסטון מת בשנתו לאחר שסבל מסיבוכים שונים כתוצאה מנפחת ריאות. הוא מת בוילה ששכר כאן בעת שעסק בבימוי של הסרט האחרון שלו "מיסטר נורת".

מיד עם היוודע דבר מותו הגיעו דברי הספד והערכה על יוסטון מרחבי עולם הבידור והאמנות. "כבה עצוב הדבר. אבד לנו ענק נוסף. ירחם האל על נשמתו", אמר פרנק סינטרה, שמילא תפקיד ראשי בסרט "הרשימה של אדריאן מסנג'ר" משנת 1963.

יוסטון עצמו כתב את התסריט לסרט "מיסטר נורת". אולם ויתר על תפקיד חשוב בסרט בגלל מצב בריאותו הירוד. תפקיד זה הועבר לידידו הוותיק, שחקן הקולנוע הנודע, רוברט מיטשם.

בעת האחרונה ביים את הסרט בנו של יוסטון, ואחת מהשחקניות הראשיות היא בתו אנג'ליקה, שקיבלה פרס אוסקר על תפקידה בסרט שבבימויו "הכבוד של פריצי".

יוסטון, בנו של השחקן וולטר יוסטון, היה מתאגרף במקצוע, כתב ולפי הגדרת עצמו "עתונאי שנכשל" עד שאביו שכנע אותו לנסות כוחו בכתיבת תסריטים.

יוסטון אמר לעתים קרובות, כי הסרט החביב עליו מכל היה "האיש שרצה להיות מלך", שהיה מבוסס על סיפור של רודיארד קיפלינג. אולם סרט זה היה כישלון קופתי.

בעת "ציד המכשפות" האנטי־קומוניסטי בשנות החמישים בהוליווד, נטש יוסטון את עיר הסרטים ועבר לאירופה, ומשם ביים סרטים שזכו לתהילה רבה בעולם כולו כמו "מלכת אפריקה" בהשתתפות האמפרי בוגרט וקתרין הפבורן, ו"מוריס השמים".

יוון ביטלה מצב מלחמה טכני עם אלבניה שהוכרז ב־45

אתונה (ע"צ וע"ר). ממשלת יוון ביטלה ביום שישי מצב מלחמה, שהיה קיים בין יוון לבין אלבניה הקומוניסטית מאז 1945.

דיפלומטים באתונה אמרו, כי ביטול מצב המלחמה הוא סימן חשוב לשיפור היחסים בין שתי המדינות.

מצב המלחמה היה קיים טכנית בין שתי המדינות, על אף שהן כוננו יחסים דיפלומטיים ביניהן ב־1971.

هكذا من الأصل

SALE! SALE!
רהיטים
שעמדו בתצוגות
בהנחות ענק!
מחסני דירון
תחנת הרכבת, בני-ברק (מול הקניון) טל. 793194

"מי שטיפש שיישב בפנים" אמרו השוטרים ועצרו גנב שפרץ בשבת במאה שערים

מאת אורי ניר, כתב "הארץ"

הגיבור הקומי של השבת בירושלים היה פורץ תל־אביבי, שהחליט מכום מה לפעול דווקא בשכונת מאה־שערים, ודווקא בשבת אחר הצהריים, שעה שהשכונה המתה שוטרים וחרדים זועמים.

בתוך המולת ההפגנה, בין אדי הגז המדמיע, התקרבו כמה מתושבי מאה שערים אל השוטרים, כשהם אוחזים בצעיר חבוט, ובבלי פיאה. כסתבר שהפורץ השלומיאל נתפס "על חם" בידי תושבי השכונה, הוכה מכות נמרצות, ונמסר לידי החוק.

השוטרים, שקיבלו את הפורץ לידיהם היססו כעס, ושאלו את מפקדיהם מה עליהם לעשות בו. "תעצרו אותו, כמובן. מי שטיפש, שיישב בפנים", היתה התשובה.

בשרון: גבר התאבד, אשה ניסתה להתאבד וניצלה

(ע). ברחוב אוסישקין 5 ברמת־השרון התגלתה שלשום בבוקר גופתו של גבר כבן 50. את הגופה גילה מוסכאי, שהגיע לעבודתו [illegible] סמוך, וראה גבר שרוע על הרצפה. לאחר שהתקרב הבחין כי האיש ללא רוח חיים. הוא הזעיק את המשטרה, ומשם נמסר כי מדובר בהתאבדות.

תושבת רעננה בת 30 ניסתה בליל שבת לשים קץ לחייה, בבליעת גלולות בכמות גדולה. חברתה שהגיעה לדירתה הזעיקה את המשטרה, והאשה פונתה לבית החולים מאיר בכפר־סבא, שם קיבלה טיפול רפואי ואושפזה.

ילדה בדתה סיכול שוד אחרי שצפתה בטלוויזיה

(ע). ילדה ממכמורת שהתלוננה על שוד מזויין, העסיקה שלשום בבוקר את שוטרי משטרת נתניה שעות ארוכות. רק לאחר חקירה ובדיקה בשטח נשברה וסיפרה, כי בדתה את הסיפור מליבה.

הילדה בת ה־10 נותרה לבדה בביתה במכמורת, וככל הנראה צפתה בסרט. כשהגיע אביה הביתה, סיפרה, כי גבר רעול פנים חדר לדירה כשבידו אקדח, וביקש ממנה את הכסף. השודד החל לחטט בבגדים, לפי סיפור הילדה, ואז נתנה לו הילדה מכה, האקדח נשמט מידיו והוא ברח.

שוטרי משטרת נתניה הגיעו למקום, חקרו ובדקו ולא מצאו כל סימן ועדות לסיפור. מאוחר יותר נשברה הילדה והודתה בפני אביה כי בדתה את הסיפור.

מכר מכונת תפירה שגנב ב־150 ש' ונידון לשנתיים

(ע). שנתיים מאסר בפועל הוטלו על ויקטור גבאי (36) תושב נתניה, שהודה בגניבת מכונת תפירה מבית הספר "מדרשה", שבו עבד כשרת.

לפי כתב האישום, גנב גבאי את מכונת התפירה, ששוויה 2,000 ש"ח, ומכר אותה ל"אלטעזאכן" במחיר 150 ש"ח. הוא ביצע את הגניבה ביום שני בשבוע שעבר, 48 שעות לאחר־מכן נעצר, ולמחרת הוגש נגדו כתב־אישום.

השופט ראובן ג'יג'י דן אותו לשנתיים מאסר בפועל ושנתיים על תנאי, בציינו כי לאיש הרשעות קודמות.

ערך את העמוד: יצחק לאור

עצור!
טיול לחו"ל בחינם!
אם ברשותך, ספרים כתבי יד יהודים עתיקים, כלי כסף יהודיים, רקמות, ציורים, אומנות יהודית, וכל פריט עתיק בעל תוכן יהודי – אספן גדול מחו"ל ישמח לממן בתמורה טיול לחו"ל או לקנותם במחיר טוב.
טלפונים 03-795061, 03-5709222

האזינו היום
בשעה 4.00 אחה"צ
לתוכנית "קו פתוח"
בגלי־צה"ל
שתארח את
מר יצחק נבון
סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות
לקראת פתיחת שנת הלימודים תשמ"ח
מאזינים המעוניינים להפנות שאלות לשר
מוזמנים להתקשר החל מהשעה 13.00
לטלפונים 5-813344-03
מנחה מיכה פרידמן

המשטרה תעמיד לדין אנשי מג"ב שהתעללו בערבים במלון קונקורד

המתלוננים טענו, כי השוטרים נהגו לפקוד את דירתם בת"א, היכו אותם הכריחו אותם לשתות שתן, לאונן ולעבור השפלות אחרות

מאת ראובן שפירא
כתב "הארץ"

המשטרה ממליצה להעמיד לדין פלילי חמישה שוטרי משמר הגבול ועוד שוטר נוסף לדין משמעתי, בעקבות החקירה שהתנהלה בתלונותיהם של אורחים ערבים העובדים במלון קונקורד בתל אביב שהתלוננו כי אנשי משמר הגבול תקפו אותם, היכו בהם, התעללו בהם והשפילו אותם.

הערבים, העובדים במלון קונקורד ומתגוררים בדירה ברחוב הירקון בתל אביב, התלוננו, כי בחודש מאי השנה נכנסו כמה פעמים שוטרי משמר הגבול לדירה שבה התגוררו, ערכו במקום חיפוש והיכו אותם.

בין השאר טענו המתלוננים, כי אנשי משמר הגבול אילצו אותם לשתות שתן ואף לאונן לעיניהם וכך השפילו אותם במשך שעות רבות.

חוקרי היחידה לתלונות הציבור במשטרה השלימו את החקירה בתלונותיהם של הערבים העלו ממצאים המצביעים, כי קיים חשד לכאורה שהשוטרים ממשמר הגבול פעלו שלא כדין.

המלץ להעמיד לדין פלילי חמישה משוטרי משמר הגבול בגין הסגת גבול, תקיפה בנסיבות מחמירות ושימוש לרעה בכוח המשטרה.

לגבי שוטר נוסף המלצה העמדה לדין משמעתי, כנראה בבית הדין למשמעת של המשטרה.

כבכל מקרה של תיק חקירה על שימוש בכוח הועבר תיק החקירה הזה על המלצותיו לעיון ולהחלטת היועץ המשפטי לממשלה.

ח"כ רן כהן הודיע אתמול, כי בדעתו לפנות לשר המשטרה ולתבוע מציאתן של דרכים מתאימות שיבטיחו, כי ערבים העובדים ומתגוררים בערים הגדולות יזכו להגנה משטרתית מתאימה וייחסך מהם ומעבידיהם הצורך לפנות לחברי כנסת כדי שהמשטרה תמצה את החוק.

ח"כ רן כהן אמר את הדברים בתגובתו על ממצאי החקירה המשטרתית בקשר לתלונות הערבים, קורבנות ההתעללות כדבריו של רן כהן, במלון קונקורד בתל אביב.

ח"כ רן כהן, שבעקבות התערבותו ופנייתו למפכ"ל המשטרה החל בטיפול בתלונות הערבים על אירועי מלון קונקורד, אומר, כי הוא מברך על סיום החקירה ועל ההחלטה להעמיד את האשמים לדין.

עונג שבת בחיפה

"ערב הווי", הפגנתי מעט. ערבי צעירים בחיפה ביום שישי בערב, בבית קפה במדרחוב של רחוב נורדאו בהדר הכרמל.
(צילום: שחר עזרן, "חדשות")

להט חנך רחוב, ציווה לעצור מפגינים שהפריעו, ולשוטרים שסירבו קרא "פחדנים"

זעם רב בקרב שוטרי משטרת תל אביב על עלבונות שהטיח ראש העיר בעת שחנך רחוב חדש בשיכון בבלי • תושבי תל עמל קרבו אל צ'יץ' כדי למחות על איומיו נגדם ומשטענו נגדו השוטרים כי אין בתקרית זו משום עילה למעצר אמר ראש העיריה, לקול תשואות הקהל בטקס: "אם כך מתפקדת המשטרה, אין פלא שככה פני המדינה" • משטרת מחוז ת"א פרסמה הודעה לפיה לא היתה לה סמכות לעצור את המפגינים

מאת חיים הנדווקר

בצמרת משטרת מחוז תל אביב שורר זעם רב על ראש עיריית תל אביב שלמה להט לאחר שכינה שוטרים בשם "פחדנים". גורמים במשטרה רוצים להגיש תלונה נגד להט בגין העלבת עובדי ציבור ואולם נראה כי פיקוד המשטרה אינו נוטה לכך.

ביום חמישי אחר הצהריים נאם להט בטקס קריאת רחוב על שם יוסף פעמוני בשיכון בבלי בתל אביב. תושבי גבעת עמל הסמוכה החלו לקרוא קריאות בגנות להט, בעקבות הודעתו במועצת העיריה, כי יקשה על חייהם של תושבי השכונה כדי לפנותם מהמקום. כמה מתושבי השכונה התפרצו לעבר להט ולהט הורה להזמין את המשטרה.

להט הורה לשוטרים שהיו במקום לעצור את המפריעים. אנשי המשטרה טענו כי אין במעשים הללו משום עבירה על החוק ולפיכך לא יבצעו מעצרים.

להט כינה את המשטרה ואת השוטרים "פחדנים" והוסיף: "אם כך מתפקדת המשטרה, אין פלא שככה הם פני המדינה". הדברים נאמרו לקול קריאות כפיים של הנוכחים בטקס.

השוטרים נעלבו ופנו למפקד מחוז תל אביב ניצב גבי עמיר וביקשו ממנו להגיש תלונה נגד להט. ביום שישי פנה עמיר ללהט לקבל הסברים ואולם השיחה נסתיימה כאשר עמיר זועם ונפגע. מקורביו של להט טענו כי השיחה היתה באווירה נינוחה, וכי יש לבדוק אם אכן נהגה המשטרה כיאות.

משטרת מחוז תל אביב פירסמה הודעה חריפה לפיה לא היתה למשטרה כל סמכות לעצור את תושבי השכונה. המשטרה מכנה את הוראתו של ראש העיר לעצור את התושבים כקפריזה. "צר לנו על התבטאויותיו הבלתי באותות של ראש העיר שפגעו בשוטרים שמילאו את תפקידם", אומרת המשטרה.

ח"כ מרדכי וירשובסקי פרסם אמש הודעה, לפיה יש בדבריו של להט משום פגיעה בעובדי ציבור ומשום עבירה על החוק. אילו היה מדובר בסתם אזרח ודאי היו מגישים נגדו תלונה. ואולי מן הראוי לעשות כן גם לגבי להט.

לדבריה, הפרשה מוכיחה את הסכנה שבהקמת משטרה עירונית, כתביעת להט. במקרה כזה, אומר וירשובסקי, כל מי שידבר סרה בראש העיר ייעצר.

עוזרו של ראש עיריית תל אביב, אלחנן כהן, מסר בתגובה כי "האפשלק המגוחך שגילתה המשטרה בעת פיזור ההפגנה האלימה של תושבי גבעת עמל בראשית השבוע, עת חסמו התושבים את גשר ההלכה והציתו בו צמיגים, התפרש בעיני תושבי השכונה כחולשה."

לעניין התקרית שבה סירבה המשטרה לעצור את אנשי תל עמל שלושה ימים לאחר האירוע אמר העוזר: "המשטרה לא נקפה אצבע להפסיק את ההפרעה, אם על ידי הרחקת המפגינים או בכל דרך אחרת."

הגבר הנשוי מנתניה שניסה לרצוח את אהובתו נעצר ל־15 יום בפקודת שופט

לקח אותה למזבלה של נתניה ואמר לה להתפשט • כשהתנגדה, הסיר את חולצתה בכוח, החדיר לגופה חומר צורב וחבט בראשה במקל, גרר אותה לבור שנכרה מראש וניסה להכות בראשה בבלוק ושוב לקברה • האשה התנגדה, זרתה חול בעיניו והצליחה להימלט • החשוד הוא סגן מנהל מחלקת גנים ונוף בעיריית נתניה

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ"

מעצרו של סגן מנהל מחלקת גנים ונוף בעיריית נתניה, החשוד בניסיון לרצח על רקע רומנטי, הוארך שלשום על־ידי שופט בית־משפט השלום, ראובן ג'יג'י, ב־15 יום.

נציג המשטרה סיפר בבית המשפט, כי החשוד נפגש עם האשה בתחנת אוטובוס בשכונת אזורים בנתניה ביום רביעי האחרון סמוך ל־8.30 בערב. הפגישה נערכה לפי תיאום מראש והאיש הוביל אותה לעבר שטח חולות נטוש, בקרבת המזבלה העירונית.

בהגיעם למקום ביקש החשוד מן האשה להתפשט וכשזו התנגדה, הוריד מעליה את חולצתה וחזייתה, החדיר לעבר מינה חומר צורב ולאחר מכן חבט בראשה במקל. הוא ניסה לגרור אותה לבור, שנכרה מראש ועל מנת לקבור אותה.

לאחר מכן הרים החשוד חפץ בגודל בלוק וזרק עליה אך המתלוננת חמקה מן הפגיעה. כאשר החשוד ניסה לאחר חפץ נוסף, עלה בידי האשה להימלט ואז רדף אחריה, תפש אותה ושוב גרר אותה לעבר הבור.

אולם האשה זרקה חול בעיניו והצליחה להימלט.

בבקשת המעצר נאמר גם כי החשוד חבט בראשה של המתלוננת, ניסה לגרור אותה לכיוון בור, שאותו הכין מראש. עוד נאמר בבקשת המעצר כי לאחר מכן נטל חפץ בגודל של בלוק, והשליכו לעבר המתלוננת. למזלה היא זזה הצידה ובכך ניצלה.

האשה טוענת כי ניסתה להימלט, אך עורק רדף אחריה, וכשלכד אותה ניסה לפגוע בה בשנית. היא לא איבדה עשתונותיה, השליכה חול לעיניו ולאחר מכן, למרות החבלה בראשה, היא נמלטה מהמקום. בדרכה היא עצרה נהג מונית שפינה שהוביל אותה לבית החולים.

עורק חשוד בנסיון לרצח, בחבלה בנסיבות מחמירות והדחה בחקירה. לדברי נציג המשטרה, לאחר שעורק נחקר, הוא קשר עצמו למקרה.

בת 64 עבדה במטבח ישיבה ושברה את 2 ידיה בשתי תאונות נפרדות

בשתי התאונות החליקה כששטפה את הרצפה במטבח • טוענת כי התאונות אירעו בגלל אי נקיטת אמצעי זהירות ע"י מעסיקיה

(ע). עובדת מטבח בישיבת הדרום ברחובות תובעת פיצויים מהישיבה, בטענה כי בעת עבודתה שברה את ידיה, כזו אחר זו, בשתי תאונות עבודה נפרדות, כשהחליקה פעמיים בזמן שטיפת רצפות במטבח.

עליזה אלקהל (64) מרחובות עבדה במטבח ישיבת הדרום, מיסודה של הסתדרות הרבנים באמריקה. בתביעתה היא מציינת שב־16.11.83 היא שטפה את רצפת המטבח, החליקה, ושברה יד השמאלית. לטענתה, בשל שביעות רצון מעבודתה, ביקשו המנהלים ממנה להמשיך בעבודה, למרות שהתקשתה בכך. והסכימו למלא בקשתה לעבוד בחצי משרה בלבד.

שלוש שנים לאחר מכן (18.8.86) אירעה לה תאונה דומה בעת שטיפת הרצפה, והפעם נשברה ידה הימנית.

בשני המקרים היא אושפזה בבית החולים "קפלן" ברחובות, וידיה הושמו בגבס לתקופות ממושכות. היא נזקקת לטיפולים ולעזרה, ולדבריה היא ממשיכה לסבול כאבים. סגן מנהל המחלקה האורתופדית של בית החולים "קפלן", ד"ר ולנטין זטלנר, קבע לתובעת נכות בשעור של 30.7% לצמיתות.

התובעת טוענת ששתי התאונות אירעו בשל אי־נקיטת אמצעי הזהירות מתאימים על־ידי מעסיקיה.

טרם הוגש כתב הגנה.

איגודי מוסיקאים עתרו נגד משרד הפנים בענין שלום חנוך

שני האיגודים מבקשים מבג"ץ להורות למשרד הפנים לבטל את אשרות השהיה שהוצאו ל־3 נגנים המלווים את הזמר בהופעתו החדשה

(ע). האיגוד הארצי של המוסיקאים בהסתדרות ואגודת המוסיקאים העצמאיים מבקשים מבג"צ להורות למשרד הפנים לבטל את אשרות השהייה שניתנו לשלושה נגנים, תושבי חו"ל, אשר הוזמנו ללוות את הזמר שלום חנוך בתכניתו החדשה.

העתירה הוגשה שלשום נגד משרד הפנים ונגד יהודה טליה, אמרגנו של שלום חנוך.

העותרים טוענים, כי בתחילת יוני 1987 נודע להם, כי הזמר מתכוון להביא ארצה נגנים זרים, באמצעות אמרגנו, לסדרת מופעים שהוא מתכנן.

העותרים טוענים, כי הם פנו לשירות התעסוקה והיפנו את שימת לבם לכך, למרות זאת, לטענתם, בסוף יולי 1987 הגיעו הנגנים: רוני ורייי פטרסון ודוי מרטין לארץ והחלו בחזרות עם הזמר שלום חנוך.

העותרים פנו למשרד הפנים וביקשו לבטל את אשרותיהם של הנגנים אך משרד הפנים דחה אותם בלך־ושוב ולא ביטל בסופו של דבר את האשרות.

הנגנים הישראלים טוענים, כי עצם עבודתם של הנגנים הזרים בארץ פוגעת בנגנים המקומיים וגורם להם נזק כספי, מה גם שבמשך 20 השנים האחרונות ליוו נגנים ישראלים את הזמר שלום חנוך, ולא נגנים זרים.

טרם נקבע מועד לדיון המשפטי בעתירה.

יעקבי: לתת מעמד אזור פיתוח א' למפעלים עתירי ידע ביקנעם

כ־600 עובדי סולתם ימלאו היום שאלונים לגבי האופציה שבה הם בוחרים

מאת דן סגיר כתב "הארץ"

בעקבות ההתרחשויות במפעל "סולתם" בשבוע שעבר מציע שר הכלכלה התיכנון והתקשורת גד יעקבי לשר האוצר לדון בישיבה הבאה של ועדת השרים לעניני כלכלה בהצעתו להעניק מעמד של אזור פיתוח א' למפעלים עתירי ידע ביקנעם.

עד עתה הוענקו תנאי סיוע ממשלתי אלו לשני מפעלים שהוקמו באזור, ביוזמת השר יעקבי.

כ־600 מעובדי סולתם אמורים למלא ביום ראשון שאלונים, בהם יודיעו להנהלת המפעל באיזו אופציה הם בוחרים, בהתאם להסכם שהושג בין ועדי העובדים והנהלת סולתם וכוח. כ־450 עובדים אחרים ימשיכו בעבודתם במפעל.

אלה מבין 600 העובדים שיבחרו בחופשה בת 4 חודשים יקבלו שכר של עד 75 אחוזים מזה המשולם כרגיל לעובדים בחופשה. אלה שיבחרו בהשתלמות מקצועית יעברו קורסים מיוחדים בתוך המפעל בנושאי מחשבים, כירסום, אנגלית טכנית ועוד, ארבעה ימים מדי שבוע, ויקבלו שכר תמורת חמישה ימי עבודה שבועיים.

הסדרים מיוחדים נקבעו בהסכם עבור אלה מן העובדים שיבחרו לפרוש כליל מהעבודה, תמורת פיצויים מוגדלים, או פרישה לפנסיה מוקדמת.

בבא־ברוך חייב 1500 שקל על שיחות טלפון ולא משלם

בזק הגישה תביעה נגד הרב ברוך אבו חצירא

מאת איתן רבין
כתב "הארץ"

חברת "בזק" הגישה שלשום תביעה נגד הרב ברוך אבוחצירא, בנו של הבבא־סאלי, עקב אי־תשלום חשבון טלפון משנת 1984. במקביל ניתקה "בזק" את מכשיר הטלפון של אבוחצירא.

בכתב התביעה נאמר כי אבו חצירא ניהל שיחות טלפון, והוא משתמש בטלפון, אך כשהגיע חובו לסך 200 ש"ח, והוא קיבל חשבון טלפון – סירב לשלם. עוד נאמר בכתב התביעה כי אבו חצירא נדרש פעמים רבות לסלק את חובו, אך לא עשה כן.

כיום מגיע חובו של הרב ברוך אבוחצירא ל־1,500 ש"ח, ו"בזק" מבקשת מבית המשפט להזמין את אבוחצירא לדין, ולחייבו לשלם את חובו בצירוף ריבית חוקית, הפרשי הצמדה וכן הוצאות המשפט ושכר טירחת עורך דין. טרם הוגש כתב הגנה.

עדיין מחלוקת בין הטייסים להנהלת אל־על על גיל הפרישה

מאת זוהר בלומנקרנץ
כתב "הארץ" לעניני תעופה

ישיבת משא־ומתן נוספת בין ההנהלה לטייסים בחברת התעופה "אל על", הסתיימה שלשום ללא תוצאות מעשיות.

הצדדים המשיכו לדון בעיקר בהעלאת גיל הפרישה ל־65, הקביעת שנות הוותק. באשר לגיל הפרישה – הנושא ייבדק באירופה, אם המדינות שאליהן טסה "אל על" יאפשרו לטייסים מישראל עד גיל זה לטוס אליהן.

בענין הוותק קיימים עדיין חילוקי־דעות לגבי שיטת החישוב. נציגי ההנהלה מבקשים לחשב את שנות הוותק מחדש, עם העלאתו בדרגה של טייס, ללא קשר לשנות הוותק שלו בחברה קודם לכן. לדוגמה, קצין ראשון ששירת מספר שנים בחברה, ועלה לדרגת קברניט – שנות חישוב הוותק שלו יתחילו מחדש ממועד זה. הטייסים מתנגדים לשיטה זו. לא נקבע מועד חדש להתכנסות, אולם יש להניח כי הצדדים ישובו וייפגשו בתחילת השבוע.

הישיבה שלשום היתה קצרה מהרגיל, כיוון שמשתתפיה המשיכו ממנה להלוויתו של משה לוי, מחזיק תיק התחבורה בהסתדרות, שבמשך תקופה ארוכה ליווה את חברת התעופה הלאומית.

2 בקבוקי תבערה נזרקו ברצועה צה"ל הקים מאחז מדרום לעזה

מאת איתן רבין

שני בקבוקי תבערה נזרקו במהלך השבת ברצועת עזה.

בקבוק אחד נזרק לעבר משאית צבאית שלשום בלילה. לא היו נפגעים. הבקבוק השני נזרק לעבר תושב רפיח.

בסוף השבוע הקים צה"ל מאחז זמני בסמוך למקום, שבו הושלך בקבוק תבערה לעבר רכב של כוחות הביטחון בכביש הראשי מדרום לעזה. בעבר היה במקום מאחז זמני אך צה"ל הסיר אותו לאחר רגיעה.

מקורות משטרתיים ברצועת עזה מסרו, כי בשבועות האחרונים מתגברת התופעה שילדים בני 8־10 מכינים בקבוקי תבערה וזורקים אותם לעבר כלי רכב של כוחות הבטחון.

נודע כי במקרה האחרון שבו נלכדו שני ילדים שזרקו בקבוקים, היה אחד מהם בנו של אסיר בטחוני ידוע, ששוחרר בעיסקת השבויים.

המקורות המשטרתיים ציינו, כי בשבועות האחרונים נזרקו למעלה מ־20 בקבוקי תבערה ברצועת עזה.

מערכת אישית יבמ/2
עכשיו בישראל

למערכת האישית יבמ/2 תכונות יחודיות רבות, בינהן:
■ תיבריב ליחידה נלווית רבה בגוייב במערכה
■ זכרון עד 160 מיליון בתים.
■ תקליט קשיח בתכולה של עד 230 מ' בתים.
■ תקליט אופטי חדיש המכיל עד 200×8 מ' בתים.
■ גרפיקה וטקסט באיכות גבוהה - עד 256 צבעים בו-זמנית.
■ שילוב ברשתות תקשורת לסוגיהן.
■ בסיס לישומים גדולים ומתוחכמים.

IBM
פרטים והדגמות אצל המשווקים המורשים של יבם
לקבלת שכתותיהם טלפן 03-618500

ורשבסקי פרילוך דובר

הארץ

יום א' ה' באלול תשמ"ז
30 באוגוסט 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב החבצלת 2 טל' 224245־02, ת"ד 273 מיקוד 91002 חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166־04, ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה הדרי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מזדהה בהכרח
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233. Tel. 5121212

לבטל את מינוי זאבי

מדוע התקפל ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, תחת לחץ והסכים להשאיר את רחבעם (גנדי) זאבי בתפקידו כמנהל מוזיאון הארץ? האם קיבל הצעה שלא היה יכול לסרב לה? קשה להבין את החלטתו, ונותר רק ההסבר הרעוע שנתן: הוא מחל על כבודו, נעתר לפניות של ידידים משותפים, ומסיר הצידה את כל הנימוקים שהיו צריכים להכריע נגד השארת זאבי, שכן המנהל־הסקנדליסט "עשה עבודה טובה" במוזיאון.

אחת העילות להתפטרותו של זאבי היתה פרץ גס של עלבונות שהטיח במבקר העירייה. שמואל רוביצ'ק הסיר בדו"ח שלו את המסווה מעל אגדת הניהול הטוב של המוזיאון, והאלוף־בדימוס, בסגנון המוכר לנו מהעבר, שפך עליו קיתון של עלבונות. להט תבע ממנו התנצלות. הוא סרב, והתפטרותו התקבלה.

הכבוד שעליו מחל להט היה אפוא לא רק כבודו־שלו, של תושבי עירו ושל מוסד־תרבות בעיר, אלא גם של המבקר המושמץ. כנגד אלה העדיף את שתדלנותם של קיביצרים אוהדים, מקרב האלופים־במיל', שגייס המנהל המודח, ואת תדמית הניהול המוצלח כביכול. הח"כ יצחק ארצי, חבר מועצת העירייה, התפטר במחאה ממועצת המנהלים של המוזיאון. מלבד שאר הסיבות, סיגנון ה"טרנספר" של ערבים אינו ראוי, לדעתו, לנהל מוסד־תרבות בעיר. הח"כ מרדכי וירשובסקי הוסיף את חלחלתו מההחלטה השרירותית שהתקבלה במועצתה הפרטית של חבורת גנראלים־לשעבר.

יש רשימה נוספת של סיבות הפוסלת את זאבי לתפקיד. נזכיר רק את שיחת הטלפון המפורסמת, אשר בה מחל האיש על כבודו, באישון לילה, ונעתר בזריזות לפנייתו של עבריין לבוא למקום מפגש. לימים נידון העבריין, טוביה אושרי, למאסר עולם על רצח כפול, שגוויות קורבנותיו התגלו — הדבר לא היה ידוע אז עדיין למטולפן — בליל אותה שיחה.

כבוד, אם כן, אין בכל הסיפור המטריד הזה. מה שיש בו הם שרירות, נמהרותו של ראש עירייה שהסתבך בהחלטה פסולה, וקהל תושבים משתאה על הדרך שבה מתנהלים העניינים במוסד עירוני. הנהלת המוזיאון, שבידיה לבטל את המינוי, חייבת להתכנס ולהכריע מייד בנושא שאין להשאירו לנטיותיו המזדמנות של ראש העירייה.

אי יציבות בפיליפינים

לאחר שמפקד הצבא בצבו הודיע שימסור את הבסיס לכוחות הנאמנים לנשיאה אקינו הגיע למעשה המרד — החמישי במספר מאז הודח הנשיא מרקוס — לקצו. אך מנהיג המרד, הקולונל הונאסן, הצליח לברוח וספק אם חוסלו הסיבות שהביאו להתקוממות.

הקצינים הצעירים שהתמרדו שייכים ל"קבוצת הרפורמה של הכוחות המזוינים" היו בין התומכים בהתקוממות נגד הנשיא מרקוס. אך הם היו קשורים (ואולי עדיין קשורים) עם הגנראל אנרילה, שהיה מיניסטר ההגנה בממשלה קודמת של גברת אקינו עד שהודח כחשוד במעורבות בנסיון מרידה קודם. הגנראל אנרילה התנגד לנשיאה גם על רקע שאיפות אישיות וגם בשל עמדתה המתונה־מדי, בעיניו, כלפי המרד הקומוניסטי המתמשך, מצד אחד, וכלפי המרד המוסלמי המתמשך, מצד שני.

זו היתה גם אחת הטענות העיקריות של מאות הקצינים שהצטרפו למרידה האחרונה. העובדה שהפעם עמד במרכז ההתקוממות דווקא קצינים צעירים ובעלי דרגות בינוניות מדגישה את החריפות שבה נדרשת הגברת אקינו לטפל הן בטענותיהם הצבאיות־פוליטיות, והן בבעיות הכלכליות המעוררות את התמיכה החברתית שעליה נשען שלטונה.

כְּשֶׁל סולתם

הצורך בפריוואטיזציה של משק העובדים אינו נופל מהצורך בפריוואטיזציה של חברות ממשלתיות

מאת אברהם טל

ראשי ההסתדרות וחברת העובדים יעשו בוודאי הכל כדי לשכוח ולהשכיח את מה שקרה בסולתם. מבחינתם היה זה סיוט חולף, שאינו ראוי להסקת מסקנות עקרוניות. ככל שיימחק מהר יותר מן הזכרון, כן ייטב. אבל מי שצפה בסיוט מן הצד, ללא מחוייבות אידיאולוגית ורגשית לרעיון של משק העובדים, לא יוכל שלא להסיק מסקנות קשות מאירועי השבוע שעבר בירכתי המושבה יקנעם.

בסולתם הומחש — לא בפעם הראשונה, אך בצורה דרמטית ביותר — שהלך מחשבתם, ציפיותיהם ותגובותיהם של עובדי מפעל הסתדרותי זהים להלוטין לאלה של עובדי מפעל לאהסתדרותי. פירושו של דבר: המאמץ המתמשך להוכיח לציבור שבמפעל הסתדרותי העניינים מתנהלים "אחרת" מאשר במפעל לאהסתדרותי, בזכות מערכת היחסים המיוחדת הנהלה־עובדים — נכשל כשלון חרוץ.

נכון שעובדי סולתם נדרשו לבלוע גלולה מרה מאוד עם השבתת רובו של המפעל. אבל באותה מידה נכון ש"פסיקת הבורפלד" לטיפול בעובדים נוכח המשבר — היא התוכנית הנדיבה ביותר שאפשר להעלות על הדעת בנסיבות הנתונות. ניכר בעליל שהוכנה לא בהשראת שיקולים עיסקיים, אלא בעיקר כהתחשב בשיקולים חברתיים (ספק גדול אם מעסיק פרטי היה מציע לעובדיו תוכנית כזאת בנסיבות דומות). דבר זה לא מנע את התגובה האלימה של העובדים, שהגיעה לשיאה בכליאת מנהלי כור במשך 38 שעות בתנאים של בני־ערובה. מאמץ רעיוני וחינוכי שנעשה במשך עשרות שנים, התפורר ועלה בעשן הצמיגים הבוערים בחזית שער המפעל.

התנאים במפעלי חברת כור טובים במידה ניכרת מאשר במפעלי תעשיה מקבילים במיגזר הפרטי: סולם השכר גבוה יותר, ההטבות מרחיקות־לכת, קיימת תוכנית של השתתפות ברווחים, והכותר של עובד למקום העבודה מבוצרת. ההטבות הללו מקיימות בחברת העובדים לשמן — אבל מצפים שתצמח מכך גם תועלת: העובד יזכור את הרעיונות שעליהם מושתתים יחסי העבודה במפעל, לא רק בימי חלוקת רווחים, אלא גם בזמנים קשים.

תקווה זו נכזבה בסולתם, ועמה גנוזה האמונה, שתנאים טובים יותר לעובד מבטיחים הבנה, סבלנות, וגמישות מצידו. מסתבר שרמת הציפיות וההתנהגות אינן נגזרות מ"מיצוי" אבסולוטי כלשהו, אלא נקבעים על־פי כלל ברזל אוניברסלי: המצוי — פלוס. תרגום: כמה שלא תיתן ומה שלא תעשה — תמיד יצפו ממך לקצת יותר, ויתאכזבו ממך (במיוחד ממך, המנהל בכור, המתיימר להיות "משלנו" ו"לטובתנו") אם לא תעמוד בציפיות. בסולתם, מפעל הסתדרותי, התאכזבו פי־כמה — הסיקו מסקנות נמרצות פי־כמה.

נאמר במלים קשות אך ברורות: בחברה [illegible]

האופנה במאה הקודמת, על־רקע מקהלת גינויים מצד תנועת האיגוד המקצועי. ראשי חברת העובדים ומנהליה, המשוכנעים כי הם יודעים מה טוב לעובדים, יוצאים מגדרם כדי להוכיח שהם בשר מבשרם ועצם מעצמותיהם. אחר־כך המנהלים מתפלאים ונדהמים על שהציפיות שעודדו בלב העובדים מביאות אותם לנשוך את היד המטיבה, סליחה, לכלוא את בעלי הרצון הטוב. האין זה פתטי?

בפרשת סולתם הובלט גם מורש האבסורד הטמון במצב שבו האיגוד המקצועי והאירגון העסקי מתנהלים תחת גג אחד — עם פריסאס מוצהר של הראשון: המנהלים אינם חופשיים לפעול לפי שיקולים עסקיים, אלא חייבים לפזול כל העת לבעלי הבית האמיתיים — יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, ומעליו המזכ"ל, הפוסק העליון. מנהלים הפועלים על־פי שיקולים עיסקיים בלבד לא היו מציעים לעובדים "פסיקת הבורפלד"; קרוב לוודאי שהיו מניחים בפניהם משהו הדומה יותר ל"פסיקת רבנות" שהונהגה בפני פועלי רוגו־כרמל. יתר על כן, ספק אם העובדים היו מגיעים מלכתחילה לתנאי שכר והטבות שהגיעו אליהם בסולתם — ועוד נותר לברר מה חלקם של תנאים אלה בכשלון העיסקי של החברה, ולפחות בקושי להתאים את עצמה ביתר גמישות לנסיבות המשתנות.

מנהלי כור מקבלים הנחיות מדמויות פוליטיות, השוקלות מטבע הדברים שיקולים פוליטיים. עם כל האהדה וההערכה למזכ"ל קיסר — לא נעלם ממנו לרגע שהוא מצוי בנתיב המוביל לראשות מפלגת העבודה, ואילו יו"ר האגף לאיגוד מקצועי הבורפלד שואף לתפוס את מקומו כמזכ"ל. איך אפשר לנהל עסקים בריאים כאשר [illegible]

"הבורפלד" למיניהן — סולל בונה והולתם), מנהתחות מטעם יו"ר הוועד־ קסוריון וחבריו, העומדים לארבע שנים במבחן כפול של בחירות מפלגתיות? היתכן שלא יפזלו כל הזמן בבצעה, אך בעקביות, אל האלקטורט — ויקבלו החלטות בהתאם?

אגב, תולדותיה של אחת ההחלטות הללו היא ההודאה בשתיקה מצד ראשי ההסתדרות, העוברים לסדר היום על עבריינות. מנכ"ל כור אמר שבתקופת השבי, עובדי סולתם לא "פגעו" במנהלים לרעה מבחינה פיסית; האמנם? האם צריכים העובדים להפליא מכותיהם במנהלים כדי שתהיה פגיעה פיסית? מר גביש אולי אינו יודע — אך העדיף לשכוח — שכליאת אדם נגד רצונו היא עבירה מפורשת על פקודות החוק הפלילי.

בוא יבוא יום, ועובדי מפעל של כור יראו למנהלים את נחת זרועם. למה לא? בסולתם הוכח שפגיעה במנהלים נסלחת, אם הם שייכים לחברת העובדים (המשטרה חוקרת עובדים ממפעל רוגו־כרמל על מעשים פחות חמורים מאשר עבירתם של פועלי סולתם, לפי תלונת מנהלי החברה).

מרבים לדבר על הצורך בפריוואטיזציה — מכירת חברות ממשלתיות לציבור. מבחינה אובייקטיבית, הצורך בפריוואטיזציה של חברות הסתדרותיות אינו פחות מהצורך בפריוואטיזציה של חברות ממשלתיות: באלו גם באלו יש התערבות של שיקולים פוליטיים במינוי צמרת הניהול; באלו גם באלו יש חששות לנתק בין הסמכות והאחריות; בשני המקרים מתערבים שיקולים זרים בניהול העסקי, ובשניהם הכשלונות הם בסופו של דבר על חשבון הציבור.

ההבדל הוא רק בכך, שבחברות ההסתדרותיות כל זה אפוף במעטה אידיאולוגי סמיך — שלא עמד במבחן בסולתם.

סולתם: שיקולים זרים בניהול העסקי

תרגילי ההשהיה

למרות שחלפו שנתיים מאז פסק בית המשפט שהעבריין היהודי מצרפת הוא בר־הסגרה, עדיין נמשכת הסחבת שנועדה למנוע את הסגרת נקש ולאפשר לו לרצות את עונשו בארץ

מאת גדעון אלון

בימים הקרובים ימלאו שנתיים לפסיקת בית המשפט המחוזי בירושלים שהעבריין ויליאם נקש הוא בר־הסגרה, ויש להעבירו לצרפת לצורך העמדתו לדין באשמת מעורבות ברצח האזרח הערבי, עבדאללה חקה, בפברואר 1983 בעיר בזנסון בצרפת. אבל מאז ועד היום נעשו על־ידי שרים, ח"כים ממפלגות הימין, רבנים וחברי הוועד הציבורי למען העבריין היהודי (שבבואו ארצה היה מעורב בנסיון שוד מזוין) אלף ואחד "תרגילי השהיה" שנועדו למנוע את הסגרתו לידי רשויות המשפט בצרפת.

תקצר היריעה מלפרט את כל האירועים שהתרחשו בפרשה זו, אולם על קצה המזלג ראוי להזכיר כמה מציוני־דרך במסלול ההתחמקות הארוך של נקש מפני הסגרה:

● בספטמבר 1986 דחה ביהמ"ש העליון את הערעור שהגיש נקש על פסיקת ביהמ"ש המחוזי, וקבע פה אחד כי נקש הוא "בר־הסגרה".

● בדצמבר 1986 הודיע שר המשפטים, אברהם שריר, בתוקף סמכותו על־פי חוק ההסגרה, שלא להסגיר את נקש לצרפת. ביסוד החלטתו עמד החשש לפגיעה בחיי נקש בכלא הצרפתי. בתצהיר שהגיש לביהמ"ש העליון כתב שריר: "לפי מיטב הבנתי ושיפוטי, ולפי צו מצפוני, סבור אני בלב שלם, כי קיום סכנה לחייו של נקש יש בו כדי להצדיק החלטתי שלא לצוות על ביצוע ההסגרה". החלטת שריר ניתנה בניגוד לעמדתו של היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, שצידד בביצוע ההסגרה.

● במארס 1987, בתום דיונים ממושכים בעתירות, שהוגשו ע"י כמה ח"כים וקבוצת פרופסורים מהאוניברסיטה העברית נגד החלטת שריר, החליט בג"ץ (בהרכב חמישה שופטים: שמגר, בן־פורת, דב לוין, אלון ובך) לפסול את החלטת שריר, והורה לו לשקול אותה מחדש. בג"ץ דחה את כל הנימוקים שהניעו את שר המשפטים להפעיל את סעיף 18 לחוק ההסגרה, וקבע בפסק־דין מפורט ומנומק, המשתרע על־פני 121 עמודים, כי "שיקולים כבדי־משקל אינם יכולים להתבסס על השערות שאינן מעוגנות בנתונים ברורים".

● במשך שלושה חודשים חיפש שר המשפטים נימוקים כבדי־משקל למניעת הסגרתו של נקש, שיוכלו לעמוד במבחן בג"ץ. הוא הטיל על צוות משפטנים מיוחד, בראשות מנכ"ל משרדו, חיים קלוגמן, לבדוק את טענות פרקליטיו של נקש כי צפויה סכנה לחייו אם יוסגר לידי הצרפתים. עו"ד שלמה גוברמן נשלח במיוחד לצרפת כדי להיפגש עם האחראים על שירות בתי הסוהר הצרפתי, ובתום הבדיקה המליץ הצוות להסגיר את נקש. גם היועץ המשפטי לממשלה, ופרקליט המדינה, יונה בלטמן, היו באותה דעה, וקבעו: "בטלה כל עילה לאי־מתן צו ההסגרה, ועליך ללמוד ולהפעיל במהרה את סמכותך, ולהורות על הסגרת האיש".

● בחודש יוני החליט השר שריר, אחרי הרבה התלבטויות והיסוסים, לחזור בו מהחלטתו האומללה, ולהורות על הסגרתו של נקש לצרפת.

להיותר בנתנים

אבל בשלב זה, כשנראה היה שהפרשה סוף־סוף הסתיימה, ונקש יועלה על המטוס הראשון שינחית בפאריס, החלה לפעול במלוא המרץ התנועה השדולה למען העבריין היהודי. פרקליטיו, וולנר רוט והרב שמחה מירון, פנו לבג"ץ בעתירה נגד שר המשפטים. השופטים דחו את העתירה. גם הנימוקים שהובאו בפניהם, לפיהם רינה נקש בהריון, לא עשו רושם על ביהמ"ש העליון ("על סמך מה אדוני טוען שהיא בהריון", אמר השופט שמגר לעו"ד רוט. "אדוני הרי לא הגיש לנו תעודה רפואית בעניין").

בינתיים יצאו ברחיפות שליחים לפאריס כדי לדבר על ליבם של גורמים משפטיים בצרפת שיחזרו בהם מבקשת ההסגרה. ח"כ חיים דרוקמן (מפד"ל) נועד עם שר המשפטים הצרפתי, אלבין שלאנדון, ושב כשבפיו בשורה, לפיה הצרפתים מוכנים שבחילופי איגרות בין שני שרי המשפטים ייקבע שנקש יועמד לדין בצרפת, ולאחר מכן ירצה את עונשו בארץ.

שריר, שחש עצמו כמי שחייב להיזהר בצוננים, אחרי שנכווה ברותחין (על־ידי פסיקת בג"ץ), לא מיהר עתה להיענות לבקשת השדולה למען נקש שיסכים לחילופי איגרות. הוא הודיע לחברי הוועד הציבורי למען נקש, כי כל עוד לא יגזור ביהמ"ש הצרפתי את דינו, הוא אינו מוכן כלל לדון באפשרות של חילופי איגרות.

אולם אנשי השדולה למען נקש לא נואשו. הם נזכרו שביה"ד הרבני בירושלים הוציא בזמנו, לבקשת רינה נקש, צו עיכוב יציאה מהארץ נגד בעלה (כשהתעורר החשש שאם נקש יוסגר היא תיהפך לעגונה), ואחזו בכך כבעוגן הצלה אחרון. בראשית יולי פנה היועץ המשפטי לממשלה לביה"ד הרבני, וביקש לבטל את צו עיכוב היציאה של נקש. אבל ביה"ד הרבני אינו ממהר. הוא קיים עד כה שתי ישיבות, שמע בפירוט את נציגי המדינה ופרקליטי נקש בעד ונגד ביטול הצו, והורה להם להגיש את סיכומיהם בכתב.

ביה"ד הרבני מתעלם מפרשנותם של משפטנים, שקבעו כי צו העיכוב ניתן בחוסר סמכות, וכי שר המשפטים רשאי להתעלם ממנו ולהסגיר את נקש מבלי להמתין להחלטת ביה"ד הרבני.

להתל בתחנות הצדק

בעוד ימים ספורים יוכל ויליאם נקש לחגוג בתנאי שבכלא תל־מונד מלאת שנתיים להצלחתו להתל בכל תחנות הצדק של המדינה. כולם — שר המשפטים, חמישה שופטי ביהמ"ש העליון, שלושה שופטי ביהמ"ש המחוזי, היועץ המשפטי לממשלה, פרקליט המדינה וצוות משפטנים במשרד המשפטים — קבעו כי יש להסגירו לצרפת, אבל הוא עדיין בארץ.

אגב, בעוד חודשים ספורים צפויה רעייתו, רינה נקש, להביא לאוויר העולם את "יורש העצר" של משפחת נקש, וזו תשמש מן הסתם עילה נוספת לדחיית ביצוע ההסגרה לצרפת. גורם משפטי בכיר, שעקב מקרוב אחרי השתלשלות האירועים בפרשה, אומר בעצב: "פרשת נקש היא דוגמה לטיפול כושל שגרם נזק חמור לשלטון החוק במדינה. החלטתו השגויה והמוטעית של שר המשפטים, שניתנה בזמנו שלא להסגיר את נקש לצרפת, גרמה לנו נזק חמור ומעמידה את פסיקות בתי המשפט שלנו במצב נלעג ומבוזה".

כששאלתי את הגורם המשפטי, מתי להערכתו יוסגר סוף־סוף נקש לצרפת, הוא חייך חיוך מריר והשיב: "אולי כשבנו של נקש יגיע לגיל מצוות".

השווים והשווים פחות

האפליה הממלכתית הקיימת בישראל בין יהודים ללא־יהודים אינה מעוגנת בחוק וחוצה את הקווים המפלגתיים

מאת אמנון רובינשטיין

לקונסול הכללי החדש של ישראל באטלנטה, מר מחמד מאסאווה, צפויים אתגרים רבים. על קושי אחד בוודאי יהיה קשה לו להתגבר: אם יתייצבו בפניו אזרחים ישראלים המבקשים את עזרתו בחזרה ארצה, יהיה עליו להעמיד אותם בפני מבחן לאו־סכבי. אזרחים יהודים יזכו לסיוע משלים, אזרחים ערבים, בני עמו ואולי גם כפרו, יידחו. ולא יעזור כאן התידרוך המשומש של שירות בצה"ל: גם חייל משוחרר־דרוזי, צ'רקסי, בדואי או נוצרי — לא יהיה זכאי לסיוע שמגיש משרד הקליטה לאזרחי ישראל באמצעות הקונסוליות שלנו. דין אחד לאזרחים ממוצא יהודי; דין אחר לאזרחים ממוצא לא־יהודי.

אפליה זו אינה קבועה בחוק. נהפוך הוא, היא לא־חוקית בעליל, בהיותה נוגדת את האמור בהכרזת העצמאות ובפסקי־דין של בית המשפט העליון בדבר שוויון הזכויות המלא של כל אזרחי ישראל, בלי שים לב לדתם או גזעם. בעבר היתה אחיזה משפטית כל שהיא לאפליה זו: תקנות שהתקין שר האוצר קבעו אפליה בין אזרחים יהודים ללא־יהודים לעניין פטור ממכס — על־ידי איזון נוסחה מגוונת. מכיוון שמתקיני התקנה התביישו להשתמש בנוסח המפורש של יהודים ולא־יהודים, הם נזקקו לתעלול משפטי: זכאי להנחה ממכס רק מי ש"אלמלא היה אזרח ישראל, היה חל עליו חוק השבות"; דהיינו, מי שהוא אזרח, מחילים עליו את ההנחה שאינו אזרח ושואלים אם היה אז זכאי להינות מחוק השבות — וכל זאת לצורך פטור ממכס. קשה למצוא דוגמה יותר מובהקת לעיקום הלשון השכל מאשר ניסוח זה, המופיע גם בהנחיות משרד הקליטה.

האמת היא כי חוק השבות אינו שייך כלל לעניין אזרחים וזרים. להיפך, כל עיקרו של חוק השבות הוא בכך שהוא מופנה ליהודים שאינם אזרחי המדינה ואינו מפלה בין אזרח לאזרח בתוך ישראל. טענת ישראל, בכל מקום בו היא מותקפת בעניין חוק השבות, היא הדה חולקה: חוק השבות אינו סותר את האמנה הבינלאומית למניעת האפליה הגזעית על כל צורותיה, משום שאין הוא נוגע למשפט הפנימי. הוא נוגע אך ורק ליחס שונה לבני זכויות הגירה והתאזרחות — יחס שונה המותר על־פי האמנה. האפליה שנוקט משרד־הקליטה סותרת את האמנה, שישראל חתומה עליה, ופוגע במיתוס הישראלי: זוהי אפליה הנוהגת לבני אזרחים בתוך משפטה הפנימי של ישראל. האולי ראוי לציין כי עקרון חוקתי כה חשוב הוקרב כאן למען עניין שולי ביותר. מי פתי ויאמין — גם אם אין לו השקפת־עולם של שוויון־זכויות — כי הסיוע השולי שנותן משרד־הקליטה ליהודים בלבד ימנע אזרח ערבי מלחזור ארצה או כי איוולת מסוג זה תשפיע על המאזן הדמוגראפי במדינה? להיפך: אפליה מעצבנת ומרגיזה מסוג זה רק עוזרת להקצנת הרחוב הערבי ונותנת נשק בידי אויבי ישראל.

ואף־על־פי כן, ולמרות שפניתי בעניין זה, לפני מספר חודשים, לשר־הקליטה, לא נענה יעקב צור לפנייתי זו. בעצם, הצידוק היחיד שנשמע ממנו ומאנשיו הוא שכך נהגו בעבר כל שרי־הקליטה, כולל אלה שהיו אנשי עבודה ומפ"ם. זה צידוק מפוקפק ביותר: אנשי מפא"י והמערך — לרבות אלה המגדירים עצמם שמאל ומטיפים מוסר לכל העולם — נתנו יד לשורה של דברים מאוסים שהפלו את ערביי ישראל לרעה וגרמו לנו נזק מיותר: מי יכול לשכוח את קצבאות יוצאי־צבא, שהתקיימו ביוזמת המערך והביעוד שאינן מוענקות לערבים אך מוענקות ליהודים, גם אם לא שירתו בצה"ל וגם אם השתמטו משירות זה.

אך יש בפרשה זו משהו נוסף: שורש הרע הוא עצם סמכותו של משרד־הקליטה להעניק סיוע בכספי לאזרחי ישראל בלי שהחוק יקבע אמות־מידה לחלוקת הכספים. על־פי הנוהג הישראלי, ההסמכה התקציבית כשלעצמה, מספיקה. בית־המשפט העליון אישר [illegible] נוהג זה בכל המרכז בסובסידיות. אך [illegible]

הצ־צרה, אם כי גם בעניין זה הייתי מעדיף חוק הקובע אמות־מידה מוחשיות. הבעיה השלמה היא כאשר משרד ממשלתי מתחיל לחלק כספי מדינה לאזרחים או לתושבים: סמכות זו, ללא הסמכה בחוק מפורש, היא־היא היוצרת בעיה חוקתית אמיתית — בין שמדובר במענק למשתמטים מצה"ל במסווה של תלמידי ישיבות, בין שמדובר באפ־ [illegible]

ליה בין אזרח אחד למשנהו. הגיעה העת לפסול את "ההלוקה" הזו: כשם שאין משרד ממשלתי רשאי לפטור אזרח מתשלום מס ללא הסמכה בחוק, כך אין הוא רשאי לתת לו מכספי המדינה, ללא אמות־מידה חוקיות.

ועניין אחד קטן נוסף: אפליה זו שנוהגים שרי המערך באזרחי ישראל הערביים, אינה מונעת מהם, כמובן, לבוא למגזר הערבי ערב הבחירות לכנסת, לגייס ולקבל רבבות קולות ערביים. כאן, לפתע, מתחיל השוויון המלא: כל הקולות שווים וכולם נספרים בקלפי — גם קולותיהם של אלה, שבין בחירות לבחירות, שווים פחות.

ענייני חולין / אליהו סלפטר

הלביא והיוזמה הפרטית

אחד הטיעונים היותר סבירים ששמענו מפי המתנגדים לחיסול פרויקט הלביא הוא, שאסור לאבד את הנכס הטכנולוגי הטמון בידע ובניסיון של אלפי המהנדסים, הטכנאים והפועלים המקצועיים המועסקים עתה בתכנון הפרויקט. בין הרעיונות השונים שמשמיעים להמשך הפרויקט הועלתה ההצעה לגייס הון פרטי, כדי למלא את שיחסר בכסף בשנים הבאות, מאחר שהאמריקאים הבהירו כי אין בכוונתם לממן את היוקרה הישראלית מכספי משלם המסים האמריקאי.

אך אם מדובר על "פריווטיזציה" של הלביא, ישנה חלופה אחרת: להעביר ליוזמה פרטית את הידע הטכנולוגי הצבור אצל עובדי הפרויקט. את הרעיון כיצד לבצע זאת מפיץ בימים אלה איש העסקים ואיש הציבור דן בבלי (הקשור גם בוועדה להבראת מצבה הכספי של האוניברסיטה העברית).

כאשר יוחלט סופית להפסיק את הפרויקט, תופיע על לוח המודעות של התעשייה האווירית הודעה כי מפעל הלביא נסגר בתוך 90 יום, אך הממשלה הקימה קרן של 75 מיליון דולר לעידוד פיתוחן של יוזמות טכנולוגיות על־ידי מי שהיו עובדי הלביא. הקרן תקציב 300 מענקים, בשיעור 250 אלף דולר כל אחד, לתוכניות השונות ביותר בתחום הטכנולוגיה, בעיקר לצרכי שלום, שיוגשו בתוך שישה חודשים לוועדת שופטים המורכבת מאנשי הנדסה, מדע ותעשייה.

דן בבלי משוכנע שהצעה זו לא רק תמציא פתרון מהיר לבעיית התעסוקה, אלא תיתן תנופה לטכנולוגיה ולפיתוח היוזמה הפרטית הישראלית. חשבונו הוא בערך כזה: גם אם נכון שפרויקט הלביא מספק תעסוקה לכ־3,000 עובדים, הרי אנשי תעשייה סבורים שכמחציתם לא יתקשו במציאת תעסוקה חלופית. גם אם מניחים כי מחצית מבין 300 הרעיונות שיאושרו על־ידי הקרן יתגלו בתום שנה או שנתיים כרעיונות סרק, הם יעסיקו בינתיים חלק מהעובדים. אשר ל־150 המוצלחים יותר, הם יוכלו להעסיק כל אחד בממוצע עשרה עובדים. אך חשוב יותר: כ־10% מההצעות יתגלו כרעיונות מבריקים, אשר יוכלו לשמש בסיס לפיתוח תעשיות שלמות ולספק תעסוקה לעשרות ומאות עובדים מפרויקט הלביא ומחוצה לו. בכך יינתנו תנופה לטכנולוגיה וליצוא הישראליים.

רעיונו של בבלי משתלב בכמה נקודות שעליהן מתריעים הכלכלנים זה שנים. ראשית, שהבראת המשק הישראלי תלויה בקיצוץ התקציב הממשלתי, וקיצוץ התקציב מחייב קיצוץ הוצאות הביטחון. שנית, שהתעשייה הישראלית תלויה יותר על המידה בתעשייה הביטחונית. ושלישית, שהיצוא הישראלי תלוי יותר מדי ביצוא הביטחוני, אשר תנודותיו משפיעות מייד הן על תקציב הביטחון והן על התעשייה הישראלית.

הרב גורן והקוטב הצפוני

הרב גורן, אשר מאמריו על תחולת כללי ההלכה על פני הירח, מאדים, תצלומיו כשהוא תלוי ממסוק מעל המדבר מצד שני, לא תמיד הגדילו את ההערכה אליו, דרך באחרונה על מוקש כפול. הוא פירסם מאמר מלומד על קביעת מועד כניסת השבת וצאתה בקהילות יהודיות מעבר לחוג הקוטב הצפוני, ואגב כך גם עלב בעמיתים רבים בסקנדינאוויה ושם עצמו ללעג ולקלס.

ב"ג'רוזלם פוסט" המגיע לידי יהודי סקנדינאוויה פורסמה מהדורה שלמה של מכתבי תשובה נרגזים ומלגלגים לדברי הרב גורן. הקצף יצא על קביעתו של הרב גורן כי הקהילות הסקנדינאוויות כה הידלדלו מבחינה רוחנית, שאין לסמוך על מנהיגיהן הדתיים בעניינים שבת ומועדי שנה וחג. כותב לו בתשובה רואה שהיה שנים רבות חבר בוועד אחת הקהילות הגדולות בסקנדינאוויה: "בקהילות קופנהאגן, שטוקהולם, אוסלו, הלסינקי מכהנים משרתים רבנים שקיבלו את חינוכם הרבני במוסדות הדתיים בישראל; אחדים מהם קיבלו את הסמכתם מהרב גורן עצמו".

ומה שמצחיק את יהודי סקנדינאוויה הם הדיבורים על קהילות יהודיות בקרבת הקוטב הצפוני. כותב מי שהיה חבר ועד השליחים של יהודי דנמרק: "לא קיימת קהילה יהודית צפונה מחוג הקרח הצפוני. היהודים היחידים החיים שם בסוויה הארוכה הם החיילים היהודיים בגרנלנד, בבסיס האמריקאי בטולה. להם יש רבנים משלהם ואני בטוח שהם יודעים מתי נכנסת השבת ומתי היא יוצאת".

הולנד בראש חסידי אומות העולם

"יד ושם" מפרסם מדי פעם רשימת "חסידי אומות העולם" (שהצילו יהודים בימי השואה) לפי ארצותיהם. הרשימה האחרונה כוללת כ־7,000 נפשות וכ־4,000 ראשי משפחות מיותר מ־20 ארצות.

מספר האנשים מכל ארץ אינו משקף את יחסה של אותה אומה אל היהודים. יש להביא בחשבון את גודל האוכלוסיה לעומת האוכלוסיה היהודית בתוכה, את משך הכיבוש הגרמני הישיר ואת יחסה של הממשלה הפרו־גרמנית (אם היתה כזאת) אל היהודים.

ברשימה מובילה הולנד הקטנה (עם אוכלוסיה יהודית, לפני המלחמה, של 115,000) שבה היו כ־3,000 חסידי אומות העולם. בפולין הגדולה, עם 3,250,000 יהודים נמצאו רק כ־2,000 מצילי יהודים. במקום השלישי עומדת צרפת עם כ־430 חסידי אומות העולם, אך יש לזכור שמחציתה לא היתה רוב תקופת המלחמה תחת כיבוש נאצי ישיר, וכי בבלגיה הקטנה הסמוכה היה מספר מצילי היהודים כמעט זהה. ברוסיה ובאוקראינה, עם כ־3 מיליוני יהודים (שחלקם אמנם הצליחו לברוח מזרחה), נמצאו 79 צדיקים, ובאיטליה (כ־50,000 יהודים) — 136.

דנמרק איננה כלולה, כמובן, אוכלוסייתה התגייסה כולה להבריח את 7,000 היהודים הדניים, במבצע הצלה לילי, לשוודיה.

מצב־רוח / ב. מיכאל

קרח מכאן ומכאן

מה יש לדבר — שמירת השבת בירושלים אכן הולכת ונעשית קשה יותר ויותר לשמירה. לא, חלילה, השמירה עצמה. אלא שהפיתויים הקורצים לשומר הנאמן מבעד לחלון הולכים ונעשים מפתים יותר.

הנה, עד לא מכבר — ידע כל שומר כי עיר הקודש מתה לחלוטין מכניסת־השבת ועד צאתה. הוא ידע כי אין הוא מפסיד מאומה בישבו ספון בביתו, מול צמד נרות מהבהבים, קצת אוכל מחומם וחלה יבשה. אך עתה — העיר שוקקת חיים ועליצות. סטייק רודף סטייק, חגיגות סואנות בכל פינה. והוא, שומר־השבת, ממשיך לשבת בביתו ולזמזם בקול נוגה "דודי יקרא".

אהה, מה רב הפיתוי לפרוק עול. מה גדולה התשוקה לצאת לרחוב ולהצטרף לחבורות הרחוב של משי־רהב, אל "מלאכי־האל" (או בלע"ז — "האלז אייגלז"), לשוטט יחד עימם לאורך הרחובות, לנפץ חלונות, להשליך אבנים, לצרוח צרחות מקפיאות־דם. גם־הוא־היה רוצה לצאת מן הבית מיד לאחר הקידוש, ללכת מהלך ת"ק פרסה עד אל המקום בו מקריבים קרבנות, ושם — להכות ולשבור, ליילל ולזמר, לנתץ ולנפץ, הכל בתרוה עצומה ובריצה הגונה.

בקיצור — לעשות חיים משוגעים. אבל שומר־השבת הוא שומר־שבת. אסור לו.

הפיתוי להצטרף אל הצד השני, גם הוא גדל משמעותית בזמן האחרון.

לא מזמן הקולנועים הפתוחים לפתע, הלא הפיתוי ללכת ביום שישי לקולנוע אינו גדול יותר מן הפיתוי ללכת ביום רביעי לאכול שינקעה. ועם הפיתוי הזה למד כבר שומר־המצוות להתמודד ברבות השנים. אך עתה — גם לשאינם שומרי־שבת צץ בילוי חדש: לצאת לעיר, להשתתף בשמחה, לראות סוסים דוהרים, מכוניות משפריצות, שוטרים מסתערים, אלות מנופפות, פרצופים נמעכים, כל הבאות דמפסי ומייקפים, בגודל טבעי ובצבעים חיים.

אך שומר־השבת המסכן אינו יכול להצטרף גם אליהם. כי הוא שומר־שבת. אסור.

והנה הוסיף משי־רהב עוד פיתוי לפיתויים. הוא הודיע כי בשבת הבאה יוסיפו בחוריו עוד שמחה לשמחה. הם ישליכו על העוברים והשבים את הקוגל של־שבת ואת הטשולנט, ואולי גם את המרק ואת הקרעפלאך.

אוי, אוי, אוי — כמה היה גם שומר־השבת חפץ להשליך מבעד לחלון את הקוגל שלו. ואת הטשולנט ואת המרק. הוא אפילו לא היה מקפיד להשליך את מטעני־הנפץ האלה על מישהו, או משהו. גם סתם להעיף אותם מהחלון היה ממלא את ליבו בגיל. ולא רק למען ההנאה שבדבר, אלא גם מתוך טעמים קולינאריים ובריאותיים. מי כמוהו יבין לליבם של אבירי המשי־רהב, שמצאו סוף־סוף תירוץ לעשות בקוגל את שראוי לעשות בו, את המתאים לו ביותר: מבחינת צורתו, טעמו ומשקלו הסגולי: להשתמש בו כבאבני בליסטראות.

אבל הוא לא עשה זאת. אסור לו. משום־מה בעשן העיסות הדביקות האלו לחלוק מן השבת. והוא נותש בריעתו לעמוד בפיתוי, ולא להורג אפילו מן המסורת האמא.

וכך יושב לו שומר־השבת העגמומי בביתו, לועס בעצב את דבק השעועית והאיטריות, מפזם לעצמו "אדירכם עולם", ובחוץ החגיגה בעיצומה. הרחובות שוקקים, הקוגלים עפים, השמחה בועטת.

אכן, קשה להיות יהודי.

נותנים לך הלוואה ענק
ל־12 שנה

בנק לאומי מציע הלוואות עד 60,000 ש"ח ל־12 שנה

גודל ההלוואה	עד 60,000 ש"ח	עד 30,000 $	עד 30,000 ש"ח
תקופה	עד 12 שנה	עד 6.5 שנים	עד 5 שנים
ריבית	0.9% צמוד לחודש	19% לשנה + צמוד ל־$*	0.9% צמוד לחודש
החזר חודשי קבוע לכל 10,000 ש"ח (לתקופת ההלוואה המירבית)	124 ש"ח צמודים למדד	224 ש"ח צמודים ל־$*	216 ש"ח צמודים למדד
בטחונות	כנגד שיעבוד דירת מגורים וערבים		כנגד שיעבוד רכב וערבים.

*ריבית משתנה(ליבור + 12%). ההחזר החודשי נכון ליום הפרסום.
הבנק רשאי לשנות את תנאי התכניות או להפסיקן בכל עת.

פרטים בכל סניפי בנק לאומי.

בנק לאומי - רווח יומי

صكنا من الاهل

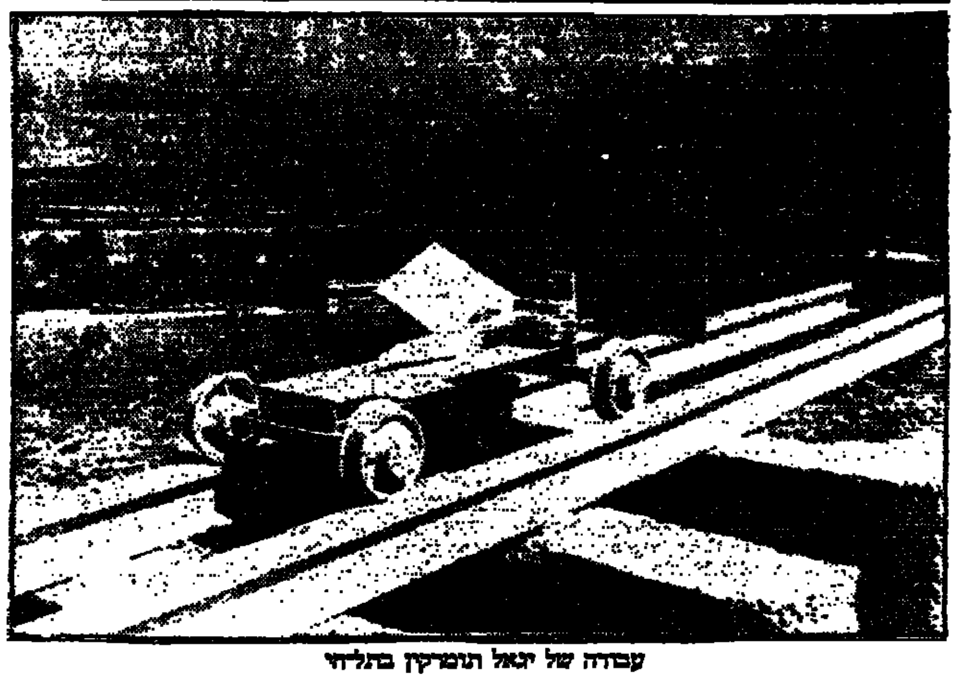

עבודה של יגאל תומרקין בתל־חי

להוציא את האמנות החוצה

לקראת "אירועי תל חי 87" אומר האוצר פלור בקס (בלגיה) את האני מאמין האמנותי שלו

פעמיים (ב־80' וב־84') היו "אירועי תל חי" ישראליים בעיקרם. האוצר היה ישראלי (אמנון ברזל) ורוב המשתתפים היו ישראליים. למרות שגם בעבר הגיעו אורחים מחו"ל. עקבות מן האירועים הקודמים נותרו עדיין בחצר מכללת תל חי ועל צלע ההר שממול: יותר משלושים עבודות עדיין ניצבות שם.

בשנת 1987 פניה של "תל חי" ליבואו האוצר הינו הבלגי פלור בקס, ואחת מהחלטותיו הראשונות, כשמונה לפני שנתיים, היתה לפתוח את האירוע לפסלים מחו"ל, היוצרים את רישומם בטבע ובסביבה. עיקר הייצוג הוא אירופאי, בין השאר מפני שאמריקאים ידועים יותר הדורשים מחירים גבוהים יותר, ואילו "תל חי" יכולה להציע בתחום התקציב רק 180 אלף דולר לאירוע כולו. "צריך לכלול גם את העבודות של הישראלים. בקס אומר שהשתדל לגייס להבאת האבנים מחו"ל (פעמיים — פעם אחת לראות, ופעם שניה לעבוד) את ממשלות הארצות מהן באים האמנים.

הבחירה הבינלאומית כוללת שלושה צרפתים — סילווה בלוהר, גלוריה פרידמן ופטריק ריינו; שלושה בלגים — רוב בריניקס, פול גיה, איבס קלקוורד; שלושה גרמנים — יואכים ברואו, אדו נילס וסים אלוריס; שני הולנדים — שורד בריסמן וקורנליוס רוגה; בריטי — דייויד כלייער, מכסיקאית — הלן אסקובד ושני אמריקאים — פטר ברג ומרלה סמקין.

עם הישראלים היתה בעיה קשה יותר. כיוון שאת המפה האירופאית והבינלאומית מכיר בקס היטב בתוקף היותו מנהל מרכז לאמנות מודרנית באנטוורפן. הוא בא לארץ מתוך מחשבה שיימצא כאן משהו מ"אסכולת 'אגם'", אך ביולי 1986 פגש בכשישים פסלים בסדנאותיהם וגילה את המגוון כולו בין הקונספטואליסטים ועד האקספרסיוניזם החדש. הוא הופתע מהמבחר והגיע כמו שראה, ובינואר 1987 גאלץ לבחור את העבודות שהוצבו השנה בתל חי מבין כשמונים הצעות שהגיעו אליו.

התוצאה היתה רשימה ישראלית הכוללת שמות מוכרים מאוד, אבל גם שמות שלא היו מוכרים למארגנים הישראלים קודם לכן. האילוץ הישראלי היחיד היה שלא לשתף את מי שכבר השתתף בעבר ב"אירוע תל חי". הרשימה הישראלית כוללת את עזז אביטל, אסף בן צבי, יעקב דורצ'ין, אהרון אדני, שושנה היימן, יעקב הפץ, שוקי יקותיאל, אילן כתר, הדה מחותן, נפתלי נתנזון, שאול סלו, שמואל פאר, ברני פינק, בלרסיימון פיינה, דוד רגב, יחיאל שמי, יגאל תומרקין ופני יסעור.

במבט שני מאתר בקס איכות ישראלית בשפע הזה — כל הסוגים של שימוש בחומר, מן ההתנגדות המוחלטת ועד לשימוש הסלא בו. במבט נוסף הוא מגלה — אם כי לא היתה לו כל כוונה לשאוף לשרירות מינים בייצוג, כי ישנן ארבע נשים ברשימת הזרים וארבע ברשימה המקומית.

בקס לבד ארכיאולוגיה והיסטוריה של האמנות באוניברסיטה של גנט. תחילה עסק בארכיאולוגיה ימית תוך לצלול לעומק חמישים מטר מתחת לפני המים לשרידי ספינות רומאיות ויווניות. לאחר מכן התגבר החול לעבוד במכון המלכותי של האמנויות המורשת בבלגיה, שבו פיקח על רישום ותיעוד מדויק של מבני ציבור ויצירות אמנות. כשוב, אך משעמם למות.

ב־1970 עבר לעבוד את המרכז לאמנות מודרנית באנטוורפן, והידיעו שבתחום האמנות המודרנית התרחש שינוי בשנים האחרונות. קשה מאוד להגדיר את הרע ואת הטוב, השתדל להיות "קרוב לאמנות". הוא צייר ופיסל מעט. הדבר החשוב בעיניו באמנות הוא לא ה"איזמים" השונים, אלא התגובה הרגשית ליצירה, שצריכה להקדים את ההסבר האינטלקטואלי. כדי שתגובה כזאת תיווצר באופן ספונטני, רוצה בקס ב"אירוע תל חי" לקשור את האמנות, לטבע, ולא ליצור תערוכת פיסול מסורתית. הוא פסל, למשל, עבודות בתוך חללים, שהיו באירועים הקודמים.

התוצאה — חלק גדול מן העבודות כבר ניצבות בשטח, כשהאמנים מוסיפים להן בשמש היוקדת את המגע הנחוץ האחרון — היא לדעתו "סקירה של הפיסול המודרני". בכלל, לדעתו, ההתפתחות המעניינת באמנות של השנים האחרונות היא בפיסול. בעוד שבמהלך מאות שנים התרחק הפיסול מהסביבה וכמאה שלנו עסק בעצמו, הרי שבשנים האחרונות החלה נטיה גוברת והולכת להקים וליצור עבודות בחללים ציבוריים, כחלק מן התכנון הארכיטקטוני. בדרך זו יכולה היצירה לשמור על זהותה, אבל היא חייבת לקחת בחשבון את היחס לסביבתה.

גם הקהל יוכל בדרך זו לראות אותה כחלק מסביבתו הטבעית, ולא כ"אמנות במוזיאון", גם אם יצטרך להטריח עצמו לתל חי בין ה־22 בספטמבר עד ל־25 בו, לשלם 10 ש"ח דמי כניסה, ועוד שקל כדי להגיע בהסעה למוקדי פיסול שעל צלע ההר שממול. במחיר הכרטיס כלולים גם 20 מיצגים שונים, שגם הם כלולים בהתפתחויות האמנות בשנים האחרונות.

משה ואהרן בזלצבורג

מאת סאלי וייט

"משה ואהרון" של ארנולד שנברג, בבימויו של ז'אן פייר פונל, בפסטיבאל זלצבורג.

איש אינו מטיל ספק באיכויותיו של ז'אן פייר פונל כבימאי אופרות. הפקת האופרה "משה ואהרון" של שנברג בפסטיבאל זלצבורג השנה יכלה לצאת נשכרת ממיומנותו. כאירוע תיאטרלי ומוסיקאלי זוהי אכן הוויה יוצאת מן הכלל. אלא שסימן שאלה גדול מרחף מעל החלטתו להעביר עלילה מימי מתן תורה לימינו. פונל הסיט את הקונפליקט המקורי שבין המונותאיזם לפאגאניות, לקונפליקט של דתיות מול חילוניות. דתיים אינם עובדי עכו"ם.

העלילה מתרחשת בבית קברות יהודי במרכז אירופה. כנראה שפראג הינה המודל. בין המצבות מתגוללים ספרי תורה מתפוררים, מנורה עקית ועוד סמלים ותשמישי קדושה נרקבים. האווירה מדכאת ומזוהה, וכל המשתתפים — להוציא את משה הנראה כפסלו של מיכלאנג'לו ואהרון בחליפת עסקים של בנקאי ברליני — נראים כיהודים דתיים בני המאה ה־20. כולם עונדים את הטלאי הצהוב.

הריקוד סביב עגל הזהב הופך לנשא הפולחן, כשבני הדור הצעיר מסירים את כיסויי הראש, את הציציות ואת שאר הבגדים, ומורחים על גופותיהם צבע זהב והופכים את גופם לדמוי פסל. זה מתוחכם ומרשים, אולם בטעם רע מאוד. יש בוודאי מי שמשתעשע בראותו צעירים עירומים למחצה, פאותיהם מתעופפות, העוסקים ברוב קצב בפעילות מינית מגונה. באותה מידה יש מי שנפגע מכך.

בתמונה זו מתפוררת בעצם תפיסתו של פונל. אין כל דרך להשוות פולחן מלפני 5000 שנה ליהדות הדתית של היום. אין גם כל אפשרות להאמין — שלא לדבר על לקבל — למראה של חסיד זקן העוטה עדיין את טליתו כשהוא אונס נערה צעירה, או שחיטה פולחנית של ארבע בתולות על סדין לבן, או עקרת בית הקורעת מעליה את בגדיה כדי להצטרף לאורגיה של שיכורים.

תיאו אדם מבצע את ה"דיקלום" בהזיות ותסכול של משה כבד הפה, ואילו פיליפ לאנגרידג' שר את תפקיד הטנור המפתה של אהרון. הם מהווים זוג אחים מעניין אך מנוכר. התזמורת הפילהרמונית של וינה תחת שרביטו של ג'יימס לוויין הפכה את היצירה הקשה למרתקת וקליטה, אם כי לא כובשת. הערב כולו היה ללא ספק חוויה שבצירותה יש לציין את המקהלה של בית האופרה של וינה תחת שרביטו של ולטר האגנרגרול.

משכן קאמרי חדש

מאת יצחק ברום

לקראת עונת הקונצרטים תשמ"ח הוציא החוג למוסיקה קאמרית בחיפה תוכניה יפיפיה המעוצבת בטוב־טעם. מייסד החוג, ד"ר שמעון גרינוולד, שהלך לעולמו לפני חמש שנים, היה בוודאי נהנה אילו ראה כיצד פורחים הזרעים שזרע בלא מעט דמעה לפני כ־40 שנה.

מתוך פרספקטיווה שהזמן מחוק את עיוותיה, ניתן לומר שד"ר גרינוולד קבע בעירו, חיפה, נורמות לביצוע האנגה, שעדיין תקפות ומשמשות מודלים לגופים מבצעים אחרים. אין כמעט אירוע מוסיקלי חשוב שהתקיים בחיפה במשך עשרות השנים האחרונות, שגרינוולד לא היה מעורב בו, בין בפועל ובין בעצה ובהכוונה, כשהוא נשאר תמיד נאמן לעקרונות שהנחו אותו: לא להתפשר על האיכות ולא להיכנע לאילוצים מסחריים.

החוג למוסיקה קאמרית שהקים הוא היהלום שבכתר פעילותו. אחרי שנת פעילות ב"בית הרופא" בחיפה, עובר החוג לאולם חדש במכללה לעיצוב "ויצ"ו הדסה" ברחוב חנה סנש. בכך מקווים המארגנים לשפר את התנאים הפיסיים של פעילות החוג: "בית הרופא" היה ממוקם ברחוב רועש, ואילו באולם החדש כסאות ומדרגות נוחים יותר. בכלל, "השידוך" עם המכללה הצעירה לעיצוב מבטיח הכנסת דם חדש ורענן, ומקצת מעיצוביה כבר באו לידי ביטוי בתוכניה לעונת הקונצרטים הבאה.

התוכנית יכללו יצירות קאמריות ידועות ואהובות ויצירות מודרניות בעלות עניין מיוחד, בביצוע הרכבים ישראליים וזרים (בריטניה וארה"ב). העונה תיפתח ב־17 באוקטובר בהופעת התזמורת הקאמרית החדשה בהנהלתו של מישה רוחלבסקי, כשבתוכנית סוויטת הולברג של גריג, הסונטה הראשונה של רוסיני, אדאג'יו של ברבר והדיוורטימנטו של ברטוק — ארבעה צימוקים מוסיקליים שהחובב רציני לא יוחמיץ אותם.

המפעל המבורך הזה עושה את כל פעולותיו המגוונות באמצעות מבנן מצומצם העובד בהתנדבות, וללא כל תמיכה כספית ממקור ממשלתי או עירוני.

אל תניחו לתמונותי למות

די היה לפליקס נוסבאום בצבע ובמכחול כדי להעלות על הבד את הזוועות שהיו מציאות כבר לנגד עיניו. הוא לא נזקק להזיות. נוסבאום היה צייר סוריאליסטי רק בבחירת הדימויים ורק בטכניקה בה העלה אותם על הבד. האמן היהודי, יליד גרמניה, מצא את מותו במחנה ההשמדה אושוויץ בשנת 1944.

תערוכה מרשימה של יצירותיו מוצגת בימים אלו (עד 18.10.87) במוזיאון לאמנות של יד ושם. "האמן הגדול (1941)", "אשה בוכה (1941)" ו"מזמור השדים (1944)" הן דוגמות מבהירות ציוריו. הוא מרבה לצייר דיוקנאות עצמיים. ביצירותו "צוף סוריאליסטי עם ראש שמן על עץ 1939" בולטים מכוו המעונות על רקע מגדל הרדיו של ברלין.

פרס האקדמיה הפרוסית בברלין, אותו קיבל האמן ב־1931, אינו מבטיח לאמן הרגול. בוגר האקדמיה לאמנויות בברלין של שנת 1924, בבוד או כמותן בגרמניה של 1933. ברלין של שנת 1933 סוגרת מוזיאונים ואקדמיות לאמנות. שוללת את זהותו ואת ביתו, ורודפת עד חורמה אותו ושכמותו. נוסבאום מעלה על הבד — לפעמים במקומות מחבוא בהם שהה — את דיוקנה של תקופה השרויה מעבר לכל דמיון. "אם אספה", כתב אל ידידיו, "אל תניחו לתמונותי למות — הראו אותן לקהל". (כתבה מרים יחזקאל).

פסטיוואל ישראל ברלין

בספטמבר חוגגת ברלין 750 שנים להקמתה, ואמנים מישראל במרכז התוכנית

השנה חוגגים משני צידי חומת ברלין מלאת 750 שנים להקמת העיר, אם כי איש לא נכנס לסוגיה כיצד בדיוק נקבע שמדובר ב־750 ולא שנהשנתיים פחות או יותר. ברלין־מערב חוגגת במשך כל השנה, אבל בחודש ספטמבר מתרת התוכנית היא "ברלין מארחת את העולם".

והחה הן אשליה לטעון שזהו פסטיוואל "ברלין" — "זהו פסטיוואל ישראל", אם נמנה את הגופים והאמנים הישראליים המשתתפים בו. כבר בקונצרט הפתיחה, מחרתיים, משתתפת התזמורת הסימפונית ירושלים (שהפכה לאחרונה, סוף סוף, לעמותה עצמאית, ואינה נושאת עוד ברמה את שם רשות השידור) שתשתתף, יחד עם תזמורת הרדיו של ברלין, מקהלות וסולנים, בביצוע הסימפוניה השמינית של מאהלר, המכונה "סימפונית האלף" על שום כמות המשתתפים בביצוע. המנצח הוא ריקרד שאיי.

ב־5 בספטמבר תגיש זמרת האלט מירה זכאי, יחד עם האנסמבל המודרני, תוכנית הקרויה "מוסיקה מהגלות" ובה מיצירות רטהאוס, טוך, וולפה, שטרנברג, שנבל, אייסלר וקורט וייל. זכאי אמורה להשתתף גם בתגיגות היובל של מוזרטבולין, המתחוללות רק באוקטובר. באותו יום יבצע שלמה מינץ את הקונצ'רטו לכינור של ברהמס, עם התזמורת הפילהרמונית של ברלין, בניצוחו של קלאודיו אבאדו.

ב־12 בספטמבר מצטרפת לפסטיוואל התזמורת של פאריס עם מנהלה המוסיקלי, דניאל ברנבוים, ובאותו יום מתקיימת בברלין בכורת "השקיעה" של באבל, בבימויו של יורי ליובימוב, בביצוע תיאטרון "הבימה". "הבימה" מביאה לברלין את "השקיעה" (שתי הופעות), את "נמר הבירבורות" של יעקב שבתאי בבימויו של חנן שניר (הופעה אחת) ו"המשפט" של קפקא, בעיבודו ובימויו של סטיוון בירקוף (הופעה אחת, אבל הצגה זו תבקר לפני ברלין ברנמרק האח"כ בנגרב).

הביקור הזה של "הבימה" בברלין מתרחש שישים שנה, בדיוק, אחרי ביקורה השני בעיר זו. אותו ביקור היה משמעותי ביותר בהיסטוריה של התיאטרון הלאומי שלנו, שכן "הבימה" היתה אז אחרי הפילוג בניו־יורק, שם נשאר המייסד, נחום צמח, והתלבטה אם לשוב למוסקווה או לעלות לארץ ישראל, כפי שרצו רובינא ומסקין. הבעיה היתה לא רק אידיאולוגית אלא גם כספית, כי לתיאטרון העברי־יהודי הנודד הזה נגמר הכסף. רק התגייסות של חוג ידידי "הבימה" בברלין, שבמהלך פעילויותיו התגייסה לניהול ענייני התיאטרון גם מרגוט קלאוזנר, עלתה "הבימה" לארץ ישראל, ועתה היא יכולה לייצג את ישראל בפסטיוואל ברלין.

ב־13 בספטמבר מבצע הטריו הכולל את דימיטרי סיטקובצקי — כינור, ז'ראר קוס — ויולה ומיכאל מייסקי — צ'לו (ישראל), תוכנית הכוללת, בין היתר, את וריאציות גולדברג בעיבוד לשלישיית מיתרים. מייסקי יהיה גם הסולן בביצוע "הקונצ'רטו" של שנברג, עם תזמורת הרדיו של ברלין, בניצוחו של ריקרדו שאיי, ב־20 בספטמבר.

ב־15 בספטמבר מצטרפת לפסטיוואל ישראל" זו התזמורת הפילהרמונית הישראלית עם זובין מהטה, ובקונצרט הפתיחה היא מבצעת את הסימפוניה השמינית של ברוקנר. התזמורת נמצאת בסיור פסטיוואלים באירופה, ולמחרת בכורתה בברלין היא תבצע תוכנית הכוללת את הפתיחה "אגמונט" של ווברן, את הסימפוניה הראשונה של מאהלר ואת הסימפוניה הרביעית של יוסף טל.

של עצמו יעמוד במרכז אירועי הפסטיוואל ב־19 בספטמבר; התיאטרון העירוני של קאסל יבצע בבכורה עולמית את האופרה החדשה שלו, "המגדל", לליברית של ישראל אלירז. יצירה זו הוזמנה במיוחד לציון 750 שנה להולדת ברלין.

חוץ מזה משתתפים בפסטיוואל הזה התזמורת של ברלין, האופרה של וינה, ועוד סולנים ותיאטרונים מפורסמים מהארץ ומהעולם.

נעורים על מי מנוחות

מאת אורנה לנגר

התזמורת הקאמרית הישראלית של חיל חינוך בניצוחו של ישראל אירלסון, והתזמורת הסימפונית הלאומית בדנ"ע מתא"ן בניצוחו של שלום רונלי־ריקלים בקונצרט הגיגי באולם הנרי קראון בירושלים.

מאורע הקורה בפעם השלישית קשה להגדירו עדיין בגדר נס. הוא מתחיל להיות מדיניות ישראלית של "אפיה" אר־הוק של אירוע תרבות. תזמורת הגדנ"ע, שנוסדה בשנת 1957 ביוזמתו של שלום רונלי־ריקלים, היתה מפעל מבורך ומפואר שווירטואוזים בעלי מוניטין כיצחק פרלמן יצאו מתוכה. ב־1970 גוועה התזמורת מהעדר תקציבים. ב־1980 נולד הרעיון לחדש את נעוריה כקודם תחת אירגון הגג של מפעל תרבות ואמנות לנוער. זה היה רעיון מבורך, אך בהעדר מימון הוא נותר חסר מימוש. קשה לקרוא לכינוס חד־פעמי של שבועיים בעיד כרם או בעין־השופט "תזמורת".

אכן היה זה בגדר פלא כיצד הצליחו לנגן תחת שרביטו של מנדי רודן בשנה שעברה. היה זה נס נוסף כיצד ניגנו השנה תחת שרביטו של שלום רונלי־ריקלים את הסימפוניה השמינית של דבוז'אק. נשאלת השאלה אם מעבר למפגן מרגש של כינוס חד־פעמי של נגינה בצוותא על־ידי מבחר כשרונות בארץ, שבו גדוש את האולם קהל הורים נפעם, לא כדאי ואין הצדקה להקמתה של תזמורת סימפונית ממוסדת של נוער, שתנגן באורח קבע.

בערב זה בלטו מראשיתו ועד סופו ניגודי הטמפרמנט בין מיזוג המתון של המבצע, לבין מיזוג התוסס של בני הנעורים. בחירת התוכנית נעשתה בטוב־טעם, תוך התאמה ליכולתה של תזמורת כזאת. אלא שלהוציא את "תהילים" של בך־חיים, שנוגן באישיות חגיגית שהולמה את אופי היצירה, הבליטה את תפקיד כלי הנשיפה שניגנו בנקיון מופתי, היה הטמפו המהיר שגרם המבצה מופרז קמעא. הדבר בלט בעיקר ב"מחולות הפולובציים" שבהלהטם התבגון בורודין לסערה צוהלת, ולא לסדרת מחולות מגוונת בוהירות מדודה. ניכר בחברי התזמורת שההדרות אינה לרוחם, והריסון מדכא את חדוות הנגינה בצוותא. הסימפוניה השמינית של דבוז'אק נוגנה באנטיוסנו של טוטי רועש, קצת כבד ועמוס לעייפה, כשהמבצה גורס הטעמות מופרזות על הפיעמה, שפשטו את היצירה יתר על המידה.

בחזיבנות, דיוק ומוסיקליות ניגנה התזמורת הקאמרית של חיל החינוך, בניצוחו של ישראל אירלסון, את הדיוורטימנטו ברה מז'ור של מוצרט, והיתה זו חוויה מרעננת. רווקא ביצוע של אותו הרכב קאמרי, העובד בצוותא דרך קבע, מעלה שוב את השאלה מה הערך המוסיקלי של כינוס אד־הוק של קבוצת נוער בגילים של 11 עד 18, מעבר למפגן ראווה שיש בו יותר מקורטוב של טפיחה עצמית על שכם, ומעט כנות מקצועית.

★

קונצרט גמר לתואר אמן בקומפוזיציה של תלמידי מרק קופיטמן באקדמיה למוסיקה בירושלים. בתוכנית: רון סופר — סונטה לכינור ולפסנתר, אייל זיידמן — פסקליה לכינור סולו, רביעיית כלי קשת, "ילדותי בירושלים" למקהלה וסולנים ושני ביטורות; איתן שטיינברג — מחזור שירי מעגל החיים, ארבע תמונות לגיטרה, שלוש מיניאטורות לפסנתר.

העימות עם הדובר המילולי כשפה מוסיקאלית בפני עצמה הוא אחד הכיוונים המרכזיים שבהם ערכו המלחינים הצעירים התנסויות מרתקות. אייל זיידמן, שאף חיבר בעצמו את מלות השירים, הבליט את העיצורים המשמעותיים ביותר שבכל בית־שיר וכך נוצרה מעין "שפה בתוך שפה", שפת סמלים של עיצורים, תחת תווים, שהיתה מרשימה כעוצמתה. נכון הגדיר קופיטמן את יצירתו של זיידמן — "ציור, כמעט בקו ליניארי, מאוד שירתי, בשפת המוסיקה".

איתן שטיינברג התייחס במחזור השירים שהלחינה איגנה שטיינברג, "מעגל החיים", לפנטזיה של השפה האיטלקית והצרפתית כשפה מוסיקאלית בפני עצמה. תיאורה של אותה דמות בשפת שונות סימל את גלגול חייה בעבר ובהווה, כשכל שפה מסמלת זמן או אתר. ההתייחסות אל התוכן העלילתי המילולי היתה איפוא רק באמצעות הצלילים והתוצאה, למרות גודש הסמלים, היתה דרמה אופראית מתומרת להפליא ודבת היות, כאשר אתי דוגגי (מצו־סופראן) ממלאה את תפקידה המרשים על הצד הטוב ביותר.

כיוון מופנם ושונה להלוטין היה בשלוש המיניאטורות לפסנתר וב"תמונות" לגיטרה שאותן הפליא לנגן שלמה עזה.

ברתקת ובשלה מכל היצירות היתה רווקא רביעיית כלי הקשת מפרי עטו של אייל זיידמן. נעשה פה ניסיון מרתק להנגיד את מצעדי הכינור והצ'לו, והצלילים שנמתחו בקו ליניארי ובמגוון המאפיין את כתיבתו של זיידמן "התפוצצו" בפרק האחרון, שנשמע כסיכום משכנע ליצירה קוהרנטית. שהיה בה יותר מאשר התנסות סתם באופס קצהו של כל כלי, על כל אפשרויותיו.

★

בכתבתו של הרי גולומב "מעולל מכפר בלום" שהתפרסמה במדור זה ב־16.8.87 השתבש המשפט האחרון. נוסחו הנכון הוא "אי אפשר להשתית על קסמיו הנולפים של שבוע גלילי את טיפוח העשייה הקאמרית של כל השנה, אשר בלעדיה גם לו אין קיום", ולא כפי שפורסם.

לרגל שנת העשור למועדון שוחרי המוסיקה שבמכון ון ליר בירושלים, פותח המכון את המועדון להצטרפות חברים חדשים.

תכנית הקונצרטים

1. 24 באוקטובר 1987
קונצרט בטהובן
סונטת קרויצר
שלישית הארכידוכס

2. 14 בנובמבר 1987
קונצרט מיצירות הבארוק

3. 5 בדצמבר 1987
קונצרט שוברט
שירים, צילה גרוסמאייר — סופרן
שלישיה במי במול מז'ור אופ. 100

4. 2 בינואר 1988
האסכולה הוינאית החדשה
שינברג: אופוס 9 בעיבוד חבר לחליל, כינור, ויולה, צ'לו, קלרנית ופסנתר
שטראוס: ארבעה ולסים בעיבוד שינברג, וברן, ברג

5. 20 בפברואר 1988
רסיטל עם הפסנתרנית שושנה רודיאקוב
ראוול: קברו של קופרן
שופן: בלדה בפה מינור
ברהמס: רפסודיה ושמונה אינטרמצי
שומן: הפרפר

6. 12 במרץ 1988
רסיטל של עוזי ויזל — צ'לו, וארנן ויזל — פסנתר
מיצירות באך, בטהובן, ומנדלסון

7. 7 במאי 1988
מוסיקה בריטית מהמאה העשרים
בריטן: דמעות (התרשמות משירו של ג'ון דאולנד) לויולה ופסנתר (נכתב ב־1950)
בריטן: שישה שירים למילים מאת פושקין
בריטן: The Poet's Echo שירים, מרים מלצר — סופרן
ולטון: A Song for the Lord Mayor's Table
ולטון: פאסאד לחליל, פיקולו, קלרנית, סקסופון, חצוצרה, צ'לו, כלי הקשה, וקריין

8. 11 ביוני 1988
קונצרט מוסיקה סלאבית מהמאה הי"ט
דבוז'אק: סונטה לכנור ופסנתר
גלינקה: שירים, לילי טונה — סופרן
צ'ייקובסקי: שירים, לילי טונה — סופרן
דבוז'אק: שלישיה בפה מינור אופ. 65

9. 2 ביולי 1988
קונצרט שטראוס
סונטה לכנור ופסנתר אופ. 18
סונטה לצ'לו ופסנתר אופ. 6
רביעיה לכנור ויולה צ'לו ופסנתר אופ. 13
שישיה לפסנתר וכלי נשיפה "טיל אוילנשפיגל"

כמו כן יתקיימו קונצרטים מיוחדים, מחוץ למסגרת התכנית למנויים.

בתכנית הקונצרטים יתכנו שינויים. כל הקונצרטים מתקיימים בימי שבת, בשעה 17.00.

כפי שנוכר לחברינו הותיקים, לא נמכרים כרטיסים בודדים לקונצרטים, והכניסה היא באמצעות כרטיס שנתי במועדון שוחרי המוסיקה.

מחיר כרטיס חבר: 180 ש"ח. ניתן לשלם ב־3 תשלומים חודשיים. לסטודנטים 50% הנחה.

הרשמה ותשלום דמי חבר מתקבלים בדואר לת.ד. 4070, או אישית באמצעות גב' רבקה רעם במכון ון ליר בירושלים, רח' ז'בוטינסקי 43, טל. 667141־, בימים א'־ה', בשעות 9.00—13.00.

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי עירית נצרת עילית
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה.
נצרת עילית בעירית נצרת עילית מופקד שינוי תכנית הנקרא תכנית מפורטת מס' 5531 שינוי לתכנית מפורטת מס' 4249 — חלוקת מגרשים לבניה, נצרת עילית.
ביחד עם תשריט המצורף אליו.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
גוש 16535 חלקות 30, 38, 39, 69, 71 חלקי חלקות 67, 75, 97, 110.
עיקרי מטרות שנוי התכנית: חלוקה למגרשי בניה בהתאם לקיים בשטח.
כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שבמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלוויו תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

תאריך: ד' בתמוז התשמ"ז 1.7.1987
שמעון קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — צפון

קבלת מודעות
ללוח העיר
מ־08.00 — 21.00
פרסום פון
אשראי מיוחד!!!
03—738707, 03—735588/9
03—727630, 03—735590

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

[illegible]

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת
(תיקון הפרסום)

[illegible]

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו

הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת

[illegible]

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו

הודעה בדבר אישור תיקון תכנית מפורטת

[illegible]

יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

זקוק דחוף למודעה?
מודפון

פי.סי.סופט בע"מ
חַשְׁבְּשֶׁבֶת
אלפי ממליצים אינם יכולים לטעות
דרך פ"ת 65, ת"א טל: 261146(03)

קנו את "כספים" — השבועון הכלכלי של ישראל, גיליון 369
★ השוק האפור — תמונת מצב: הפעילים, המתמוטטים, הסכומים, המחיר
★ קבלנות משנה נוסח "ארקיע": החיים לצידה של "אל־על"
★ מסילת המריבה/"כימיקלים לישראל" נגד הרכבת: מחיר הוגן למוביל — יוצא בהפסד ליצרן
★ אירופה משיבה מלחמה: מיזוגים, רכישות והשתלטויות מול ענקי ארה"ב ויפן
★ ניהול עסקים: הצלחות וכשלונות בחיקוי שיטות ניהול
★ עוד בגיליון: התמוטטות שוק האג"ח בצרפת, הכוונות הטובות והתוצאות ההרסניות של מעורבות הממשלה במשק, שיקום חברת התעופה הלאומית ביפן, פיצוץ הסדר "ירדניה"־דננברג וכן המדורים הקבועים: מחשבים, נדל"ן, בורסה, משק עולמי וכו'
כספים

ירדניה חברה לביטוח בע"מ
— בפירוק
הודעה לסוכני הביטוח של ירדניה
(לשעבר)
בדבר כינוס אסיפה עפ"י החלטת בית־המשפט המחוזי תל־אביב־יפו מ־29.6.87 (אסיפה נדחית)

ניתנת בזה הודעה, כי ביום ג', 29.9.1987, בשעה 12.30 תתקיים אסיפה (נדחית) של סוכני הביטוח של ירדניה (בעבר) שתכונס במשרדי הכונס הרשמי ברחוב בריחהדה 14 בתל־אביב, ובה תובא לאישור הצעת הסדר של חובות כפי שסוכמה בין המפרקים לבין ועד סוכני ירדניה.
את הצעת ההסדר אפשר לקבל אישית במשרדי ירדניה (או בדואר — לפי בקשה).
טפסי יפוי־כח להצבעה באסיפה הנ"ל אפשר לקבל במשרדי החברה — ויש להגישם למפרקים לא יאוחר מיום 28.9.1987 שעה 15.00.

אליעזר אורן, רו"ח **בועז נהיר**, עו"ד
המפרקים

הכל מן הארשיף

לביא המלונאות

מלון "הייאט" בירושלים הוא, לדעת חלק מהגורמים הממשלתיים העוסקים בתיירות, מעין "לביא" לא־סביר – ולגבי חלק אחר, סבירותו גבולית

מאת שמשון אריליך

יש לביאים גדולים וקטנים, יש לא־סבירים לגמרי, יש סבירים פחות ויש שסבירותם מפוקפקת. מלון "הייאט" בירושלים הוא, לדעת חלק מהגורמים הממשלתיים העוסקים בתיירות, "לביא" מהסוג הלא־סביר, ולגבי חלק אחר סבירותו גבולית.

המלון נהגה בימים שלאחר מלחמת ששת הימים, כאשר הממשלה עודדה בניה בירושלים מעבר לקו הירוק. הוקמו שיכונים ברמת אשכול ובגבעה הצרפתית, בתמריצים, כדי שיהודים יסכימו לגור באזור שעדיין לא היו משוכנעים שיישאר במדינת ישראל. פרויקט "הייאט", אשר ללא בעיות היזמים לא מיהרו לבצע, העבירו את זכויותיהם לאחרים. כאשר באו המשקיעים החדשים, כבר לא נודעה משמעות לקו הירוק בירושלים. המלון הפך לנושא כלכלי הכפוף לכל השיקולים האמורים להנחות פרויקטים הזכאים לתמיכה ממשלתית.

ירושלים היתה כבר אז רווית במלונות. בחברה לפיתוח מפעלי תיירות, הממונה מטעם הממשלה על רישוי ומימון מלונות, היו ספקות לגבי מלון כה גדול. במיוחד כשהתברר שיעלה הרבה יותר מהמקובל.

בשעתו נתנה הממשלה הלוואות כאחוז מההשקעה, בלי שההשקעה תוגבל. משך שנים זכו מלונאים בסכומים גדולים בהרבה ממה שהממשלה התכוונה לתת. מעריכים שהלוואות רבות עלו על ערך המלון. לאחר שנים סוכם שתיקבע עלות סטנדרטית ולפיה תינתן ההלוואה. עלות חדר סטנדרטי מוערכת היום כ־50 אלף דולר. "הייאט" חרג במידה מהסכום הנ"ל והעלות המשוערת נעה סביב 80 אלף דולר. יש הסברים רבים לחריגה. אחד מהם: הדרישות הגבוהות של חברת "הייאט", המשכירה את שירותי הניהול לבעלי המלון בכפוף להתחייבותם לשמור על הסטנדרטים שהיא מכתיבה. אך 600 חדרי המלון יעלו לא 30 מיליון דולר, על־פי הסטנדרט, אלא יותר מ־50 מיליון.

הפקפוקים גדלים

אם לפני כן פקפקו אנשי החברה לפיתוח מפעלי תיירות ביכולתם של בעלי המלון להחזיר את ההלוואות, עתה גברו הפקפוקים. לפי 50% הלוואות ממשלתיות ל־600 חדרים ב־50 אלף דולר לחדר, הגיעו להם הלוואות בסך 15 מיליון דולר. אולם סכום זה לא הספיק כשהעלות גדלה בהרבה מן הסטנדרט. מנהל החברה לפיתוח תיירות החל לחשוב כיצד להבטיח את החזר ההוצאות. בחברה החלו לדבר על פריסת חובות. שאלה מדוע יחזירו המלונאים את ההלוואה ב־12 שנה, כאשר חיי המלון ארוכים יותר, מה גם שאת ההלוואות מגייסת הממשלה באמצעות אגרות חוב ל־17 שנה כמקובל להשקעות לזמן ארוך, בעיקר למשכנתאות. באוצר התנגדו לכך בתוקף, שכן הארכת החזר חובות כמוה כמתן הלוואות נוספות. במקום שהחזרים ייכנסו להכנסות לתקציב, יעוכב הכסף בידי הלווים.

לא ברור מה קרה בין האוצר, הממונה על כספי המדינה, לבין החברה לפיתוח מפעלי תיירות, המטפלת בכספים הניתנים למלונאים. החשב הכללי מחה בכתב ב־1.6.84 בפני מנהל החברה, שלמה טל, על התחייבויות שנתן המנהל לבעלי המלון, בהדגישו שהדבר נעשה ללא אישור החשב הכללי. החשב הכללי הדגיש כי יש בכוונה לפריסה כזו פגיעה בכללי המנהל התקין. עם זה, הסכים לפריסת החובות ל־17 שנה, מאחר שבעלי המלון טענו כי כך התחייבו לקבלנים.

החשב גם הסכים כי יתרת הלוואות הפיתוח שניתנו עד 1.6.84, כולל ריבית הפרשי הצמדה, תהיה כדלקמן: מחצית צמודה למדד בריבית של 2.5% ומחצית צמודה לדולר ב־7.5%. כל ההלוואות שיינתנו לאחר מכן יהיו ל־17 שנה, צמודות למדד בריבית של 6.5%.

סחרורת התשבות

כשנקבעו תנאים אלו, היתה כבר הליכה לקראת המלון. כאשר ההלוואות יוחזרו במשך שנים רבות יותר, יהיה כל תשלום שנתי קטן יותר. הריבית בוודאי היתה מגוחכת בהשוואה לזו ששילמו בזמנו לווים למיניהם, שאף התחייבו לבנקים בחודשים מסויימים ריבית ריאלית הגדולה פי 3 בכל חודש ממה ששילמו בעלי המלון במשך שנה.

באותו זמן היו רבים שבסחרורה חושית בין ההצמדות. ספק אם היו בוחרים בדולר, שעמד ברמה גבוהה יחסית למטבעות האחרים, והצפויה לו עליה נוספת. בהתחשב במצב המטבע הזה, נצפו פיחותים בשיעור העולה על עליית המדד. ההצמדה למדד לא נראתה בחירה גרועה כשלעצמה. היה זה הימור שיכול היה להסתיים ברווח או בהפסד, ככל הימור.

על אף שבמכתבו של החשב הכללי מיוני 1984 נאמר שפריסת החובות לא תהיה תקדים, פסקה המציאות אחרת. אין כמעט מקרה שמישהו זכה "בתנאים מיוחדים" בגלל "סיבות מיוחדות" ושמיד לאחר מכן לא העלו דרישות אלה מצד אחרים, שזכו להיענות. כך קרה גם כאן. כאשר הסתמן רפיון בתיירות, והמלונאים הגבירו את טענותיהם על האפליה בהשוואה ל"הייאט", הוחלט באוצר על פריסת חובות לכל בעלי המלונות. האורך ב־5 שנים החזר הלוואות בכ־60 מיליון דולר. כלומר, גם ללא הריבית כאילו נתן האוצר הלוואות חדשות של 60 מיליון דולר ל־5 שנים.

מי שעוקב אחר הוויכוחים בדבר 12 מיליון דולר, המסכנים את פתיחת המוסדות להשכלה גבוהה על כמה מיליוני דולרים שבכללם נוגעים בתי סיעוד לקשישים, ושאר ויכוחים בנושאים הבוערים בסכומים פעוטים יחסית, יכול להבין שאבדן 60 מיליון דולר מקופת האוצר אינו דבר של מה בכך ובוודאי מחייב צמצומים במקומות חשובים.

ערבויות ללא אישור

היזם המקורי ל"הייאט" גרר הטבות גם למלונות אחרים, במסגרת השוואת תנאים. אולם כאשר התברר כי המלון יעלה הרבה יותר מהצפוי, והבעלים נעשו אורחים קבועים במשרדי הממשלה, בתביעה לעזרה נוספת, לאחר שלדבריהם כבר השקיעו 20 מיליון דולר במלון ואינם יכולים להגדיל את הסכום בעצמם, מצא שר־האוצר דרך להמשיך במדיניות של "אין הלוואות פרטיות ממשלתיות למלונאות" ואיך בכל זאת להזרים להייאט כמה מיליוני דולרים נוספים.

קודם כל, הורה שר־האוצר בפברואר להמיר לבעלי המלון הלוואות צמודות מדד, רטרואקטיבית, לדולר. לטענתו, היתה להם בשעתו רשות לבחור הצמדה לדולר לחלק מההלוואות. אולם החלטה כזו דומה למי שמוכר איגרת פיס לאחר שזכתה, או להחליף רכש אגרת פיס ולאחר שהפסיד – תובע שיחזיר אותה באופן שזכתה.

אפשר להוכיח את המשמעות במספרים. מאותו תאריך ועד היום עלה המדד פי 9, ואילו הדולר – פי 6, בקירוב. הדבר נבע מהירידה בערך הדולר לגבי המטבעות האירופיים וגם לגבי השקל. לדוגמה, הדולר עלה מאז מחצית 84' פי 7 בפיחות השקל, ואילו המדד הכרמלי עלה פי 12. החלטת האוצר להמיר רטרואקטיבית, כ־10 מיליון דולר של הלוואות מהמדד לדולר, מסתכמת באבדן כ־3 מיליון דולר. אבדנו של האוצר הוא חסכונם של בעלי הייאט.

אלא שהוויתורים הללו לא הספיקו. שר־האוצר אישר לבעלי הייאט לקבל הלוואה של 4.5 מיליון דולר מכספי הנפשה מיוחדות ועוד 3.3 מיליון דולר כהלוואה ישירה מבנקים.

ואז התעוררה בעיית הערבויות. לא היו בידי המלון שיעבודים מספיקים. את הכסף גייסה החברה לפיתוח מפעלי תיירות מאמיסיות, וגם ערבה להלוואות הישירות מבנקים. אולם הלוואותיה להייאט עלו על 15% מסך הלוואותיה. נוצרה סכנה, שאם המלון לא יוכל לפרוע את החובות, תפשוט החברה הממשלתית את הרגל.

הפתרון נמצא בערבות עקיפה של האוצר, שאינה מחייבת את אישור ועדת הכספים של הכנסת. המהלך באישור זה בא לפגוע באוצר עקיפת התקציב, ולתת ערבויות ממשלתיות שכמותן ככסף לכל דבר. הנה הבטיח שר־האוצר לחברה לפיתוח מפעלי תיירות, שאם לא יפרעו בעלי הייאט את התחייבויותיהם ואנשי החברה יהיו חייבים לשאת בהפסד, תוכל החברה להחזיק בכספי האוצר. לא חשוב מה שם ייקרא להסדר זה. מכל בחינה מעשית, זו ערבות שנתן האוצר להלוואות הייאט, ללא האישור החוקי של ועדת הכספים.

ביסוד כל ההסדרים הללו עומדת השאלה, אם יוכל המלון לפרוע את ההלוואות והערבויות שקיבל מהממשלה, במישרין ובעקיפין. שאלה משניה: האם היה צריך לאשר מלון ענק, כשהעיר מלאה מלונות שתפוסתם חלקית. אין זו השאלה כה חמורה. [illegible] ... שכאותו הכלכלית הזולה משלבת. וכ־ששטט עוברות, עושים לאחר מכן מניפולציות שמשמעותן חריגות מתחום המקרה עצמו. החלטת האוצר לפרוס את ההלוואות להייאט הביאה להרחבתה על כל המלונאות. ההחלטה להמיר את ההצמדה מהמדד לדולר ומתן ערבויות עקיפות כדי שהמלון יוכל לקבל עוד הלוואות, לא מקובלות, בוודאי לא יישארו בגדר יחידים לאורך ימים.

ההחלטות החריגות לגבי הייאט לא יעלו רק במיליוני הדולרים שהאוצר ויתר עליהם בהסדרים החריגים עם בעלי המלון. לתוצאת ההחלטות האלו יהיה צריך לזקוף את כל המתנות שהאוצר ייאלץ אולי לתת לאחרים במסגרת "השוואת תנאים".

אפשר להבין את החשש של הגורמים הממשלתיים המטפלים בהייאט, פן תיתקע השלמתו, לאחר כל ההשקעות. ספק רב אם היה מקום להסדרים חריגים. בצדק ישאלו אנשי מושבים, עובדי מפעלים קשיים, בעלי מפעלים שנקלעו לקשיים, לא תמיד באשמתם, מדוע חייבים הם לעמוד לא רק בשיקולי שר־האוצר אלא גם באלו של חברי ועדת הכספים, ואילו בעלי הייאט פטורים מכך. מעבר לכך אפשר היה לצפות מהם, שבמסגרת ההסדרים עם בעלי המלון יכניסו לפחות סעיף שיקדים את החזר החובות, ואולי אף יחזיר הוויתורים האחרים, במקרה שהמלון יגיע לרווחים שיאפשרו זאת. אפילו לא תתממש הקדמת החזרים, עדיין היתה נבעת התחושה שכאשר יש רווחים, הם הולכים ליזמים, וכאשר יש הפסדים, הם יוצאים מכיסי הציבור.

תרשים של מלון הייאט בירושלים: השקעות ומניפולציות

ערבים בישראל / עטללה מנצור

דיאלוג של זועמים

עו"ד אברהם ארשיד, מזכיר "האגודה למען האסיר", דורש מנציב שירות בתי הסוהר, דוד מימון, לחקור "פוגרום", כלשונו, שנערך נגד מספר אסירים ביטחוניים בכלא עלשם ותני ניצן ברמלה, באלות וגז מדמיע. ארשיד טוען כי אנשי שירות בתי הסוהר תקפו באכזריות וללא סיבה, את האסירים בתאיהם, בבעיטות ובאלות, וגרמו להם חבלות גופניות וחבלות קשות, וכי במסגרת התקפה זו השליכו אנשי שירות בתי הסוהר את ספר הקוראן על הרצפה, דרכו עליו וקראו לעבר אחד האסירים "זה הקוראן שלכם".

ארשיד ממשיך במכתבו ושואל את גונדר מימון: "האם ידעת על הפוגרום מראש? האם זה חלק ממדיניות 'היד החזקה' שבה אתה נוהג? אם לא ידעת מראש, האם ידעת עליו לאחר מעשה, ואם כן – כיצד הגבת עליו?"

ארשיד מסיים באזהרה כי אם מימון לא ינקוט בהליכים, "ייאלצו האסירים לנקוט הליכים משפטיים כנגד פניה לבג"ץ".

כיצד הגיב על כך גונדר דוד מימון? הוא לא טרח אפילו להכחיש את ההאשמות. לדידו, ההגנה הטובה באמת היא התקפת הנגד. הוא הוליט ללמד את ארשיד דרך ארץ: "סגנונך גס, בוטה ומעורר שאט נפש. השיטנה, הקטגורות וההשמצה הנפלטים מכל משפט במכתבך אינם ראויים לכל מענה או התייחסות".

ובכל זאת ממשיך גונדר מימון ומסביר לארשיד כי שירות בתי הסוהר מגיב בכלל, ומתייחס רק לבעלי סמכות כדין, וזו הסיבה שם, גם אם אתה עומד בראש אגודה ומדבר בשמה (ומי היא בכלל אגודה זו)".

הוא מרגיע את עו"ד ארשיד כי פעולת שירות בתי הסוהר נתונה לפיקוח ומעקב של גורמים ממלכתיים, ומציע לו "לאמץ לו מילון כלשון, שיסייע בידך לברור מלים... למשפטים הנבובים ואף עשירים באפר בשיטנה, השמצה, והתנשאות".

דוד מימון מגלה כי השימוש במלה "פוגרום" לתיאור המעשים בבתי הכלא פגע בו, והוא מציע לעו"ד מכפר ראמה, בוגר האוניברסיטה העברית בירושלים, "ללמוד פרק של נימוסין אלמנטריים בכיתות הבעות־דיעות ולא לנקוט סגנון 'שבחבורה מתוקנת ראוי שלא להשתמש בו'".

בסוף המכתב מגלה גונדר מימון כי הוא יודע היטב מיהו אברהם ארשיד, וכי קיבל ממנו מכתבים רבים, ותמיד ענה לו בנימוס רב, ומאיים עליו כי לא יענה יותר למכתבים ממנו, כמזכיר האגודה למען האסיר.

מכתבו של גונדר מימון לא נשאר ללא מענה. אבל הפעם למד ארשיד "פרק של נימוסים אלמנטריים" והוליט על תשובה עקיפה. תוך ציטוט ממסכת אבות, הוא מבקש את מימון להתייחס לנשוא הפניות שלו ולא לאישיות מחבר הפניות. הוא כותב למימון: "איזהו גיבור – הכובש את יצרו, שנאמר: טוב ארך אפיים מגבור, המושל ברוחו מלוכד עיר". הוא מציע לגונדר מימון שלא לנהוג כבן יחיד "שאין דן יחיד אלא אחד, ולא תאמר קבלו דעתי" (מסכת אבות פרק ד').

מזכ"ל הסתדרות המורים ומצוקת בית הספר הערבי

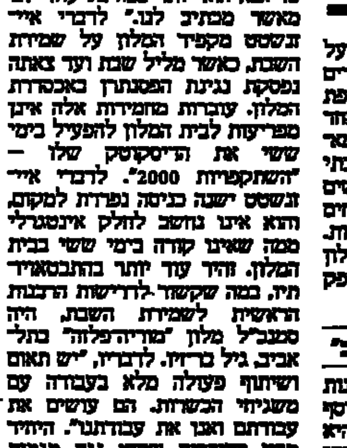

צילום: ברוך רעקבי

ספק אם קיימת במדינה אישיות בכירה בצמרת האיגוד המקצועי, הנוקטת עמדה כה ברורה ועיקבית כעמדתו של יצחק ולבר, מזכ"ל הסתדרות המורים. האיש הצעיר, לשעבר מנהל בית־ספר בבאר־שבע, היה אחד מחברי הוועדה המרכזת של ההסתדרות, שהצביעו בעד קיום שביתת "יום השוויון" שעליה הכריזו נציגי הציבור הערבי לפני חודשיים. אפילו חברי הוועדה מטעם מפ"ם נמנעו מלתמוך בהצעה של חבר מפלגתם הערבי, מוחמד יונס.

ולבר אומר כי גם היום הוא תומך בהחלטתם של ראשי הציבור הערבי לשבות, "כדי לעורר תשומת־לב למצוקת בית הספר הערבי". ולבר יודע את המצב לאשורו בבית הספר הערבי – הזקוק לתוספת תקציב של חמישה מיליון דולר בשנה במשך שש שנים כדי לפתור את בעייתו העיקרית – המחסור בחדרי לימוד הראויים לשם זה.

"כשמדברים על ההוצאות על מטוס הלביא, יהודה ושומרון, ההעברות למוסדות של הדתיים, נראית הוצאה בסדר גודל כזה על כלל מוסדות החינוך הממלכתיים לאוכלוסיה הערבית, דבר פעוט ביותר", אומר ולבר. לדבריו, משרד החינוך "לחוץ" מבחינת התקציבים שלו, אבל אפילו כיום יכול המשרד לארגן את סדר הקדימויות שלו כך שימצא את הכספים כדי להתחיל ולקדם את בית הספר הערבי.

ולבר קובע כי משרד החינוך והתרבות נוהג אפליה בבית הספר הערבי. לכל כיתה, מא' ועד י"ב, מקציב המשרד 31.5 שעות לימוד שבועיות. לבית הספר היהודי מקציב המשרד מיכסות שונות. "אבל בממוצע נותן משרד החינוך לכיתה יהודית ממוצעת 15 אחוז יותר מאשר לכל כיתה ערבית", הוא מדגיש.

מזכ"ל הסתדרות המורים מלא טענות כרימון נגד אופן הטיפול של משרד החינוך בבית הספר הערבי גם בתחום תוכניות הלימודים. פה ושם מחליפים ספר, אבל הספרים מיושנים והטיפול מרושל. הוא מתאר את הנושא כאנדרלמוסיה: לפני שנים הוחלט על ביזור האגף לחינוך לערבים (הקיים מאז קום המדינה כמעין מחוז ארצי לכל בתי הספר הערבים בכל מחוזות המשרד).

אמנון אברמסון, קודמו של ולבר כמזכיר הסתדרות המורים, מונה בראש ועדה שנועדה להכין את ביזור האגף והעברת הטיפול המינהלי במורים ובבתי הספר למחוזות המשרד, ולצמצם את הגוף המיוחד לערבים ליחידה פדגוגית שתעסוק בספרים ובתוכניות, בתכנים ובקביעת מדיניות. המחוזות נקראו להתכונן כדי לקבל לידיהם את המורים הערבים בתחומם החל מסוף ספטמבר הקרוב.

אבל מנהל האגף לערבים, עלי חיידר, רחוק מלשתף פעולה עם ההחלטה הזאת. נאמניו יצאו בסגנון שנועד לעורר את המורים הערבים כי כל הריאורגניזציה במשרד נועדה לפגוע במנגנון מנהל האגף, שכהונה באחרונה כדי לעמוד בראשו.

עשרות עסקנים־מורים, שנקבעו במשך עשר השנים האחרונות כדי לקבוע כי עיקר האפליה האנטי־ערבית נעוץ בעובדה שהם ברוכים באגף עצמי מיוחד ונפרד, שהדשי אינטגרציה מינהלית, שינו לפתע את דעתם. העובדה כי המורים הערבים שספו למחוזות המשרד נתקלו בבירוקרטים שאינם יודעים כיצד לפתור את בעיותיהם, נתנה בידי רבים תחמושת כדי להגן על שמירת האגף הערבי הנפרד. ולבר העניק לו תשובה בלאבותית. העובדה כי לראשונה מאז קום המדינה עומד בראש אגף זה ערבי, מעוררת רבים לראות במשרד הערבי גבם לערבים.

הרבנות והמלונות: סיבוב נוסף במאבק?

מעורבותם של המשגיחים מטעם הרבנות הראשית בענייני דיומא של בתי המלון בתל־אביב הולכת וגדלה. רבים מבין מנהלי בתי המלון מעדיפים נקיטת עמדה של בת יענה

מאת זוהר בלומנקרנץ

המאבק בין הרבנות הראשית לבין בתי המלון בנושא שמירת השבת והכשרות בהם, הגיע לשיא חדש לאחר שהרבנות הראשית דרשה להגביר את מערך ההשגחה בשבת במלון "דן" בתל־אביב ולשלוח למקום משגיח נוסף. במכתב ששיגר הממונה על בתי המלון ברבנות, הרב ישראל יפת, למנכ"ל המלון, דן פלסר, נאמר, כי בביקורת פתע שערך בשבת ה־15.8 גילה כי אחת העובדות במטבח בית המלון בישלה מרק ופרסה גבינה צהובה במכונה חשמלית. על דעת הרב הראשי של תל אביב־יפו, הרב חיים דוד הלוי, הודיעה הרבנות הראשית בתל־אביב, כי כיוון שנפגמה האמינות שנתנה לבית המלון בעניין שמירת השבת, היא דורשת להגביר את מערך ההשגחה במלון בתוספת משגיח שבת נוסף, כדי לפקח ולייעל את שמירת השבת.

בבתי המלון מועסקים בדרך כלל שלושה משגיחי כשרות. שניים במהלך ימות החול ומשגיח נוסף בשבת. תפקידו של המשגיח בבתי המלון הוא להגיש שירותי כשרות ושמירת שבת. המשגיחים עובדים בשתי משמרות. משמרת אחת מתחילה 08.00 בבוקר עד השעה 15.00 והמשמרת השניה, מ־15.00 ועד לשעה 22.00 בלילה. לעתים נשארים המשגיחים לעבוד שעות נוספות, לדוגמא, כאשר בבית המלון מתקיים אירוע מיוחד, כגון מסיבת בר מצווה או חתונה. באופן שגרתי אחראי המשגיח בבתי המלון על הכשרת הבשר, צליית הכבד, בדיקת ירק, בדיקת אורז וניפוי קמח. ראשית עליו לוודא כי כל מזון או משקה המועבר למחסן או למטבח בית המלון מוכנס כשהוא מוכשר.

כל רכישת מזון חייבת להיות בתיאום עם המשגיח. בנוסף לכך ערוך המשלוח על הרכישה להציג לפני המשגיח תעודת הכשר. לדברי הממונה על בתי המלון ברבנות הראשית בתל־אביב, הנושא אינו כה פשוט, כיוון שישנן תעודות מזויפות. ישנם מקרים בהם התעודות מתוזמנות על־ידי אנשים המתיימרים להיות רבנים. כאשר המשגיח נתקל במזון המובא לבית המלון, בחתימת כשרות שניתנה על־ידי רב לא מוכר, הוא ישלפו לרבנות הראשית ויבדוק את הנושא. לבד מפיקוח על מצרכי מזון, בין השאר על בשר־ודגים; יוודא המשגיח אם נקיות המכבסים לשימוש והמגשים בבית המלון אינם בגדר יין נסך. בבתי המלון, בעיקר בגדולים שבהם פועלת קונדיטוריה עם מצרכי פרווה ומוצרי חלב נפרדים. המשגיח אחראי שמוצרי המזון יאופסנו במקומות המיועדים להם, וכי מוצר חלב לא ימצא עצמו בין מוצרי הפרווה.

בבתי המלון הנמצאים תחת השגחה דורשת הרבנות הראשית מערכת נפרדת של שטיפת כלים למאכלי בשר ולמאכלי חלב. המשגיח יסתובב בין שולחנות חדר האוכל ויבדוק אם הכלים המתאימים הונחו במקומות הנכונים. הכלים השונים מסומנים בהתאם לשני סוגי השימוש.

לדברי הרב האחראי על בתי המלון בתל־אביב, איש אינו כופה על בתי המלון שירותים אלה. לא כל בתי המלון בתל־אביב נמצאים תחת השגחת הרבנות הראשית. המדובר בעיקר בבתי מלון קטנים בדרגות של כוכב אחד או שניים. להם אין בדרך כלל צורך בתעודת כשרות, כיוון שאין הם מפעילים מסעדות או אולמות אירועים.

משגיחי הרבנות מתאשים לעובדי בית המלון ונהנים ממשכורות קבועה ומכל ההטבות האחרות הניתנות לעובדים. משכורתם של המשגיחים קבועה על פי דרגות פלוס שכר, התלוי בגודלו של בית המלון. שכרו החודשי של משגיח נע בין 600 ש"ח ל־900 ש"ח נטו, בהתאם לגודלו של בית המלון. בבתי מלון בהם מונהגת שיטת השכר המשולבת, נהנה המשגיח מהתכנסות הכלליות של התשרים וכן מהתכנסות מדמי שרות. בתקופות מסוימות של השנה, כמו לדוגמא לפני חג הפסח, יזכה המשגיח בתוספת תשלום מיוחדת, הקשורה לעבודה הנוספת שהוא מבצע בהכשרת הכלים לחג. משגיחי הכשרות והשבת במלונות הם בוגרי ישיבות ו"כוללים", שהרי כשרו כלימוד מקיף של תורה והלכה. רק לפני שבוע פרסמה הרבנות הראשית במחוז תל־אביב מודעת "דרושים" למשרת משגיחי כשרות במלונות. עשרות מועמדים התנפלו על דלתותיה. על המבקשים למלא טופס מועמדות הכולל פרטים אישיים רבים. יש לצרף המלצות. ועדה מיוחדת ברבנות הראשית של העיר עוברת על הטפסים ומראיינת את המועמדים השונים. הנבחרים מוצבים לתקופת מבחן בת כחודש ימים, באחד מבתי המלון. בסיומה יצטרפו למאגר כח האדם של המשגיחים בבתי מלון, המונה בתל־אביב כחמישים איש. אחר כך יוצבו המשגיחים בהתאם לצרכים המשתנים במלונות.

משרות המשגיחים בבתי המלון מאפשרות לרבנות הראשית לספק מקומות עבודה למקורביה.

"הרב – יותר עוזר ממכתיב"

הדרישה האחרונה של הרבנות הראשית להוספת משגיח נוסף בשבת במלון "דן" בתל־אביב, היא קצה קרחון של התמודדות מתמשכת. עדיין תלויה ועומדת המחלוקת בין בתי המלון בתל־אביב לרבנות הראשית בה, לגבי דרישתה של האחרונה להנהיג מנעולים על כל המתגים של מכשירי החשמל, המעליות והגז במטבחי בתי המלון בשבת. המפתח למנעול מסוג זה יופקד, על פי דרישת הרבנות הראשית, בידיהם של המשגיח וקצין הבטחון בלבד. הנהלות בתי המלון מודעות לכוחה המעשי של הרבנות הראשית, לשלול מהן את תעודות הכשרות ולפגוע בכך ישירות בהכנסותיהן. אין פלא כי רבים סירבו להביע את עמדתם בנושא. בין אלה היו גם מנכ"ל רשת מלונות "דן", עמי פדרמן, ומנהלי בתי מלון אשר נפגעו ישירות מדרישותיה האחרונות של הרבנות הראשית בתל־אביב. לעומתם, היו אחרים אשר לדעתם עדיף לשמור על יחסים תקינים עם הרבנות הראשית. לדברי מנהל מזון ומשקאות במלון "שרתון" בתל־אביב, אריה אייזנשטט, "אין לבית המלון בעיה עם הרבנות והיחסים עם המשגיחים הם מצויינים. הרב האחראי במלון, יוסף טריאגו, הוא יותר בבחינת עוזר לנו מאשר מכתיב לנו." לדברי אייזנשטט מקפיד המלון על שמירת השבת, כאשר מליל שבת ועד צאתה נפסקת נגינת הפסנתרן באכסדרת המלון. עובדות מתמידות אלה אינן מפריעות לבית המלון להפעיל בימי ששי את הדיסקוטק שלו – "השתקפויות 2000". לדברי אייזנשטט ישנה כניסה נפרדת למקום, והוא אינו נחשב לחלק אינטגרלי ממה שאינו קורה בימי ששי בבית המלון. זהיר עוד יותר בהתבטאויותיו, במה שקשור לדרישות הרבנות הראשית לשמירת השבת, היה סמנכ"ל מלון "מוריה־פלזה" בתל־אביב, גיל ברזין. לדבריו, "יש תאום ושיתוף פעולה מלא בעבודה עם משגיחי הכשרות. הם עושים את עבודתם ואנו את עבודתנו". היחיד מבין הדוברים שיצא נגד מגמות ההפרה של הרבנות היה מנכ"ל מלון "רמדה קונטיננטל" בתל־אביב, חזי הכהן. "יש לנו תעודה מטעם הרבנות שהמטבח הוא כשר. אין אנו רוצים מעבר לזה שלא יתערבו באורח החיים במלונות", אמר. בדיונים שהתקיימו לאחרונה בין התאחדות המלונות בסניף תל־אביב לבין הרבנות הראשית נדונה האפשרות המעשית להנהיג מערכת נפרדת של פיקוח על חדרי המבוא והשטחים הציבוריים, ולהשאיר את הקריטריונים למתן תעודות הכשר רק לגבי תחומי מטבח בית המלון. לדברי הממונה על בתי המלון ברבנות הראשית בתל־אביב, הרב ישראל יפת, אינו מבין את התנגדותם של בתי המלון בעיר להתקנת מנעולי השבת המיוחדים על התנורים החשמליים במטבחיהם. לדבריו, אם במילא מקפידים על שמירת השבת, מה הפחד הגדול מהתקנתם?

שכונת הבוכרים הולכת ונעלמת

החזיתות המפוארות של הבניינים שבנו יהודים עשירים מבוכרה מסתירות עזובה והתפוררות: ג'ונגל של עשבים, עצים שגדלו פרא, הרבה גרוטאות

מאת אלי אלעד

אחד התהליכים השליליים המתרחש בשנים האחרונות במרכזה של ירושלים, קשור בגורלה של השכונה היהודית המפוארת ביותר שנבנתה בעיר הקודש, מחוץ לחומות, בסוף המאה ה־19 וראשית המאה העשרים: שכונת הבוכרים. עיקרו של התהליך, שרוב הניסיונות וניצני ההתארגנויות במטרה לעוצרו לא עלו עד כה יפה, הוא הרס שיטתי של מהדרות המשכנה במבנים וחצרות היהודים שהוקמו בשכונת הבוכרים החל מ־1894. בתהליך שלילי זה "מככבים" שורה של גורמים חברתיים, לעתים סותרים, כלכליים ודתיים בעיקרם, כמו ריבוי היורשים הפזורים בשבעת קצוי תבל שאי היכולת לקבל את הסכמתם לשיפוץ ולתחזוק המבנים והחצרות היא מאבני הנגף העיקריים; או הערכתם של יורשים אחרים שמוטב שהמבנים יתפוררו עד כי יהיה הכרח להורסם, ואז תתפנה הקרקע לבנייה מחודשת שערכה רב יותר.

כדי לראות מה מתרחש בפועל בשכונת הבוכרים יצאנו עם רותי יחזקאלי, מנהלת המצליחה של בית ספר שדה ירושלים של החברה להגנת הטבע, לשוטט ברחובות השכונה.

יחזקאלי, ילידת ירושלים העומדת בראש בית ספר שדה ירושלים – הנחשב לאחד הפעילים והמצליחים בחברה להגנת הטבע – מלווה בכאב את התהליכים העוברים על השכונה. לפני שנתאר משהו מהסיור נציין, כי את הקמת השכונה יזם אחד מעשירי יהודי בוכרה, שלמה מוסאיוף, שהועד שעמד בראשו יצא בקול קורא, סמוך ל־1890, ליהודי בוכרה להקים לעצמם בירושלים שכונה, כפי שעשו החל ב־1860 בני עדות אחרות (משכנות שאננים, מזכרת ישראל, נחלת שבעה, בית דוד, מאה שערים ואחרות). ייחודה של השכונה שהקימו לעצמם יהודי בוכרה – בגודל, בתכנון ובאופי הבניינים שהוקמו עד בערך למלחמת העולם הראשונה. יהודים אלה, שחיו ברובם בעלי אמצעים, השקיעו כספים רבים בהקמת בתיהם בשכונה – ובעבור חלקם שימשו המבנים "בתי קיץ" שאותם היו פוקדים מדי פעם.

האמצעים שהושקעו והחזות המרשים בלטו אז מאוד על רקע הפשטות והצפיפות שאיפיינו חלק מהשכונות החדשות האחרות של ירושלים היהודית. בעיקרה נבנתה השכונה מבנית ריבועים ומלבנים של חצרות גדולות שמסביבן הוקמו בתי המגורים, בדרך כלל של "חמולה" אחת שכללה את כל קרובי המשפחה. כך אנו פוגשים בשכונה את בית מוסאיוף, בבאיוף, משהיוף, בביוף, דווידוף, יהודיוף־חפץ ואחרים. כל מיבנן כזה, שבו התגוררו משפחות אחרות, השתרע על שטח נרחב יחסית וכלל מבני ציבור שונים לרבות בתי כנסת בחלק מהחצרות, בורות מים, גינות פרי וירק ועוד. המבנים עצמם הוקמו בפאר רב, בסגנונות בנייה אירופיים וניכרים כמה היטב עד היום.

את סיורנו התחלנו בבית הכנסת מוסאיוף, שהוקם בחצר משפחת מוסאיוף, בפינת הרחובות יואל ואדוניה הכהן, שבשני צדיו ניתן לראות מבני אבן היסטוריים שקירותיהם קרסו והם בדרך להריסה. במקום, כמו גם בשכונה עצמה, לא נותרו בוכרים רבים ובמקומם פוגשים בני עדות אחרות ובמיוחד פרסים. אגב, הולשתה היחסית והמוכחת של עדת הבוכרים תורמת גם היא לתהליך העלמותה של שכונתם. כדאי לשים לב ללוח האבן הקבוע בראש המבנה המקדיש אותו לראש השכונה, שהקים בה את הבית הראשון.

מכאן עברנו לרחוב מוסאיוף ונכנסנו דרך שער אבן ל"חצר הקודש", שהיא יוצאת דופן בשכונה. ייחודה בכך שבניגוד לחצרות האחרות שבנתה כל חמולה בוכרית לעצמה, ב"חצר הקודש" חברו יחד כ־25 משפחות מבוכרה, שהיו בעלות אמצעים יחסית, והקימו לעצמן כל אחת מבנה למגורים בתבנית של ריבוע. בתוך החצר הגדולה בולטים כיום שני עצי אקליפטוס, שניטעו על־ידי ראשוני השכונה וגדולים ממרבית עצי השדרה שנטעו בשנות מלחמת העולם הראשונה על־ידי הצבא התורכי לצרכיו.

בחצר ניכרת הזנחה משוועת ורק בחלק מהדירות מתגוררים כיום אנשים; חלק מהמבנים, בדומה לבתים אחרים בשכונה, נתפסו על־ידי "זרים" וישיבות. כדי להמשיך כדאי לצאת דרך החצר בפתח בצוך בחזיתה הדרומית אל רחוב הבוכרים, שבפינתו עם רחוב יחזקאל שוכן בית הכנסת "בבאיוף". כדאי לבקר בבית הכנסת, ששימר בתוכו את האופי הבוכרי, ולבקש מהמתפללים להראות את ארון הקודש שנגלף לפני כשבעים שנה – כפי שמספר גבאיו של בבאיוף, שאותו פגשנו במקום.

מבית הכנסת יורדים "בלוק" אחד במורד רחוב יחזקאל – שבהמשכו בהם הצומת הבוכרי, הידוע כיום יותר בשמו [illegible], שפעילות השווקים נגד הענף אותו לכתובות לפני חורשים אחרים – ופנים שמאלה לרחוב אדוניה הכהן 14. כאן בצד ימין כניסה מפוארת אל חצר האג' אדוניה.

וקפצו את גבותינו כאשר סיפרה לנו רותי ששם המקום חאג' אדוניה, באשר התואר חאג' שמור כידוע לעולי הרגל המוסלמים למכה. מה לחאג' בחצר הר ראשית. המקום עצמו מרשים ביופיו. חצר קטנה, שאוכלסה בשעתו על־ידי משפחה יהודית מאנוסי העיר משהד, שאולצו על־ידי השליטים המוסלמים במקום להמיר את דתם ואף עלו לצורך כך למכה, ומכאן התואר חאג'. בסתר המשיכו האנוסים לקיים את מנהגי היהדות. כדאי לעלות במדרגות לקומה השנייה, כדי להתרשם מיופיה הארכיטקטוני והעיטורי של החצר. אגב, מצבו של מיבנן זה טוב יחסית וניכר כאן טיפוח ושימור המייחדים אותו לא מעט ממבנים אחרים.

הסיפור העצוב ביותר בשכונת הבוכרים קשור כיום במיבנן הגדול ביותר – והמרשים ביותר – בשכונה: חצר משהיוף, המוכרת גם כ"בית הפקידים". הבית המרשים, שעדיין שימר בתוכו הרבה מעברו המפואר, שוכן ברחוב חזן, פינת רחוב אדוניה הכהן. פנים שנכנסים כדאי להשקיף על החזית המפוארת של המבנה, שבקצה העליון בולט שער־קשתי גדול ששימש שער מרכבות. החזית המפוארת של הבניין אינה מסגירה את תוכו. נכנסים דרך שער אבן קטן בקצה התחתון והמראה מדהים בעזובתו. כדאי לעלות במדרגות לקומה השנייה – והזהירו, סכנת התמוטטות – ולהשקיף על החצר הפנימית, שהיא כיום כג'ונגל של עשבים, עצים שגדלו פרא, הרבה גרוטאות, ועזובה אחת גדולה.

בית זה שימש בראשית ימי המנדט למגוריהם של אחדים מראשי הפעילים הציונים כמו יצחק בן צבי ורחל ינאית, יוסף קלויזנר (לימים פרופסור), אברהם יערי ואחרים, ולכן כונה "בית הפקידים". הבית, שראוי היה כי ישומר כאחד הבתים הבולטים בשכונה, נמצא כיום בעשור ה־89 לחייו ויש מי שאומר שכבר עבר את ה־90. נראה שבגלל בתריק. אגב, בדרך לבית משהיוף כדאי לשים לב, בפינת רחוב אדוניה הכהן ורחוב פישל, בבית אבן גדול דו קומתי, לכתובת המעטרת את הבניין בין קומתו הראשונה לשנייה: זהו בית האג' יחזקאל והכתובת שקבע כאן בעליו של הבניין – "אני עבד ה' יתברך שמו, הקדשתי כל הבתים וזה הבית הישיבה שלי האג' יחזקאל בן יעקב הלוי... לא יימכר ולא ייגאל עד בוא גואל צדק".

את סיורנו סיימנו בבית הכנסת החוזר ביותר של שכונת הבוכרים: בית יהודיוף־חפץ, המוכר יותר בשם "הארמון".

לפני כן נזכיר שבדרך ל"ארמון" עוברים, ברחוב הבוכרים 10, על פני מבנה אבן יוצא דופן בעיצובו, בעל גג כפול, דמוי פגודה, מכוסה רעפים אדומים: זהו בית דוידוף, המוכר בשמו "ג'ימנסיה". היא שכנה כאן באחד משלבי פעילותה טרם שעברה למקומה בשכונת רחביה. נכון לעכשיו שפר גורלו של בית זה, בעל תולדות היהודיים, שבחלק גדול מחדריו מוקם מפעל "הבוכרי". כדאי להיכנס ולהתרשם מעבודות היד של אומנות השכונה.

את סיורנו סיימנו בבית "הארמון" השוכן ברחוב עזרא, שבחזיתו קבוע שלט מבטא: בית התחכמוני. זהו המבנה שהוא אולי המפואר ביותר בשכונה והוקם כדי להיות משכן מכובד למשיח. לבית עבר יהודי וציוני מפואר. בין השאר, קיבל כאן ועד הצירים את פניו של הנציב העליון הבריטי הראשון. הרבה שנים לאחר מכן שימש המקום לאימוני האצ"ל ונקרא "הארמון".

סחר עבדים בסודאן

מעשי־טבח וסחר־עבדים – לרוב, בילדים – הם דבר יום ביומו בדרום סודאן ● הממשלה ממעיטה בהיקף התופעה, והעולם שותק

Le Monde

מיוחד ל"הארץ"

הידיעה על טבח אורחים בוואו שודרה על־ידי רדיו "צבא השחרור העממי של סודאן" (אס־פי־אל־אס) בראשות הקולונל ג'ון גאראנג. הטבח בוצע ב־11–12 באוגוסט, כאשר המפקד הצבאי של המחוז, הגנרל אבו בוזון עבדאללה, השתלט על מספר רבעי־מגורים וציווה להרוג 350 איש. בימים שלאחר מכן נהרגו 250 איש באקראי. הוגדרו "כמו כבשים", מסר הרדיו. בחארטום אישר דובר סוכנות סער בינלאומית כי נעשה טבח וציין שלפי הערכותיו מספר הקורבנות נע סביב 250. כרגיל, לא הגיבה הממשלה.

ב־28 במארס, כאשר נרצחו קרוב לאלף איכרים בני דינקה (הלאום השחור המהווה רוב בדרום סודאן) בדייאן במהומה שאורגנה על־ידי מיליציות של שבט ריזאגאט, המיתו השלטונות כמידת האפשר בהיקף הרצח וטענו שמדובר בהתנגשויות בין־שבטיות על מקורות מים. למעשה, היה זה "טבח חמור־תוקים בהיסטוריה של סודאן", שלא יכול היה להתחולל לולא "האספיזורות שלארתיאגוב" של כוחות המשטרה המקומיים, שנעלמו לפתע והשאירו את השטח פנוי למיליציות, המקבלות את נשקן ואת הכשרתן מידי הצבא, המיועדות להילחם באחד זה נגד לוחמי־הגרילה של אס־פי־אל־אס.

מקלטות מן האופוזיציה התבטאו נגד "המדיניות השיטתית" של הקמת מיליציות שבטיות המשוגרות במספר גדל והולך למלחמה במורדים, לטובת האספיזורות של הצבא המייד המשלל אמצעים ומשולל מוטיבאציה ושאינו להוט לצאת לקרב נגד הגרילה.

התעצמות סחר־העבדים

תוצאה מראיגה אחרת מהמשך מלחמת האזרחים בדרום – סחר העבדים שתמיד היה קיים בסודאן התרחב מזה שנה ונראה כי הממשלה משלימה איתו. על־פי עדותו של ברנארד קווק, יו"ר המיסיון הקאתולי הבינלאומי, שבא באחרונה מחארטום, אין שום ספקות בנושא. "הממשלה מתייחסת בסובלנות כלפי סוחרי־העבדים מכיוון שמארגנים בלוד מים נגד תנועת הגרילה".

קוק אמר כי שוחח על הנושא לא רק עם ילדים שנפלו קורבן למוכרי עבדים, אלא גם עם אנשי עדות קתולים רבים, ביניהם הארכיהגמון של חארטום, גבריאל זוביר וואקו, ועם שני פרופסורים באוניברסיטת חארטום, אושארי אחמד מחמוד וסלימן עלי באלדו, שניהם מחברי דו"ח על הנושא. לדברי הארכיהגמון, "סחר העבדים קיים במדינת המקורים להתערב, מושש של מעשי־גמול, הממשלה מתייחסת בסובלנות לפעילויות אלו – אף כי היא מתנבאת היטב במתרחש – מאז נלחמים סוחרי־העבדים נגד המורדים בדרום". הוא הוסיף ואמר, שהארכיהגמון של חארטום הגיש באחרונה לראש ממשלת סודאן, סאדיק אל מהדי, תזכיר בו הוא מוחה נגד הדרישות מצד סובלת הכנסיה הקאתולית במדינה, ובו הוא גם מעלה את נושא סחר־העבדים.

הקורבנות – ילדים

להערכת קוק, "מאות ואפילו אלפים נופלים קורבן לסחר זה". הקורבנות הם בני הדרום, רובם ילדים בגיל 8 עד 15, שהוריהם נהרגו בקרבות או בפשיטות של המיליציות משבט ריזאגאט".

הארכיהגמון הוסיף ואמר, שילדים אלו נמכרים בצפון תמורת 600 לירות סודאניות (דולר אחד שווה 2.5 לירות סודאניות) לילד ו־400 לירות לילדה". הוא סיפר על עשרות ילדים שנלקחו לצפון לאחר התקפה של אנשי ריזאגאט על כפר דייאן ב־26–27 במארס. "דיברתי עם ילד בן 12 שנחטף בדייאן. הוא סיפר שהם נלקחו צפונה, קשורים בחבל לסוס. בנוסף למעשה ההתקפה אליהם קבוצה נוספת של ילדים. הם נלקחו לצפון ועבדו בשדות". הוא הוסיף: "פגשתי גם ילדים המתגוררים כיום במחנה־פליטים ליד חארטום ושהצליחו להימלט מעבדיהם. הם באו במקורם מאשורה, מאביה, באנג או אביאי, שם נחטפו ואז נלקחו צפונה. לעיתים קרובות מתגלגלים האנסים את הילדות והן הופכות למשרתות. אישה מלאום דינקה בת 30 גם סיפרה לי שבעלה נחטף ב־28 במארס והועבר באחר דארפור תמורת עשרה גמלים". המשך מלחמת האזרחים בדרום הגדיל, לאט אך בהודאות, את יסודות משטרו של סאדיק אל מהדי. מאז נכנס בבחירות ועד לייתו לשלטון באפריל 1986, לא עשה למעשה, זה האזורן דבר, על אף טענותיו כי הוא רוצה בשלום בדרום, כדי לפתוח בדרישה רציני עם הקולונל גאראנג. וכך העמיק עוד יותר את תהום ההשתרעות הקיימת בין הצפון והדרום. הקיפאון בשיחות שנפתחו בשלב מסויים אך הופסקו, רק מחזק את מעמדם של אלו בחארטום התומכים בפיתרון צבאי שהכל מודים כי אינו אפשרי.

מל"ן
מרכז ללימודי ניהול

הכשרה בניהול מתקדם

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח במל"ן במבחר תכניות לפיתוח מנהלים

הלימודים מקנים למנהל המשתלם ידע יישומי וטכניקות ביהול מודרניות בנושאי מינהל העסקים בהתאמה למגמות הלימוד השונות:
* כלכלה * חשבונאות פיננסית וניהולית * התנהגות ארגונית * שיווק * מימון * יצור * מחשבים * מיסים ודינים בעסקים * מדיניות עסקית * משחק עסקים ועוד....

מגמת ניהול למהנדסים

ניהול אקדמי:
דר' רוני ולנסי – ת"א
דר' יאיר דוכין – י־ם
דר' רן הרמש – ב"ש

הקורס מיועד למהנדסים, למדענים ולאקדמאים העוסקים בניהול או מיועדים לתפקידים ניהוליים והיקפו כ־300 שעות לימוד.

מסלול לימודי יום
בתל־אביב – לימודי יום ו', פתיחה: 4.9.87
בתל־אביב – לימודי יום ג', פתיחה: 20.10.87
בירושלים – לימודי יום ה', פתיחה: 22.10.87
בבאר־שבע – לימודי יום ד', פתיחה: 11.11.87

מגמת ניהול כללי

מנהל אקדמי:
דר' ביסן לוין

הקורס מכוון למנהלים בעלי נסיון מעשי המיועדים לתפקידי ניהול בכירים.

מסלול לימודים בתנאי פנימיה
מסלול לימודי יום

מורכבים מקיפה ללימודי מינהל עסקים, הכוללת כ־580 שעות לימוד.

פתיחה: 20 באוקטובר 1987

מגמת ניהול לחשבים

מנהל אקדמי:
דר' אריה עובדיה

הקורס מיועד לחשבים, לגזברים ולאנשי כספים בעלי ניסיון והוא כולל כ־300 שעות לימוד.

מסלול לימודי יום (ימי ב')

פתיחה: 26 באוקטובר 1987.

חדשנות ויזמות עסקית

מנהל אקדמי:
אינג' אבי קרבס

הקורס מיועד למנהלים, מהנדסים, ויזמים מהמגזור הפרטי והציבורי, ולצוות ביהולי בתעשית הקיבוצים שפעילותם בייזום מפעלים ובהחדרת טכנולוגיות. הוא כולל כ־ 250 שעות לימוד.

מסלול לימודי יום (ימי ה')

פתיחה: 19 בנובמבר 1987

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול, טל. 03-257202

המרכז הישראלי לניהול

هكذا من الاحتل

הטרנזיסטור הקטן המתקדם ביותר

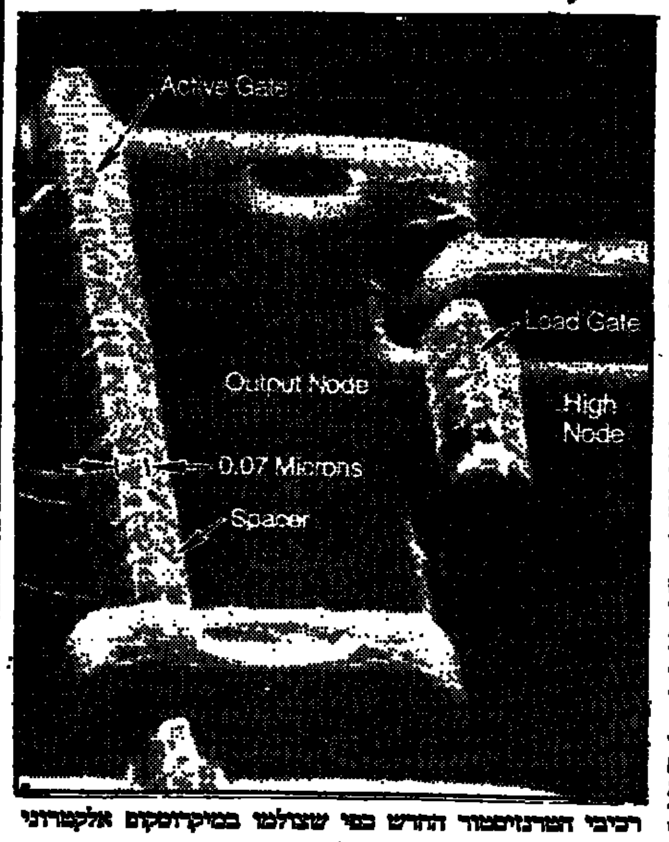

רכיבי הטרנזיסטור החדש כפי שצולמו במיקרוסקופ אלקטרוני

"פריצת דרך בתהליך התוערה של מחשבי העתיד", כך מגדירים ראשי חברת יבמ את הטרנזיסטור החדש שפותח במעבדות החברה. מדובר בטרנזיסטור שבו רכיבים בעובי של כמה מאות אטומים בלבד, והוא מיועד לפעולה בטמפרטורות קרות במיוחד, בסביבה של חנקן נוזלי.

הודות למימדים הקטנים הזעירים, והפעולה בטמפרטורה נמוכה, יוכלו הטרנזיסטורים החדשים להפוך את מחשבי העתיד לבעלי עוצמה רבה יותר מכפי שנחשב לאפשרי. עד כה לא פותחו מעגלים רכיבים כה קטנים בעלי כושר פעולה כה גדול.

הטרנזיסטור החדש של יבמ אינו רק זעיר-מימדים — עוביו כעשירית המיקרון, או כאלפית מעובי שערה — אלא נועד גם מתכונת ה-VLSA, כלומר מיועד לאינטגרציה בקנה מידה גדול. תכונה זו היא הבסיס לזכרונות מחשב ולשבבים בגודל ציפורן שיכילו אלפים ואולי אף מיליונים של טרנזיסטורים משולבים.

הדור החדש של טרנזיסטורים מתוכנן לפעולה בחנקן נוזלי, בטמפרטורות של 195 מעלות מתחת לאפס. פעולה בטמפרטורות אלו מאפשרת לטרנזיסטורים לפעול תוך צריכת זרם מועטה, ובכך לשמור על קור ועל פעולה מהירה.

מחקרם של אנשי יבמ הוא הצעד הראשון לקראת בניית מעגלים משולבים, שיאפשרו בעתיד יצירת שבבי זיכרון שיכילו לא פחות ממיליארד בתים (גיגהבייט אחד) של מידע — כמות המקבילה ל-62 אלף עמודים מודפסים במכונת כתיבה. אם ההשוואה למכונת כתיבה נראית מיושנת — אפשר גם להשוות שבב כזה לשבבים קיימים במחשבים של היום: מדובר בשבב שיהיה בעל קיבולת הגדולה פי 1,000 מזו של שבב הזיכרון החדיש והצפוף ביותר.

שבבים לוגיים שייבנו בטכנולוגיה של "עשירית המיקרון" יוכלו להכיל, לדברי מהנדסי יבמ, לא פחות מ-1.5 מיליון יחידות לוגיות, ולפעול במהירות של 20 פיקושניות (20 טריליוניות של שניה).

חשיבות המעבר ליחידות רבות עוצמה ומהירות, נובעת, לדברי מפתחי הטרנזיסטור החדש, מן השימוש הגובר במחשבים בתחומים כגון זיהוי מג'אוויה, מודלים כלכליים, ואף ניתוח וזיהוי דיבור. שימושים אלה תובעים היום את מלוא הכושר של מערכות מחשבים גדולות, ונראה כי במחשבי הדור הבא יוכלו פעולות אלה להיעשות במחשבים שמימדיהם יהיו כאלה של מחשב האישי של היום.

נתוני הטרנזיסטור החדש, הפרטים הטכניים שלו, עומדים להתפרסם בימים אלה בשורה של כתבי-עת מדעיים, לאחר שהמחקר הוצג לראשונה בכינוס בנושאי אלומות של יונים אלקטרונים ואור שהיה בהולאנד היל, קליפורניה.

גבול המיזעור

ליבמ מעורבות ארוכה במחקרים בתחום ציפויים דקים ותהליכי ייצור של מעגלים מיקרואלקטרוניים. "מכשירי ההדפסה" העשויים באלומות אלקטרונים המסוגלים להתוות קווים דקיקים למעגלים מודפסים, אולם במעבר לטרנזיסטור בעובי של עשירית המיקרון אומרים גם המפתחים כי הם מתקרבים ל"גבולות הפיסיקליים של המיזעור".

הפעלת יחידה כזו דורשת יותר הספק, ולכן היא מתוכננת לפעולה בחנקן נוזלי — בטמפרטורות הנמוכות המפחיתות את סף ההפעלה של הטרנזיסטור, ובכך את הכוח הדרוש להגיע לסף זה.

מעשיות השימוש בטרנזיסטור הזעיר תלויה כמובן ביכולת ליצור מעגלים זעירים ריים לחיבוריו — ואלה אפשריים הודות לאותה טכנולוגיה של קרן אלקטרונים, המסוגלת לייצר קווים בעובי שעד 5 מאיות של מיקרון.

לדברי המפתחים ביבמ אין מדובר במיזעור לצורך חיסכון במקום, אלא לצורך פעולה מהירה יותר בצריכת זרם נמוכה יותר. לצורך השוואה הם מביאים את שבב הזיכרון בקיבולת של מיליון בתים המיוצר באורח מסחרי, שבו משתמשים במימדים של מיקרון אחד. זה שבב שפיתוחו שלו לקיבולת של 4 מיליון בתים הושלם בהצלחה תוך שימוש בטכנולוגיה שאיפשרה עובי של 0.7 מיקרון.

מכל מקום, מדעני יבמ ביורקטאון הייטס, ניו-יורק, מאמינים כי הטרנזיסטור בן עשירית המיקרון שלהם מוכיח את ההיתכנות המסחרית של שימוש ברכיבים אלה ומקרב בכך את יצירתו של שבב הגיגהבייט בעתיד.

ארוכה הדרך לחלל

מאז אסון הצ'אלנג'ר, בינואר 1986, פעלה סוכנות החלל האמריקאית נאס"א לחידוש טיסות המעבורות, תוך נקיטת אמצעי בטיחות מפליגים. מערכת המבחנים והבקרה הקפדנית של כל חלקי המעבורות, הביאו כבר לדחיית השיגור המתוכנן הבא מפברואר 1988 ל-2 ביוני 1988. היום, עשרה חודשים לפני השיגור המיועד, חשים ראשי נאס"א ביטחון בשיפורים שהוכנסו למעבורת, ובחודש האחרון הרבו לדבר אודות "ציוני דרך" בפיתוח המעבורת ואודות הפיכתה לבטוחה יותר.

לפני שלושה שבועות הורץ גוף המעבורת דיסקאוורי, שלא הופעל מזה יותר מ-18 חודש. במסגרת ההרצה הופעלו בו כל מערכות החשמל והקירור, ונבחנו כל רכיביו.

מנהל הפרוייקט, רוברט סייק, רואה בכך "ציון דרך בחזרתנו לסטטוס תעופתי". לדבריו, מועד השיגור ביוני הבא הוא אמנם אופטימי, אך לנוכח תוצאות הניסוי הוא "בהחלט בר ביצוע".

הפעלתן של מערכות המעבורת בוצעה לאחר שינויים שארכו יותר משנה — שרבים מהם נתבעו על-ידי הוועדה הנשיאותית שחקרה את אסון הצ'אלנג'ר. השינויים כללו את מערכות החשמל, המכשירים והתקשורת של הדיסקאוורי, כמו גם שיפור במערכת המנועים, שסתומי הדלק וכן הנחיתה.

אסון הצ'אלנג'ר נגרם בשל דליפה מן החיבורים שבין חלקי אחד המאיצים המוצקים. בעקבות ממצאים אלה תוכננו החיבורים מחדש, ולפני שלושה שבועות נוסה דגם המאיץ הראשון שעבר את השינויים בניסוי-בעירה שארך 50 שניות. הדגם שנוסה הוא גירסה מקוצרת של המאיץ, שנועדה לבחון את עמידות החיבורים החדשים במצבים קריטיים. לדברי מהנדסים בחברת מורטון טיוקול, יצרנית המאיצים, יידרשו 30 יום להערכת תוצאות הניסוי.

עם זאת אמרו מהנדסי החברה כי ממבט ראשון נראה שהתיכנון החדש של חיבורי המאיץ מראה שהם מתפקדים כפי שתוכננו. ג'ון תומס, מנהל צוות התיכנון של נאס"א, אמר כי הוא מרוצה מהניסוי, שכן במסגרתו הוכח כי גם כאשר יש ליקוי בחיבור, העיצוב החדש מונע את פריצתו. עיקר התיכנון החדש הוא הוספה של טבעת "או" נוספת לאטימה, וקיפול שפת המתכת של החיבור, כך שתתפוס ותינעל בעת השיגור.

מצוקת אמצעי השיגור מחמירה

בעוד העבודה על מעבורות החלל מתקדמת, אם כי באיטיות, ממשיכה ארה"ב לסבול ממחסור באמצעי שיגור ללוויינים. בתאונה שאירעה במשטח השיגור בקייפ-קנדי לפני יותר מחודש, נפגע טיל אטלס קנטאור שהיה מיועד לשיגור כמה שבועות מאוחר יותר, במטרה להביא נים למסלול לוויין תקשורת צבאי. מיכל הדלק של הטיל נפגם, והשיגור נדחה עד לתיקון, שיארך שנה שלמה. הטיל שנפגע הוא האחרון מסיפוס אטלס קנטאור, ולאחר שטיל דומה פוצץ באוויר במארס 1987 בשל תקלה, נותרה שוב ארה"ב בלא אמצעי לשיגור לוויינים בגודל בינוני וגדול.

במטרה לקיים בכל זאת שיגורים חיוניים למערכת הצבאית האמריקאית, מוסב עתה טיל מדגם טיטן 2, שהיה במקורו טיל באליסטי בין-יבשתי, לשימוש לשיגור לוויינים למסלול. הטיל, שהוזמן על-ידי חיל האוויר האמריקאי, ישוגר ככל הנראה באפריל 1988 כשהוא נושא את מה שהוגדר על-ידי ראשי חיל האוויר באורח סתמי כ"מטען צבאי". הטיטן 2, שהסבתו נשלמה, הוא הראשון מבין שמונה טילים כאלה, שיוסבו על-ידי חברת מרטין מאריטה עבור חיל האוויר האמריקאי — במסגרת חוזה שעלותו יותר מחצי מיליארד דולר.

האם הציפור הקדומה היא זיוף?

זה יותר משנתיים טוענים שלושה חוקרים בראשות פרד הויל, כי אחד המאובנים החשובים ביותר המצוי במוזיאון הטבע של לונדון הוא זיוף. מדובר במאובן של יצור המוכר בשמו ארכיאופטריקס, היצור המקשר בין הזוחלים לעופות בסולם האבולוציה. המאובן, שהתגלה במאה ה-19, כולל עצמות וטביעות עצמות של יצור בעל זנב הנראה כזוחל, כשליד טביעות השלד מד טביעות נוצות.

לדברי הויל ועמיתיו מדובר בזיוף: למאובן השלד של זוחל אמפיבי הוסיף מישהו טביעת נוצות, תוך שימוש בבלם ודבק, שעליהם הוטבעו הנוצות. הויל ועמיתיו מבקשים לבדוק את הרכב של פני השטח של המאובן, ולצורך זה דרשו שתעמוד לרשותם דגימה, שהיא לדבריהם "בגודל של ראש סיכה". בקשתם זו לא נענתה על-ידי רשויות המוזיאון, והחוקרים הציגו אותה בפומבי במסיבת עיתונאים שערכו בתחילת החודש בלונדון.

בתגובה לטענות הזיוף אמרה מנהלת מחלקת המאובנים במוזיאון, אנגלה מילנר, כי המבחן שמציעים הויל וחבריו לא יוכיח מאומה, וכי כל הבדיקות שנעשו עד כה במאובן מעידות כי הוא אמיתי. לדברי מילנר, "ימצא חומר אורגני בסלע גם אם אין מדובר בזיוף, והחומר כזה אינו חייב לבוא מדבק שבו השתמשו בזיוף, מה גם שבמשך השנים צופו פני השטח של המאובן בלאכות שונות כדי לשמר אותו.

מאובן או זיוף — טביעת הארכיאופטריקס בגבס

לדברי מילנר ערך המוזיאון — בעקבות טענות הויל מלפני שנתיים — שורה של בדיקות שהביאו למסקנה כי מדובר במאובן אותנטי ולא בזיוף. לאחרונה בוצעו בדיקות פלואורוסצנטיות שהראו כי אין כל הבדל בין אזור הנוצות לשאר המאובן. כן הימצו חוקרים את הטענה כי חלק מן המאובן הנפרד ממנו בסדק נשבר לאחר הזיוף. על-פי מחקרים אלה, לא רק שהסדק מתאים בשלמות, אלא שבפני השטח של הסדק מצויים גבישי קאלציט, שגידולם אורך זמן רב, והם מותאמים בדייקנות משני צידי הסדק.

כן נמצאו סדקים דקיקים במאובן — ולדברי מילנר אין כל אפשרות שסדקים אלה נעשו אחרי ציפוי בדבק לזיוף. יתר על כן, במאובן מצויים משקעי ברזל — הן באזור העצמות והן באזור הנוצות. לדברי מילנר, מעידה בדיקת הסדקים יחד עם משקעי הברזל על מצב שבו הנוצות והעצמות היו יחד "במשך מיליוני שנים".

חלק מן המאובן, המכיל את קצבת הגולגולת, הופך סמנה, הדבר שימש מקור לטענות נגד המוזיאון כאילו השמיד חלק זה כדי שלא ייבחן. "שטויות", ענתה מילנר. "הגולגולת הוסרה לצורך מחקר כבר ב-1981; שני מאמרים בנושא פורסמו. הגולגולת מצויה בידינו ללא פגיעה. העובדה שהודעה מועלית מעידה על רמתו המדעית של המיתון כאילו הארכיאופטריקס מזויף".

חתול הבית כטורף-על

החתולים אכן צדים, הרבה!

חתולים בגוורים כפריים ממלאים את תפקיד טורפי העל מוזרות הבחים ביעילות גדולה יותר ממה שהיה מקובל לחשוב. כך עולה מממצאי סקר שערכו שני חוקרים, האמריקאי ג'ון לאוטון והבריטי פיליפ צ'ארצ'אר, שהתפרסם ב"ג'ורנאל אוף זואלוג'י" (מס' 212 ע' 439). הסקר בחן את התנהגותם של 80 חתולים בכפר פלמרשאם במהלך שנה אחת.

מתברר כי אותם 80 חתולים צדו יותר מ-1,000 בעלי חיים קטנים במהלך השנה — 535 יונקים, 297 עופות ו-258 בעלי-חיים שלא ניתנו לזיהוי. הטרף העיקרי היה עכברים ואנקורים.

הצלחת הציד של החתולים גדולה בהרבה בעונת הקיץ — כאשר מספר הזוויות שניצודו היה פי-שלושה ממספר הזוויות שניצודו בחורף. עם זאת שיעור הציפורים בכלל הציד גבוה יותר בחורף, בעת שהיונקים הקטנים ספונים בעומק האדמה.

באוכלוסיית החתולים היו בכפר הבדלים בין פרטים שונים: השיא שייך לחתול יחיד שהצליח לצוד 95 פעם במשך השנה, בעוד ששישה חתולים אחרים לא נראו צדים אפילו פעם אחת.

החשבון האקולוגי של החתולים בחיסול אוכלוסיית הציפורים והעכברים מוחשת כשמציבים את נתוני הציד לעומת נתוני אוכלוסיית האנקורים שנספרה בכפר פלמרשאם. באפריל, נקודת השפל במספר הציפורים, נספרו 340 אנקורים, ובשיא ההתרבות היו 700. בגבולות שאוכלוסיית האנקורים יציבה, מתים כל שנה כ-400 אנקורים. החתולים לבדם אחראים ל-130 מקרים בדוקים של ציד אנקורים, ואם מוסיפים לכך שיעור אנקורים דומה במקרי הציד הלא מזוהים, ואת המקרים שבהם לא הובא שלל הציד בפני החוקרים, אפשר להניח כי אוכלוסיית החתולים של פלמרשאם 80 פרטים, אחראית למותם של כ-240 אנקורים. קל לדמיין מה היה קורה לאוכלוסיית האנקורים בכפר אילו לא היו בו חתולים.

ההשפעה של חתולי הכפר על אוכלוסיית היונקים — ובעיקר על המכרסמים — ברורה פחות, שכן קשה לאמוד את מספר העכברים והתרבותם. אם כי יש להכיר כי במניין שלל הציד של החתולים נמנו יותר יונקים מאשר ציפורים.

התרופה לבקר מסכנת את חיפושיות הזבל

תרופה אנטי-פרזיטולוגית חדשה המיועדת לבהמות-בית, שהשימוש בה בקרב מגדלי בקר נפוץ במהירות, עלולה לגרום לנזקים אקולוגיים קשים לשדות המרעה המזינים את אותו בקר.

הסיבה לכך היא שהתרופה, איוורמצטין, מונעת את פעילותן של חיפושיות הזבל, שלהן תפקיד מרכזי בפירוק גללי הבהמות בתחילת מחזורם, והפיכתם לדשן המעלה את פוריות שדות המרעה.

במחקר שפורסם בשבועון נייצ'ר (מס' 6121 עמ' 418), עומדים ריצ'רד וול ולאס סטרונג על הבעייתיות הנוצרת כאשר חיפושיות הזבל אינן קרבות אל גללים של בקר שטופל באיוורמצטין. בעולם קיימים כ-14,000 מינים שונים של חיפושיות זבל, שרבות מהן פועלות כמושבות בטיפול ברימותיהן, המתפתחות בתוך כדורי זבל שהן מטמינות מתחת לקרקע. חיפושיות הזבל השונות מצויות בכל רחבי העולם, והתאימו את עצמן לתנאים ולגללים השונים המצויים במקומות מחייתן. במחקרים שונים נמצא כי לצד החשיבות שבפיזור ובפירוק הזבל, פעולות חיפושיות אלו גם כמתחוחות עפר, כשכמות האדמה שהן חופרות גדולה פי ארבעה מכמות הזבל שהן צורכות.

עתה מתברר כי חיפושיות אלו כמעט אינן מתקרבות לגללים של בקר שטופל בתרופה האנטי-פרזיטולוגית — הידועה כעמידה ובעלת יעילות כבד מגוון רחב ביותר של טפילים הפוגעים בבקר. במחקר נמצא כי בעוד שגללי בקר שלא טופל באיוורמצטין פורקו וסולקו על-ידי חיפושיות זבל כבר בתוך 50 יום (החיפושיות מקיימות מחזור חיים שלם בתקופה זו, ולאחריה פועלים שלשולים לסילוק סופי של השאריות), הדוגמאות מהבקר המטופל נותרו בלא שינוי, ולא נמצאו כמעט חיפושיות זבל גם לאחר 100 יום. המספר הממוצע היה 17 חיפושיות בכל דגימה בשטח — לעומת 780 חיפושיות בדגימות של גללים מבקר של קיבל טיפול באיוורמצטין.

הגללים שלא פורקו על-ידי חיפושיות יצרו כתם עקר בצמחיה, ולדברי החוקרים הם עלולים להיות בעלי השפעה מרחיקת לכת על שטחי המרעה. בעבר נמצא כבר כי גללים שלא פורקו על-ידי חיפושיות זבל יצרו בעיה בשמירה על שדות מרעה כמו במקרה של אוסטרליה, שם לא נמצאו חיפושיות זבל שניזונו בגללי בקר וסוסים.

בעקבות מחקרים שנעשו יובאו לאוסטרליה ב-1964 חיפושיות זבל מאפריקה, שלאחר שהותרו שוחררו בשדות המרעה.

טיפת דם אחת לזיהוי איידס

שיטה לבדיקה מהירה ומשומה של הימצאות נוגדנים לנגיף איידס בדמו של הנבדק פותחה עתה בקרב המאים וחוקרי המחלה. הערכה, שפותחה על-ידי חברת [illegible] האמריקאית, מסוגלת להעלות תוך כמה שניות [illegible] טיפה אחת של דם מהול בשקע שבמערכת כרטיס פלסטיק קטן. שינויי הצבע של הטיפה [illegible] ברגימות הדם מצויים נוגדנים לנגיף האיידס או לא. [illegible] כי הם אינם "יכולים לבחון בבטחה מעמיקה כל אירגון שהסמיך את הערכה".

סיכוי טוב יותר להריונות המבחנה

שיטת בדיקה שפותחה במכון ויצמן מנבאת אילו ביציות שהוצאו לצורך הפריה מחוץ לרחם יחוללו הריון מוצלח

חרף ההתקדמות המתמדת בטכניקת ההפריה מחוץ לגוף האשה, המאפשרות לנשים ללדת "תינוקות מבחנה", עדיין עומד שיעור ההצלחה הממוצע של הפריות אלו על אחת לארבע. הסיכויים הרחוקים עשויים להשתפר אם יתאמתו כמה ממצאים ראשוניים שהעלה פרופסור אלכס צפרירי, מהמחלקה להורמונים במכון ויצמן, במחקר משותף עם הצוות להפריה חוץ-גופית ולהעברת עוברים מהמרכז הרפואי "הדסה" בירושלים, בראשותו של ד"ר נרי לאופר.

בקונגרס העולמי החמישי להפריה חוץ-גופית ולהעברת עוברים, שנערך השנה בנורפולק, וירג'יניה, דיווחו המדענים הישראלים על שני חומרים ביוכימיים פשוטים המנבאים כנראה איזו מבין כ-10 ביציות המוצאות מגוף אשה — לפני ההפריה — עשויה לחולל הריון נורמלי. מעקב אחרי 57 נשים שטופלו בירושלים, הראה כי ההריונות המוצלחים התפתחו מאותן ביציות שנוזל הזקיק העוטף אותן הכיל כמויות קטנות יחסית של האנזים קולגנאז, ויש בהן חלבון הדם אלפא 2 מאקרוגלובולין. אם מגמה זו אכן תתאמת במקרים נוספים, יוכלו הבוחנים הללו להוות בסיס חשוב לברירת העוברים המתאימים להעברה אל הרחם.

לצמצם את המתח המתיש

"הפריה חוץ-גופית והעברת עוברים", אומר פרופ' צפרירי, "היא השיטה המקובלת כיום ליצירת הריון בקרב נשים בעלות חצוצרות סתומות, כלומר נשים שאינן יכולות להרות רק בשל עיכובים פיסיים. קבוצות נשים אחרות, היכולות להפיק תועלת מן הטכניקה הזאת, הן אלו שפיתחו אנטגוניזם חיסוני לנוזל הזרע של הבעל, ונשים שבעליהן אינם מייצרים כמויות מספיקות של נוזל זרע לצורך הפריה טבעית.

"ככל שהשיטות הכירורגיות הנדרשות להוצאת ביציות מן השחלות ולהפרייתן מחוץ לגוף הולכות ונעשות פשוטות יותר, כן גובר היקף הפעילות של המרפאות להפריה חוץ-גופית המצויות בארצות רבות. מכל מקום, כיום נשים רבות צריכות לקבל מספר טיפולים, ולקבל עד שלושה עוברים בכל פעם. ואפשרות זו מגדילה את האפשרות להריון כפול ומשולש, כל הסכנות הכרוכות בו (ובכלל זה הפלה ולידה מוקדמת). לכן שאלנו את עצמנו", אומר פרופ' צפרירי, "אם יש דרך לברירת הביציות שתתאים יותר להשתלה ברחם לאחר הפריה, כך שהרופאים יוכלו לבחור מראש את העובר המתאים ביותר. בדרך זו לצמצם את המתח הנלווה לתהליך המתיש הזה".

פרופ' צפרירי, העוסק זה יותר מעשר שנים בבירור התהליכים הביוכימיים הפועלים בעת ההבשלה והשיחרור של ביציות, הגיע מראש כי הטיפולים ההורמונליים הניתנים למועמדות להריונות מבחנה, כדי לעורר בהן את ההבשלה הרבומית של כמה ביציות, יכולים לגרום להופעה של כמה עוברים שאינם מתאימים להשתלה ברחם. כך, למשל, נתגלו ביציות שהוצאו משחלות עוד לפני שהגיעו להבשלה מלאה. למען האמת, המחקרים העלו שמתן הורמונים להשראת התפתחות של כמה זקיקים גורם להקטנה הרמונית של הסיכויים של כל אחת מן הביציות להגיע להריון מוצלח.

התולשת דופן הזקיק

האם אפשר לזהות גורמים ביוכימיים שיצביעו על אותן ביציות שהתפתחו כהלכה?

החיפוש אחר תשובה לשאלה זו הביא את חוקרי המכון לשיתוף פעולה עם צוות ההפריה החוץ-גופית של "הדסה", שסיפק מאות מנות של נוזלי זקיק של נשים שעברו את התהליך, ולאחר מכן דיווח על תוצאות הטיפולים בביציות המתאימות. המנות האמורות נבדקו ברחובות בבחנים ביוכימיים סטנדרטיים, ששימשו לפני כן למחקרים בבעלי-חיים. מחקרים אלה נערכו במכון ויצמן על-ידי פרופ' צפרירי, בשיתוף עם פרופ' רות מיסקין מהמחלקה לביוכימיה ועם ד"ר אתי רום מבית-החולים קפלן.

שניים מבין ארבעת הגורמים הביוכימיים שנבדקו, נתגלו כאופייניים לביציות שהביאו להריונות מוצלחים. אחד מהם הוא אלפא-2 מאקרוגלובולין, חלבון הדם הנכנס לנוזל הזקיק כתוצאה מהגברת החדירות של כלי הדם המזינים את הזקיק, המתפתח לקראת ההבשלה ולביוץ. השני הוא קולגנאז, אנזים מפרק רקמה חיבורית, המחליש את דופן הזקיק, ומאפשר לביצית לצאת מן הזקיק בתהליך הביוץ. שני החלבונים הללו, הקשורים להתקרבות הביוץ אצל יונקים, הופיעו ברמה מוקטנת בנוזל שהקיף ביציות אבחניות, שהשימוש להפריות חוץ-גופיות מוצלחות.

פרופ' צפרירי ועמיתיו מרחיבים עתה את מאמציהם בשלושה כיוונים: הם מפתחים את המבחנים הביוכימיים המוכרים לעיל, ועושים אותם למהלים נוחים והירים, שיוכלו להיכנס לשימוש במרפאות להפריה חוץ-גופית. הם מבקשים עוד ועוד נתונים, כדי לקבוע את הקף המדויק לאישור או לפסילה של ביצית. כן הם בודקים נוזלי זקיק מנשים נוספות, הן ב"הדסה" בירושלים והן בבית-החולים הקריה בתל-אביב, כדי להרחיב את הבסיס הסטטיסטי שלהם.

מכיוון שההפריה החוץ-גופית תלויה במגוון גורמים, לרבות כישלון מיכני בביציות ובעוברים, וקיום מצב הורמונלי נאות בגוף האשה וברחם האמור לקלוט את הביצית המופרית, מוקדם עדיין להתנבא על מידת השיפור של סיכויי ההצלחה של הריונות מבחנה כתוצאה מברירת הביציות, המבוסס על הביוכימיה של נוזל הזקיק. עם זאת יש לקוות שבסופו של דבר אכן יפיקו תועלת מן הבדיקה הזאת.

המחקר מתבצע בסיוע קרן רוקפלר בניו-יורק.

יוחנן (יוחה) בונה
איננו
ההלויה תתקיים היום יום ראשון, ה' באלול תשמ"ז 30.8.87 בשעה 14.30 בבית העלמין כפר סמיר חיפה
נפגשים ליד השער הראשי
מתאבלים:
אימו: תרע בונה
רעיתו: רחל
ילדיו: עומר, אליעזר וצפרירה
וכל בני המשפחה

חבר עובדי השירות ההידרולוגי
אבל על פטירתו ללא עת של
ד"ר יוחנן בונה ז"ל
מבכירי עובדי המחלקה להידרומטריה
ומשתתף בצער המשפחה

במלאת שלושים לנפילתו של [illegible]
סרן רון טל ז"ל
נעלה לקברו לאזכרה וגילוי המצבה ביום שלישי ד' באלול תשמ"ז 1.9.87 בשעה 5.30 אחה"צ בבית העלמין הצבאי בקרית שאול
נפגשים ליד השער
המשפחה

למשפחת אברמזון היקרה
על מות ראש המשפחה
יצחק אברמזון ז"ל
אבלים עמכם
יוסף פרלמן
שמוליק ומל
ובני ביתם

לשכת עורכי-הדין
מחוז ירושלים
אבלה על מותו של
עו"ד **יצחק אברמזון ז"ל**
ומשתתפת בצער המשפחה

למשפחת אברמזון
אתכם באבלכם הכבד על פטירתו של
היקר מכל
יצחק אברמזון ז"ל
מורים ודני רג'ואן
בניני המרכז בע"מ

לעובדי מ"מיטב מבנים"
אתך באבלך במות
א מ ך
חברת הלפון בע"מ

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
משה (פושה) רוזנטל ז"ל
נעלה לקברו לאזכרה ולגילוי מצבה בבית העלמין החדש בכפר סמיר חיפה ביום ד' ה' אלול תשמ"ז בשעה 5.00 (2.9.87)
נפגשים ע"י השער הראשי
המשפחה

בצער רב אנו מודיעים
על יום השלושים לפטירת יקירנו
אברהם יצחק בוקסר ז"ל
שהלך לעולמו אחרי מחלה ממושכת בבוינס איירס, ארגנטינה ביום ד' באב, תשמ"ז 30.7.87.
אשתו: ברטה בוקסר
בנו וכלתו: מירו ופרלה בוקסר
[illegible]

במלאת 18 שנה לנפילת בננו
אליעזר כהן ז"ל
תתקיים אזכרה בבית העלמין הצבאי בחיפה ביום שלישי ד' באלול תשמ"ז 1.9.1987 בשעה 17.00
נצא מביתנו ברח' אורן 11 חיפה בשעה 16.30
עדינה כהן המשפחה

אנו מתכבדים לטקס הסרת הלוט מלוח הזכרון לזכרו של יקירנו
יחיאל בן-זאב ז"ל
מייסד והמנהל הראשון של תע"ש ירושלים
הטקס יערך ביום רביעי,
ה' באלול תשמ"ז, 2 בספטמבר 1987.
לפני הטקס תערך התייחדות עם זכרו בבית העלמין שבהר המנוחות בגבעת שאול ירושלים (בכניסה הראשונה מימין), בשעה 16.30.
פרטים בדבר הטקס טל: 02-416349
תע"ש ירושלים
והמשפחה

לחברנו **גד אגוזי,**
משתתפים בצערך על מות
א ב י ך ז"ל
ושולחים תנחומים למשפחה האבלה
ההתאחדות לכדורגל בישראל
ההנהלה והעובדים

האיגוד הארצי לימאים "דירוגים"
אבלים על מותו של
משה לוי ז"ל
מחזיק תיק התחבורה בוועד הפועל של ההסתדרות
תנחומינו למשפחה האבלה

קואופרטיב דן
משתתף בצער החבר
פידל עמוס והמשפחה
במות עליו **אביו ז"ל**

כלכלה ועסקים

מנכ"ל לאומי ושות' התפטר

מאת יהודה שרוני

יוסף ויגרצין, מנכ"ל בנק השקעות "לאומי ושות'", הגיש לפני ימים אחדים להנהלת בנק לאומי מכתב שבו הוא מודיע על רצונו להתפטר.

הנהלת הבנק קיבלה את בקשת ויגרצין, והוא ישתחרר בקרוב מתפקידו. ויגרצין אמור היה לצאת לחופשה במהלך השבוע הנוכחי, אולם נוכח עומס העבודה בחברה, הוא החליט לדחות את החופשה. נראה כי ויגרצין יקבל עם פרישתו תפקיד ניהול בכיר בבנק צפון-אמריקה, או שיפרוש לעסקים פרטיים.

פרישת ויגרצין קשורה למינוי הקרוב של אהרון פוגל, המשמש

צפויים שינויים מבניים בחברה

כיום כממונה על התקציבים במשרד האוצר, כיו"ר דירקטוריון "לאומי ושות'". ויגרצין קיבל מינוי זה כפגיעה בסמכויותיו, ולכן הסיק את המסקנות. בעקבות שינויים מבניים שייערכו בתקופה הקרובה בלאומי ושות', לא ימונה לויגרצין מחליף.

בכוונת הבנק לרכז את פעולות לאומי ושות' באמצעות שלוש חברות-בנות, כשהדגש יושם על הפעילות בתחום ניירות הערך. פעילות זו תרוכז באמצעות "לאומי הנפקות", שבראשה תעמוד תמי גוטליב. פעילות הבנק בתחום הפיננסים תרוכז בחברת "ברטרייד", שבראשה יעמוד שמשון הראל. פעילות הייעוץ בנושאי בתחום ניירות הערך תרוכז בידי חברת "בשיתל קונסלטנט" שבראשה יעמוד אדוארד קלר.

יצויין כי בתקופה האחרונה צמצמה מאוד פעילותה של "לאומי ושות'", והיא מכרה את מרבית אחזקותיה, במיוחד אלו בתחום התעשיות עתירות הידע.

יוסף ויגרצין סירב להתייחס לנושא בטענה שמוקדם עדיין לדבר על כך.

קופת הגמל של בנק טפחות מבטיחה לחוסכים תשואה גבוהה בערבות הבנק

מאת יהודה שרוני

קופת הגמל של בנק טפחות, "טפחות גמל", מבטיחה לחוסכים המצטרפים לקופה תשואה שנתית של 5.2 אחוזים. אם קופת הגמל לא תשיג תשואה זו, יהיה בנק טפחות ערב להשלמת התשואה. יש לציין כי מדובר בתשואה גבוהה מהתשואה באפיקי ההשקעה החלופיים העומדים בבורסה (כמו אגרות החוב המונפקות על-ידי בנק ישראל, המשמשים ל"כיסוי" חלק מנכסי הקופה).

המבצע החדש של הבנק לא זכה לפירסום, מכיוון שהבנק מעדיף לשמור בעניין זה על פרופיל נמוך, מחשש שהצטרפות המונית אל הקופה בתנאים יוצאי-דופן אלה, עלולה למנוע מהבנק את השגת התשואה המובטחת. עם זאת, קבוצות עובדים גדולות מנצלות את המבצע, ומצטרפים לקופה.

יצויין כי בנק ישראל ביקש הבהרות לנושא, ובתגובה נמסר לו כי אם יידרש הבנק לממש את ערבותו, היא תיעשה בצורה של ויתור על דמי ניהול שנתיים בסך 0.9%, שלהם הוא זכאי מקופת הגמל.

בינתיים נודע כי בכוונת הבנק לפתוח במבצע חדש, שלפיו תרשם ההפקדה של מצטרפים לקופת הגמל בתקופה שבין 1 בספטמבר ל-3 בנובמבר, בערך של חודש קודם.

מנורה וסהר החליטו לחזור בהן מהסכמתן לבטח את רכוש השקם

מאת אריה לביא

שתיים משש חברות הביטוח שנטלו על עצמן את ביטוח רכוש השקם, מנורה וסהר, חזרו בהן מהסכמתן להשתתף בביטוח זה — נודע ל"הארץ".

הסיבה לכך לא ידועה, אך להחלטה זו הן הגיעו קרוב לחודשיים לאחר שמנהל הביטוח נכנס לתוקף. ביולי האחרון החליט השקם להעביר את ביטוחיו מחברת הביטוח הפניקס לחברת הביטוח אילון, שתשמש כליד. החלטה זו גרמה להפתעה בענף שכן אילון היא אחת מחברות הביטוח הקטנות בענף.

הפרמיה בביטוח הרכוש של השקם מסתכמת בכ-400 אלף דולר. עד לפרישתן של מנורה וסהר, התחלק הביטוח כך: אילון (32.5%), חברת הביטוח הגרמנית אליאנס, באמצעות הסוכנות הלאומית לביטוח (20%), חברת הביטוח אריה (17.5%), מנורה, סהר וחברת הביטוח האיטלקית ג'נרלי באמצעות הסוכן נעים קפלן — 10% כל אחת. קיימת אפשרות שאילון או אליאנס יגדילו את חלקן בביטוח, כדי להשלימו.

חבר הנהלת השקם, משה אילת, אישר ל"הארץ" שמנורה וסהר החליטו לפרוש מהביטוח. לדבריו ידע השקם כבר בחודש שעבר, כשנסכמה העיסקה, ששתי חברות אלו לא חתמו על הסכם, והן עדיין בודקות את הנושא.

עקיבא מאיר:
"וכי בלי הלביא אנו תעשייה מפגרת?"

"מלמדים כל מנהל שאם ברצונו להצליח, מוטב שיצא מהכיוון השיווקי ולא מהכיוון הטכנולוגי", אמר ל"הארץ" עקיבא מאיר, מנכ"ל כלל תעשיות אלקטרוניקה.

מאיר הוסיף שמטוס קרב ישראלי — יהיה מתקדם כאשר יהיה, לא יימכר בחו"ל. הסיבות ברורות וחבל להכביר על כך מלים. לעומת זאת, התעשייה הביטחונית הישראלית מצליחה למכור היטב מערכות מתקדמות גם בארצות מפותחות במאות מיליוני דולרים לשנה. מערכות אלה הן [illegible] הן מבוססות על אפיוני צה"ל [illegible] שלושת הגורמים הללו יוצר את היתרון היחסי ויכולת התחרות לתעשייה הישראלית.

מאיר רוגז גם על הטיעון שמשתמע מדברי שמעון פרס, כאילו כל חזות הטכנולוגיה בישראל היא בפרויקט הלביא. "וכי בלי הלביא אנו תעשייה מפגרת? מה עם אלאופ, רפאל, אלביט, תדיראן, סאיטקס, אופטרוטק ועוד רבים אחרים. זה עלבון לאלפי עובדים, מהנדסים, טכנאים ובעלי מקצועות [illegible]

אל על — עם הרבה עזרה ממשלתית

מחצית הגידול בהכנסות נובע מהעלאת מחירי הטיסה עקב מדיניות שר התחבורה, שאסר על כל חברות התעופה מתן הנחות, והגביל את טיסות השכר ● אי־הפעלת המטוסים בשבת פוגע ברווחיות החברה ● רוב הגרעון בהון ממומן על־ידי הממשלה או בערבותה

דו"ח על דו"ח / רו"ח יצחק עזר

הכותב נמנה עם סגל המורים בבית הספר למנהל עסקים באוניברסיטה העברית.

לראשונה מזה שש שנים רווחה אל-על על רווח נקי בסכום של כ-15.2 מיליון דולר לשנה שנסתיימה במרס 1987, זאת לאחר שנים רצופות של הפסדים. החברה פועלת עם הון עצמי שלילי (גרעון בהון) בסכום של כ-299 מיליון דולר, ומאז 1982 מנוהלת החברה על-ידי כונס הנכסים הרשמי של מדינת ישראל, שמונה כמפרק הזמני של החברה.

החברה מפעילה 20 מטוסים, מתוכם 14 בבעלותה ו-6 שהועמדו לרשותה על-ידי הממשלה. גילם של החדשים מבין מטוסי החברה בין 7 ל-8 שנים, בעוד 9 מטוסים הינם בני יותר מ-14 שנים. יש לכך השלכה על הוצאות התפעול של החברה ועל הרווחיות המדווחות (זאת עקב היעדר הוצאות פחת). המטוסים שבבעלות ממשלת ישראל מוחכרים על-ידי הממשלה והחברה טרם שילמה בגינם דמי שימוש. יתר על כן, החברה זוקפת בספריה דמי שימוש תאורטיים לממשלת ישראל. כמובן שלדמי שימוש אלה השפעה מהותית על תוצאות הפעולות של החברה, ואין לדעת אם בחישוב זה גלומה סובסידיה לטובת החברה.

הכנסות החברה בשנת הדו"ח הסתכמו בכ-567 מיליון דולר. השנה חל גידול בהכנסות, ונראה כי חלק מהגידול (המוערך בכ-30 מיליון דולר) נובע מהצלחת החברה להעלות את מחירי הטיסות לנוסעים במונחי דולרים. למרות הירידה המשמעותית במחירי הדלק, חל גידול בהוצאות החברה התפעוליות ובהוצאות ההנהלה והכלליות. במספר עובדי החברה לא חל שינוי בשנים האחרונות והוא עומד על 4,140 עובדים.

ממשלת ישראל מעמידה לחברה מימון ישיר ועקיף וכן ערבויות על הלוואות לזמן ארוך. כמעט כל הגירעון בהון העצמי של החברה ממומן או מובטח על-ידי הממשלה. הוצאות המימון של החברה ירדו בשנה הנוכחית בעיקר עקב פרעון התחייבויות קצרות מועד לבנקים על-ידי הגדלת ההתחייבויות לספקים ולזכאים אחרים.

אי הפעלת מטוסי החברה בשבתות ובחגים מביאה להקטנת הרווחיות של החברה בעיקר בתחום ההוצאות הקבועות והעקיפות. החברה משלמת לממשלת ישראל בעד שירותים בנמל התעופה וכן מטיסה מטענים עבור הממשלה. בדו"חות הכספיים של החברה אין נתונים לגבי עסקאות אלה ומחיריהן.

המעורבות הרבה של הממשלה בפעילות החברה, הן על-ידי מימון הון על-ידי העמדת מטוסים לרשותה והעובדה שהממשלה מסייעת לחברה בקביעת מחיריה (על-ידי הגבלת תחרות ועל-ידי הגבלות על טיסות שכר), זאת בנוסף לרכישת שרותים הדדית בין החברה לממשלה, מקשה לקבוע אם המעבר לרווח מהווה נקודת מפנה בפעילות או שהינו נובע בעיקר מגורמים אקסוגניים, שלחברה אין עליהם שליטה ישירה.

מטוסים וציוד טיסה

בבעלות חברת אל-על 14 מטוסים. 8 מטוסים מדגם בואינג 747 [illegible] המטוסים שבבעלותה 2 משמשים להובלת מטענים בלבד, 2 ניתנים להסבה וכל היתר משמשים להובלת נוסעים.

עלותם הכוללת של המטוסים שבבעלות החברה מסתכמת בכ-312 מיליון דולר, ובתוספת אביזרים חלופים רכיבים מסתכמת בכ-373 מיליון דולר. לאור הסכומים שבהם מדובר, למדיניות זקיפת הפחת ולשיעורי הפחת של המטוסים הנזקפים בכל שנה יש השפעה ניכרת על התוצאות הכספיות המדווחות. אל-על נהגת לזקוף פחת על מטוסיה בשיעור של 8 אחוזים לשנה ב-10 השנים הראשונות ובשיעור של 5 אחוזים לשנה במשך 4 השנים שלאחר מכן. כתוצאה משיטה זו מופחתים המטוסים במלואם לאחר 14 שנות הפעלה. כל ששת המטוסים מדגם בואינג 707 (בעלות כוללת של כ-40 מיליון דולר) אשר שמשו להטסת נוסעים הופחתו במלואם כבר בשנה הקודמת, כלומר שמטוסים אלה הינם בני 15 שנים לפחות (שנת ייצורם היתה לפני 1972). כתוצאה מכך, הן בשנה הנוכחית והן בשנה הקודמת לא נזקפו הוצאות פחת בדו"ח רווח והפסד.

מבין המטוסים מדגם בואינג 747, שלושה מטוסים המשמשים להטסת נוסעים (בעלות של כ-74 מיליון דולר) הופחתו גם הם במלואם בסוף השנה הנוכחית, כך שגילם גם הוא כ-14 שנה ויותר. הפחת שנזקף השנה לדו"ח רווח והפסד על מטוסים אלה הסתכם בשנת הדו"ח בכ- מיליון דולר בלבד.

חמשת המטוסים האחרים שבבעלות החברה מדגם בואינג 747 משמשים להובלת נוסעים ומטענים. שני מטוסים המשמשים להובלת מטענים הינם בני 8 ו-9 שנים, 2 מטוסים נוספים (הניתנים להסבה בין נוסעים למטענים) הינם בני 9 שנים בממוצע, ואילו המטוס הנוסף מאותו דגם המשמש להובלת נוסעים הינו בן כ-7 שנים. מכאן שעל מטוסים אלה נזקף עדיין פחת בשיעור של 8 אחוזים לשנה. בממוצע טסו המטוסים מדגם 747 ששמשו להובלת נוסעים כ-9 שעות ביום, ואילו המטוסים מדגם 707 טסו כ-6.4 שעות ליום. נראה שהסיבה לפער ברמת הניצול נובעת בעיקר מגיל וגודל המטוסים והצורך בשעות אחזקה רבות יותר במטוסים ישנים יותר. יש לציין כי שעות הטיסה היומיות הממוצעות עלו בהשוואה לשנה הקודמת, גידול של כ-3 אחוזים בדגם 747 וגידול של כ-45 אחוז בדגם 707. יש להניח שלו הורשתה החברה לפעול בשבתות וחגים רמת הניצול של המטוסים היתה גבוהה יותר בכ-15 אחוז מהנתונים לעיל. שלושה ממטוסי החברה מדגם 707 החוכרו לחברת ארקיע. כתוצאה מהעובדה שמטוסים אלה הופחתו במלואם, כמובן שהרווח המדווח מדמי החכירה גבוה יותר. לנתונים אלה יש השלכות על הרווחיות המדווחת של החברה. מצד אחד, זקיפת הפחת בשנת הדו"ח נמוכה יחסית בסכום שניתן להעריך בכ-10 מיליון דולר, וזאת עקב גילם המתקדם של חלק מהמטוסים הישנים יותר. יש להניח שהוצאות התפעול שלהן גבוהות יותר, בעיקר עקב הגידול בצריכת הדלק והוצאות האחזקה. נתון זה בא לידי בטוי בדו"ח רווח והפסד של החברה. הוצאות האחזקה (ללא פחת) עלו בשיעור ניכר בהשוואה לשנה הקודמת מסכום של 45 מיליון דולר בשנה הקודמת לסכום של כ-67 מיליון דולר בשנה הנוכחית; גידול של כ-47 אחוז.

מטוסים בבעלות הממשלה

אל-על מפעילה 6 מטוסים נוספים שהועמדו לרשותה על-ידי ממשלת ישראל בעלת המטוסים. הממשלה מממנה רכישה זו באמצעות מימון בנקאי, והיא הנושאת בתשלומי הקרן והריבית. בין אל-על לבין הממשלה טרם נקבעו הסדרים בקשר לדמי השימוש שעל אל-על לשלם לממשלה. כאמור, החברה מפעילה מטוסים אלה ונושאת בכל ההוצאות הקשורות באותם מטוסים. החברה נוהגת לזקוף דמי שימוש תאורטיים לזכות ממשלת ישראל. עד כה נזקפו לזכות הממשלה כ-79 מיליון דולר, מתוכם כ-21 מיליון דולר בשנה הנוכחית ובשנה הקודמת. החישוב נעשה בהתבסס על עלות המטוסים (שאינה מצויינת בדו"ח הכספי של אל-על). מהנתונים בדו"ח הכספי, לא ניתן לקבוע אם דמי שימוש תאורטיים אלה נמוכים מהמקובל בשוק ובאם בדרך זו יש משום מתן סבסוד לחברה. יתר עם זאת, חישוב דמי השימוש התאורטיים לוקח בחשבון את העובדה שאל-על מנועה מלטוס בשבתות וחגים, וכתוצאה מכך אל-על זוקפת דמי שימוש נמוכים יותר לממשלה, סכום שניתן להעריכו בכ-5.5 מיליון דולר לשנה. יתרה מכך, מהעובדה שדמי השימוש שנזקפו זהים בשנתיים האחרונות, יוצא שהחברה אינה זוקפת ריבית על התחייבות זו לממשלה. אם נניח שיעור ריבית של כ-10 אחוז לשנה נקבל סבסוד של כ-6 מיליון דולר לשנה.

בחישוב דמי השימוש נלקח בחשבון ערך השוק של המטוסים בתום תקופת החכירה המשוערת של 10 שנים, כך שהממשלה מממנת למעשה על פי חישוב זה את ערך השוק של המטוס בתום תקופת החכירה. עקב העובדה שטרם סוכם נושא דמי השימוש עם הממשלה, רואי החשבון של החברה נמנעו מלחוות דעה על הנושא וחוות דעתם לדו"חות הכספיים הוכפפה להשפעה האפשרית של הסיכום עם הממשלה על התוצאות העסקיות של החברה. העובדה שלא ניתן לקבוע אם בדמי השימוש יש משום סבסוד סמוי לחברה (מעבר להעמדת מימון עקיף על-ידי הממשלה לחברה) מקשה על ניתוח התוצאות העסקיות של החברה והאם יש בעובדה שהחברה הרוויחה בשנה הנוכחית משום מפנה. אל-על תובעת ממשלת ישראל שפוי בגין אבדן רווחים עקב השבתת טיסותיה בשבתות וחגים. החברה טרם קיבלה סכומים כל שהם בקשר עם תביעה זו, פרט לעובדה שמדמי השימוש התאורטיים הנזקפים לזכות הממשלה מנוכים ימי השבתה.

הכנסות

הכנסות החברה גדלו בשנת הדו"ח ב-76 מיליון דולר (גידול של כ-15 אחוז) בהשוואה לשנה הקודמת והסתכמו בכ-567 מיליון דולר. הגידול בהכנסות נובע כמעט כולו מהגידול בתמורה מהובלת נוסעים. בסעיף זה חל גידול של כ-19 אחוז בהשוואה לשנה הקודמת. במונחי תפוסת מטוסים חלה ירידה כוללת של כ-1.1 אחוזים בהשוואה לשנה הקודמת, מגמה הנמשכת מזה מספר שנים. הירידה בשיעור התפוסה השנה נובעת מקיטון בשיעור תפוסת מטוסי המטען אשר קיזזו את העלייה בשיעור התפוסה מהובלת נוסעים. בשנת הדו"ח השיגה החברה תפוסה ממוצעת בשיעור של כ-75 אחוז במטוסי הנוסעים שלה. מספר שעות הטיסה שביצעה החברה השנה גדל בכ-5.5 אחוזים, ואילו במספר הנוסעים שהטיסה החברה חל גידול של כ-9 אחוזים בהשוואה לשנה הקודמת. נתונים אלה מצביעים על כך שהגידול בהכנסות החברה בשנת הדו"ח נובע בחלקו הגדול מהצלחת החברה להעלות את מחיריה. ניתן להעריך כי כמחצית מהגידול נובע מגידול ראלי בשעות הטיסה ובמספר הנוסעים ואילו המחצית הנותרת, שניתן להעריכה בכ-30 מיליון דולר נובעת מהעלאת מחירים במונחים דולריים, שיעור גידול של כ-9 אחוז בממוצע. חלק מיכולת החברה להעלות את מחיריה נובעת מהעובדה שממשלת ישראל סייעה לחברה באמצעות צעדים לגבי הגבלת הנחות ומחירים מינימליים לגבי הטיסות הסדירות מישראל. נראה גם שההגבלות על טיסות שכר מאפשרות לחברה ליצור מעין מונופול, אשר מאפשר לה להעלות את מחיריה.

הוצאות

הוצאות המכירה וההנהלה של החברה עלו בשנת הדו"ח בשעור של כ-19 אחוז בהשוואה לשנה הקודמת. למרות ששיעור עליה זה נמוך משיעור עליית המדד באותה תקופה, ניתן להניח שחל גידול ראלי מסויים בהוצאות אלה, הן עקב העובדה שחלקם נעשה במטבע חוץ (מוקפא) וחלקם נשחק עם שחיקת השכר. בהוצאות התפעול של החברה (להוציא פחת ולהוציא דמי שימוש תאורטיים על המטוסים בבעלות הממשלה) חלה עליה של כ-11 אחוז בהשוואה לשנה הקודמת. אם ניקח בחשבון את העובדה שבשנת הדו"ח חלה ירידה משמעותית במחירי הדלק בעולם, דבר שתרם לירידה ניכרת בהוצאות התפעול וזאת במיוחד לאור העובדה שהחברה מפעילה מטוסים ישנים הצורכים יותר דלק מהמטוסים החדשים, הרי שהוצאות התפעול (להוציא דלק) גדלו בשיעור גבוה יותר. לא ניתן לאמוד את השפעת הירידה במחירי הדלק על רווחיות החברה, וזאת בהתחשב בעובדה שהדלק מסופק לחברה במחירים הנקבעים על-ידי הממשלה. כפי שנזכר קודם לכן, שיעור תפוסת המטוסים הכולל של החברה לא עלה ואף ירד. יתר עם זאת, מספר שעות הטיסה של החברה גדל בשנת הדו"ח. החברה מעסיקה 4,140 עובדים, מספר אשר לא ירד בארבע השנים האחרונות. בשנת הדו"ח חל גידול של 30 עובדים.

להקפאת שער הדולר השפעה על הקטנת הוצאות החברה בתחום של הוצאות התפעול, בעיקר בחלק המתייחס לרכישת חלפים ואביזרים. מאחר ומטוסי החברה הינם אמריקאים, הרי שהקפאת שערי החליפין פעלה לטובת החברה בתחום זה.

נראה כי בסך הכל הוצאות החברה לא ירדו באופן משמעותי בשל פעולות התייעלות או חיסכון בתפעול. למרות הירידה המשמעותית במחירי הדלק, השחיקה בהוצאות השכר במונחי מדד והקפאת שער החליפין (שהשפיע על מחירי החלפים והדלק) הוצאות החברה במונחי מדד, נובע בעיקרו מגורמים אקסוגניים לחברה, כך שאין לראות מפנה בפעילותה בשנת הדו"ח.

יש לציין כי מזה מספר שנים החברה אינה מפעילה את מטוסיה בשבתות וחגים. לעובדה זו השפעה על רווחיותה, בעיקר בתחום ההוצאות הקבועות וניצול מטוסיה. אין ספק שעובדה זו מביאה להקטנת רווחיותה של החברה. עם זאת, על המטוסים שבבעלות ממשלת ישראל לא זוקפת החברה הוצאות מלאות, אלא מנכה את החלק הנוגע לשבתות וחגים. אל-על נוהגת בעת חישוב העתודה לפיצויי פרישה ההפרשה לתוספת להתחשב בתשלום תוספת היוקר המשולמת לאחר תאריך הדו"חות. כתוצאה מכך, מגדילה החברה את התחייבויות לתשלום פיצויי פרישה והופעה. אין ספק שלגישה זו יש הצדקה בהתחשב בעובדה שתוספת היוקר מהווה תשלום בגין העבר, וכן בעובדה שהיעודה לפיצויים גדלה באופן שוטף בהתאם לעלית המדד. נראה כי יש צורך שגישה זו תאומץ באופן כללי, כדי למנוע עיוותים בהערך בין השנים. יתר עם זאת, למדיניות זו לא היתה השפעה מהותית על התוצאה הכוללת בשנת הדו"ח.

מימון וגירעון בהון

אל-על פועלת מזה מספר שנים עם גירעון בהון בסכום של כ-300 מיליון דולר. לנתון זה השלכה מיידית על רווחיות החברה, שכן עלות מימונו מגיעה לכ-30 מיליון בשנה. יחד עם זאת, ממשלת ישראל מעמידה לחברה ערבויות ואשראי, וכן העמידה מטוסים לרשות החברה והממונים על-ידי הממשלה. בשנת הדו"ח העמידה הממשלה אשראי ישיר לחברה בסכום של כ-18 מיליון דולר, שאינו נושא ריבית, וכן אשראי נוסף בגין אי תשלום דמי שימוש על מטוסים בסכום של כ-79 מיליון דולר. כתוצאה מכך מימנה הממשלה באופן ישיר כשליש מהגירעון בהון של החברה. בנוסף, הממשלה ערבה להתחייבויות החברה לזמן ארוך בסכום העולה על 150 מיליון דולר. יוצא איפוא שכמעט מלוא הגירעון בהון (כ-250 מיליון דולר) ממומן על-ידי הממשלה או בערבותה. יתרת הגירעון בהון החברה ממומנת על-ידי העתודה לפיצויים העומדת על סך של כ-72 מיליון דולר.

רכושה הקבוע של החברה והרכוש השוטף שלה ממומנים למעשה על-ידי התחייבויות שוטפות, שעיקרם התחייבויות לספקים, עובדים התחייבויות תפעוליות שונות שיש להניח שבחלקן הינן בגין דלק.

בנוסף, החברה קיבלה הכנסות מראש בגין מכירת כרטיסים בסכום של כ-59 מיליון דולר. גידול של כ-9 מיליון דולר בהשוואה לשנה הקודמת. ההתחייבויות קצרות הטווח לבנקים ירדו בצורה ניכרת מסכום של כ-32 מיליון דולר בשנה הקודמת לסכום של כ-6 מיליון דולר בשנה הנוכחית.

למעשה, החברה הגדילה את התחייבויותיה לספקים ופרעה במקביל התחייבויות קצרות מועד לבנקים. עובדה זו הינה כנראה בין הגורמים העיקריים לירידה בהוצאות המימון הישירות של החברה שקטנו בשנת הדו"ח בכ-7 מיליון דולר בהשוואה לשנה הקודמת.

אין ספק שמצבה מימוני כזה אינו מאפשר תפקוד תקין בטווח ארוך, ורק עובדת היותה של אל-על חברה ממשלתית שחלק ניכר מהתחייבויותיה מובטחות על-ידי הממשלה, היא אשר מאפשרת לה להמשיך ולפעול בעסק זה.

מעריכים את אל על ב-400 מיליון דולר

מאת יונתן שרמן

ברשות החברות הממשלתיות מכינים תוכנית לסיום הפעלת החברה על-ידי המפרק. התוכנית אמורה להתבצע עד סוף שנה זו, ויישומה אמור להפוך את "אל על" לחברה עיסקית רגילה, לאחר ארבע שנות ניהול על-ידי כונס הנכסים הרשמי, עו"ד עמרם בלום.

התוכנית לא זכתה עדיין לאישורים הסופיים. והיא כוללת שורה של צעדים להבראה סופית של אל על, על-ידי העברת שישה מטוסים הרשומים על-שם הממשלה לחברה, ומחיקת חובותיה לממשלה — צעד שיקטין משמעותית את מצבת החובות של החברה ואת הוצאות המימון שלה, ויאפשר שיפור ברווחיות.

באוצר מקווים שלאחר השלמת צעדים אלה, ניתן יהיה להנפיק את מניות החברה בבורסה בארצות הברית, ולגייס בעזרתם סכום המתקרב ל-100 מיליון דולר תמורת 25 אחוזים ממניות החברה.

תמצית דו"ח רווח והפסד
(במליוני שקלים)

	1986/7	1985/6
הכנסות	567	491
הוצאות הפעלה	378	344
רווח גלמי	189	147
הוצאות מכירה וכלליות	154	133
הוצאות מימון	20	21
רווח (הפסד) נקי לשנה	15	(7)

תמצית מאזן ליום 31 במרס 1987
(במליוני דולרים)

רכוש קבוע	126	עתודה להתחייבויות למממשלה	170
השקעות	9	התחייבויות לזמן ארוך	212
ייעודות לרכישת ציוד	64	התחייבויות שוטפות	214
רכוש שוטף	98	הון	42
		הפסד נצבר	(341)
	297		297

גידול של 33 אחוז ביצוא קיבוצי התק"מ במחצית '87

היצוא ב-1987 צפוי להגיע ל-273 מיליון דולר

מאת יונתן שרמן

קיבוצי התק"מ רשמו לפניהם הישג נכבד במחצית הראשונה של שנת '87, כשהצליחו להגדיל את יצואם בכ-33% בהשוואה לגידול של 24% ביצוא של הקיבוץ הארצי, ו-12.3% ביצוא הכללי של התעשיה הישראלית.

פסח פריד, מרכז מחלקת התעשיה של התק"מ, הסביר את הגידול, בראיון בשבועון התק"מ "קיבוץ", בגידול מואץ של יצוא בשורה של מפעלים בתק"מ, שהבולטים בהם היו מפעל "מפרד" בקיבוץ הגושרים, "טבעול" בלוחמי הגיטאות, "אסיב" באפק ו"ממטרוניקס" ביזרעאל.

בתק"מ מעריכים כעת כי היצוא של התנועה בכל 1987 יגדל אף הוא בשיעור של כ-33%, ויגיע ל-273 מיליון דולר בהשוואה ליצוא של 204 מיליון דולר בכל 1986.

הגידול ביצוא בשבעת החודשים הראשונים של השנה עומד על 40 מיליון דולר בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול הוא ביצוא מוצרי פלסטיק (17 מיליון דולר), מתכת (10 מיליון דולר) ומזון (9 מיליון דולר).

העורך: נחמיה שטרסלר

חדש!
מכונת כתיבה אלקטרונית ניידת- עכשיו בהשג ידיך!
5 × 179 = 895 ש"ח
או: 840 ש"ח בתשלום אחד

AX-10 - הכתבנית שאיתן
מכונת הכתיבה האלקטרונית הניידת מתאימה במיוחד לשימושים אישיים – מכתבים, עבודות גמר והדפסות אחרות. ניידת ובעלת תכונות המאפיינות 'אלקטרוניות' גדולות ממנה. כוללת זיכרון מחיקה, מחיקון אוטומטי, טבולטור ועוד.
brother
העתיד בקצה אצבעותיך
לפרטים אודות הסוכן הקרוב אליכם התקשרו - אמפיסל (ישראל) בע"מ אפעל 3, קרית אריה, פ"ת 03-922592

"גלי זוהר", חברה לתיירות, מרפא ונופש בע"מ
הזמנה לאסיפה כללית יוצאת מהכלל
ניתנת בזה הודעה לכל חברי החברה הזכאים להשתתף בישיבות של האסיפות הכלליות של החברה על כינוס אסיפה כללית יוצאת מהכלל של החברה שתתקיים ביום 20.9.87 (כ"ו באלול תשמ"ז), בשעה 17.30 במשרדי עו"ד שלמה תוסייה-כהן, בנין כלל, רחוב יפו 97, ירושלים, (קומה 12).
על סדר היום:
א. החלטה על מספר המנהלים שיכהנו בדירקטוריון.
ב. בחירת דירקטוריון.
אהרון רגנסברג

להשכרה
בפ"ת ברח' ז'בוטינסקי מול ב"ח יכין
סככה פתוחה
500 מ"ר + 1500 מ"ר
מ"ר שטח פתוח
טל. 03-9222410, 03-9230106

וב"מגש הכסף" כבר אכלת?
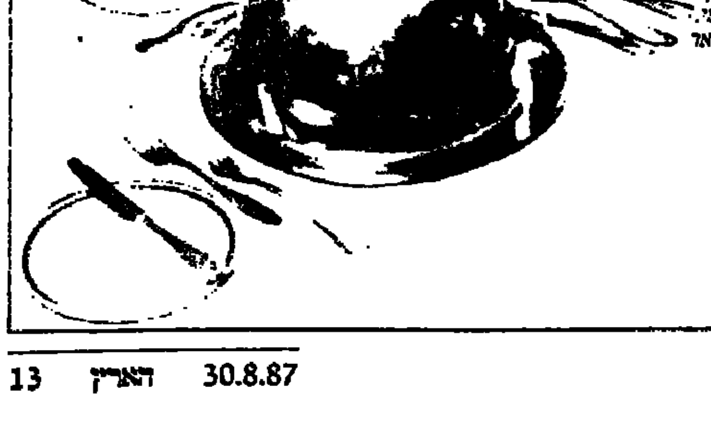
פעם בכמה זמן מגיע לך להנות בארץ ממסעדה אירופאית אמיתית. לסעוד עסקה על סטייק מפולפל. לקנח בכוס בירה. מדי פעם מגיע לך לענג את החיך בערב טוב, באווירה רומנטית, על תפריט בשרי שבשמיים.
"מגש הכסף" בקרלטון מציע לך מאכלי בשר שלא מן העולם הזה ושאר מאכלים מיוחדים.
בצהריים - ארוחה עסקית ב-22.50 ש"ח בלבד (לא כולל מע"מ).
בערב - ארוחות בילוי בתפריט "גורמה".
אם לא היית שומע שם עברית, היית חושב שאתה בחו"ל.
"מגש הכסף" טעמו העדין של קרלטון. ושלך.
בתיאבון.
קרלטון תל אביב
חוף הירקון 10, טל. 03-291291 (ליד כיכר אתרים)

די אי סי הנפקות אג"ח בע"מ
חברת בת בבעלות מלאה של חברת השקעות דיסקונט בע"מ
הודעה
לפי חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968
על פרסום תשקיף
בדבר הנפקה לציבור של
סדרה סטוק אגרות חוב על שם 1992-1998 (סדרה 1), בערך נקוב כולל של 18,000,000.- ש"ח, נושאות ריבית בשיעור שייקבע במכרז, אך לא יעלה על 6.5% לשנה, כאשר הקרן והריבית צמודות למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין חודש יולי 1987.
אלבר מימון וליסינג בע"מ, שהינה בבעלותה המלאה של חברת האם של החברה, התחייבה בהתקשרות מוקדמת לרכוש מאת החברה, למחרת סגירת רשימת החתימות במכרז, אגרות חוב בערך נקוב כולל של 270,000.- ש"ח, באותם התנאים לפיהם תונפקנה שאר אגרות החוב, וזאת - כמלאי לצורך הבטחת מסחר סדיר באגרות החוב כמפורט בסעיף 1.1.3, בעמ' א-1, לתשקיף. לפיכך מוצעות לציבור אגרות חוב בערך נקוב כולל של 17,730,000.- ש"ח בלבד מתוך הסדרה שתונפק על פי תשקיף זה.
אגרות החוב בערך נקוב כולל של 17,730,000.- ש"ח מוצעות לציבור בדרך של מכרז במחיר רכישה של 0.92 ש"ח לכל 1.- ש"ח ע.נ. אגרות החוב (92%), כאשר שיעור הריבית ייקבע במכרז, אך לא יעלה על 6.5% לשנה. לפי שיעור הריבית המירבי על אגרות החוב ובהתחשב במחיר בו תונפקנה אגרות החוב במסגרת ההצעה בדרך של מכרז, תשואתן לפדיון הינה כ-8%.
אגרות חוב שלא תרכשנה ע"י הציבור בשלב ההצעה בדרך של מכרז, אם תהיינה כאלה, תוצענה לציבור במסגרת הצעה הרגילה, אחרי סגירת המכרז, כשהן נושאות ריבית בשיעור של 6.5% לשנה, וזאת במחיר של 0.92 ש"ח לכל 1.- ש"ח ע.נ. אגרות החוב בתוספת הפרשי הצמדה וריבית שיצטברו על אגרות החוב עד ליום התשלום בעדן, כמפורט בסעיף 1.4, בעמ' א-5, לתשקיף.
בנק דיסקונט לישראל בע"מ, (שהינו אחד החתמים להנפקת אגרות החוב על פי תשקיף זה) מתכוון להזמין 10% מאגרות החוב המוצעות לציבור, כאמור לעיל (ראה סעיף 1.2.2, בעמ' א-3, לתשקיף).
הצעה זו הינה הצעה ראשונה לציבור של ניירות ערך של החברה.
רשימת החתימות למכרז תיפתח ביום 6.9.87 בשעה 08:30, ותיסגר באותו יום בשעה 12:30. אם במכרז לא תמכרנה כל אגרות החוב המוצעות לציבור, תיפתח רשימת החתימות לשלב ב' ביום 14.9.87 בשעה 08:30 ותיסגר לכל המאוחר ביום 12.11.87 בשעה 12:30.
הבטוחה היחידה להבטחת פרעון אגרות החוב (קרן, ריבית והפרשי הצמדה למדד) הינה שעבוד של כל הרכוש של החברה ושל חברת השקעות דיסקונט בע"מ (חברת האם של החברה) לנאמנים בשעבוד שוטף בדרגה ראשונה, כאשר השעבוד השוטף על רכוש חברת האם של החברה הינו בדרגה ראשונה שווה עם השעבודים השוטפים הקיימים על רכושה. כל עוד אגרות החוב לא תפרענה, תהיינה החברה וחברת האם שלה מוגבלות ביצירת שעבודים על רכושן בדרגה עדיפה על השעבוד להבטחת אגרות החוב, כמפורט בסעיף 1.10, בעמ' א-13, לתשקיף. הסכום הכולל של ההתחייבויות המובטחות ע"י השעבודים הקיימים על רכוש חברת האם של החברה מסתכם לתאריך התשקיף בסך של כ-703,000 אלפי ש"ח.
אם לא יהיה פיזור נאות של אגרות החוב על פי כללי הבורסה בענין זה, ובשל כך הבורסה תחליט שלא לרשום את אגרות החוב למסחר בבורסה, תבוטל הנפקתן, והסכומים ששולמו לחברה ע"י המזמינים של אגרות החוב יוחזרו להם תוך שני ימי עסקים לאחר היום בו תקבל החברה את הודעתה של הבורסה על אי רישום אגרות החוב למסחר בבורסה, כאמור.
ביחס לאפשרות שחברת האם תשפה דירקטורים שלה ראה סעיף 7.11.8 בעמ' ז-8 לתשקיף.
ביחס לתביעות שהוגשו בארה"ב בקשר לשתי חברות מוחזקות של חברת האם וכן להשקעה מסויימת בקשר לאחת מהן נמנעו רואי החשבון של חברת האם מלחוות דעה באשר להשפעה על הדו"חות הכספיים של חברת האם, הכלולים בתשקיף, של ההתאמות שהיו נדרשות בהם, אם בכלל, לו נודעו התוצאות של ענינים אלה (ראה עמ' ז-55 לתשקיף).
בקשר להתאמות בדו"חות הכספיים של חברת האם, הכלולים בתשקיף, הנובעות מתרגום דו"חות של יחידות מוחזקות ראה עמ' ז-81 ובאור 6(ג) בעמ' ז-67 לתשקיף.
ההון העצמי המותאם של חברת האם של החברה ליום 31.12.86 הסתכם בסך של כ-183 מיליון ש"ח (ליום 31.12.85 — בערכים של דצמבר 1986 — כ-201 מיליון ש"ח). פרטים על יתרת הרווח של חברת האם של החברה לשנים שהסתיימו ב-31 בדצמבר 1983, 1984, 1985 ו-1986 מובאים בעמ' ז-10 לתשקיף. היחס בין ההון העצמי המותאם של חברת האם של החברה ליום 31.12.86 לבין התחייבויותיה בגין אגרות חוב הוא 1:3.86.
סך כל עמלות החיתום, ההפצה, הניהול והריכוז של הנפקה זו, לא יעלה על 5.7% מתמורת ההנפקה.
החתמים
בנק דיסקונט לישראל בע"מ*, מנהל קונסורציום החתמים
בנק הפועלים בע"מ
הנאמנים
חברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ*
חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ
* תאגיד זה נמנה על קבוצת "אי די בי".
תאריך התשקיף: 30 באוגוסט, 1987
עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות.
ניתן להשיג עותקים מן התשקיף ולהגיש הזמנות לרכישת אגרות החוב בכל סניפי הבנקים ואצל סוכני ניירות ערך, החברים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ, וכן במשרדי החברה במסמת בית השואבה 16-18, תל-אביב.

מכתבים למערכת הארץ

ירושלים בעוד עשרים שנה

תקופת כהונתו של טדי קולק כראש עיריית ירושלים תיזכר בעוד עשרים שנה כתקופה בה החרדים השלימו את השתלטותם על העיר.

בשבתות, ירושלים תהיה סגורה ומסוגרת. מחסום שבת יוצב בכניסה לעיר. החילונים יהגרו ממנה לשפי לה. ולירושלים יעלו משך כל ימות השבוע תיירים ישראלים חילונים מכל חלקי הארץ כמו גם תיירים מחו"ל.

ירושלים תהיה בדוליה חילונית. מוסדות דת וישיבות יהגו ויפרצו בכל חלקי העיר. התיירים החילונים יחויבו להלך בירושלים בלבוש צנוע.

התיירים הישראלים החילונים יבואו לבקר את המקומות שטדי קולק בה תרבה לשפתם באהבה וראה בהם את מפעל חייו: מוזיאון ישראל הסגור, תיאטרון ירושלים שיהיה לבית כנסת גדול, והסינמטק שיוסב למקווה. פסטיבאל ירושלים ופרס ירושלים יהיו להיסטוריה. בנייני האוניברסיטה ייהפכו לפני מית חרדיות. בריכת השולטן תחזור ותהיה למקום מרעה לצאן. במדר־חוב בן יהודה יוחזרו ויסכנו דוכני רוכלות כבעבר. הגנים יתייבשו וה־גינות סביב חומות העיר העתיקה יר־בוו (במאה שערים אין עצים ואין גינות). התיירים יבואו להעיף מבט במגורשי הגנים הדיקים במלונה (החרדים אינם משוקים כנים) ואולי גם באיצטדיון השומם (גם יאושר).

אכן חזות קשה לטדי קולק. לא כך היה רוצה לראות את עירו בעוד עשרים שנה. אך זו תהיה המציאות. וכל זאת יתרחש בשם הסובלנות וה־הבנה ההדדית.

יצחק בן שלח
ירושלים

*

על פי "חוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א — 1951", ועל פי חוק "עזר לירושלים בדבר פתיחת עסקים וס־גירתם, תשט"ו — 1955", אסורה הקרנתם של סרטים בלילות שבת בסינמטק ובבית אגרון בירושלים. גם ההתחכמות של שילוב מופע "תרבותי" בסמוך להקרנת הסרט אינה מכשירה את פליליותו של המעשה (ראה ע.פ. 390/69 רוזנ־לום נגד מדינת ישראל, פסקי דין, כרך כג, חלק שני, עמ' 330).

פעילי השמאל שהפגינו בנושאם שלטים בנוסח "מדינת חוק ולא "מדינת הלכה", הוכיחו כי אמרתו של ינאי המלך אקטואלית יותר מתמיד: "אל תתירא מן הפרושים, ולא ממי שאינם פרושים, אלא מן הצבועים" (בבלי, סוטה, כב, ב).

עו"ד אורי שטיינברג
מנהל המועצה להגנה משפטית על ערכי היהדות
ירושלים

מיליונרים יהודים — לעזרת ערבים

הוחלט לשלב את השכונה הער־בית עג'מי (ביפו) בפרויקט שיקום השכונות. הכסף למימון שיקום הש־כונה בא ממיליונרים יהודים אמריקאיים. יש לברך על יוזמתם ועל הניסיון לשפר את תנאי חייהם של ערבים בישראל.

עם זאת יש להצטער על־כך שמי־ליונרים ערבים הגרים ברחבי העולם אינם נרתמים לעזרת אחיהם בישר־אל, או לערבים הגרים בשטחים שבשליטת ישראל.

אסימטריה זו, אם תשתנה, תביא לקירוב לבבות ולאחווה בין יהודים לערבים.

אורן בר
כפר אז"ר

דוגמה אישית

אלף אחד שמעון פרס באש הכמים במאמציו להמשך בניית הלביא, להיסכון, להורדת רמת החיים ולהד־דוק החגורה. אך תחילה יצמצם את מספר שרי הממשלה לעשרה. יבטל את התנאים הסוציאליים המופרזים ותנאי הפרישה הגובלים בשחיתות ובגזל לחברי הכנסת ולשרים, יצ־מצם את מספר המנכ"לים, הסמנכ־"לים, וסגני הסמנכ"לים, אשר גם להם מוענקים תנאי שירות ופרישה מפליגים. הסיכון בסעיפים אלה בלבד יאפשר בניית כמה מאות "לביאים" ואולי יישאר כסף גם לפי־תוח טיסות לחלל.

אלף אחד שמעון פרס בהנהגה עצ־מית במכונית עממית ובלי נהג צמוד — רק תנו דוגמא לעם ותראו למה העם הזה מסוגל.

אברהם זמיר
ראשל"צ

לביא 2000?

צמרת הביטחון של המדינה הוליכה את משמעית, מתוך ראייה לאומית כוללת, על הצורך בהפסקת פרויקט הלביא.

קביעה זו אינה מקובלת על שני ראשי ממשלתנו. האולם, בעוד אפשר להבין את התנגדותו של שמיר מעצם מהגו להתנגד לכל דבר, מאלפת במיוחד המצאתו של פרס: לביא 2000.

לביא 2000 אינו אלא גירסה חדשה של ההיגיון שעמד מאחורי רעיון תעלת־הימים, לאמור, פנטסיה עתידית שהפרוגרמה שלה היא משתנה היום, מוקפא מחר, מופשר מחרתיים. והרי לפנינו, כבמטה קסמים אבסורדית, פתרון שאינו פותר בעיה שאינה ניתנת לפתרון.

אסטרטגיה זו, של אי התייחסות לבעיות בצורה ענינית, אלא היצמ־דות אל הליכוד במירוץ לסיפוק מאווי "עמך" על חשבון הצרכים האמיתיים, מאפיינת את דרכה של מפלגת העבודה היום, שנואשה מהשאיפה להגמוניה תמשה בידרדין את מגמתה להוות אלטרנטיבה לליכוד. הפופוליזם של העבודה מצביע בעליל על מפלגה מפוחדת שאינה מאמינה ביכולתה לזכות בבחירות, ומעדיפה את המודל האומלל של [illegible].

יצחק סינרליכט
קרית־חיים

לא שייך לכתות

במסיבת עיתונאים שערך הארגון "יד לאחים" ("הארץ" 27.7) נמנה קיבוץ הרדוף בין הכתות שהוכרו בדו"ח תעסהגלור, ולא היא. ועדת תעסהגלור לא התייחסה כלל לאנתרופוסופיה, שהיא זרם רוחני מערבי המבוסס על חידותו המלאה של הפרט. וקיבוץ הרדוף הוא חבר בתנועה הקיבוצית המאוחדת ועומד בכל הקריטריונים המקובלים בה.

רני אמן
קיבוץ הרדוף

התחלף יו"ר

בעיתונכם מיום 11.8.87 פורסמה ידיעה בדבר קשייו של הקבלן דוד לוי מפתח־תקוה. בידיעה צוין כי הנ"ל משמש יו"ר ארגון הקבלנים בפ"ת. נבקשכם להודיע כי הנ"ל מחודש מאי 87, אין מר דוד לוי יו"ר הארגון בפ"ת. בתפקיד זה משמש יצחק מאה.

צבי צילקר
מנכ"ל מרכז הקבלנים
תל־אביב

התזמורת
הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי זובין מהטה

סדרת קונצרטים לנוער תשמ"ח 1987/88

1	יום שני 7.12.87	"צעירים בהיכל"	התזמורת הפילהרמונית הצעירה בנצוחו של שלום רונלי־ריקליס
2	יום חמישי 14.1.88	"בארוק"	לורנס פוסטר, מנצח; רוברט מוזס, כנר; יורם אלפרין, צ'לן
3	יום חמישי 3.3.88	"בסימן פורים"	אורן מהטה?, מנצח; בהשתתפות סולנים צעירים
4	יום רביעי 30.3.88	"ברטוק וקודאי"	אריה ורדי, מנצח ומנחה
5	יום ראשון 8.5.88	"רומנטיקה"	אריה ורדי, מנצח ומנחה

כרטיסים ל־5 הקונצרטים
החל ביום ג', 1 בספטמבר 1987 בקופת התזמורת (היכל התרבות) בכל יום בשעות 10.00—13.00.
מחירים: כרטיס אחד (לכל הסדרה) ־.70 ש"ח
לרוכשים 2 כרטיסים, מחיר כל כרטיס ־.65 ש"ח
לרוכשים 3 כרטיסים ויותר, כל כרטיס ־.55 ש"ח

הודעה על הגשת בקשת פירוק

נמסרת בזה הודעה, כי ביום 27.3.87 הוגשה בקשה בת.פ.ת. 808/87 בבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו לפירוק החברה ש.ר.ת. חברה לבנין בע"מ וכי בקשת פרוק זו תשמע בפני בית המשפט היושב ביום 18.10.87 בשעה 09.00.
כל נושה או משתתף של החברה האמורה הרוצה לתמוך במתן צו בענין הבקשה או להתנגד לכך רשאי להופיע בשעת הבירור, אם בעצמו או באמצעות עורך הדין שלו.
העתק מן הבקשה יינתן לכל נושה או משתתף של החברה שידרוש זאת מן החותם מטה תמורת תשלום הקבוע בעדו.
ש. קרקביל, עו"ד

הערה
כל הרוצה להופיע בשעת בירור הבקשה האמורה חייב למסור או לשלוח על ידי הדואר לחותם לעיל הודעה על רצונו זה. ההודעה בציון השם והמען של האיש או הפירמה ובחתימתם או בחתימת באי־כוחם צריכה להמסר או להשלח באופן שתגיע אל החותם לעיל לא יאוחר מהשעה 13.00 של יום 11.10.87.

הודעה לציבור

כל מי שמחזיק ברשותו טבליות **דילאטם** 30 מ"ג מאצווה מס' 71436 מתבקש להחזירן לבית המרקחת הקרוב ולקבל תמורתן אריזה חדשה.

אביק בע"מ

ישום החזקות בע"מ

הודעה בדבר תוצאות ההנפקה

החברה מודיעה על תוצאות הנפקה לציבור על פי תשקיף החברה מיום 21 באוגוסט 1987 (להלן: "התשקיף").
בתשקיף הוצעו לציבור 1,200,000 אגרות חוב־אופציה (סדרה 1) בערך נקוב כולל של 1,200,000 ש"ח, רשומות על — שם.
אגרות החוב־אופציה הוצעו בדרך של מכרז במחיר מינימלי של 0.95 ש"ח (95%) לכל אגרת חוב־אופציה. עד למועד סגירת המכרז נתקבלו 567 הזמנות לרכישת 4,051,324 אגרות חוב־אופציה.
לפי תוצאות המכרז נקבע מחיר ההנפקה ל־1.09 ש"ח (109%) לאגרות חוב־אופציה (להלן: "מחיר ההנפקה").
במחירים הגבוהים ממחיר ההנפקה נתקבלו 231 הזמנות ל־1,152,924 אגרות חוב־אופציה. כל המזמינים במחירים הגבוהים ממחיר ההנפקה קיבלו את מלוא הזמנותיהם.
במחיר ההנפקה נתקבלו 6 הזמנות ל־103,000 אגרות חוב־אופציה בערך נקוב כולל של 103,000 ש"ח. עקב חתימת היתר הוקצו למזמינים במחיר ההנפקה 47,076 אגרות חוב־אופציה דהיינו 45.709% לכל מזמין מהיקף בקשתו מעוגל כלפי מטה לש"ח ערך נקוב הקרוב.
הזמנות במחירים הנמוכים ממחיר ההנפקה לא נענו.
סך כל התמורה שנתקבלה בגין אגרות החוב־אופציה שהוצעו לציבור הינו 1,308,000 ש"ח.
החברה מודה לציבור על האמון הרב שנתן בה ועל הענות להצעתה.

ישום החזקות בע"מ

קולנוע / רחל גורדין

איב מונטאן ודניאל אוטיי כשני כפריים עיקשים וערמומיים ב"ז'אן דה פלורט"

חלום של כפרי

ז'אן דה פלורט, קולנוע צפון, ת"א

הסיפור מתרחש בפרובאנס שב־דרום צרפת, באמצע שנות העשרים. אוגולין סוברין (דניאל אוטיי), צעיר קשה־תפישה ואיטי, חוזר לכפרו עם תום שירותו הצבאי. יחד עם דודו סואר, המכונה "לה פאפא" (איב מונטן), הוא רוקם חלום על שדה ענק של פרחי ציפורן. כל געגועיו ליופי, לאשה, לדת, מתמקדים בפרוייקט החקלאי הזה, שה־תנאי לקיומו הוא מקור מים קבוע. מקור מים כזה קיים באדמתו של השכן, ואוגולין נעזר על־ידי דודו סואר להשתלט עליו. השלטון על המעיין, למען שדה הציפורנים הנכסף, נעשה לדיבוק לשני הגבים במשפחת סוברין; הם אינם בוחלים בכל אמצעי כדי להשיגו.

בואו של ז'אן דה לורט הגיבן (ז'ראר דפרדייה) עם אשתו היפה (אליזבת דפרדייה) ובתם הקטנה מאנון (ארנסטין מוהמט), להשתקע באחוזה השכנה, מעלה יריבות נושנה בין משפחות בכפר, ומדגיש את הקונפליקט בין קידמה ומסורת, ובין אדם וטבע. "ז'אן דה פלורט" הוא סרט יפה, המספר סיפור היטב, עם תשומת־לב לפרטים ומשחק מעולה של כל המשתתפים. בכל־ליותו — הוא מעורר נוסטלגיה יותר מאשר רגשות עמוקים.

"ז'אן דה פלורט" הוא החלק הראשון בסידרה בת שני סרטים על־פי ספרו של מארסל פאניול "מי הגבעות" (סרט ההמשך יוקרן אצלנו מאוחר יותר). ב־1952 ביים פאניול סרט בשם "מאנון של המעיינות", ובעקבות כשלונו הקופתי כתב ופירסם בשנות השישים את "מי הגבעות". הבימאי קלוד ברי ("הזקן והילד", "מזל טוב", "הקולנוע של אבא'", "צ'או פנטן") ביסס את התסריט שכתב יחד עם ז'ראר בראך על ספר זה, וגם על הסרט שקדם לו.

התסריט שימר רבים מן הדיאלו־גים המקוריים של פאניול, ומורגשת בו היטב אווירת הפרובינציה ברוח. סגנון הסיפור נטורליסטי והדיר מאוד. אך יש בו גם איכות של משל עממי. הטרגדיה התלויה ועומדת מלעיל נובעת בעיקר מן החוק הלא־כתוב של הכפריים, האומר כי אסור לתחוב את האף לעניינים של אחרים, וכי שתיקה תמיד עדיפה על דיבור. התכונות האופייניות לכפריים נחשפות על־ידי הדיאלוגים.

סואר מבקש לגרש את ז'אן דה פלורט, אך כחקלאי מנוסה קשה לו להימנע מלהראות לו איך עובדים נכון. פרטים מסוג זה יוצרים משקל נגד לסיפור המלודרמטי על טוב ורע, על קורבנות ומנצלים.

קלוד ברי מצלם את דמויותיו בקשר הדוק עם הנוף הכפרי שב־תוכו הן פועלות. הוא מצלם רגליים בנעלי בית משתלשלות מעץ זית, או עגלון המאיץ בפרד לעלות בשביל המתפתל בהר. בכך הוא הופך את הדמויות לחלק בלתי־נפרד מן המסורות של הטבע ומ־חילופי העונות. אך הוא גם מאפשר לכל אחת מהן לבטא את יחודה באופן מלא. סואר העיקש והער־מומי, שאינו רואה אלא את האינ־טרס שלו ושל אחיינו, חולם על בוסתן בן אלף עצים, שכל כפרי יצטלב כשיעבור לידו. איב מונטן מגלם אותו כדמות מסוגרת ו־אכזרית, המתאימה להקשר החברתי של אנשי הגבעות. אוגולין — אטום, קהה־מחשבה ואיטי — מגולם על־ידי דניאל אוטיי, כך שאין הוא נראה כלל כשחקן, אלא כדמות כפרית אותנטית. הילדה ארנסטין מוהונה בתפקיד מנון כמו מתביאה בעיניה את הסודות האפלים של העתיד. ואילו דפרדייא מפורסם מכדי שיחשב כדמות אמיתית, אך הוא עושה כמיטב יכולתו כדי לעצב את ז'אן דה פלורט כדמות גיאוזיות־אינטליגנטית, המנסה להביא קידמה אל הגבעות הנשכחות.

מודע בכל זאת — על אף איכות המשחק, הבימוי, הדיאלוגים והצי־לום — אין הסרט מגיע לרבדים עמוקים יותר? — אולי משום שהוא שקוע בייצוג חיצוני של הדברים: של חיי הפרובינציה בדרום־צרפת, של הטיפוסים הכפריים, של פאניול, של הקולנוע הצרפתי הישן. נוסטל־גיה היא תמיד ראי המשקף ומזכיר משהו אחר. חסרה בו החיוניות של משהו חדש.

הארץ ממליץ

בלוז לחופש הגדול (ת"א, י־רושלים, חיפה) — "החופש הגדול" האחרון לפני גיוסם של בוגרי שמיניות בישראל של 1970. סרט צנוע ויפה של רנן שור.

ימי רדיו (ירושלים, חיפה) — קומדיה נוסטלגית של וודי אלן, על משפחה יהודית בברוקלין של 1940.

חנות מעבר לפינה (ת"א) — קומדיה רומנטית מ־1940, על זוג חנוונים בזוגות סודיות בבודפשט בבימויו של ארנסט לוביטש ("להיות או לא להיות").

ברדיפי החוק (ת"א) — סרטו המקסים של ג'ים ג'ארמוש על שלישייה תמהונית בשולי החיים באה"ב, הבורחת מבית הסוהר ומצפה להיות את חייה בדרך הפשוטה ביותר, הנוחה ביותר האפ־שרית. קומדיה דרומית.

שם הורד (תל אביב) — סיפור מתח המתרחש במנזר במאה ה־14, לפי ספרו של ההיסטוריון אומברטו אקו.

בקצב השטן (ת"א) — קומדיה בריטית על מנהל תיכון נפוח חשיבות, הנוסע בדרכו לוועידה חשובה. בכיכובו של ג'ון קליז מחבורת "מונטי פייתון".

ז'אן דה פלורט (תל אביב) • הראשון בין שני סרטים על פי ספרו של מרסל פאניול "מהגבעות". מאבק על מקור מים בכפר בפרובאנס של 1920 עם ז'ראר דה פרדייה, איב מונטאן, ודניאל אוטיי.

סרטים מיוחדים

בית האמנים (ת"א) — מיצג מרתק ויוצא דופן של מוסיקה, תנועה, מי־לים, צבעים וקולות. מופע של לורי אנדרסון.

שיחות מלוכלכות (ירושלים) — סאטירה קנדית שנונה, שכולה שי־חות, על אינטלקטואלים, מין, התפוררות התרבות המערבית, והפ־ער בין הגוף ובין הדיבורים עליו.

סרטי בידור

לבירינט (תל אביב) — פרנק עוז ("החבובות") עיצב אגדה על נערה המוסרת את אחיה התינוק למלך השדונים ואח"כ נאלצת לחפשו במבוך. דיוויד באואי מככב ושר משיריו.

חנות קטנה ומסוריפה (ת"א) — בימוי עוי ויתום, בלהדיקנית טובת לב, וצמח אוכל אדם, מככבים בסרטו המסוגנן של פרנק עוז (אחד מיוצרי "החבובות"), שהוא סרט אימה־קומדיה.

תיאטרוני ישראל
הערב יום א' 30.8
תיאטרון הבימה:
מירל'ה אפרת — 20.30
בי"ס לנשים — 20.30
תיאטרון הקאמרי:
עלובי החיים — בקאמרי: 20.30

אנשים ומחשבים
הכר את המחשב האישי לעומק
IBM PC למקצוענים
מחזור שלישי, ימים ד', ה', א', ב'
2 ,3 ,6 ,7/9/87
לפרטים, נא לפנות עוד היום למרכז ההדרכה של אנשים ומחשבים
טל. 287560, 03-295148

זמרי קאמרה
קול המקהלות עונה תשיעית תשמ"ח 1987/8
סדרת קונצרטים למנויים מייסודם של זמרי קאמרה ומוזיאון ת"א
נותרו מספר מקומות
לסיום מבצע רכישת המנויים
בתכנית העונה: 4 מקהלות אורחות מאירופה
ו־3 קונצרטים עם "זמרי קאמרה"
ניתן לרכוש מנוי (אישית או באמצעות הדואר):
ת"א וחיפה: זמרי קאמרה, שד' בן מימון 62 ת"א 64589 טל: 220221, 03-225871
ירושלים: תיאטרון ירם טל' 9־667167־02 קופת התיאטרון רח' מרכוס 20 טל' 690293, 02-690011
כפר סבא: בית ספיר, תדר 151 (ליד ספריית הילדים) רח' ירושלים טל' 052-913505

התזמורת הקאמרית הישראלית
מנהל מוסיקלי: יואב תלמי
"בית אסיה", רח' ויצמן 4, תל־אביב, טל. 03-210102
קונצרט חגיגי לפתיחת העונה
בשיתוף אגודת ארתור רובינשטיין הבינלאומית למוסיקה
"מחווה לארתור רובינשטיין"
— קולות וגוונים מס' 1
כריסטוף אשנבך, צימון ברטו
פסנתרנים/מנצחים
בתוכנית:
באך: קונצ'רטות מס' 1 ו־2 לשני פסנתרים
מוצארט: קונצ'רטות לפסנתר ק.491 וק. 466
תל־אביב: היכל התרבות יום ה' 10.9.87, 20:30 כרטיסים במשרדי התזמורת הקאמרית ויצמן 4
חיפה: אודיטוריום, יום ג' 7.9.87, 20:30 כרטיסים ב"קופת חיפה" ברחולד 11, ו"גרבר" מרכז הכרמל
ירושלים: תיאטרון ירושלים, יום ב' 8.9.87, 20:30 כרטיסים בקופת התיאטרון
נמשכת מכירת המנויים לעונת 1987–8
★ ★ ★
הופעה יחידה בישראל
מדלן רנה, סופרן **צימון ברטו**, פסנתרן
רסיטל
מיצירות סקרלטי, הנדל, רול, פורה, דה־פאליה, ועוד.
אולם רבקה קראון, תיאטרון ירושלים, יום ד' 9.9.87 20:30
כרטיסים בקופת התיאטרון

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד ל־7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום: ירושלים 523133; תל־אביב 5460111; חיפה 512233; בת ים 781111; הרצליה 052-341333; נתניה 23333; רחובות 08-451333; בת־ים 5511111; חולון 803133; לוד־רמלה 08-221022; באר שבע 057-74767
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' — 20.00—8.00; בימי ו' — 15.00—8.00; טלפונים: 03-433500
שר"ן — שירות רופאים ניידי (24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים): ירושלים, מוקד יום — 660585, 669551 מוקד לילה, שבת וחג — 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן. תל־אביב, מוקד יום — 218820, 218896 מוקד לילה — 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן. מכון ב"ד שק"ם — שירות רופאי לבו
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19—24: טל' 03-7549111 "שקל" קוד מנוי 222
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב: דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טלפון: 294869, 03—285822. המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. הגעה בתאום טלפוני בלבד. בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00 שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
קשר לבית — שרות ביתיים לרפואה, שיקום ותישוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052—548575 איתורית 7549111 1500
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה): ירושלים 227171; תל־אביב 5461111; ילדים ונוער 261111; חיפה 672222/3; נתניה 35316; באר־שבע 057-418111; מרס רפואי באר־שבע 08-223958.
מרכז מידע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה): תל־אביב טל' 234819; ירושלים טל' 02-245554; חיפה טל' 04-660111
יד ביד — ארגון תמיכה לילד ולהורים תל אביב — לילך 226027 24 ש' ביממה להורים, בימים ב'. ה' מ־17.00—20.00 222752
ירושלים — 243358; חיפה והגליל — 229488; הגליל המערבי — 04-922222
מרכז מידע למבוגרי לחץ מטעם "שקלוף" א רה 11.00—15.00 ב דר 16.00—18.00 טל: 220831
רח' גאולה 13 תל־אביב
קו אלוף — האגודה למען הילד עזרה במצבי אלימות כלפי ילדים 261070 א'־ה' 16.00—20.00
ארגון לשירות אדם — תנועה טיפולית לשירות הציבור בנושא רון 24 שעות ביממה 03-5461727/8
שה"ל — שירותי ליווי [illegible]

לחולי לב בבנים רן 330848

תורנות בתי־חולים

תל אביב רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגיה)
ירושלים בקור חולים — (כירורגיה)
הדסה ע"כ — (ילדים, עיניים, א.א.ג. אורטופדיה)
שערי צדק — (פנימית)
הדסה ה"צ — (נשים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב: שד' המלך ג'ורג' 54 280644 קופ"ח כללית אשטרום 7 252383
ירושלים: פרמצית רחמה ומ"ב 28 523191
חיפה: יפה אבן סינא 7 672288
רמת־גן: היפה בבלסון 151 722271
חולון: אפרון הצפין 52 889153
בת ים: גני בת ים הנביאים 3 5515671
נתניה: הנשיא שד' ויצמן 56 23639
הקריות: מרכז מבחם שד' ירושלים 29 ק. ים א' 759441
רחובות: מאוחדת בנימין 23 457991

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אנונימי ופרטי. ימים ב' ג' ד' ה' — 16.00—19.00 רמב"ם 9, 5101511/2
חיפה: ימים א' וד' 16.00—19.00 רח' המגדל 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגד

02—304304 03—432777 04—549121

הסנה
מוגש כשירות לציבור על ידי
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

09.00 טלטקסט
09.05 שעת כושר
09.15 פרפר נחמד
09.40 הלב
10.05 מוטומים, סדרה
10.55 צבע בנהל. סדרת הרפתקאות
11.45 מגע. מתכות
12.15 בוב דילן. לקט משדיר
14.00 טלטקסט
14.05 היום שבו השתנה היקום.
15.00 רכבת הפתעות
15.20 גבות פלפלת. שיעור על הים
15.35 זהירות צ'פי בדרכים
15.40 מאתיים שניות למשרד הבריאות
15.45 שעת כושר
15.55 רחוב סומסום
16.25 ילדת הפלא. סדרה
17.00 ערב חדש

כללית

17.30 אליפות העולם השנייה באתלטיקה ק"ה. "רומא 87"
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) רוצה פתרון
18.45 (ע) חידושים והמצאות
19.00 (ע) יומן השבוע
20.00 אליפות העולם השנייה
20.02 עד פה
20.30 תביעות קטנות
21.00 מבט לחדשות
21.30 תשדירי שירות
21.35 לקראת שידור
21.50 שושלת
22.40 ציטוטים מהסרטים
23.20 אליפות העולם השנייה באתלטיקה קלה
23.40 פסוקו של יום וחדשות

ערוץ 2

19.00 החתול שמיל
19.30 בידור. באו
20.00 מבט שני. קשר השתיקה
21.00 פס. בוב דילן. תום פטי

ירדן ערוץ 6

17.30 סרט קולנוע צרפתי
19.00 חדשות בצרפתית
19.15 סרט תיעודי
19.30 חדשות בעברית
19.45 לקט שירים
20.00 חדשות בערבית
20.30 מאבקי גיל ההתבגרות
20.55 לקט שירים
21.10 מגע אישי. על מחלת האיידס
22.00 חדשות באנגלית
22.20 האנטר (בלשי)
23.10 האם משרתים אותך

לבנון ערוץ 12

13.30 חיים אחרים (סדרה)
14.30 מעשיות משפחתיות (ערבית)
15.00 סרט (ערבית)
16.30 אי המטמון (מצויר)
17.00 הבית המעופף (מצויר)
17.30 שובבי הסלעים (לילדים)
18.00 משפחת הולטן (סדרה)
20.00 פסטיבאל מונטהקרלו
21.00 סרט. "ויויה ארומה"
22.30 מעשיות משפחתיות (ערבית)

רדיו

קול המוסיקה

06.01 צלילי בוקר
07.09 בהאזנה נינוחה
09.00 קונצרט בוקר
11.57 פינת השיר
12.00 אמנים באולפן
13.05 בהאזנה נינוחה
15.00 מוסיקה כאן ועכשיו
16.00 מוסיקה ליום ראשון
18.00 דפי פסנתר
19.00 מוסיקה קלאסית קלה
20.05 אינטרלוד
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי
22.30 קונצרט קצר
23.00 מחזורי יצירות

רשת א'

07.30 רדיריקל. עברית קלה
08.05 חוגה
09.05 סלוויה. שירות ומידע
10.05 שידיקוד
11.05 פנים בוקר
12.05 מעורב ירושלמי
14.06 בראש צעיר
15.00 צבעי הקשת
15.30 האוניברסיטה המשודרת
16.05 רדיו־עשרה
17.10 שירי עמים
18.06 מנחת ערב
19.05 סיכום המשנה היומית
19.10 דף גמרא יומי
19.20 פרקי היום בתנ"ך
19.30 שידורים לעולים
22.05 ספרים הם חברים
23.05 שירים עבריים

רשת ב'

15.05 איידס. קו פתוח למאזינים
18.06 מסיבת עיתונאים
18.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.35 עם ישראל
20.05 אומר בשכונה
22.05 איידס. (המשך)
00.05 יומן חצות
00.15 להיאחז בחלום. שירים

רשת ג'

18.06 מבחר הפזמונים הלועזיים
21.05 ארום עתיק
23.05 הלילה הוא שירים

גלי צה"ל

16.05 קו פתוח
18.45 משולש. עימות יומי
19.05 שירים מכאן. שירים עבריים
20.05 עושים מדינה
21.00 מבט לחדשות
21.30 לילה לא שקט
22.05 על הדבש ועל הביטאנט
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה
23.55 שירת חצות
00.00 ציפורי לילה משותפות
02.05 לא רוצים לישון. מוסיקה
05.05 צלילי בוקר. שירים עבריים

שידור קבוע

רשת א'

07.30 רדיו קל — עברית קלה
08.05 חוגה
08.27 משמש ומיאביק — שידור חי
14.06 בראש צעיר — מגאזין לילדים
15.00 צבעי הקשת—שירים
15.30 האוניברסיטה המשודרת
15.57 משמש ומיאביק — שידור חי
19.05 סיכום המשנה היומית
19.10 דף גמרא יומי
19.20 פרקי היום בתנ"ך
19.30 שידורים לעולים

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.00 בראש צעיר

רשת ג'

06.05 בוקר הבוקר
10.05 כל צבעי הרשת־מגאזין יומי
12.10 אקראלי בג'
13.05 כותבי היסטוריות ומנגנים
14.06 לראות לאור לא־תרבות ואגבת
14.30 בת צחוק—הדי הזמר
15.05 רגעי קסם
16.05 תוצרת הארץ—שירים עבריים
16.55 קלאסי סופר—קלאסים מבליבים
17.05 יומן כלכלה
17.30 על מסמרים ותגבורים
06.05 בוקרה לאוהרי־להיטים
07.05 שיר בבוקר־בבוקר־בינתחים
09.05 בא לי — עם מנחם פרי
10.05 שיזה — שעה של לכישלט
11.05 שלושים בכל — עם יקיר אביב
13.05 כל טוב — מנגנים ומקרבים
14.06 כאן גב — עם עוש עמרי
16.05 מוסיקה לפניך

גלי צה"ל

17.05 משקפיים — עם מכל שמואלי
06.05 אורכברטימה משודרת
06.30 מוקדים עין־הרשת
07.07 שבע אפס שבע
08.05 בוקר־טוב ישראל — אקטואליה
09.05 פתוח — חברות אדומה
11.05 גבון לצבעי
13.05 אחד אחד — להיטים עבריים
14.05 יום יום דג
16.05 ארבע אחר־הצהרים
17.00 ערב טוב ישראל

שידורי צה"ל 2

19.05 רדיו, רדיו
20.05 מסבאבה בכבים
22.05 מסע הקסם המסתורי
23.05 קול הגאון הזה

קולנוע

תל־אביב

אורלי — עמי ותמי 5.00, ילדים וחורגים לאלוהים 7.00, 9.30
אסתר — קינג קונג 2 5.00, 7.30, 9.45
בית ציוני אמריקה — שבלול 5.00, 7.45, 9.45
בית לסין — ראשים מדברים 9.15, 11.15
בן יהודה — כלא הילטון 5.00, 7.20, 9.30
גורדון — קמנדו 5.00, 7.45, 9.45
גת — בלוז לחופש הגדול 5, 7.30, 9.45
דיזנגוף 1 — שם הורד 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.45
דיזנגוף 2 — גבר מאוהב 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.45
דיזנגוף 3 — פושע מבטל וילדה קטנה 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, שרותים אישיים 7.30, 9.45
דקל — קרוקודיל דנדי 7.30, 9.30
דרייב אין — אלאדין ומנורת הקסמים 7.45, קרוקודיל דנדי 9.45
הוד — נינג'ה אמריקאי 3 5.00, 7.30, 9.30
התחיה הישראלית — אודיסאה בחלל 2001 9.50
סינמטק — שלושה רווקים ותינוק 7.15, בראזיל + ועקת הרמים 9.30
חן 1 — שלגיה ושבעת הגמדים 10.45, 12.45, 4.00, הנוכל האהוב והמאהבת 5.40, 7.55, 9.55
חן 2 — במבי 10.45, 12.45, 4.00, ליבו של אנג'ל 5.35, 7.35, 9.55
חן 3 — רובוני איכפת לי 10.45, 12.45, 4.00, אבי התגבורה 5.00, 7.40, 9.55
חן 4 — רובין הוד 10.45, 12.45, ביחד למשמר אזרחי 3.55, 5.40, חנות קטנה מסוריפה 7.40, 9.50
חן 5 — הרפתקאותיו של סופר בלש 10.45, 12.45, 4.00, נשק קטלני 5.30, 7.40, 9.55
לימור — נחש מכוכב אחר 11.00, 4.00, פסוי רומן 5.30, 7.30, 9.30, קושים 12.00 חצות
לב 1 — נרדפי המקום 14.00, 17.00, 19.50, 22.00
לב 2 — תעלולי השטן 14.00, 17.00, קוויסט רוקדים בפסקבה 19.50, 22.00
לב 3 — ימי הרדיו 2.00, 5.00, 8.00, 10.00
לב 4 — בקצב השטן 2.00, 5.00, 8.00, 10.00
מוזיאון ת"א — מותו של סוכן 4.30, 7.00, 9.30
גן המוזיאון קולנוע קיץ — לורי אנדרסון — בית האמנים 9.00
סינמה 1 — איטי. חבר מכוכב אחר 5.00, 7.20, 9.40
סינמה 2 — אלאדין ומנורת הקסמים 5.00, 7.30, 9.30
פאר — גבר בהזמנה 5.00, 7.30, 9.40
פאר — לא שם זין 5.00, 7.30, 9.30
פריז — לבירינט 2.00, 12.00, 4.00
פריז — 1001 שקרים על פיקאסו 7.15, 9.30, 11.30
צפון המחודש — ז'אן דה פלורט 4.30, 7.00, 9.30
שחף — עמי ותמי 11.00, סוד ההצלחה 5.00, 7.15, 9.40
תכלת — במבי כלו 7.15, 9.40
תכלת — החנות מעבר לפינה 5.30, 7.40, 9.50
תל־אביב — 007 באזור הסכנה 4.30, 7.15, 9.45

כפר סבא

חן — קרוקודיל דנדי 7.30, 9.30
בית ב"ל — מופע הקולנוע של רוקי 8.00, 10.00
עמל — המנבל באוטיסו 7.30, 9.30

ירושלים

סמדר — ימי הרדיו 7.00, 9.15
אריסון — עמי ותמי 10.30, 4.30, 007 באזור הסכנה 7.00, 9.30
אורגיל — שלגיה ושבעת הגמדים 10.30, 12.30, 5.00, לבו של אנג'ל 7.30, 9.45
אור 1 — ימים של תהילה 4.30, 7.15, 9.15
אור 2 — פסוי רומנס 4.30, 7.15, 9.15
אור 3 — אהבה בזוהן ראשון 4.30, 7.15, 9.15, הבדאה 11.15
אור 4 — התיך אמריקאי 4.30, 7.15, 9.15, משנה מקום משנה מזל 11.15
אור 5 — המנבל באוטיסו 4.30, בקצב השטן 7.15, 9.15, מפרץ מוסקיטו 11.15
אורנע — קינג קונג מס' 2 4.30, 7.15, הנוכל האהוב והמאהבת 9.15
בית אגרון — קרון האהבה הסודי 4.30
בריאן — כוכב עליון 6.15, משפט פראי 8.00, מופע הקולנוע של רוקי 10.00
חבר — סוד ההצלחה 7.15, 9.30
מיטשל — לא שם זין 7.30, 9.30
סינמטק 2 — סרקנה פפר 7.00, 9.30
רון — מגזה האבודים 10.45, בלוז לחופש הגדול 4.30, 7.30, 9.30
תיאטרון ירושלים — שיחות מלוכלכות 7.15, 9.30
סמדר — ימי הרדיו 7.00, 9.15
עדן — נינג'ה אמריקאי 3 4.30, 7.30, 9.30

רמת גן

אוארים — קינג קונג 2 5.00, 7.30, רונה פלור בשואה לשניים 9.40
אורדע — נינג'ה אמריקאי 3 4.30, 7.15, 9.30
ארמון — לבירינט 5.00, הנוכל האהוב והמאהבת 7.30, 9.45
הדר — עמי ותמי 11.00, 5.00, סוד ההצלחה 7.15, 9.30
רב גן 1 — הרפתקאותיו של סופר בלש 10.30, 12.30, 5.00, בלוז לחופש הגדול 7.30, 9.40
רב גן 2 — רובוני איכפת לי 10.30, 12.20, 5.00, דקה לחצות 7.20, 9.50
רב גן 3 — רובין הוד 10.30, 12.30, 5.00, אבי התגבורה 7.30, 9.45
רב גן 4 — שלגיה ושבעת הגמדים 10.30, 12.20, 5.00, קרוקודיל דנדי 7.30, 9.45
שביט — 007 באזור הסכנה 7.15, 9.30

עפולה

היכל התרבות — הנוכל האהוב והמאהבת 7.00, 9.15

נתניה

סטודיו — השוטרים היחפון 11.00, לא שם זין 6.00, 8.00, 10.00
שרון — המנבל בטיסו 11.00, 6.00, 8.00, 10.00
הוד — קרוקודיל דנדי 5.30, 7.30, 9.30

חדרה

חדרה — פושע מבטל וילדה קטנה 7.15, 9.30
חן — לא שם זין 4.30, 7.00, 9.15

רחובות

בית העם — צעירים וקשוחים 8.30
הוד — לא שם זין 7.30, 9.30
חן — סופרמן 4 5.00, 7.15, סיפורה של אגנס 10.00

טבריה

יד שמריה — פסוי רומנס 7.15, 9.30

בית־שאן

מתנ"ס — סופרמן 4 5.00, 7.00

חיפה והסביבה

אורה — נחש מכוכב אחר 4.30, התיך אמריקאי 7.00, 9.15
אורלי — הרפתקאות סופר בלש 11.00, לבירינט 4.30, 7.00, 9.15
אמפיתיאטרון — 007 באזור הסכנה 4.30, 7.00, 9.15
חן — החנות מעבר לפינה 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 1 — נינג'ה אמריקאי 3 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2 — סופרמן 4 4.30, שרותים אישיים 7.00, 9.15
עצמון 3 — ילדים וחורגים לאלוהים 4.15, 6.45, 9.10
קרן אור המחודש — לא שם זין 4.30, 7.15, 9.15
פאר — לבו של אנג'ל 4.30, 7.00, 9.15
רון — עמי ותמי 11.00, סוד ההצלחה 4.30, 7.00, 9.00
שביט — לא שם זין 7.00, 9.00
רב גת 1 — שלגיה 11.00, 4.30, הנוכל האהוב והמאהבת 7.00, 9.15
רב גת 2 — דמבו הפיל המעופף 11.00, 4.30, בלוז לחופש הגדול 7.00, 9.15
אורות — ימי הרדיו 7.15, 9.30
בית העם — לא שם זין 9.30
הוזל — מגרה חמה 7.00, 9.15
מירון — קינג קונג 2 5.00, 7.00, רונה פלור בשואה לשניים 9.15
מסדה — סיפור מהודים 7.15, 9.30
ציון — פסוי רומנס 7.15, 9.30
סינמטק — אוריגאמי 8.00

הרצליה

מלון דניאל — שם הורד 7.00, 9.30
דוד — ימי הרדיו 7.15, 9.30
היכל — איטי. חבר מכוכב אחר 11.00, 5.00, אהבה בזוהן ראשון 7.15, 9.30
תפארת — נשק קטלני 7.15, 9.30
רן אבשליה — אנשי הפח 7.00, 9.30

חולון

מגדל — בלוז לחופש הגדול 7.15, 9.30
אריסון — לא שם זין 7.30, 9.30
מבאר — עמי ותמי 11.00, 5.00, ימי הרדיו 7.30, 9.30
ריבלי — איטי. חבר מכוכב אחר 5.00, כלא הילטון 7.30, 9.30

רמת השרון

כוכב — אלאדין ומנורת הקסמים 11.00, קשוחים שבולח 4.45, 7.00, הפרפסור הרביעי 9.30

פתח־תקוה

היכל 1 — סוד ההצלחה 5.00, 7.15, 9.30
היכל 2 — עמי ותמי 10.30, 12.30, אהבה בזוהן ראשון 5.00, 7.30, 9.30
היכל 3 — איטי. חבר מכוכב אחר 10.30, 12.30, 4.30, שם הורד 7.00, 9.30

עכו

אודיטוריום — סופרמן 4 7.00, 9.30

רמלה

היכל התרבות — נשק קטלני 9.00

בת־ים

אורדים — נשק קטלני 5.00, 7.30, 9.30
עצמאות — עמי ותמי 11.00, נינג'ה אמריקאי מס' 3 5.00, 7.30, 9.30